

Socialt ansvarlige offentlige indkøb, der fungerer: 71 eksempler på god praksis

Maj 2020

#WeBuySocialEU

**Europe Direct kan give dig svar på spørgsmål
om Den Europæiske Union (EU).**

Frikaldsnummer(*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Oplysningerne gives gratis, ligesom de fleste opkald er gratis (nogle operatører, telefonboks eller hoteller opkræver dog et gebyr).

JURIDISK MEDDELELSE

Oplysningerne og synspunkterne i denne publikation er kun forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EASME's eller Kommissionens officielle holdning. Hverken EASME eller Kommissionen kan garantere nøjagtigheden af data i denne undersøgelse. Hverken EASME eller Kommissionen eller en person, der handler på deres vegne, kan drages til ansvar for anvendelsen af de oplysninger, publikationen indeholder.

Yderligere information om Den Europæiske Union findes på internettet (<http://www.europa.eu>).

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2020

ISBN 978-92-9202-958-6

doi: 10.2826/844552

© Den Europæiske Union, 2020

FORFATTERE

Philipp Tepper (ansvarshavende), Ashleigh McLennan, Rafael Hirt, Peter Defranceschi, ICLEI (lokale myndigheder for bæredygtighed) og Valentina Caimi samt Alexander Elu, AEIDL. Med støtte fra Public Procurement Analysis, Dialog Makarna og Social Economy Europe.

EUROPA-KOMMISSIONEN

Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder (EASME)

Department A — COSME, H2020 SME and EMFF

Unit A.1 — COSME

E-mail: EASME-COSME-ENQUIRIES@ec.europa.eu

Europa-Kommissionen

B-1049 Bruxelles

Indholdsfortegnelse

Indhold

INTRODUCTION (EN)	4
WHAT IS SRPP?	4
WHAT IS INCLUDED IN THIS COLLECTION?.....	5
MAIN OUTCOMES	5
CASE STUDIES	9
SECTOR 1. Cleaning and facility management services	10
SECTOR 2. Construction	46
SECTOR 3- Food/catering services.....	70
SECTOR 4- Furniture	91

INDLEDNING

Socialt ansvarlige offentlige indkøb handler om at opnå positive sociale resultater i forbindelse med offentlige kontrakter. Udbud påvirker mange mennesker — både brugere af offentlige tjenester, personer, der er involveret i produktion og levering, og medarbejdere i indkøbsorganisationen. Ud over de direkte berørte kan socialt ansvarlige offentlige indkøb påvirke det bredere marked på både efterspørgsels- og forsyningsiden.

Gennem fornuftige indkøb kan offentlige indkøbere fremme beskæftigelsesmuligheder, anstændigt arbejde, social inklusion, tilgængelighed, design for alle og etisk handel, og de kan søge at opnå en bredere overholdelse af sociale standarder. For nogle varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser kan virkningen være af særlig stor betydning, da de offentlige indkøbere styrer en stor del af markedet, f.eks. inden for bygge- og anlægsvirksomhed, sundhedssektoren og transport.

Offentlige indkøbere er store investorer i Europa, som bruger 14 % af EU's bruttonationalprodukt. Ved at bruge deres købekraft til at vælge varer og tjenesteydelser, der sikrer positive sociale resultater, kan de yde et væsentligt bidrag til en bæredygtig udvikling. Både den offentlige og den private sektor anerkender i stigende grad, at alle tre søjler for bæredygtighed (social, miljømæssig og økonomisk) bør tilgodeses i forbindelse med offentlige indkøb.

I direktiverne om offentlige indkøb fra 2014¹ præciseres det, at der bør tages hensyn til de sociale aspekter fra de indledende markedsundersøgelser, til brug af forbehold og den lempelige ordning og til sociale tildelingskriterier og vilkår for kontraktens udførelse.

Offentlige indkøbere i hele Europa er begyndt at udnytte disse muligheder, og de kan påvise reelle sociale virkninger i deres indkøb. Medlemsstaterne udnytter på trods heraf dog endnu ikke fuldt ud mulighederne for bruge offentlige indkøb som et strategisk redskab til støtte for socialpolitiske målsætninger.

Denne samling af casestudier har til formål at øge bevidstheden om og forståelsen af potentialet for socialt ansvarlige offentlige indkøb ved at beskrive 71 eksempler på, hvordan offentlige indkøbere har opnået sociale fordele i praksis. Casestudierne viser korrekte udbudsprocedurer og effektive politikker og er tænkt som inspiration — for både indkøbere og aktører i den sociale økonomi — der kan medvirke til at stimulere udbredelsen heraf i hele Europa.

Yderligere oplysninger om, hvordan de sociale aspekter af EU's direktiver om offentlige indkøb er blevet gennemført på nationalt plan, og flere eksempler på god praksis med hensyn til socialt ansvarlige offentlige indkøb, med særligt fokus på adgangen til offentlige udbud for socialøkonomiske virksomheder, kan findes i rapporten [Buying for Social Impact](#). Kommissionen arbejder desuden i øjeblikket med at ajourførevejledningen *Buying Social*, som kommer til at indeholde praktisk rådgivning om gennemførelse af socialt ansvarlige offentlige indkøb (forventes i 2020).

HVAD ER SOCIALT ANSVARLIGE OFFENTLIGE INDKØB?

Socialt ansvarlige offentlige indkøb har til formål at styre den indvirkning, som den offentlige sektors indkøb af varer, tjenesteydelser samt bygge- og anlægsarbejder har på samfundet. Det kan være en drivkraft for:

- at fremme af beskæftigelsesmuligheder og social inklusion
- at skabe muligheder for socialøkonomiske virksomheder

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU om tildeling af koncessionskontrakter ("koncessionsdirektivet"), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF ("direktivet om offentlige udbud") og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF ("direktivet om forsyningstjenester"). I denne vejledning henvises der primært til direktiv 2014/24/EU, selv om de to andre direktiver giver næsten samme muligheder for at foretage socialt ansvarlige offentlige indkøb.

- at fremme anstændigt arbejde
- at støtte overholdelsen af sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder
- at sikre tilgængelighed og design for alle
- at sikre respekt for menneskerettigheder og etisk handel
- at levere sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige og kulturelle tjenester af høj kvalitet.

HVAD OMFATTER DENNE SAMLING?

Denne samling af eksempler på god praksis blev udarbejdet i perioden mellem september 2019 og marts 2020. Arbejdet bygger på tidligere og nuværende aktiviteter vedrørende ansvarlige offentlige indkøb på europæisk, nationalt og lokalt regeringsniveau.

Eksempler på god praksis er hentet fra offentlige indkøbere i og uden for Europa, og som resultat heraf indeholder samlingen 71 casestudier fra 27 lande, dvs. 22 medlemsstater og fem tredjelande. Da anvendelsen af socialt ansvarlige offentlige indkøb varierer fra medlemsstat til medlemsstat, varierer eksemplerne fra start-/begynderniveau, videre til mellemniveau og til avanceret niveau. De omhandler et bredt udbud af produkter og tjenesteydelser, og de omfatter alle aspekter og faser af offentlige indkøb (herunder faserne før og efter udbud) samt en bred vifte af offentlige indkøbere, herunder lokale myndigheder, centrale indkøbsorganer og hospitaler.

Samlingen er sorteret efter sektor, så den er mere overskuelig for læseren. Eksempler på god praksis, der dækker mere end én sektor eller vedrører politikker eller procedurer, er samlet i den sidste del. De sektorer, der er omfattet af denne samling, omfatter: rengøring, bygge- og anlægsvirksomhed, fødevarer- og cateringydelser, møbler, gartnerier, sundhedspleje, informations- og kommunikationsteknologi, sociale tjenester, tekstiler samt transport, mobilitet og affald.

VIGTIGSTE RESULTATER

Disse eksempler på praksis for socialt ansvarligt offentligt indkøb viser, hvor forskelligt sådanne indkøb gennemføres, og de mange muligheder, som de offentlige indkøbere har for at udnytte deres indkøb strategisk til at skabe reelle sociale resultater, som kan forbedre menneskers liv i og uden for Europa.

Ved at samle disse casestudier er det muligt at kortlægge det omfang, hvori de forskellige mekanismer, der er tilladt i henhold til de europæiske udbudsdirektiver, anvendes i praksis.

Det er f.eks. meget almindeligt at anvende arbejdsklausuler i henhold til artikel 70, men de varierer med hensyn til ambitionsniveau og detaljeringsgrad. På det grundlæggende niveau kan sådanne klausuler hjælpe med at stimulere beskæftigelsesmulighederne for personer, "der befinder sig uden for arbejdsmarkedet" (dvs. personer, som står over for hindringer for beskæftigelse, f.eks. handicap, lavt uddannelses- eller færdighedsniveau, mangel på erfaring eller langtidslidighed, eller andre hindringer som defineret af den offentlige indkøber). Mere avancerede tilgange er forankret i bredere socialpolitiske initiativer, herunder etablering af helpdeske for indkøbere og leverandører, kontaktformidling mellem arbejdsløse og specifikke jobroller eller "blød"/indirekte støtte til jobsøgende for at hjælpe dem med at vende tilbage til arbejdsstyrken. I nogle arbejdsklausuler fastsættes også vilkårene for de ansatte arbejdstageres eller lærlinges karriereudvikling i løbet af den offentlige kontrakt, eller der fastsættes specifikke uddannelseskrav. Der findes også mange eksempler på tildeling af reserverede offentlige kontrakter til beskyttede værksteder/socialøkonomiske virksomheder, som beskæftiger handicappede og dårligt stillede arbejdstagere, navnlig i forbindelse med kontrakter vedrørende vedligeholdelse, gartnerier og sociale tjenester.

Forskningen viser på den anden side, at nogle af de sociale bestemmelser i direktiv 2014/24/EU tilsyneladende ikke udnyttes fuldt ud. Dette omfatter udnyttelse af den fleksibilitet, der ligger i den lempelige ordning, og aktiv brug af udelukkelsesgrunde baseret på manglende overholdelse af miljø-, social- og arbejdsmarkedsløvgivningen (som omhandlet i artikel 57, stk. 4). Det kan dog tænkes, at nogle offentlige

myndigheder anvender sådanne kriterier uden udtrykkeligt at betegne dem som socialt ansvarlige offentlige indkøb.

De mulige sociale risici og potentielle fordele ved offentlige indkøb afhænger i en vis udstrækning af det produkt eller den tjeneste, der købes. Nogle sektorer har f.eks. en større andel af sårbare arbejdstagere eller et større potentiale for jobskabelse. Visse produkter kan omfatte råvarer fra konfliktområder eller regioner med lave arbejdsstandarder, men kan være certificeret som socialt bæredygtige gennem kvalitetsmærker. I det følgende gives der en oversigt over de enkelte sektorer, der er omhandlet i denne samling, og nogle af de vigtigste konklusioner for hver sektor.

Rengøring

Denne samling indeholder ti casestudier om rengøring og facility management fra ni europæiske lande, herunder en sag fra Europa-Kommissionen selv, plus sager fra regionale myndigheder, offentlige foretagender og en række små til mellemstore byer. Overvejelser vedrørende socialt ansvarlige offentlige indkøb i rengøringssektoren omfatter typisk krav om gode arbejdsvilkår (herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, ligestilling mellem kønnene og foranstaltninger til fremme af balancen mellem arbejdsliv og privatliv), tildelingskriterier og kontraktklausuler, som fremmer jobskabelse og uddannelse samt delkontrakter, der er reserveret til socialøkonomiske virksomheder.

Casestudierne viser, at der ikke findes nogen universalløsning, og at dialogen med markedet er et godt første skridt, når de lokale muligheder skal vurderes. I nogle dele af Europa er denne dialog vigtig for at sikre, at sociale kriterier kan opfyldes og ikke er til hinder for konkurrencen. I andre dele, hvor der er stor konkurrence og kun små prisforskelle, kan tildelingskriterier sende et stærkt signal og er en vigtig faktor for at skelne mellem tilbud.

Nogle af de erfaringer, som de offentlige indkøbere deler, omfatter betydningen af kontaktformidling mellem arbejdsløse og specifikke jobroller, hvor tredjepartsorganisationer, der arbejder med målgrupperne, kan være vigtige partnere. Overvågning under kontraktens gennemførelse er også vigtig, og passende sanktioner for manglende overholdelse bør medtages i kontrakten.

Bygge- og anlægsvirksomhed

Samlingen indeholder syv casestudier fra byggesektoren fra fem medlemsstater (og et casestudie fra Canada). Overvejelser vedrørende socialt ansvarlige offentlige indkøb i byggesektoren vedrører typisk arbejdsvilkår og skabelse af beskæftigelsesmuligheder for bestemte målgrupper. Et casestudie vedrører også alvorlige krænkelser af menneske- og arbejdstagerrettigheder, der kan konstateres inden for udvinding og forarbejdning af natursten, og brugen af kvalitetsmærker (understøttet af uafhængige kontrollanter) for at sikre socialt ansvarligt indkøb af byggematerialer.

Byggesektoren står over for særlige udfordringer med hensyn til beskæftigelse, herunder projekternes variable omfang og særlige markeds cyklus. Nogle byggepladser er også geografisk vanskeligt tilgængelige, og de tilgængelige beskæftigelsesmuligheder er ikke egnede til alle. Ligesom i rengøringssektoren kan socialt ansvarlige offentlige indkøb fremmes af en tjeneste, der yder rådgivning om sociale klausuler til indkøbere og leverandører, og hensigtsmæssige tiltag kan udpeges i samarbejde med leverandører via markedshøring.

Fødevarer- og cateringvirksomhed

Samlingen indeholder seks eksempler fra sektoren for fødevarer og catering fra seks forskellige europæiske lande. Flere af disse vedrører reserverede udbud, som har til formål at støtte socialøkonomiske virksomheder og beskæftigelsen af handicappede eller andre grupper, som oplever hindringer for deltagelse på arbejdsmarkedet. Fair indkøb af varer fra globale forsyningskæder (herunder kaffe, te, sukker, chokolade og bananer) er genstand for flere casestudier.

En vigtig erfaring, der påpeges af flere offentlige indkøbere under reserverede kontrakter, er betydningen af at tage hensyn til de sociale virksomheders kapacitet og evne til at deltage i offentlige udbud. Markedsundersøgelser er således et vigtigt redskab til at sikre, at offentlige indkøbere modtager konkurrencedygtige tilbud, som kan levere de ønskede produkter eller tjenesteydelser.

Møbler

Samlingen omfatter to casestudier vedrørende indkøb af møbler fra to EU-medlemsstater (Italien og Rumænien). Møbler bør i sig selv være egnede til alle brugere med henblik på at støtte tilgængelige arbejdspladser og offentlige rum. Dette kan opnås ved brug af tekniske specifikationer. Der er også fastsat standarder, som påviser, at arbejds-, sundheds- og sikkerhedsforskrifter er overholdt, for nye møbler, mens gamle møbler kan doneres til velgørende organisationer. Med hensyn til standarder understreges vigtigheden af at anvende sådanne standarder i offentlige udbud for at udbrede dem blandt producenterne.

Gartnerier

Tre casestudier fra to EU-medlemsstater (Italien og Rumænien) fokuserer på reserverede kontrakter vedrørende gartnerier. Reserverede kontrakter anvendes i denne sektor på grund af de typer af arbejdskraft, den kræver, og dens evne til at skabe job for personer, der oplever hindringer for deltagelse på arbejdsmarkedet, eller som er i risiko for eksklusion. Disse casestudier viser bl.a. betydningen af at investere i aktiviteter før indkøb, f.eks. markedsundersøgelser, for at sikre, at lokale socialøkonomiske virksomheder har den nødvendige kapacitet til at opfylde de reserverede kontrakter. Casestudierne viser også, at man ved at reservere kontrakter kan styrke den socialøkonomiske sektor og skabe mere stabile beskæftigelsesmuligheder for personer, som er i risiko for eksklusion.

Sundhedspleje

Tre casestudier — fra Finland, Norge og Ukraine — vedrører socialt ansvarlige offentlige indkøb i sundhedssektoren. De to har fokus på at gøre mulighederne for at opnå offentlige kontrakter mere tilgængelige for nonprofitorganisationer, idet de anerkender den yderligere samfundsmæssige værdi, som sådanne operatører kan bidrage med. Et af casestudierne vedrører desuden køb af beskyttelseshandsker, som er et produkt med kendte problemer i produktionsprocessen, herunder arbejdstagerrettigheder, arbejdsvilkår og sundhedsvirkninger. Erfaringerne fra sundhedssektoren omfatter betydningen af at forstå markedet og udbydernes kapacitet. Når effektive sundhedsydelser skal indkøbes, er det også vigtigt at fokusere på de ønskede sundhedsresultater i stedet for at foreskrive specifikke procedurer, der skal følges.

Sociale tjenester

Samlingen indeholder 12 casestudier fra seks medlemsstater plus et casestudie fra Sydkorea. Casestudierne undersøger, hvordan indkøbsprocessen kan bruges til at sikre effektive tjenester, som er udviklet sammen med leverandører og brugere, og som skaber yderligere social værdi. Eksemplerne viser betydningen af integrerede tjenester, som har et holistisk perspektiv, men som også giver adgang til forskellige udbydere, herunder socialøkonomiske virksomheder og nonprofitenheder. Mens procedurer som f.eks. fælles design og resultatorienteret kontraktindgåelse forlænger procedurens gennemsnitlige varighed, kan de også føre til mere effektive og inklusive tjenester, som er skræddersyet til brugernes behov.

Informations- og kommunikationsteknologi

Samlingen omfatter fire casestudier fra tre medlemsstater, herunder casestudier om køb af IKT-udstyr og et casestudie om tilgængeliggørelse af websteder for alle borgere. IKT-udstyr har en særlig udfordring med lange og komplekse forsyningskæder, som er en udfordring for både ordregivende myndigheder og leverandører, når de forsøger at sikre overholdelse og kontrol. Eksemplerne viser, at der findes en række foranstaltninger, herunder adfærdskodekser, tekniske specifikationer, tildelingskriterier og kontraktklausuler, som alle har til formål at øge gennemsigtigheden og indføre due diligence som standardpraksis.

Tekstiler

Samlingen omfatter fem eksempler på indkøb af tekstiler fra fem forskellige medlemsstater. De tre eksempler omhandler forskellige tilgange til at øge overholdelsen af ILO's konventioner i tekstilforsyningskæden, herunder udvælgelseskriterier, tildelingskriterier og kontraktklausuler. To af eksemplerne fokuserer også på betingelserne for jobskabelse, som led i enten en indkøbsaftale eller en samling af kontrakter om tekstilaffald. Casestudierne viser, at leverandørerne kan kontrollere overholdelsen, og at der findes en række mærker, som kan bruges ved kontrollen af arbejdsvilkårene, men det er stadig en udfordring af overvåge disse betingelser under gennemførelsen af en kontrakt. Det er imidlertid afgørende med dialog og partnerskab for at forstå forsyningskæden, og potentielle risici og muligheder skal behandles gennem offentlige indkøb.

Andre sektorer

Et casestudie fokuserer på indkøb af transporttjenester i Warszawa, Polen. I dette eksempel er beskæftigelsesmæssige betingelser knyttet til leveringen af tjenester, hvor der skabes job til 120 personer, som er ledige eller befinder sig uden for arbejdsmarkedet. Mens offentlige kontrakter fører til jobskabelse, erkendes det, at specifikke betingelser i denne henseende kan øge virkningen.

Samlingen indeholder også et casestudie fra affaldshåndteringssektoren, også fra Polen. Dette eksempel fokuserer ligeledes på at skabe beskæftigelsesmuligheder for personer, som står over for hindringer for beskæftigelse, og benytter reserverede kontrakter.

Endelig indeholder samlingen et casestudie vedrørende et innovationspartnerskab i Lille, Frankrig. I dette casestudie indgik køberen en aftale med en lokal socialøkonomisk virksomhed om at undersøge og udvikle en ny tilgang til indsamling af olieaffald i byen og omdanne dette til biobrændstoffer til offentlige køretøjer.

Politik

Samlingen afsluttes med 17 casestudier fra 11 medlemsstater og to tredjelande, som omhandler tværsektorielle eller politiske initiativer, som støtter socialt ansvarlige offentlige indkøb. De omfatter politikker, der kræver, at sociale klausuler bruges til at understøtte beskæftigelsen af specifikke grupper (ni eksempler), politikker med fokus på at støtte sociale virksomheders og nonprofitorganisationers adgang til offentlige kontrakter (seks eksempler) og to eksempler fra Nederlandene om politikker vedrørende socialt investeringsafkast.

CASESTUDIER

SEKTOR 1. Rengøring og facility management

1. En socialt ansvarlig rammeaftale om rengøring

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Cataloniens regering, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

I 2018 lancerede den catalanske regering en ny rammeaftale for socialt ansvarlig og miljøvenlig rengøring af dens administrative bygninger på tværs af seks områder (byen Barcelona, resten af Barcelona-provinsen, provinserne Girona, Lleida og Tarragona samt den catalanske regerings kontorer i Madrid). Af de ni delkontrakter var én delkontrakt (til en værdi af 5 mio. EUR) reserveret til særlige beskæftigelsescentre og reintegrationsvirksomheder, som tilbyder handicappede lønnet beskæftigelse og letter deres adgang til arbejdsmarkedet. Andre sociale hensyn i udbuddet omfattede:

- sociale tildelingskriterier (som omfattede forhold vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, foranstaltninger vedrørende ligestilling mellem kønnene, foranstaltninger til fremme af balancen mellem arbejde og privatliv, uddannelse af arbejdstagere og begrænsninger af farlige stoffer i uniformstekstiler)
- sociale kontraktklausuler, hvorefter virksomhederne skulle overholde de arbejdsvilkår, der var fastsat i den kollektive overenskomst på rengøringsområdet, og
- et kriterium for vurdering af eksistensen af tilbud med unormalt lave priser.

Udbuddet omfattede også obligatoriske miljøkrav. Den ordregivende myndighed sikrede også, at de sociale og miljømæssige kontraktklausuler blev overholdt, gennem revision.

48 virksomheder deltog i udbudsproceduren, og i alt 39 virksomheder blev udvalgt som potentielle leverandører under en eller flere delkontrakter inden for den anførte rammeaftale. I oktober 2019 var der blevet tildelt 187 kontrakter til en samlet værdi af mere end 51 mio. EUR.

Genstand

Rammeaftale om rengøring

Udbudsfasen og kriterier

I tildelingsfasen blev der tildelt point til tilbudsgivere, som kunne dokumentere deres engagement i socialt ansvarlig beskæftigelsespraksis gennem en kvalitetsplan. Kvalitetsplanen havde en samlet værdi af 49 point og omfattede følgende aspekter:

- sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen (op til 10 point)
- fremme af ligebehandling og lige muligheder for kvinder og mænd (op til 10 point)
- fremme af balancen mellem arbejde og privatliv (op til 5 point)
- procedure for hændelsesløsning (op til 12 point)
- metode til evaluering af tjenestekvalitet (op til 12 point).

For at blive vurderet efter de første tre første punkter blev tilbudsgiverne anmodet om at udfylde bilag, hvori de beskrev de aktiviteter, de ville udføre for at opfylde hvert kriterium, målet med disse aktiviteter, de tiltag, de ville gennemføre, tidsplanen for gennemførelsen af aktiviteterne og de indikatorer, de ville lægge til grund for målingen af deres fremskridt.

For sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og fremme af ligebehandling kunne de fremlægge højst to aktiviteter, som hver kunne tildeles op til 5 point (af de i alt 10 point, der var tilgængelige). Med hensyn til balancen mellem arbejde og privatliv kunne de fremlægge højst to aktiviteter, som hver kunne tildeles op til 2,5 point (af de i alt 5 point, der var tilgængelige).

For at evaluere proceduren for hændelsesløsning blev tilbudsgiverne anmodet om at indsende en rapport (på højst 6 sider) med en beskrivelse af den foreslåede procedure. Der kunne tildeles højst 12 point fordelt som følger:

- proceduren for løsning af hændelser med tilknytning til kontrahenten, f.eks. personalespørgsmål eller tilgængelighed af hensigtsmæssige materialer eller værktøjer (6 point)
- proceduren for løsning af hændelser uden tilknytning til kontrahenten, f.eks. lækager eller hærværk (6 point).

Point blev tildelt efter følgende skala:

- fyldestgørende beskrivelse af indsatsen, som imødekommer behovene (6 point)
- beskrivelse af indsatsen er ikke tilstrækkeligt detaljeret eller opfylder ikke behovene (3 point)
- der er ikke givet nogen beskrivelse, eller beskrivelsen er behæftet med åbenlyse fejl (0 point).

Kontrakten blev tildelt det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Hvis to tilbud opnåede den samme score, blev den tilbudsgiver, som beskæftigede den største procentdel af handicappede, foretrukket.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Forbedre arbejdsvilkårene for ansatte i sektoren, som arbejder i offentlige bygninger, fremme ligestilling mellem kønnene og forbedre balancen mellem arbejde og privatliv.

Kontrol

Der blev nedsat et overvågningsudvalg for at sikre korrekt gennemførelse af rammeaftalen og kontrollere, at virksomhederne opfylder deres forpligtelser. Det er sammensat af følgende myndigheder:

- forsynings- og tjenesteafdelingen
- kontoret for tilsyn med og vurdering af offentlige kontrakter
- fire repræsentanter for centraludvalget af underforvaltninger
- repræsentanter for de vigtigste fagforeninger og erhvervs sammenslutning i rengøringssektoren.

Overvågningsudvalget reviderede leverandørerne ved at kontrollere deres lønningssystemer, arbejdstidsregistre og ansættelseskontrakter. Hvis overvågningsudvalget konstaterer afvigelser (f.eks. i registreringen af arbejdstid, brugen af overtid eller delvis manglende betaling af løn eller obligatoriske socialsikringsbidrag, giver det leverandøren mulighed for at reagere og afhjælpe problemerne. Hvis der ikke gives en passende begrundelse eller løsning, kan sanktioner finde anvendelse.

Hvis der er tale om en alvorlig overtrædelse (dvs. manglende overholdelse af obligatoriske tekniske specifikationer), kan den ordregivende myndighed vælge at pålægge en bøde på op til 10 % af kontraktens budget eller at opsiges kontrakten. For en mindre overtrædelse (dvs. valgfrie tiltag, som tilbudsgiverne tilbød i forbindelse med tildelingen) kan der pålægges en bøde på op til 2 % af kontraktbudgettet.

Kontraktens værdi

Den anslåede værdi af rammeaftalen er fastsat for hele dens varighed, herunder dens eventuelle forlængelse, til lige under 76 mio. EUR. Den har en indledende varighed på to år og kan højst løbe i fire år.

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU
- Spaniens lov om offentlige kontrakter (TRLCSP) godkendt ved kongeligt dekret 3/11 af 14. november.

Aktører

- Ordregivende myndighed: ministeriet for territorium og bæredygtighed og økonomiministeriets centrale forsyningsudvalg.
- Deltagere i rammeaftalen: 39 leverandører af rengøringsydelser.
- Overvågning og evaluering: overvågningsudvalget (se ovenfor).

Sociale virkninger

- Denne rammeaftale er baseret på en tidligere rammeaftale, der løb mellem 2014 og 2018, som første gang blev revideret i december 2016. Som resultat af denne revision blev der konstateret eksempler på manglende overholdelse, og den catalanske regering kunne i samarbejde med leverandørerne forbedre tjenesternes sociale resultater.
- Det centrale forsyningsudvalg har fortsat denne overvågning og har udvidet indsatsen med et nyt program for revision af overholdelse for 2019. Alle virksomheder med kontrakter baseret på rammeaftalen, som blev gennemført i 2019, er blevet revideret.

Andre fordele

- Denne rammeaftale omfattede også tekniske specifikationer for miljøvenlige rengøringsmidler. De har den yderligere fordel, at de forhindrer skadelige kemikalier og dermed mindsker de sundhedsmæssige risici for både rengøringspersonale og bygningsbrugere. Flere oplysninger om miljøfordelene i forbindelse med dette eksempel kan findes [her](#).

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Overvågning er vigtig, men det kræver menneskelige og økonomiske ressourcer, som den ordregivende myndighed skal planlægge på forhånd.
- Kontrakten bør omfatte bestemmelser om passende sanktioner for manglende opfyldelse.

Kontakt

Anna Esteve Traveset, tekniker, ministeriet for territorium og bæredygtighed, aesteve@gencat.cat

Pilar Baldellou García, teknisk leder, det centrale forsyningsudvalg, pbaldellou@gencat.cat.

2. Markedshøring vedrørende øget beskæftigelse inden for rengøring

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Byen Helsingborg, Sverige

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

Byen Helsingborg indbød en række potentielle tjenesteydere til et markedshøringsmøde for at drøfte og informere om forskellige sociale krav, som byen ønskede at benytte i et udbud af rengøringsydelser. Et af målene med markedshøringen var at drøfte forskellige muligheder for at skabe jobmuligheder for arbejdsløse. Byen Helsingborg ønskede at høre markedsdeltagernes mening om sociale kriterier og høre deres idéer til, hvordan kravene vedrørende beskæftigelse og praktikophold kunne opfyldes i forbindelse med offentlige indkøb. Denne tilgang var efter byens opfattelse mere konstruktiv end, hvis den blot fastsatte minimumskrav til antallet af praktikpladser eller job, der skulle skabes, som en del af udbuddet.

Genstand

Byen Helsingborgs indkøb af rengøring gennem en rammeaftale.

Udbudsfasen og kriterier

Fasen forud for indkøb

Byen lagde vægt på markedsdialogen inden tilbudsgivningen. Der blev udsendt indbydelser til markedsdialogen til 20 potentielle tilbudsgivere. Seks af disse virksomheder svarede og bidrog med input og spørgsmål. Reaktionen på markedsdialogen fra disse potentielle tilbudsgivere var meget positiv. Dialogen skabte en forbindelse mellem byen og disse virksomheder. Fire af de seks virksomheder, som i sidste ende blev leverandører til byen, deltog i markedsdialogen.

Byens beskæftigelsesafdeling har et internt erhvervsuddannelsesprogram inden for rengøring, som har til formål at sikre, at de arbejdsløse, der deltager, modtager det nødvendige kvalifikationsbevis, som markedsaktørerne kræver for at ansætte dem. Da byen indbød potentielle tilbudsgivere til en markedshøring, præsenterede den det interne erhvervsuddannelsesprogram for ledige borgere. Byens arbejdsmarkedsforvaltning meddelte, at den kunne bistå virksomhederne med at matche efterspørgsel og udbud, således at de ledige borgere kunne få praktikophold eller støttet ansættelse efter kontraktindgåelse. De delte også CV'er for deres praktikanter, således at leverandørerne kunne få et bedre kendskab til de potentielle medarbejdere.

Gennem denne dialog fik byen Helsingborg også kendskab til de potentielle tilbudsgivere, så den ikke alene skulle basere sig på deres erfaringer med andre rengøringsudbud.

Fasen for kontraktudførelse

Byen medtog også et krav om dialog om kontraktens gennemførelse. Leverandøren og byen skulle drøfte mulighederne for at tilbyde praktikpladser eller job.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

I sin indkøbspolitik sigter byen Helsingborg mod at samarbejde med leverandører med henblik på at sikre flere beskæftigelsesmuligheder til borgere, som er arbejdsløse og uden for arbejdsmarkedet. For at nå dette mål er markedsdialog et centralt aspekt af indkøbspolitikken. Ifølge denne politik skal markedsdialogen være

gennemsigtig og åben. Arbejdsmarkedsforvaltningen er ansvarlig for det indhold og de oplysninger, der deles med potentielle leverandører under markedsdialogen.

Kontrol

Byen Helsingborg fører en løbende dialog og opfølgende drøftelser med leverandørerne under rammeaftalen om mulighederne for praktikpladser eller beskæftigelse. Disse dialoger føres regelmæssigt. Næste skridt er etableringen af workshops sammen med de virksomheder, som vandt tilbuddet. Byen har også afholdt workshops med andre virksomheder, der leverer rengøring, således at disse virksomheder kunne forberede sig og få kendskab til de beskæftigelsesmæssige krav i kommende udbud.

Kontraktens værdi

Rammeaftale med fire års varighed med en årlig værdi på 35 mio. SEK eller 3,3 mio. EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 40 (indledende markedsundersøgelser) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Kapitel 17, § 1, i den svenske lov om offentlige indkøb ("LOU") (2016).

Aktører

- Ordregivende myndighed: Byen Helsingborg.
- Leverandører udvalgt under rammeaftalen:
  - Förenade Service
  - Lassila & Tikanoja
  - Samhall
  - Sydsvenska städ
  - Sodexo
  - MIAB

Sociale virkninger

Byen Helsingborg har haft held til at påvirke virksomhederne gennem sin tilgang til markedsdialog. Virksomhederne er blevet mere positive over for krav om praktikpladser og beskæftigelse og mere villige til at samarbejde med arbejdsmarkedsforvaltningen om rekruttering og matchning. I rammeaftalens første fik fem borgere job eller praktikplads gennem disse krav.

Byen har påpeget følgende sociale fordele:

- Flere arbejdsløse får job og kan forsørge sig selv.
- Når udgifterne til arbejdsløshedsydelse falder, falder også de offentlige udgifter til sociale ydelser, samtidig med at skatteprovenuet stiger.
- Leverandørerne af rengøringstjenester har fået øget kompetence og bevidsthed om multikulturelle spørgsmål i forbindelse med rekruttering.

Andre fordele

- Inddragelsen af aktørerne i fasen inden indkøb sikrer en velinformeret forberedelsesfase og bedre udbudsdokumenter, samtidig med at der skabes flere arbejdspladser.
- Byen Helsingborg har konstateret, at markedsdialogen har haft gode virkninger med hensyn til jobskabelse.

- Virksomhederne foretrækker dialog frem for specifikke krav om beskæftigelse eller praktikpladser.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Idéen om at afholde en workshop sammen med markedet var desværre ikke vellykket, fordi kun få virksomheder deltog. Den ordregivende myndighed skal derfor på et tidligt tidspunkt udvide sit kendskab til de forskellige markeder og de typer dialoger, som markedsaktørerne er interesserede i.
- Det bør fastsættes i kontrakterne, at dialogen skal finde sted så tidligt som muligt. Hvis kontrakten har kørt i nogen tid, og der ikke har været nogen kontakt mellem leverandøren og byen, kan det være vanskeligere at opnå resultater på beskæftigelsesområdet.
- Matchning af arbejdsløse med egnede jobroller og opfølgning under kontrakten er afgørende succesfaktorer.
- Arbejdsmarkedsforvaltningen anbefaler, at der så vidt muligt anvendes mere specifikke beskæftigelseskrav i kombination med dialog.

Kontakt

Magnus Nilvér, arbejdsmarkedsforvaltningen, byen Helsingborg, Magnus.nilver@helsingborg.se

3. Beskæftigelse af romaer inden for rengøring i Budapests offentlige skorstensfejervirksomhed

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: FŐKÉTÜSZ Capital Chimney Sweeper Ltd., Ungarn

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

Budapests offentlige skorstensfejer — FŐKÉTÜSZ Capital Chimney Sweeper Ltd — som er 100 % ejet af kommunen Budapest, udbød opgaven med at rengøre sit hovedkontor og andre lokaler. FŐKÉTÜSZ besluttede at tilbyde virksomheder, der beskæftiger romaer, mulighed for at indgå denne kontrakt på grund af den høje arbejdsløshed i denne gruppe. Denne procedure blev valgt som den ordregivende myndigheds første forsøg på at anvende andre evalueringskriterier end prisen, da den blev anset for nem at kontrollere og en effektiv mulighed for at integrere romaer på arbejdsmarkedet.

Budapest havde pr. 2019 en befolkning på 1 752 286 personer, hvoraf 20 151 var romaer (ifølge egne oplysninger). Det anslås imidlertid, at der i Budapest bor mindst 100 000 romaer. Der foreligger kun få data om romaernes arbejdsmarkedsmæssige situation i Ungarn. Det er imidlertid dokumenteret, at antallet af beskæftigede i alderen 15-64 år er lavere blandt romaer (39 %) end blandt ikke-romaer (65 %; data fra 2015). Lavere uddannelsesniveauer og regional koncentration i områder med mindre gunstige beskæftigelsesvilkår har betydning for disse tal, men de lave beskæftigelsesfrekvenser blandt romaer hænger også sammen med forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Offentlige beskæftigelsesprogrammer og -ordninger har traditionelt været en kilde til beskæftigelse for romaer².

Genstand

Rammeaftale om levering af rengøring på hovedkontoret og andre lokaler tilhørende Budapests offentlige skorstensfejervirksomhed med beskæftigelsesmuligheder for romaer som et af tildelingskriterierne.

Udbudsfasen og kriterier

Denne procedure omfattede medtagelse af sociale hensyn i tildelingskriterierne. Den er et af første eksempler, hvis ikke det første, der viser, hvordan tildelingskriteriet "det bedste forhold mellem pris og kvalitet" kan anvendes i stedet for den laveste pris i Ungarn.

Sociale hensyn blev vægtet med 20 % og omfattede følgende tre delkriterier:

- Tilbudsgiveren skulle dokumentere, at der var indgået en samarbejdsaftale med en almennyttig organisation vedrørende romaer³, som har været registreret i mindst tre år.

---

² Europa-Kommissionen, Civil society monitoring report on implementation of the national Roma integration strategy in Hungary, september 2018.

³ I henhold til lov CLXXV af 2011 om foreningsfrihed og civilorganisationers almennyttige status, drift og støtte (lov om civilorganisationer) kan en organisation registreres som en almennyttig organisation, hvis organisationens aktiviteter anses for at være almennyttige, den har tilstrækkelige ressourcer til at opfylde samfundets og den enkeltes behov, og dens støtte i samfundet kan påvises.

- Tilbudsgiveren skulle forpligte sig til at ansætte romaer, der er registreret som dårligt stillede personer, i kontraktperioden.
- Tilbudsgiveren skulle sikre, at romaer udgjorde mindst 8 % af personalet.

Prisen blev vægtet med 80 %.

Aftalen mellem tilbudsgiverne og en almennyttig organisation vedrørende romaer skulle være underskrevet på tidspunktet for indgivelse af tilbuddet.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det socialpolitiske mål var at integrere romaer på arbejdsmarkedet. Den type arbejdskraft, der kræves for at opfylde denne kontrakt, er ufaglært, og kontrakten blev derfor anset for egnet til klausuler om integration på arbejdsmarkedet.

Kontrol

Den ordregivende myndighed kontrollerede de offentlige velgørehedsorganisationer i samarbejdsaftalerne på www.birosag.hu (det ungarske retsvæsens officielle websted). Tilbudsgiverne skulle også dokumentere registreringen af den offentlige velgørehedsorganisation. Af de fire tilbudsgivere oplyste de to, at de havde indgået en samarbejdsaftale med en almennyttig organisation vedrørende romaer. Dette kunne dog kun bekræftes for den ene. Den vindende tilbudsgiver var en virksomhed (Fort Facility Ltd.), som havde indgået en samarbejdsaftale med Roma Civic Association, en almennyttig organisation vedrørende romaer.

Kontraktens værdi

Kontraktens værdi lå under EU-tærsklen: Rameaftalens maksimale værdi beløb sig til 42 000 000 HUF (135 641,15 EUR) med en mindsteværdi på 30 000 000 HUF (96 886,53 EUR). Kontrakten blev underskrevet i december 2017 og løb i to år.

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU
- Ungarns nationale strategi for social inklusion (2014). Ungarn var den første medlemsstat, der indgav en national strategi for social inklusion (i december 2011), som blev udarbejdet på baggrund af Kommissionens meddelelse om en EU-ramme for de nationale strategier for romaernes integration. I 2014 reviderede og ajourførte regeringen strategien, som gennemføres via treårige handlingsplaner og er omhandlet i en årlig regeringsrapport baseret på strategiens overvågningssystem. Den kan ses [her](#).

Aktører

- Ordregivende myndighed: den offentligt ejede virksomhed FŐKÉTÜSZ Capital Chimney Sweeper Ltd.
- Udvalgt tjenesteudbyder: Fort Facility Ltd.
- Politisk beslutningstager: Kommunen Budapest fastsætter strategien for offentlige indkøb og fører tilsyn med sine egne offentlige virksomheder.
- Støtte ved kontrol: Roma Civic Association — en almennyttig organisation — hjalp i dette tilfælde med at kontrollere identiteten af de romaer, der skulle ansættes af kontrahenten.

Sociale virkninger

- Denne procedure var den første af sin art i Ungarn til at medtage sociale hensyn i tildelingskriterier og bidrog dermed til den sociale og faglige integration af romaer. De ordregivende myndigheder er fuldt ud tilfredse med leveringen af rengøringstjenesterne.
- Samarbejdet med kontrahenten og den almennyttige organisation vedrørende romaer var særdeles godt. Ifølge punkt 3, litra f), i aftalen mellem den valgte tilbudsgiver og den almennyttige organisation vedrørende romaer skulle den valgte tilbudsgiver beskæftige romaer svarende til 8-10 % af det gennemsnitlige antal ansatte.
- Samarbejdet mellem den ordregivende myndighed og Roma Civic Association videreføres. I 2019 blev FŐKÉTÜSZ's plan vedrørende lige muligheder ajourført med bidrag fra Roma Civic Association.

Andre fordele

- I 2019 anvendte FŐKÉTÜSZ lignende sociale hensyn i tildelingskriterierne i forbindelse med en offentlige udbudsprocedure vedrørende levering af callcenter-ydelser. I den kontrakt, der blev tildelt efter den offentlige udbudsprocedure, forpligtede den valgte tilbudsgiver sig til at ansætte mindst én dårligt stillet eller alvorligt dårligt stillet roma i kontraktens løbetid.
- Kommunen Budapest er i gang med at udvikle en strategi for grønne, bæredygtige, innovative og ansvarlige offentlige indkøb, som efter planen vedtages i første kvartal 2020. Selv om denne strategi og den omhandlede procedure ikke hænger direkte sammen, skaber denne procedure præcedens for, hvordan sociale hensyn kan indgå i offentlige udbud i kommunen Budapest og Ungarn som helhed.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Udarbejdelse og efterfølgende kontrol er afgørende for gennemførelsen af socialt ansvarlige offentlige indkøb. Under udarbejdelsen af proceduren er det vigtigt, at den ordregivende myndighed undersøger, om de sociale kriterier, der skal anvendes, kan opfyldes og ikke er til hinder for konkurrencen. Det anbefales også, at ordregivende myndigheder overvåger gennemførelsen af kontrakter og registrerer nyttige erfaringer, som kan være relevante i forbindelse med udarbejdelsen af lignende udbudsprocedurer i fremtiden.
- Det er endnu ikke almindeligt at anvende sociale kriterier i Ungarn, og det kan derfor mindske konkurrencen. Forudgående dialog med markedet skaber gode muligheder for at overvåge markedet og antallet af potentielle tilbudsgivere og for at definere den anslåede værdi af udbuddet.

Kontakt

Dr. Dalma Kittka, leder af kontoret for offentlige indkøb, kommunen Budapest, KittkaD@budapest.hu

---

4. Erhvervsuddannelsespraktik og lærepladser som tildelingskriterier ved udbud

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Aarhus Kommune, Danmark

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Kloakservice: service og vedligeholdelse

Indledning/indkøbsmål

Aarhus Kommune fokuserer i stigende grad på de sociale og økonomiske virkninger af offentlige indkøb, som kan opnås ved at skabe beskæftigelsesmuligheder for langtidsledige borgere. På denne baggrund ønskede udbudsafdelingen at undersøge mulighederne for at indføre uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder som indkøbsmål. En rammeaftale om kloakservice blev udvalgt som et pilotprojekt i 2019, og Aarhus besluttede at fokusere på lærepladser kombineret med uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Tidligere kontrakter om kloakservice var blevet evalueret på grundlag af pris alene.

I Danmark skal ordregivende myndigheder i dag tage hensyn til lærepladser som en betingelse i forbindelse med gennemførelsen af visse kontrakter. I dette tilfælde valgte udbudsafdelingen imidlertid at fokusere på tildelingskriterierne.

Dette instrument blev valgt efter en markedsdialog, hvor udbudsafdelingen konstaterede, at prisforskellen mellem tilbudsgiverne kunne forventes at blive marginal, da leverandørerne tilsyneladende havde de samme udgifter til materiel og lønninger. Det blev også konstateret, at flere potentielle tilbudsgivere havde problemer med at tiltrække medarbejdere.

Rammeaftalen løber over seks år (2019-2025). I udbudsbekendtgørelsen angives følgende grunde:

- at åbne op for konkurrence på grund af store investeringsomkostninger i materiel, investeringerne i materiel afskrives over mere end fire år
- at opfylde miljø- og beskæftigelsesmæssige betingelser, herunder specifikke miljøkrav til transportmidler.

Genstand

En rammeaftale om kloakservice

Udbudsfase og kriterier

Tildelingskriterier

Det økonomisk mest fordelagtige tilbud blev udpeget på grundlag af det bedste forhold mellem pris og kvalitet ved brug af følgende kriterier og vægtning:

- pris (80 %)
- kvalitet (20 %) opdelt i underkriterier for miljøpræstationer (10 %) og beskæftigelsesforanstaltninger (10 %)

Fasen for kontraktudførelse

Kontrakten indeholder resultatbestemmelser om:

- løn og arbejdsvilkår ifølge ILO-konvention nr. 94

- lærepladser og arbejdspladsfastholdelse
- socialt ansvar (ILO-konvention nr. 29 og 105, 100 og 111, 138 og 182, 87, 98 og 135 samt 155).

Løn og arbejdsvilkår skal være i overensstemmelse med ILO-konvention nr. 94. Kontrahenten skal sikre, at de medarbejdere, som vedkommende ansætter i Danmark til at udføre opgaven, får en løn og generelle ansættelsesvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for samme type arbejde under en alment gældende kollektiv overenskomst inden for det pågældende område (dvs. under en repræsentativ faglig overenskomst). Denne betingelse gælder for alle underkontrahenter, og ydelser og arbejdstid er omfattet heraf.

Med hensyn til lærepladser og arbejdspladsfastholdelse skulle kontrahenten have en dokumenteret personalepolitik, der omfatter en uddannelses- og fastholdelsespolitik for de personer, der var ansat under kontrakten.

Med hensyn til socialt ansvar skal leverandøren og alle underleverandører overholde de internationale konventioner, der er anført i bilag X til direktiv 2014/24/EU, som Danmark har tiltrådt, herunder:

- tvangsarbejde (ILO-konvention nr. 29 og 105)
- ikkeforskelsbehandling (ILO-konvention nr. 100 og 111)
- børnearbejde (ILO-konvention nr. 138 og 182)
- foreningsfrihed (ILO-konvention nr. 87, 98 og 135)
- arbejdsmiljø (ILO-konvention nr. 155).

Kontrahenten har pligt til at respektere de grundlæggende menneskerettigheder, herunder FN's verdenserklæring om menneskerettigheder og EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

At skabe lærepladser inden for kvalificeret beskæftigelse samt beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder for ledige borgere.

Kontrol

- For at bekræfte opfyldelsen af delkriteriet vedrørende "beskæftigelsesforanstaltninger" skulle tilbudsgiveren angive det antal medarbejdere, der forventedes at arbejde på kontrakten i erhvervsuddannelsespraktik eller som lærlinge.
- Med hensyn til beskæftigelseskriterierne, som blev vægtet med 10 % ved tildelingen, blev forskellige former for uddannelse og lærlingeuddannelser tildelt forskellige værdier, som derefter blev lagt sammen:
  - Voksenlærling: 10
  - Lærling: 8
  - Løntilskud til arbejdsløse: 3
  - Praktikordning for arbejdsløse: 3

Kontraktens værdi

Rammekontraktens anslåede samlede værdi var på 15 mio. DKK (ca. 2 mio. EUR).

Retsgrundlag

Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU

Aktører

- Projektleder og ordregivende myndighed: Aarhus Kommunes udbudsafdeling
- Tværgående arbejdsgruppe, der repræsenterer slutbrugere af kloakservice på tværs af den kommunale organisation.
- Samarbejde med beskæftigelsesafdelingen om kriteriet vedrørende beskæftigelsesforanstaltninger.

Sociale virkninger

- Fordi konkurrencen på prisen var meget hård, blev kriteriet vedrørende beskæftigelsesforanstaltninger en afgørende faktor. I den efterfølgende dialog med de forbigåede tilbudsgivere fremgik det klart, at anvendelsen af dette kriterium havde en stærk signalvirkning. Den væsentlige sociale virkning af udbuddet er, at det har vist markedet, at kommunen er villig til at belønne social ansvarlighed. Det forventes, at resultatet af udbuddet vil motivere potentielle leverandører, som ikke tidligere har overvejet denne mulighed for at skabe lærepladser eller uddannelsesmuligheder.
- Lærlinge, der ansættes direkte eller indirekte gennem denne rammekontrakt og efterfølgende gentagelser af denne tilgang, vil opnå direkte fordele i form af faglig erfaring. Samfundet som helhed vil også opnå fordele gennem en bedre uddannet arbejdsstyrke.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Når tildelingskriterier kombineres med minimumskrav, belønnes potentielle tilbudsgivere, som er i stand til at overopfylde minimumskravene.
- Kontrakten indeholder ikke milepæle for overvågning af, i hvilket omfang kontrahenten opfylder beskæftigelseskriterierne i hele kontraktperioden. For et tilsvarende udbud bør kontrakten omfatte specifikke bestemmelser, som forpligter kontrahenten til hele tiden at opfylde beskæftigelseskriterierne. Dette kunne omfatte årlige milepæle og strafgebyrer i tilfælde af manglende opfyldelse.
- Sociale tildelingskriterier kan med fordel anvendes i udbud på nye eller ukendte markeder, hvor den ordregivende myndighed har vanskeligt ved at formulere minimumskrav og/eller betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse. Hvis kravene er for lempelige, kan den ordregivende myndighed gå glip af potentielle virkninger, og hvis kravene er for strenge, modtager myndigheden måske ingen eller kun få tilbud.

Kontakt

Jakob Laursen, udbudskonsulent, Borgmesterens Afdeling, Aarhus Kommune, Jaklau@aarhus.dk

5. Forbedring af arbejdsvilkårene som et middel til at forbedre af rengøring hos Tjekkisk Radio

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Tjekkisk Radio (Česká televize), Tjekkiet

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

Indkøb af rengøringsydelser alene baseret på den laveste pris gennem lang tid har bidraget til dårlige arbejdsvilkår og også indirekte til stadig en ringere rengøringskvalitet. Rengøring er kendetegnet ved lavtlønnede arbejdstagere, høj personaleudskiftning osv. Tjekkisk Radio anvendte som ordregivende myndighed flere instrumenter med det overordnede formål at tilvejebringe rengøring af god kvalitet, herunder at sikre anstændige vilkår for de involverede arbejdstagere. Tjekkisk Radio antog rimeligvis, at der er en forbindelse mellem personalets stabilitet og kvaliteten af den leverede rengøring.

Genstand

Udbuddet vedrørende rengøring af lokaler ejet af Tjekkisk Radio, et offentligt TV-foretagende beliggende i Prag, Tjekkiet.

Udbudsfase og kriterier

Fasen forud for indkøb

De indledende markedsundersøgelser havde fokus på de ansattes arbejdsvilkår (herunder løn og arbejdets tilrettelæggelse) og på at sikre kvaliteten af den leverede rengøring. På grundlag af resultaterne af undersøgelserne besluttede Tjekkisk Radio at indføre revisionsklausuler eller optionsklausuler i kontrakten for at tilpasse til eventuelle ændringer i bestemmelserne om mindsteløn og lagde navnlig vægt på elementer som f.eks. arbejdsvilkår, stabilitet og løbende udvikling af personalet. Tjekkisk Radio krævede også en detaljeret beskrivelse af den planlagte opfyldelse af den kontrakt, der blev foreslået af tilbudsgiveren (plan for rengøringens udførelse), og som motiverede den enkelte arbejdstager gennem et langvarigt ansvar for et bestemt område.

Kontrakten var opdelt i fem delkontrakter. For delkontrakt 1-4 kunne der højst bydes på to delkontrakter ad gangen.

Specifikationer

Der krævedes mærkning som dokumentation for, at de anvendte rengøringsmidler overholdt de tekniske specifikationer og miljøkrav.

Tildelingskriterier

Følgende tildelingskriterier var beskrevet i udbuddet:

- Tildelingskriterier vedrørende kvalitet (45 % af totalen) bestående af:

- personalets organisation (disse karakteristika skulle sikre kvaliteten og stabil ledelse af arbejdet. F.eks.: tildelt og fast arbejdssted og en fast tidsramme for de opgaver, der var tildelt de enkelte arbejdstagere, for at give dem mulighed for at vænne sig til de pågældende opgaver og forbedre deres rutiner med tiden, samt en klar beskrivelse af ansvaret for tilsyn og kvalitetskontrol, hvilket også kan føre til en forbedring af personalets udførelse af arbejdet) — 9 %
  - Tilrettelæggelse af arbejdet — 9 %
  - Metode, udstyr, rengøringsmidler og rutiner, der anvendes for at sikre rengøring af høj kvalitet (herunder en række foreskrevne rutiner med lav miljøpåvirkning) — 9 %
  - Forvaltning af udbuddet, kontraktstyring og kvalitetsstyring — 9 %
  - Løbende personaleudvikling (herunder personalets stabilitet gennem foranstaltninger til nedbringelse af personaleudskiftning, løbende kapacitetsudvikling osv.) — 9 %
- Pris (55 % af totalen).

Fasen for kontraktudførelse

Følgende kontraktklausuler blev anvendt:

- Med henblik på at sikre kvalitetskontrol skulle tilbudsgiveren tillade, at en ansat ved Tjekkisk Radio rapporterer og overvåger udførelsen af rengøringen.
- De anvendte rengøringsmidler skulle være miljøvenlige. Tilbudsgiveren kunne f.eks. henholde sig til miljømærker.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Overordnet god forvaltning af rengøringen, herunder forvaltning af menneskelige ressourcer, med det endelige mål at forbedre arbejdsvilkårene for ansatte med ansvar for kontraktens udførelse. Dette mål (overordnede kvalitet af personalets arbejdsvilkår) hænger ifølge Tjekkisk Radio sammen med kvaliteten af det udførte arbejde. Ansatte, der forvaltes ordentligt, som har hensigtsmæssig uddannelse og udstyr, og som arbejder under anstændige arbejdsvilkår, er sandsynligvis mere stabile, tilbyder løbende ydelser af høj kvalitet og kan bedre varetage deres opgaver.
- Rengøring bør udføres på en miljøvenlig måde.

Kontrol

- Tilbudsgiverne skulle indgive en plan for rengøringspraksis med relevante oplysninger om rengøringens kvalitet. Planen indeholdt også en beskrivelse af personalet og af forvaltningen af de ansattes færdigheder og kapacitetsudvikling.
- Personalets stabilitet blev evalueret på grundlag af:
  - procentdelen af opsagte ansættelseskontrakter i forhold til antallet af ansatte i det foregående år
  - procentdelen af tidsbegrænsede kontrakter i forhold til antallet af ansatte i det foregående år
  - procentdelen af vikaransatte⁴ i forhold til antallet af ansatte i det foregående år.
- Den ordregivende myndighed har ret til at kræve dokumentation for rengøringsmidlers miljøegenskaber.

Kontraktens værdi

---

⁴ En vikaransat er ansat af et bureau, som midlertidigt stiller vedkommende til rådighed for en arbejdsgiver
<https://www.citizensadvice.org.uk/work/rights-at-work/agency-workers/agency-workers-what-you-need-to-know/>.

Den anslåede samlede kontraktværdi er 2 400 000 EUR (60 125 000 CZK) over fire år.

- Delkontrakt 1: ca. 130 000 EUR (3 430 000 CZK)
- Delkontrakt 2: ca. 1 500 000 EUR (37 570 000 CZK)
- Delkontrakt 3: ca. 250 000 EUR (6 165 000 CZK)
- Delkontrakt 4: ca. 440 000 EUR (10 960 000 CZK)
- Delkontrakt 5: ca. 80 000 EUR (2 000 000 CZK)

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2, og artikel 40, 46, 67 og 70 i direktiv 2014/24/EU

Aktører

- Ordregivende myndighed: Tjekkisk Radio
- Deltagere i indledende markedsundersøgelser:
  - ZENOVA Services, s.r.o.
  - HONDL Global Services, a.s.
  - European Cleaning Services, s.r.o.
  - 111UKLID.CZ Trade, s.r.o.
- Udvalgte tjenesteudbydere:
  - OCS Trading, s.r.o. (delkontrakt 1 og 3)
  - INEX Česká republika, s.r.o. (delkontrakt 2 og 4)
  - Der blev ikke modtaget tilbud på delkontrakt 5.

Sociale virkninger

- Opdelingen af udbuddet i delkontrakter øger mindre leverandørernes muligheder for at deltage i offentlige udbud.
- En betydelig del af tildelingskriterierne er baseret på tilbudsgiverens adfærd over for personalet og den overordnede forvaltning af rengøringen og dens kvalitet. God forvaltning af arbejdet og af personalet er afgørende for personalets stabilitet, udviklingen af de ansattes færdigheder og den overordnede kvalitet af arbejdet. Dette bidrager ikke kun til udviklingen af den enkeltes arbejdsfærdigheder, men påvirker kvaliteten af den leverede rengøring som helhed.
- Vurderingen af beskæftigelsens kvalitet (herunder personalets arbejdsvilkår og stabilitet) gavner ikke kun de ansattes velfærd, men også deres tilfredshed, hvilket påvirker personaleudskiftningen positivt og i sidste ende fører til rengøring af højere kvalitet.

Andre fordele

- Rengøringens specifikke karakter kræver kendskab til lokalerne og brugeren af tjenesten. Hyppige personaleudskiftninger kan skabe vanskeligheder og øge omkostningerne, f.eks. fordi nye ansatte skal introduceres til lokalerne. Personalets stabilitet er derfor en vigtig betingelse for rengøringens kvalitet.
- Tendensen til at tildele kontrakter alene på grundlag af den laveste pris kan nemt sænke rengøringens kvalitet, og det medfører en høj risiko for utilfredshed blandt de ansatte og en høj personaleudskiftning.

- En indsats for at tage hensyn til de ansattes arbejdsvilkår kan nemt overføres til andre ordregivende myndigheder og andre opgaver, der varetages af lavtlønnet personale.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- For at sikre tjenesternes kvalitet skal den ordregivende myndighed lægge mere vægt på udbuddets forberedelsesfase, kontraktstyringen og forvaltningen af rengøringens kvalitet.
- I det næste tilsvarende udbud vil den ordregivende myndighed sandsynligvis igen anvende indledende markedsundersøgelser.
- I fremtiden vil Tjekkisk Radio forsøge at fastsætte nøgleresultatindikatorer for rengøringen og anerkende en leverandørs særligt gode indsats, f.eks. med en bonus.

Kontakt

Martin Rajman, leder af den centrale indkøbsafdeling, Tjekkisk Radio, Martin.Rajman@ceskatelevize.cz

6. Socialt ansvar som tildelingskriterier for rengøringskontrakter, Danmark⁵

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Ballerup Kommune, Danmark

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

I februar 2019 vedtog Ballerup Kommune en ny indkøbspolitik, som prioriterer det sociale ansvar højt.

Politikken⁶ har seks hovedmål:

1. Anvendelse af lovgivningens rammer til gavn for borgere og virksomheder
2. Fokus på andre faktorer end pris som illustreret nedenfor:
  - Leverandører skal erklære, at de overholder krav vedrørende menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og korruptionsbekæmpelse.
  - Kommunen skal i videst muligt omfang at inddrage socialt ansvar i udbudsprocedurer (og arbejds-klausuler ved anskaffelse af tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver) og forklare, hvis dette ikke er muligt.
  - Hvis der er mistanke om, at en leverandør ikke opfylder sine forpligtelser vedrørende socialt ansvar, gennemfører kommunen en opfølgning og har mulighed for at opsige kontrakten.
3. Anvendelse af markedsdialog og samarbejde med erhvervslivet
4. Lancering og gennemførelse af fælles udbud
5. Anvendelse af digitale udbud og e-handel
6. Sikring af en høj grad af overholdelse.

Kontrakten om rengøring blev valgt som et egnet pilotprojekt, hvor denne bestemmelse blev anvendt første gang.

Kontrakten løber fra den 1. april 2020 til den 31. december 2023 med mulighed forlænge kontrakten op til to gange, hver gang med en periode på 12 måneder.

Genstand

Daglig rengøring og periodisk vinduespolering på 157 forskellige kommunale lokaliteter, herunder offentlige skoler, daginstitutioner, biblioteker samt idræts- og svømmehaller.

Udbudsfase og kriterier

Tildelingskriterier

Ved kontrakttildelingen blev det økonomisk mest fordelagtige tilbud udpeget på grundlag af det bedste forhold mellem pris og kvalitet ved brug af følgende vægtning:

---

⁵ <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:440930-2019:TEXT:DA:HTML>

⁶ https://ballerup.dk/sites/default/files/udbuds- og_indkoebspolitik_2019_0.pdf

- Pris: 60 %
- Kvalitetssikring: 20 %
- Socialt ansvar: 20 %. I dette udbud omfattede socialt ansvar skabelse af beskæftigelsesmuligheder for ledige på overførselsindkomst og langtidssygemeldte personer.

Fasen for kontraktudførelse

Udbudsmaterialet omfattede også:

- en arbejdsklausul, som pålægger tilbudsgiveren at overholde alle arbejdsmarkedsstandarder med hensyn til løn og arbejdsvilkår
- en klausul om socialt ansvar, som indeholder en liste over specifikke krav til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og korruptionsbekæmpelse baseret på de ti principper i FN's Global Compact-initiativ. Kontrahenten forpligter sig navnlig til at sikre, at de grundlæggende menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, som er beskyttet af ILO's konventioner, overholdes.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Kommunens sociale målsætning var at skabe beskæftigelsesmuligheder for to målgrupper:

- "aktivitetsparate" ledige kontanthjælpsmodtagere med andre udfordringer end arbejdsløshed. De har brug for et særligt udformet uddannelsesforløb, herunder støtteforanstaltninger, for at komme i beskæftigelse⁷.
- langtidssygemeldte personer. Mange personer i denne kategori vil kunne genoptage et job, når de igen er i stand til at arbejde igen. De har brug for et uddannelsesforløb, der eventuelt omfatter støtteforanstaltninger, for at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Kontrol

- For at bekræfte opfyldelsen af underkriteriet vedrørende "socialt ansvar" skulle tilbudsgiverne indgive et forslag med:
  - en beskrivelse af den metode, hvormed tilbudsgiveren ville hjælpe ovennævnte målgrupper til at komme tættere på beskæftigelse, f.eks. en beskrivelse af et "uddannelsesforløb" og de aktiviteter, der indgår heri
  - det antal kurser/forløb, der tilbydes for hver af de to målgrupper.
- Tilbudsgivernes beskrivelser blev bedømt på en skala fra 0 (den bedst mulige opfyldelse af kriterierne) til 8 (den dårligst mulige opfyldelse) baseret på antallet af tilbudte kurser/forløb, ligesom den foreslåede metode og den anslåede sandsynlighed for et vellykket resultat blev bedømt.
- Bedømmelsen blev efterfølgende omregnet til en tilsvarende prisækvivalent. Beregningen blev foretaget ved at dividere alle tilbudsgivernes gennemsnitlige pris med den opnåede "score for socialt ansvar". Derved blev kontrakten tildelt tilbudsgiveren med den laveste evalueringsscore, der var lig med summen af følgende:
  - (tilbudt pris x 0,6) +
  - ((tilbudsgivernes gennemsnitspris / 8 x kvalitetssikringsscore) x 0,2) +
  - ((tilbudsgivernes gennemsnitspris / 8 x score for socialt ansvar) x 0,2)

---

⁷ I den danske arbejdsmarkedspolitik skelnes der mellem "jobparate" og "aktivitetsparate" ledige. Sidstnævnte kræver uddannelse og/eller støtteforanstaltninger for at komme i beskæftigelse.

Kontraktens værdi

Anslået værdi på 187 000 000 DKK, ekskl. moms (ca. 25 mio. EUR)

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Ifølge Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning om sociale klausuler er statslige, regionale og kommunale ordregivere forpligtede til at overveje brugen af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler, samt at forklare, hvis der ikke anvendes sociale klausuler.
- Ballerup Kommunes nye udbuds- og indkøbspolitik for fremme af socialt ansvar⁸.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Udbudsafdelingen, Ballerup Kommune
- Udvalgt tjenesteudbyder: Coor Service Management A/S
- Støtte til integration af social klausul: Det kommunale jobcenter i Ballerup, som vil være den vindende tilbudsgivers foretrukne rekrutteringspartner.

Sociale virkninger

- Udbuddet, herunder kriterierne om socialt ansvar, blev godt modtaget af markedet.
- Den vindende tilbudsgiver, Coor Service Management A/S, arbejder med en tredobbelt bæredygtig bundlinje. Virksomheden er erfaren og har opnået gode resultater i samarbejde med en række jobcentre i Danmark, herunder et banebrydende OPI-projekt.
- Den vindende tilbudsgiver tilbød en løsning, der omfattede en metode til at understøtte opnåelsen af positive processer for målgruppen (personer med andre udfordringer end ledighed), herunder:
  - etablering af fire træningsforløb på fire udvalgte lokaliteter i Ballerup. En fast serviceleder og såkaldte "buddies" fra kontrahenten planlægger og gennemfører trænings- og rekrutteringsforløb for de pågældende personer. Buddy-ordningen minder om gammeldags mesterlære.
  - Fire personer deltager i træningen ad gangen. Hver gang en person får job, kan en ny person påbegynde træningen. Kontrahenten forventer, at otte personer kan deltage i ordningen hvert år.
  - Deltagerne vil indgå i teamet på arbejdsstedet, og de vil blive oplært gradvist med et passende antal arbejdstimer om ugen. Målet er, at de pågældende kommer i almindelig beskæftigelse, eventuelt i fleksjob eller beskæftigelse med løntilskud.
  - Hvert forløb er individuelt tilpasset deltageren.
  - Kontrahenten samarbejder tæt med jobcentret. Dette omfatter inddragelse ved visitation, kurser, sprogkurser og støtteforanstaltninger.

Andre fordele

- Sociale tildelingskriterier kan være et effektivt instrument til at overvinde informationsasymmetrien mellem tilbudsgiveren og den ordregivende myndighed for så vidt angår det niveau af socialt ansvar, der kan kræves af konkurrencen på et bestemt marked. Ved at bruge sociale tildelingskriterier motiverer den ordregivende myndighed markedet til at konkurrere på dem i stedet for at formulere krav baseret på et kvalificeret gæt.

---

⁸ Ca. syv ud af ti danske kommuner har en officiel udbuds- og indkøbspolitik.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Leverandørerne og markedet er tilsyneladende meget modent og parat til at arbejde med socialt ansvar på nuværende tidspunkt, hvor det i Danmark er vanskeligt at rekruttere medarbejdere inden for bestemte brancher.
- Indkøbs- og udbudspolitikken har givet indkøbsafdelingen et stærkt mandat til at inddrage sociale hensyn, som har lettet processen.

Kontakt

Mette Kongsgaard Jensen, indkøbschef, Ballerup Kommune, Indkøb — Center for Økonomi, met@balk.dk

Kim Funk, indkøbskonsulent, Ballerup Kommune, Indkøb — Center for Økonomi, kimf@balk.dk

7. Inkludering af hjemløse ved at levere rengøring til kommunen Wrocław

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Wrocławskie Mieszkania Limited Company, ejet af kommunen Wrocław, Polen

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

Udbuddet var forbeholdt socialøkonomiske organisationer, og det vedrører levering af rengøring til kommunen Wrocław.

Det bidrager også til gennemførelsen af strategien for socialøkonomisk udvikling, som Wrocław har udviklet for at tackle problemer vedrørende social og faglig reintegration. Strategien omfatter styrket socialt ansvarlige offentlige indkøb, som imødegår sociale udfordringer og inddrager socialøkonomiske organisationer. En særlig social udfordring, der skal løses, er hjemløshed: Der er omkring 1 000 hjemløse i byen, som dermed har den fjerdestørste befolkning af hjemløse i Polen.

Denne indkaldelse fulgte efter en lignende kontrakt fra 2017 til 2018, som hjalp socialøkonomiske leverandører med at få erfaring med offentlige udbud og levering af offentlige tjenester. Denne gang blev kontraktens værdi tredoblet.

Genstand

Levering af rengøring på lokaliteter tilhørende kommunen Wrocław.

Udbudsfase og kriterier

Kontrakten var forbeholdt beskyttede værksteder og økonomiske aktører, hvis vigtigste mål er social og faglig integration af personer, der tilhører socialt marginaliserede grupper, og som beskæftiger mindst 30 % handicappede eller dårligt stillede personer i overensstemmelse med artikel 20 i direktiv 2014/24/EU. Den krævede også, at kontrahenten eller underleverandøren uden afbrydelse under kontraktens udførelse skulle ansætte handicappede eller dårligt stillede personer til direkte at udføre de aktiviteter, der er anført i indkaldelsen af tilbud.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Fremme af socialøkonomiske organisationer
- Fremme af rimelige ansættelsesvilkår
- Integration af dårligt stillede personer på arbejdsmarkedet

Kontrol

- I ansøgningsfasen: Erklæring fra tilbudsgiveren om, at vedkommende opfylder kriteriet om ansættelse af 30 % handicappede eller dårligt stillede personer.
- Under kontraktens udførelse: Den ordregivende myndighed har ret til at foretage inspektioner inden for kontraktens anvendelsesområde. Inspektionerne kan udføres uden kontrahentens tilstedeværelse og uanmeldt. Kontrahenten skal betale en bod, hver gang han ikke opfylder forpligtelsen til at ansætte sådanne personer til at udføre de aktiviteter, der er anført i kontrakten. Den ordregivende myndighed kan også opsige kontrakten, hvis kontrahenten ikke opfylder sine forpligtelser og ikke giver en tilfredsstillende forklaring.

Kontraktens værdi

368 590 PLN (86 100 EUR) for en etårig kontrakt (fra april 2019 til april 2020)

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU (gennemført ved artikel 22, stk. 2, i Polens lov om offentlige indkøb)
- Kommunen Wrocław [lokalt socioøkonomisk program](#)
- Kommunal bekendtgørelse om hensyn til sociale aspekter i alle offentlige indkøb.

Ifølge polsk lovgivning tilhører følgende kategorier af personer socialt marginaliserede grupper:

- handicappede som omhandlet i lov af 27. august 1997 om revalidering, social genbosættelse og beskæftigelse af handicappede (lovtidende 2011, punkt 721)
- arbejdsløse som omhandlet i lov af 20. april 2004 om fremme af beskæftigelse og arbejdsmarkedsinstitutioner (lovtidende 2016, punkt 645, 691 og 868)
- frihedsberøvede personer eller løsladte personer som omhandlet i lov af 6. juni 1997 — straffeloven (lovtidende, punkt 557), som har problemer med at blive integreret i samfundet
- personer med mentale forstyrrelser som omhandlet i lov af 19. august 1994 om beskyttelse af den mentale sundhed (lovtidende 2016, punkt 546 og 960)
- hjemløse som omhandlet i lov af 12. marts 2004 om social bistand (lovtidende 2016, punkt 930)
- personer, som Republikken Polen har indrømmet flygtningestatus eller subsidær beskyttelse som omhandlet i lov af 13. juni 2003 om beskyttelse af udlændinge i Republikken Polen (lovtidende 2012, punkt 2013, punkt 1650, 2014, punkt 1004, 2015, punkt 1607, og 2016, punkt 783)
- personer under 30 år og personer over 50 år, som er jobsøgende og arbejdsløse
- personer, der tilhører dårligt stillede mindretal, navnlig nationale og etniske mindretal som omhandlet i lov af 6. januar 2005 om nationale og etniske mindretal og regionalt sprog (lovtidende 2015, punkt 573, og 2016, punkt 749).

Aktører

- Wrocławskie Mieszkania Limited Company (ejet af kommunen Wrocław) — den ordregivende myndighed
- Wrocławska Social Cooperative (som beskæftiger personer, der er i risiko for social eksklusion) — den tjenesteyder, der vandt kontrakten.

Sociale virkninger

- Wrocławska Social Cooperative beskæftiger personer, der er i risiko for social eksklusion, især hjemløse (90 % af arbejdsstyrken). Kooperativet tilbyder uddannelse til hjemløse, herunder oplysning om, hvordan de kan tage kørekort. Dette er en del af kooperativets overordnede aktivitet, som det modtager offentlig støtte til, og det var ikke en del af den pågældende kontrakt.
- Med denne kontrakt beskæftigede kooperativet fire hjemløse.
- Kontrakten gav kooperativet mulighed for at udvide og opnå social og faglig reintegration af personer, der udførte rengøringsarbejde under kontrakten.

Andre fordele

- Denne kontrakt var en lejlighed for det sociale kooperativ til at opbygge tillid hos kommunen for at vise dem, at socialøkonomiske leverandører kan levere tjenester af høj kvalitet.
- Reserverede kontrakter og sociale klausuler er stadig ikke almindeligt anvendt i Polen. Med det lokale program for socialøkonomi og bekendtgørelsen fra Wrocław's borgmester om fremme af socialøkonomiske organisationer, herunder gennem offentlige indkøb, er situationen blevet markant bedre.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- En af udfordringerne for Wrocław er, at kommunen mangler et veludviklet socialt økosystem, idet der kun findes få socialøkonomiske virksomheder, som ikke har tilstrækkelig kapacitet til at besvare indkaldelser af tilbud. Derfor besluttede kommunen at tildele mindre kontrakter, således at socialøkonomiske virksomheder og NGO'er gradvist kan blive mere erfarne og senere blive i stand til at deltage i større udbud.
- Markedet for offentlige udbud i Polen, især i de større byer, står over for meget specifikke udfordringer (lav arbejdsløshed og mange kontrakter på udbudsmarkedet), og offentlige udbud har derfor ofte ikke særligt mange tilbudsgivere, og interesserede virksomheder har store vanskeligheder med at finde de nødvendige medarbejdere. Dette tilskynder ikke de ordregivende myndigheder til at indføre yderligere kriterier for offentlige indkøb. Nogle borgere har dog stadig problemer med at blive integreret på arbejdsmarkedet, og derfor introducerer kommunen gradvist incitamenter til at deltage i offentlige udbud for socialøkonomiske virksomheder og NGO'er, der tilbyder "beskyttede" arbejdspladser, og som arbejder med faglig integration, for at motivere dem til at afgive tilbud.
- Kontrakten havde også til formål at vise ordregivende myndigheder, at offentlige udbud kan være et effektivt redskab til at gennemføre offentlige politikker. Det er vigtigt at vise ordregivende myndigheder, hvordan mange sociale problemer kan løses gennem offentlige udbud.

Kontakt

Marta Pawlaczyk, ekspert i offentlige udbud, kommunen Wrocław, marta.pawlaczyk@wm.wroc.pl

8. Sociale klausuler til styrkelse af den sociale samhørighed inden for rengøring og vedligeholdelse for Europa-Kommissionen

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Kontoret for Infrastruktur og Logistik, Europa-Kommissionen, Belgien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring og vedligeholdelse af grønne områder

Indledning/indkøbsmål

I 2019 ønskede Europa-Kommissionens Kontor for Infrastruktur og Logistik at indkøbe tjenester vedrørende rengøring og vedligeholdelse af grønne områder i og uden for dens bygninger i hovedstadsregionen Bruxelles. Med dette udbud havde den ordregivende myndighed til hensigt at styrke den sociale samhørighed ved at tilbyde muligheder for uddannelse samt social og faglig integration. Ifølge udbudsmaterialet kunne der anvendes to typer sociale klausuler. Alle de tjenesteydelser, der blev leveret af kontrahenten, skulle også overholde de miljøkrav, der var gældende hos Kommissionen, navnlig de krav, der er fastsat inden for rammerne af dens EMAS-politik.

Genstand

Denne indkaldelse af tilbud vedrører:

- rengøring af Europa-Kommissionens bygninger i hovedstadsregionen Bruxelles (72 bygninger)
- rengøring af persienner, sejl, gardiner og flag
- levering af hygiejneprodukter
- skadedyrsbekæmpelse
- snerydning omkring bygninger (herunder udbringning af snerydnings salt)
- pasning af planter og grønne områder, både interne (gårdhaver, atriumgårde, haver, plantekrukker osv.) og eksterne (flisearealer, bassiner og gange mellem de pågældende bygninger og deres parkeringspladser).

Udbudsfasen og kriterier

Udbuddet omfattede to typer kontraktklausuler.

Under udførelsen af kontrakten skal kontrahenten sørge for uddannelse af alle arbejdstagere, der er ansat under en tidsbegrænset eller tidsbegrænset kontrakt (på mere end seks måneder), og som deltager i udførelsen af rengøringskontrakten. Kontrahenten skal fremlægge uddannelsesplaner, der beskriver den obligatoriske uddannelse og årlige efteruddannelse af alt personalet, uanset anciennitet hos kontrahenten, samt individuelle officielle uddannelsesbeviser for kontrahentens personalet på stedet (udstedt af et eksternt organ eller eventuelt dokumentation for intern uddannelse), senest to måneder efter kontraktens ikrafttræden.

Ifølge kontrakten skal rengøringspersonale regelmæssigt oplæres og oplyses om rengøringsmetoder, dosering og forholdsregler, der skal træffes i forbindelse med rengøringsmidler, emballage og affald (sortering og bortskaffelse), samt anvendelse af maskiner. Kontrahenten skal fremlægge uddannelsesbeviser, der

dokumenterer, at alle personer, som er tilknyttet de tjenesteydelser, der er omfattet af kontrakten, har fået den fornødne og hensigtsmæssige faglige uddannelse fra et teknisk, sikkerhedsmæssigt og miljømæssigt synspunkt.

Uddannelse bør tilbydes efter de moduler, der foreslås af rengøringskursuscentret, eller efter specialiserede moduler, hvis det er påkrævet. For arbejdstagere, der modtog deres grunduddannelse for mere end otte år siden, kræves der også et genopfriskningsmodul. Uddannelsestiden pr. medarbejder i kontraktens løbetid er mindst 20 timer. Kontrahenten skal hvert år sørge for uddannelse af mindst 20 % af det samlede antal medarbejdere med fast ansættelse eller tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, som er tildelt udførelsen af denne kontrakt, og af alt personale ved afslutningen af kontraktens udførelse. For arbejdstagere med et utilstrækkeligt kendskab til fransk kan denne uddannelse erstattes af sprogundervisning.

Ifølge den anden type kontraktklausuler skal kontrahenten gennemføre sociale og faglige integrationsforanstaltninger for jobsøgende, som er særligt vanskelige at indplacere, eller sociale og faglige integrationsforanstaltninger for handicappede i forbindelse med vedligeholdelse af planter og grønne områder. Dette krav kan opfyldes som underentreprise af en eller flere socialøkonomiske virksomheder, hvis vigtigste mål er social og faglig integration af handicappede eller dårligt stillede personer, og hvor mindst 30 % af disse værksteders, virksomheders eller programmeres personale er handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere.

Kontrahenten vælger de grønne områder, der skal vedligeholdes på grundlag af en sådan klausul, som skal repræsentere mindst 25 % af det samlede årlige beløb til ovennævnte tjenesteydelser.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Gennem denne kontrakt ønsker den ordregivende myndighed at forbedre de faglige færdigheder hos og sikkerheden for det personale, der udfører kontrakten, ved at kræve uddannelse af alle medarbejdere, der deltager i kontraktens udførelse (det forventede antal er 700 medarbejdere).
- Det andet mål er at fremme den sociale og faglige integration af handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere som omhandlet i artikel 20 i direktiv 2014/24/EU.

Kontrol

- Som et vigtigt første skridt ved gennemførelsen og overvågningen af den sociale klausul afholdes der et opstartsmøde mellem kontrahenten og den ordregivende myndighed. Dette opstartsmøde afholdes senest en måned efter tildelingen af kontrakten og skal omhandle alle de sociale klausuler, der skal gennemføres. Ved denne lejlighed drøftes de sociale klausuler i detaljer, og det fastsættes, hvornår gennemførelsen skal indledes, eller hvornår forhåndsvurderingen skal finde sted.
- En gang om året fremlægger kontrahenten en liste over medarbejdere, der har deltaget i uddannelse. En kopi af rengøringskursuscentrets og/eller sprogkursuscentrets beviser og attester skal stilles til rådighed som dokumentation.
- Ved kontraktens ikrafttræden skal kontrahenten fremsende følgende dokumenter til den ordregivende myndighed vedrørende de socialøkonomiske virksomheder, der benyttes som underleverandører:
  - tilsagnet behørigt underskrevet af hver socialøkonomisk virksomhed som defineret ovenfor

- dokumentation for, at den socialøkonomiske virksomhed har en gyldig godkendelse eller opfylder betingelserne for anvendelse af artikel 20 i direktiv 2014/24/EU; denne dokumentation fremlægges i form af en godkendelse (midlertidig eller tidsubegrænset), som er gyldig på det tidspunkt, hvor der indgås kontrakt med den socialøkonomiske virksomhed, eller i form af et dokument, der påviser, at betingelserne i artikel 20 i direktiv 2014/24/EU er opfyldt.
- Der afholdes et forberedende evalueringsmøde senest to måneder efter tildelingen af rammekontrakten for at kontrollere, at forståelsen af den sociale klausul er korrekt. Et tredje møde afholdes ved indgåelsen af rammekontrakten for at bekræfte, at den sociale klausul gennemføres korrekt.
- Den ordregivende myndighed og dens repræsentanter har ret til at inspicere og overvåge gennemførelsen af den sociale klausul. Enhver overtrædelse af bestemmelserne i de sociale klausuler, som konstateres under gennemførelsen enten af den ordregivende myndighed eller af en anden bemyndiget person, kan af den ordregivende myndighed anses for manglende opfyldelse.

Kontraktens værdi

Kontraktens løbetid er fire år. Kontraktens værdi er på 20 mio. EUR om året, dvs. et samlet beløb på 80 mio. EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) og artikel 20 (reservede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Europa-Kommissionens Kontor for Infrastruktur og Logistik
- Støtte til formulering af sociale klausuler: Actiris, den offentlige arbejdsformidling i hovedstadsregionen Bruxelles i Belgien
- En repræsentant for de belgiske fagforeningers rengøringssektor, som blev hørt under udarbejdelsen af proceduren
- Kontrahentens medarbejdere, der udfører de indkøbte rengøringsydelser, og som kan have gavn af den faglige uddannelse og inklusion af arbejdstagere, der er omhandlet i kontrakten

Sociale virkninger

- Det anslås, at omkring 700 medarbejdere vil blive ansat til at udføre denne kontrakt. De fleste af disse er lavt uddannede og/eller dårligt stillede personer. Det forventes, at forpligtelsen til at tilbyde dem uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder vil bidrage til at forbedre deres sociale og faglige inklusion, sikkerhed og færdigheder.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Der kan ikke benyttes en universalløsning ved udformningen af en social klausul i en udbudsprocedure. Parallelt med denne udbudsprocedure samarbejdede Kontoret for Infrastruktur og Logistik f.eks. med Actiris om at udforme en passende social klausul i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder. I dette tilfælde var den sociale klausul imidlertid en anden og var skræddersyet til et

andet marked. Sociale klausuler skal udformes under hensyntagen til de særlige forhold i forbindelse med proceduren og på markedet.

- Samarbejdet med Actiris, et kvalificeret organ med ekspertise i gennemførelsen af sociale klausuler, har vist sig at være afgørende for udformningen af den mest hensigtsmæssige sociale klausul i denne specifikke procedure.
- Der blev indgivet fem tekniske tilbud som svar på denne indkaldelse. Dette viser, at markedet er parat til at reagere og gennemføre procedurer om store kontrakter, der indeholder sociale klausuler.

Kontakt

Pierre-Olivier Bindels, kontorchef, Kontoret for Infrastruktur og Logistik, Europa-Kommissionen, Pierre-Olivier.BINDELS@ec.europa.eu

9. Sikring af socialt ansvarlige arbejdsvilkår i Maltas rengøringssektor

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Courts of Justice Department, Malta

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring

Indledning/indkøbsmål

For at afhjælpe usikre arbejdsvilkår og tilskynde til indgivelse af faste prissatser besluttede Maltas Courts of Justice Department i 2019, at tjenesteydelser med en høj intensitet af usikre job og job af ringe kvalitet, f.eks. rengøring, skulle indkøbes efter tildelingskriteriet "det bedste forhold mellem pris og kvalitet" i stedet for kun efter prisen eller omkostningerne.

Til dette formål anvendte den ordregivende myndighed sociale tildelingskriterier, som var knyttet til kontraktens genstand og stod i rimeligt forhold til de indkøbt tjenesteydelser.

Genstand

Levering af rengøringsydelser ved brug af miljøvenlige rengøringsmidler ved Courts of Justice Department (Malta) og statsadvokatens kontor.

Udbudsfase og kriterier

Det bedste forhold mellem pris og kvalitet er fastsat ved at vægte teknisk kvalitet i forhold til prisen med henholdsvis 60/40.

Der anvendes følgende evalueringsskema:

- Medarbejderes uddannelse, færdigheder og kapacitet: højst 6 point
- Kontraktstyring og drift (planlægning, serviceniveau, beredskabsplaner, metode, rapporteringskrav, grønne offentlige indkøb — rengøringsmidler): højst 64 point
- Lige muligheder og arbejdsvilkår: højst 30 point.

Med hensyn til lige muligheder skal den økonomiske aktør fremlægge:

- dokumentation for, at den økonomiske aktør følger en politik om lige muligheder i overensstemmelse med "Equality Mark" eller tilsvarende (option) (2 point)
- dokumentation for, at den økonomiske aktør opfylder de lovgivningsmæssige krav om beskæftigelse af handicappede (obligatorisk) (2 point).

Med hensyn til ansættelsesvilkår skal den økonomiske aktør fremlægge dokumentation for følgende:

- eksisterende/potentielle medarbejdere har en skriftlig kontrakt (obligatorisk) (2 point)
- løn betales ved bankoverførsel, hvor omkostningerne bæres af kontrahenten (obligatorisk) (2 point)
- planlagt tidsplan for betalinger for årene 2019 og 2020 med angivelse af datoerne for udbetaling af løn til de ansatte (option) (højst 3 point)
- de ansatte modtager en detaljeret lønseddel (obligatorisk) (3 point)

- dokumentation for de ansattes forsikringsdækning i tilfælde af skader under arbejdet (option) (3 point)
- kontrahentens erklæring om de ansattes ret til at organisere sig (ingen begrænsninger) i en fagforening (obligatorisk) (3 point)
- kopi af en gyldig kollektiv overenskomst, som er indgået og registreret hos Department of Industrial and Employment Relations (option) (3 point)
- transportgodtgørelse (option) (2 point)
- sundheds- og sikkerhedsressourcer (de kvalitetssikringssystemer, som kontrahenten anvender til at sikre et godt/sikkert arbejdsmiljø) (obligatorisk) (5 point)

"Handlende/virksomheder uden ansatte", som udliciterer tjenesteydelserne til kendte tredjeparter i udbudsfasen, skulle også indgive den fornødne dokumentation som anført under "Virksomhed med ansatte" på vegne af underleverandørerne.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Indkaldelse af tilbud er udformet med henblik på at sikre, at de økonomiske aktører:

- tilbyder deres ansatte grundlæggende uddannelse i rengøring og hygiejne
- fremmer lige muligheder og overholder de lovgivningsmæssige krav om ansættelse af handicappede
- sikrer anstændige arbejdsvilkår og overholder grundlæggende sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder
- har et kvalitetssikringssystem, der omfatter sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

Kontrol

Tilbudsgiverne skulle indgive følgende dokumenter for at opfylde delkriterierne vedrørende lige muligheder og arbejdsvilkår:

- en kopi af NCPE Equality Mark-certifikatet (eller tilsvarende)
- dokumentation fra jobcentret eller et tilsvarende statsligt organ for, at den økonomiske aktør overholder de lovgivningsmæssige krav om ansættelse af handicappede
- en kopi af kontrakten mellem tilbudsgiveren og en ansat
- aftale med en bank eller skriftlig kommunikation mellem tilbudsgiveren og en bank, der bekræfter den direkte lønoverførsel
- en kopi af en lønseddel
- en kopi af den økonomiske aktørs forsikringspolice for arbejdsgiveransvar
- den økonomiske aktørs erklæringer om, at de ansattes ret til at organisere sig i en fagforening ikke er begrænset
- kopi af en gyldig kollektiv overenskomst (hvis relevant).

Der blev indgivet ni tilbud. Ifølge evalueringsrapporten opnåede tre tilbudsgivere en endelig gennemsnitlig teknisk score på over 65 point. De seks andre tilbudsgivere blev anset for ikke at opfylde de tekniske krav, da de ikke opfyldte et eller flere obligatoriske kriterier.

Kontraktens værdi

486 944,80 EUR, ekskl. moms, over en periode på 36 måneder

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU

Aktører

- Ordregivende myndighed: Department of Contracts (central regeringsmyndighed)
- Endelig modtager: Courts of Justice Department
- Udvalgt tjenesteudbyder: Specialist Group Cleaners Ltd
- Tilbudsgivere: Økonomiske aktører, der leverer de specifikke tjenesteydelser, der indkøbes
- Endelig modtager: Den vindende tilbudsgivers ansatte

Sociale virkninger

- Den ministerielle udbudsmyndighed (MPU) meddelte på vegne af den ordregivende myndighed, at "den procedure, der er anvendt i dette udbud, havde en positiv indvirkning med hensyn til arbejdsgiverens bevidsthed om behovet for at sikre gode arbejdsvilkår for de ansatte, der udfører kontrakten. Eftersom der i det foreliggende udbud stilles en række obligatoriske krav med hensyn til gode arbejdsvilkår, førte det til bedre arbejdsvilkår for de berørte ansatte".

Andre fordele

- Denne praksis kan overføres til andre sektorer med en høj intensitet af usikre job. Maltas offentlige forvaltning har til hensigt at fremme anvendelsen af det bedste forhold mellem pris og kvalitet i udbudsprocedurer for at forbedre arbejdsvilkårene i sektorer med job af ringe kvalitet.
- Offentlige udbud offentliggøres i regeringens elektroniske indkøbssystem (på www.etenders.gov.mt) og i EUT (hvis de ligger over EU-tærsklen). Ordregivende myndigheder kan søge efter tilsvarende udbud i systemet med henblik på at undersøge kriterierne for det bedste forhold mellem pris og kvalitet samt indkaldelsen af tilbud generelt, så andre lettere kan kopiere denne praksis.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Denne praksis skal bevares fra et konceptuelt synspunkt. Department of Contracts skal imidlertid fortsat finjustere de tildelingskriterier, der skal anvendes i forbindelse med matricen for det bedste forhold mellem pris og kvalitet ved leveringen af tjenesteydelser, der har en høj intensitet af usikre job.
- Selv om Department of Contracts har offentliggjort modeller for leveringen af tjenesteydelser, der har en høj intensitet af usikre job, opfordres de ordregivende myndigheder til at skræddersy tildelingskriterierne for det bedste forhold mellem pris og kvalitet efter deres specifikke udbud.
- De kompetente myndigheder bør høres i forbindelse med udarbejdelsen af tildelingskriterierne for at sikre, at kriterierne ikke er restriktive og giver mulighed for bred konkurrence.

- Department of Contracts bør ikke desto mindre høres og rådspørges med henblik på udveksling af viden og opdatering af modeller, når det er relevant.

Kontakt

Anthony Cachia, generaldirektør (CONTRACTS), Department of Contracts, Ministry for Finance and Financial Services, anthony.j.cachia@gov.mt, +356 25670100

10. *Inklusiv og bæredygtig facility management til OL 2024*

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Organisationskomitéen for De Olympiske og De Paralympiske Lege Paris 2024, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Facility management (reparation og vedligeholdelse, generel forvaltning, rengøring og hygiejneforsyninger, affaldshåndtering og fødevareforsyning)

Indledning/indkøbsmål

Organisationskomitéen for De Olympiske og De Paralympiske Lege Paris 2024 arbejder målrettet for at skabe "de mest inklusive og bæredygtige lege nogensinde". På indkøbsniveau er denne tilgang blevet omsat til en række initiativer med fokus på miljømæssigt og socialt ansvar for Paris 2024 og alle leverandører.

For at give socialøkonomiske virksomheder bedre muligheder for at få adgang til OL-relaterede kontrakter lancerede Paris 2024 "ESS 2024-solidaritetsplatformen"⁹ i maj 2018 i partnerskab med Paris, SOLIDEO (offentligt foretagende, der fører tilsyn med de olympiske og de paralympiske arbejder), LES CANAUX (nonprofitorganisation, der støtter aktører inden for den sociale og solidariske økonomi, social innovation og den cirkulære økonomi) og Yunus Centre (NGO, der støtter socialøkonomiske virksomheder og inklusion). Indkøbene til den olympiske infrastruktur beløber sig til 3 mia. EUR, og det er bl.a. ESS 2024's mål at:

- kanalisere 25 % af indkøbenes værdi til socialøkonomiske virksomheder og SMV'er
- sikre, at 10 % af arbejdstimerne inden for byggeri og anlæg, udstyr og vedligeholdelse udføres af dårligt stillede arbejdstagere.

For at nå disse mål gør ESS 2024 følgende:

- leverer strategisk og juridisk overvågning af indkaldelser af tilbud, jobmuligheder og forventninger hos arrangørerne af Paris 2024
- afholder møder mellem socialøkonomiske virksomheder, OL-arrangørerne og store virksomheder med henblik på at fremme socialøkonomiske virksomheder som potentielle leverandører, der kan indgå i konsortier eller fungere som underleverandører til store leverandører
- stiller værktøjer og støtte til rådighed for socialøkonomiske virksomheder for at hjælpe dem med at opfylde udbudskravene
- sporer og måler den sociale og miljømæssige indvirkning af Paris 2024 i samarbejde med universiteter, socialøkonomiske aktører, tænketanke, internationale organisationer osv.
- overvåger bedste praksis fra andre lande og formidler bedste praksis, der gennemføres af de franske udbudsmyndigheder, der støtter legene.

Som et eksempel på, hvordan platformen støtter socialt ansvarlige offentlige indkøb, gennemgås et udbud af facility management nedenfor.

Genstand

Blandet rammekontrakt vedrørende facility management, herunder levering af rengøring og hygiejneprodukter, affaldshåndtering, generel facility management, fødevareforsyning, delegeret forvaltning af kontrakter og lovgivningskontrol, til Paris 2024-hovedkvarteret.

---

⁹ <https://ess2024.org>.

Udbudsfase og kriterier

Udbudsproceduren blev lanceret i efteråret 2019 som et udbud med forhandling med en indkaldelse af tilbud i overensstemmelse med artikel L. 2124-3 og R. 2124-3 i den franske lov om offentlige indkøb.

I procedurens første fase anmodede den ordregivende myndighed de økonomiske aktører om at tilkendegive deres interesse senest den 4. oktober 2019.

Indkaldelsen blev udformet objektivt og var åben for alle interesserede virksomheder, uanset deres retlige form eller etableringsmedlemsstat. Ansørgerne blev vurderet i forhold til tre kriterier:

- faglig kapacitet (40 %).
- teknisk kapacitet (40 %).
- finansiel kapacitet (20 %).

I procedurens anden fase (lanceret ved udgangen af oktober 2019) indgav de udvalgte ansøgere deres indledende tilbud, som blev vurderet efter kriteriet om det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Prisen blev vægtet med 30 %, og kvalitet og andre kriterier blev vægtet med 70 % (herunder 10 % til kvalitet, hygiejne, sikkerhed og respekt for miljøet og 5 % til fremskridt og innovationsplanlægning).

Formålet med kriteriet "fremskridt og innovationsplanlægning" var at vise, hvordan leveringen af tjenesteydelserne kunne tilrettelægges med henblik på at sikre en forbedret gennemførelsesmodel, hvor der navnlig blev lagt vægt på de kritiske faktorer, der påvirker effektiviteten med hensyn til kvalitet, omkostninger og virksomhedernes sociale ansvar.

Efter ansøgningsfasen blev to virksomheder inviteret til at besøge de lokaliteter, der var omfattet af udbudsproceduren, og afgive et tilbud: Samsic og Arteis. Efter modtagelsen af tilbuddene mødtes organisationskomitéen for Paris 2024 med de to ansøgere, der var blevet udvalgt til forhandling. Efter forhandlingerne afgav tilbudsgiverne deres endelige tilbud, som blev vurderet efter de samme kriterier som de indledende tilbud. Kontrakten blev tildelt Arteis. Vitaservices, en socialøkonomisk virksomhed inden for integration på arbejdsmarkedet, er underleverandør til Arteis.

Vitaservices er en del af [Vitamine T Group](#), hvis formål er at integrere langtidslidende, flygtninge, asylansøgere, enlige forsørgere, unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, ældre arbejdstagere, der har vanskeligt ved at tilpasse deres kvalifikationer eller komme tilbage på arbejdsmarkedet, og personer, der er truet af fattigdom eller bor i udsatte områder, på arbejdsmarkedet.

Socialpolitisk mål og/eller referencstandard

Under kontraktens udførelse skal leverandørerne:

- respektere sociallovgivningen og lovgivningen om beskæftigelse af handicappede
- garantere anstændige arbejdsvilkår
- fremme inklusion og udvikling af menneskelige ressourcer (dvs. ansætte personer fra sårbare eller dårligt stillede grupper, fremme ligestilling mellem mænd og kvinder, styrke færdigheder, især blandt personer fra sårbare grupper, og skabe lige muligheder for beskæftigelse)
- træffe foranstaltninger for at forbedre den lokale økonomiske udvikling (dvs. skabe og opretholde nye job, partnerskaber med lokale aktører og projekter, der har til formål at udvikle færdigheder og knowhow i det område, der er vært for OL i Paris)
- fremlægge de tiltag, de vil gennemføre for at bidrage til at nå målene i den strategi for virksomheders sociale ansvar, som den ordregivende myndighed fremmer.

Leverandørerne opfordres til at forelægge den ordregivende myndighed alle de foranstaltninger, de har truffet for at opfylde disse forpligtelser. Den ordregivende myndighed kan til enhver tid kræve, at leverandøren fremlægger dokumentation for de truffne foranstaltninger.

Kontrol

I ansøgningsfasen skulle tilbudsgivere og underleverandører fremlægge en detaljeret teknisk rapport, der viste alle de menneskelige ressourcer, materialer og teknikker, de ville bruge til at udføre kontrakten. Tilbudsgiverne blev opfordret til at indføre procedurer og foranstaltninger, der kunne skabe merværdi for deres personale og samfundet, navnlig vedrørende:

- virksomhedens generelle ledelse
- beskæftigelsen af udsatte eller dårligt stillede personer
- fremme af ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdspladsen
- udvikling af personalets færdigheder, navnlig sårbare eller dårligt stillede gruppers kapacitet og beskæftigelsesmuligheder, og
- diversitet og lige muligheder på arbejdspladsen.

Den ordregivende myndighed kontrollerer udførelsen af kontrakten gennem møder med kontrahenten og gennem månedlige, kvartalsvise og årlige aktivitetsrapporter. Kontrahenter og underleverandører skal rapportere ovennævnte punkter på statusmøder med den ordregivende myndighed og i aktivitetsrapporterne.

Resultaterne overvåges ved hjælp af to typer indikatorer: operationelle indikatorer og centrale forvaltningsindikatorer. De operationelle indikatorer overvåges månedligt og omhandler følgende elementer:

- overholdelse af kvalitetsniveauer
- overholdelse af svartider
- overvågning af forebyggende vedligeholdelse
- tilgængelighed af udstyr
- antal klager
- overholdelse af sikkerhedsregler.

Hver indikator evalueres fra 0 til 10 point, og der gives i alt højst 100 point. Hvis de opnåede resultater vurderes til under 80, anvendes der en sanktion (defineret ved kontraktens underskrivelse).

De centrale forvaltningsindikatorer overvåges som led i den kvartalsvise og årlige revision og på kontraktrevisionsmødet. Disse indikatorer bruges til at måle de overordnede resultater under kontrakten: kundetilfredshed, imødekommenhed, proaktivitet, kontrol af tjenesteydelser og statusrapporter. Tilbudsgiverne skulle fremlægge deres overvågnings- og kontrolplaner, som skulle aftales med den ordregivende myndighed.

Kontraktens værdi

Kontrakten omfatter både en andel af et engangsbeløb og en købsordre og en efterfølgende kontraktandel. Den indgås uden en minimums- eller maksimumsværdi eller -mængde.

De tjenesteydelser, der er omfattet af kontrakten, vil blive betalt:

- efter den liste over enhedstakster, der er vedlagt som bilag til kontrakten, for den del, der udføres efter købsordrer

- efter det engangsbeløb, der er fremgår af den globale og faste fordeling, der er vedlagt som bilag til kontrakten, for den del, der udføres under engangsbeløbet
- efter det engangsbeløb, der er fastsat i den efterfølgende kontrakt, for den del, der udføres efter efterfølgende kontrakter.

Priserne kan ikke ændres.

Værdien af underentreprisekontrakten mellem Arteis og Vitaservices er på 80 850 EUR for en minimumsperiode på 11 måneder og 132 200 EUR for en maksimumsperiode på 18 måneder. Efter 11 måneder kan kontrakten fornys indtil udgangen af maj 2021.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) og artikel 71 (underentreprise) i direktiv 2014/24/EU.
- Paris 2024 "Legacy & Sustainability Strategy", som kræver, at alle leverandører forpligter sig til fire CSR-områder (hygiejne, miljø, sikkerhed på arbejdspladsen og sociale aspekter), og at de i deres tilbud fremlægger specifikke CSR-tiltag for at skabe social og miljømæssig merværdi.
- Den ordregivende myndigheds kontraktdokumenter var ledsaget af et dokument med forhandlingsbestemmelser, der fastsatte reglerne for den særlige forhandlingsprocedure.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Organisationskomitéen for De Olympiske og De Paralympiske Lege Paris 2024
- Forhandlingsdeltagere: Samsic og Arteis
- Kontrahent: Arteis
- Underleverandør: Vitaservices, en socialøkonomisk virksomhed inden for integration på arbejdsmarkedet
- Støttende aktør: ESS 2024-solidaritetsplatformen

Sociale virkninger

- I løbet af de første seks måneder (fra maj 2018), ESS 2024-solidaritetsplatformen var i luften, opnåede den følgende:
  - 20 kontrakter blev tildelt virksomheder inden for den sociale og solidariske økonomi på forskellige områder (catering, konsulentvirksomhed og logistik).
  - Mere end 350 sociale og solidaritetsbaserede organisationer deltog i workshops og møder om gennemførelsen af Paris 2024.
  - Der blev afholdt to internationale seminarer med London 2012 og Rio 2016 for at udveksle og formidle god praksis.
  - 40 partnere er blevet involveret i ESS 2024-plattformens aktiviteter.
  - ESS 2024-plattformen blev lanceret i hele det franske område i oktober 2019.
- ESS 2024-solidaritetsplattformens støtte og tjenester viste sig at være nyttige, da Vitaservices vandt kontrakten. ESS 2024-solidaritetsplatformen faciliterede mødet mellem Vitaservices og tilbudsgiveren Arteis og mødet mellem Vitaservices og Paris 2024's chefindkøber. Plattformen spiller også en meget vigtig rolle med hensyn til at øge de ordregivende myndigheders bevidsthed om de særlige forhold, der spiller ind ved integrationen af dårligt stillede arbejdstagere.
- Vitaservices måtte overtage seks ansatte fra den tidligere kontrahent. Dette er en forpligtelse, der er fastsat i Frankrig for at beskytte rengøringsleverandørers ansatte. Vitaservices ansatte desuden en teamleder og en person, der anses for en dårligt stillet arbejdstager i henhold til artikel 20 i direktiv

2014/24/EU. Vitaservices erstatter ansatte, der er sygemeldte, på ferie eller på barselsorlov eller forældreorlov med personer, der deltager i integrationsforløb.

Andre fordele

Der er et stort potentiale for at overføre dette initiativ til ordregivende myndigheder i andre lande, sportsforbund eller selskaber, der organiserer store sportsarrangementer, kulturelle begivenheder osv., samt offentlige myndigheder, der tildeler store offentlige kontrakter.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Den vigtigste erfaring fra dette overordnede initiativ er betydningen af bred konsensus på flere niveauer om inklusivitet og bæredygtighed som et primært mål. For OL i Paris 2024 er inklusivitet og bæredygtighed centrale elementer. Denne visionære tilgang har givet inspiration til et bredt kollektivt engagement.
- Eksemplet med facility management viser, at underentreprise kan bruges som et redskab til at øge små og mellemstore økonomiske aktørers og sociale virksomheders deltagelse. Paris 2024 har desværre ingen "facilitatorer", som bl.a. overvåger, hvordan processen for integration på arbejdsmarkedet fungerer i praksis under udførelsen af kontrakter. Fransk lov kræver sådanne facilitatorer for større kontrakter, men ikke alle ordregivende myndigheder i Frankrig har ressourcerne til at ansætte facilitatorer.

Kontakt

Yoko Youssouf, programleder, Yunus Center, yoko.youssouf@yunussporthub.com

Baptiste Odin, Responsable Développement Ile-de France, Group VitamineT, baptiste.odin@groupevitaminet.com

SEKTOR 2. Bygge- og anlægsvirksomhed

11. Brug af tredjepartsmærker for at sikre leveringen af socialt ansvarlige natursten til byggeri

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Distriktet Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Tyskland

Produkt- eller tjenesteydelsessector: Bygge- og anlægsvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Da belægningen på Mehringplatz blev udskiftet i 2018-2019, besluttede distriktet Friedrichshain-Kreuzberg i Berlin at styrke dets socialt ansvarlige indkøb ved at lancere et pilotudbud vedrørende certificerede ansvarlige natursten. Dette blev valgt som fokusområde på grund af de alvorlige krænkelse af menneskerettighederne og arbejdstagerrettighederne, der ofte ses i sektoren, herunder alvorlige risici for sundhed og liv for dem, der arbejder inden for minedrift og forarbejdning, samt børnearbejde, underbetaling og mangel på sundheds- og sikkerhedsforanstaltninger.

Ifølge Berlins lov om offentlige udbud og indkøb skal kontrahenter dokumentere, at de overholder arbejdsmæssige og sociale standarder. De egenerklæringer, der tidligere blev anvendt, gav imidlertid ikke pålidelig dokumentation til brug for beslutningstagningen. Friedrichshain-Kreuzberg besluttede at udvide anvendelsen af kvalitetsmærker, der er blevet udviklet i de senere år for at påvise overholdelse af ILO's standarder og andre standarder, f.eks. [Xertifix](#)¹⁰ eller [Fair Stone](#)¹¹, eller tilsvarende standarder.

Genstand

Ombygning af Mehringplatz

Udbudsfasen og kriterier

I deres tilbud skulle tilbudsgiverne angive de lande/territorier, hvor de sten, de ville anvende til at udføre kontrakten, udvindes og fremstilles, og indgive en erklæring, hvor de forpligtede sig til at levere sten, der opfylder alle de arbejdsstandarder og sociale standarder, som er nævnt i de tekniske specifikationer. Uden denne erklæring blev tilbuddet ikke taget yderligere i betragtning.

Tilbudsgiverne blev anmodet om at fremlægge certifikater eller tilsvarende dokumentation for, at stenene blev indkøbt fra ansvarlige mine- og produktionsanlæg, i deres tilbud. For sten, der blev indkøbt i lande, der er anført på DAC-listen over udviklingslande (OECD's liste over alle lav- og mellemindkomstlande)¹², kunne opfyldelsen af de krævede sociale standarder dokumenteres ved:

---

¹⁰ Xertifix har til formål at bekæmpe børne- og slavearbejde i forbindelse med minedrift og forarbejdning af natursten i lande som f.eks. Indien, Kina og Vietnam. Mærket garanterer overholdelsen af sociale minimumsstandarder for vilkårene på stenbrud og forarbejdningsanlæg i oprindelseslandene. Der findes også et Xertifix PLUS-mærke med yderligere krav. Alle produktionsanlæg, som har fået tildelt Xertifix-mærket, inspiceres to gange om året.

¹¹ Fair Stone er en international social standard for import af natursten fra udviklings- og vækstlande. Mærket tildeles produkter, der er fremstillet i overensstemmelse med ILO's grundlæggende konventioner, og som kan spores med softwaren Tracing Fair Stone. Denne standard omfatter også sundheds-, sikkerheds- og miljøforanstaltninger.

¹² Denne tilgang kan begrundes i princippet om ligebehandling, som kræver, at sammenlignelige situationer ikke behandles forskelligt, og at forskellige situationer ikke behandles ens, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet. I dette tilfælde anses de forskellige risikoprofiler vedrørende krænkelse af grundlæggende arbejdstagerrettigheder, som gør sig gældende for udviklede lande og udviklingslande, at begrunde deres forskellige behandling i spørgeskemaet.

- fremlæggelse af Xertifix-certifikatet
- fremlæggelse af Fair Stone-certifikatet
- fremlæggelse af anden dokumentation med detaljerede, produktspecifikke oplysninger svarende til de krævede standarder, som også var genstand for uafhængig kontrol.

Da kontrahenter i denne sektor generelt kun køber sten, efter at kontrakten er tildelt, kan det endelige bevis for overholdelse af arbejdsstandarder og sociale standarder desuden først fremlægges efter leveringen af stenene.

Det kræves derfor, at den valgte kontrahent alene indkøber natursten til udførelse af denne kontrakt hos stenbrud og forarbejdningsanlæg, der påviseligt overholder alle ILO's grundlæggende standarder (anført under "Socialpolitisk mål og/eller referencestandard" nedenfor). Kontrahenten skal desuden forpligte sig til yderligere forbedringer af følgende supplerende arbejdsstandarder og sociale standarder:

- sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen for arbejdstagerne (beskyttelsesbeklædning, minimering af kontakt med silikat og andet mineralsk støv)
- betaling af den lovbestemte mindsteløn i overensstemmelse med kravene i udvindings- og forarbejdningslandet.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Forbud mod tvangsarbejde (ILO-konvention nr. 29 og 105)
- Foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig (ILO-konvention nr. 87) og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvention nr. 98)
- Børnearbejde (ILO-konvention nr. 138 og 182)
- Betaling af lige løn for lige arbejde (ILO-konvention nr. 100) og bekæmpelse af forskelsbehandling inden for beskæftigelse og erhverv (ILO-konvention nr. 111).

Kontrol

Der skal fremlægges dokumentation for overholdelse af arbejdsstandarder og sociale standarder ved indgivelse af tilbud og ved levering af sten i form af et certifikat fra en uafhængig certificeringsorganisation (eller tilsvarende dokumentation, der opfylder de anførte betingelser), som bekræfter, at de sociale standarder er blevet kontrolleret i de stenbrud og forarbejdningsanlæg, der leverede stenene.

Den kontrahent, der udfører arbejdet, skal kunne stille fyldestgørende og kontrollerbar dokumentation til rådighed for den ordregivende myndighed efter anmodning. Hvis kontrahenten tilsidesætter sine kontraktlige forpligtelser, kan der anvendes en sanktion på 1 % af kontraktens værdi for hver overtrædelse eller op til 5 % af kontraktens værdi, hvis der er tale om flere overtrædelser.

Hvis kontrahenten mister sin certificering som ansvarlig leverandør gennem egne fejl, kan den ordregivende myndighed opsige kontrakten, og kontrahenten skal betale de deraf følgende omkostninger til den ordregivende myndighed, herunder omkostningerne til genåbning af udbudsproceduren.

Retsgrundlag

- Artikel 43 (mærker) i direktiv 2014/24/EU.
- Udbuddet opfylder og overstiger også de krav, der er fastsat i § 8, stk. 1, Berlins i lov om offentlige udbud og indkøb (BerlAVG af 8. juli 2010): "Ingen varer, der er omhandlet i kontrakten, er blevet

fremskaffet eller fremstillet uden hensyntagen til de minimumsstandarder, der er fastsat i ILO's grundlæggende arbejdsstandarder¹³.

Aktører

Ordregivende myndighed: Distriktskontoret for Friedrichshain-Kreuzberg

Støtteorganisation: WEED, NGO vedrørende bæredygtig udvikling.

Sociale virkninger

- Ved at bruge uafhængigt kontrollerede kvalitetsmærker sikrer Friedrichshain-Kreuzberg, at de sten, der indkøbes i forbindelse med denne kontrakt, alene stammer fra socialt ansvarlige kilder.
- Fremme af uafhængig kontrol i sektoren for minedrift og stenforarbejdning hjælper med at øge gennemsigtigheden i en sektor, hvor der ofte sker krænkelse af sociale rettigheder og arbejdstagerrettigheder, og fremme standarder, der går videre end de grundlæggende ILO-konventioner.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Dette udbud søger at udnytte erfaringerne fra tidligere kontrakter, som viste, at egenerklæringer alene ikke kan give tilstrækkelige oplysninger som grundlag for pålidelig beslutningstagning og sikre, at ambitionerne med hensyn til socialt ansvar blev opfyldt.
- Brug af kvalitetsmærker, der understøttes af uafhængige revisorer, er en relevant strategi i en række sektorer med en lignende forsyningskæde, f.eks. tjenesteydelseskontrakter eller bygge- og anlægskontrakter, hvor kontrahenterne først køber materialer, efter at kontrakten er blevet tildelt.
- Friedrichshain-Kreuzbergs krav gik også videre end ILO's grundlæggende krav. De mener, at det er nødvendigt at gå videre end disse krav — med hensyn til løn og sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen — for at kunne købe produkter, der reelt er socialt ansvarlige.

Kontakt

Helena Jansen, koordinator for den regionale udviklingspolitik, distriktskontoret for Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Helena.Jansen@ba-fk.berlin.de

---

¹³<http://gesetze.berlin.de/jportal/?quelle=jlink&query=VergabeG+BE&psml=bsbeprod.psml&max=true&aiz=true>

12. *Udvikling af beskæftigelsesmuligheder gennem klausuler om integration på arbejdsmarkedet*

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Département d'Ille-et-Vilaine, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

I 2018 lancerede Département d'Ille et Vilaine indkaldelser af tilbud på tre nye skoler i kommunerne Guipry-Messac, Laillé og Bréal-Sous-Montfort. Obligatoriske kontraktklausuler vedrørende social og faglig integration blev medtaget hver indkaldelse i overensstemmelse med artikel 30 i den franske bekendtgørelse om offentlige indkøb 2015-899 (siden erstattet af [bekendtgørelse 2018-1074](#), som er indarbejdet i loven om offentlige indkøb

Genstand

Opførelse af tre nye skoler

Udbudsfase og kriterier

Sammen blev de tre kontrakter opdelt i 52 delkontrakter, hvoraf 28 omfattede obligatoriske kontraktklausuler, der krævede ansættelse af personer, der har særlige problemer med integration, jf. artikel 38, stk. 1, i bekendtgørelse 2015-899 (som bestemmer, at der kan tages sociale hensyn, hvis de vedrører kontraktens genstand).

Beslutningen om, hvilke delkontrakter der skulle indeholde arbejdsklausuler, blev truffet af de tekniske afdelinger og platformen for sociale klausuler — et særligt team, der bistår med integrationen af arbejdsklausuler. Delkontrakter skal for det første indeholde krav om en stor arbejdsstyrke (nogle delkontrakter vedrører kun meget tekniske aktiviteter og kræver kun få højt kvalificerede arbejdstagere). Den ordregivende myndighed skal for det andet være sikker på, at der kan findes ukvalificerede eller kvalificerede arbejdstagere i målgruppen, for at sikre, at kontrakten og kontraktklausulerne kan opfyldes.

For at støtte tilbudsgiverne i denne forbindelse udleverede Ille et Vilaine sin vejledning om aktivering af sociale integrationsklausuler som et bilag til udbuddet. Denne vejledning forklarer, hvordan udtrykket "personer, der har særlige problemer med integration" defineres, og indeholder kontaktoplysninger for organisationer, der kan støtte rekrutteringen fra hver af disse grupper.

"Personer, der har særlige problemer med integration" defineres som følger:

- modtagere af aktiv solidaritetsindkomst ("RSA") (dvs. jobsøgende) og de personer, de forsørger
- langtidsledige (personer, der har været registreret som arbejdsløse i mere end 12 måneder)
- arbejdstagere, der er anerkendt som handicappede (som omhandlet i artikel L 5212-13 i arbejdsloven)
- modtagere af den særlige solidaritetsydelse (SSA), ydelse til voksne handicappede (AAH) og handicapydelse
- unge uden uddannelse på niveau 5 (dvs. uden uddannelse ud over grundskolen)
- personer, der gennemfører et kursus ved SIAE (Structures d'insertion par l'Activité Economique — en samling af sammenslutninger, værksteder og integrationssteder eller midlertidige integrationsvirksomheder, som har indgået aftaler med staten for at støtte arbejdstagere med sociale og faglige vanskeligheder

- personer, der er beskæftiget i GEIQ (Groupement d'Employeurs pour l'Insertion et la Qualification — en gruppe virksomheder, der har forpligtet sig til at tilbyde uddannelse og praktik til arbejdstagere)
- personer, der har indgået lærlingekontrakter.

For hver kontrakt om skoleopførelse blev antallet af timer med integrationsbeskæftigelse fastsat pr. delkontrakt og varierede fra 105 til 860 timer i delkontrakter som f.eks. snedkerarbejde, maling, elektricitet og udendørsanlæg. Tilbudsgivere, som ikke forpligtede sig til at opfylde disse klausuler, blev anset for ikke at opfylde kravene og blev udelukket fra proceduren. Efter at have fået tildelt kontrakten skulle den økonomiske aktør indgive forslag til den ordregivende myndighed om, hvordan vedkommende planlagde at opfylde arbejdsklausuler, inden for syv dage ved at udfylde et bilag til kontrakt dokumenterne.

Socialpolitisk mål og/eller referencstandard

Siden har Département d'Ille-et-Vilaine arbejdet målrettet for at integrere sociale klausuler i dets offentlige udbud og fremme etiske, rimelige og miljømæssigt ansvarlige indkøb. Dets politik for bæredygtige indkøb blev vedtaget i juni 2018, og i 2021 forventer departementet at skabe 70 000 timers årligt arbejde under offentlige kontrakter ved at integrere sociale klausuler i kontrakter og ved at anvende reservede udbud. I 2018 blev dette årlige mål overgået, idet man opnåede 80 556 timers arbejde under arbejdsklausuler for 355 personer.

Kontrol

Ille et Vilaine har indført et system for overvågning af gennemførelsen af de sociale klausuler på tværs af alle kontrakter. Der er nedsat et overvågningsudvalg (bestående af medarbejdere inden for indkøb, integration, lokal social udvikling, undervisning og miljø), som har ansvaret for at kontrollere fremskridtet og planlægge integrationen af sociale klausuler i fremtidige udbudsprocedurer.

Kontraktens værdi

De 28 kontrakter om opførelse af tre skoler, som var resultatet af delkontrakter med sociale klausuler, repræsenterer et samlet beløb på 22 374 885 EUR, ekskl. moms, som er fordelt på følgende måde:

- Guipry-Messac gymnasium: 7 591 457 EUR, ekskl. moms
- Laillé gymnasium: 8 008 063 EUR, ekskl. moms
- Bréal sous Montfort gymnasium: 6 775 365 EUR, ekskl. moms.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Département d'Ille-et-Vilaine
- Støtte til integration af social klausul: En særlig platform for sociale klausuler, som hjælper indkøbere med at anvende klausuler og tilbyder virksomhederne en værktøjskasse, de kan bruge som en hjælp ved gennemførelsen af klausulerne (herunder definitioner og kontaktoplysninger for støtteorganisationer), og som endda kan hjælpe virksomheder med at søge efter kandidater. I forbindelse med Guipry-gymnasiet hjalp platformen aktivt integrations- og beskæftigelsesorganisationer med at sikre beskæftigelsesmuligheder for deres klienter på byggepladsen.
- Leverandører, der er indgået kontrakt med: 22 virksomheder (herunder tre virksomheder, som vandt to delkontrakter, og en virksomhed, der vandt fire delkontrakter)

Sociale virkninger

- Kontrakten blev tildelt i marts 2019. Der forventes mindst 7 230 timers beskæftigelse til fordel for målgrupperne som resultat af disse tre byggeprojekter. Der vil blive gennemført en vurdering ved projektets afslutning for at kontrollere dette.
- Af de vindende tilbudsgivere har 16 hjemsted inden for departementet, og resten har hjemsted andre steder i Frankrig.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Der kan opstå flere vanskeligheder ved gennemførelsen af sociale klausuler, herunder tilpasning af forventede beskæftigelsesbehov til fleksible krav til arbejdspladsen, og forvaltning af virksomhedernes forventninger til målgruppen af arbejdstagere.
- Målgruppens manglende mobilitet (dvs. de ikke har adgang til biler eller ikke har råd til brændstof) kan forringe deres muligheder for at komme ud på visse byggepladser. Dette er især et problem ved byggepladser uden for byen og byområdet, hvor der er langt til offentlige transportmidler.
- Et særligt team vedrørende sociale klausuler spillede en central rolle i den vellykkede gennemførelse af de sociale klausuler. Dette var nøglen til succes.
- Klausuler om integration på arbejdsmarkedet bruges nu af mange offentlige myndigheder i Frankrig, og dette styrker offentlige udbuds rolle som en løftestang for beskæftigelse og integration. Ud over bygge- og anlægsvirksomhed kan disse klausuler anvendes på alle typer kontrakter, herunder udbud af tjenesteydelser og projektstyring.

Kontakt

Marie-Eve Depasse, politisk koordinator, Département d'Ille-et-Vilaine, clausessociales@ille-et-vilaine.fr

13. Opførelse af en bro med samfundsfordele

Status: Afsluttet

Ordregivende myndighed, land: Windsor-Detroit Bridge Authority (WDBA), Canada

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsarbejde/konstruktion

Indledning/indkøbsmål

Gordie Howe International Bridge opføres som en ny grænseovergang mellem den canadiske by Windsor, Ontario, og den amerikanske by Detroit, Michigan. Den nuværende betalingsbro, som er transit for næsten 30 % af den samlede varehandel mellem Canada og USA, er privatejet og blev åbnet i 1929. Efter opførelsen vil den nye bro være den hængebro i Nordamerika, der har det længste spænd. Ud over seks vejbaner til motortrafik får broen en kombineret sti til cyklister og fodgængere samt grænsekontrollfaciliteter i hver ende. Opførelsen blev indledt i 2018, og broen forventes at blive åbnet i 2024.

Allerede fra projektets start blev det set som en mulighed for at skabe samfundsfordele. Samfundsfordele er bestemte fordele, der kan forbedre lokale interessenters økonomiske, sociale eller miljømæssige forhold. To områder på hver side af grænsen (Sandwich i Windsor og Delray i Detroit) blev udpeget som særlige mål for disse fordele. Projektet vil f.eks. hjælpe med at omdirigere trafikken fra gaderne i det indre Windsor, så trængslen lettes. Samfundsfordele medtages i stadig flere infrastrukturprojekter i Canada, og Gordie Howe International Bridge illustrerer, hvor vigtigt det er at høre lokalbefolkningen, når disse fordele skal defineres og leveres.

Genstand

Konstruktion, opførelse, finansiering, drift og vedligeholdelse af Gordie Howe International Bridge

Udbudsfasen og kriterier

Projektet gennemføres som et [offentlig-privat partnerskab](#) (OPP). Inden udbuddet blev retningslinjerne for projektet, herunder samfundsfordele, der skulle deles ligeligt mellem de to lande, fastsat i en international grænseaftale mellem Canadas regering og staten Michigan. Udbudsproceduren blev indledt i 2015 og omfattede flere faser, der havde til formål at udvikle og tilpasse tilgangen baseret på samfundsfordele:

- Forud for udbuddet undersøgte WDBA internationale bedste praksis for levering af samfundsfordele for lignende projekter.
- Fra 2015 til 2017 gennemførte WDBA en omfattende inddragelse og høring af lokale indbyggere, virksomheder, skoler, oprindelige befolkninger, offentlige organer, almennyttige grupper, miljø- og samfundsaktivister og andre interessenter.
- På kvalifikationsstadiet blev potentielle tilbudsgivere evalueret på grundlag af deres forudgående erfaringer med udvikling og gennemførelse af planer for samfundsfordele og høringer af lokalsamfund.
- En database med mere end 230 unikke idéer til samfundsfordele, der skulle medtages i projektet, blev udviklet af WDBA og delt med de tilbudsgivende konsortier.
- De tilbudsgivende konsortier blev opfordret til selv at gå i dialog med lokalbefolkningen, og der blev afholdt en række "mød tilbudsgiverne"-arrangementer med deltagelse af 125 forskellige grupper, der repræsenterede lokale interessenter.
- I indkaldelsen af forslag blev der fastsat en ramme og prioriteter, som tilbudsgiverne kunne bruge som en hjælp ved udviklingen af deres planer for samfundsfordele.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Visionen med samfundsfordele ved Gordie Howe International Bridge-projektet er at levere en række initiativer baseret på offentligt input, der skaber målbare fordele for værtssamfundene. Planen vil:

- skabe økonomiske muligheder i værtssamfundene
- bidrage positivt i programmer for udvikling af arbejdsstyrken
- skabe naboskabsforbedringer¹⁴ og
- sikre klart engagement og ansvarlighed fra alle parter i forbindelse med dens gennemførelse.

For at nå disse mål anvendes principperne i "I-CARE"-rammen:

Integrated (integreret) — Samfundsfordele er en integreret del af projektet, som gennemføres i anlægs- og driftsperioderne.

Collaborative (samarbejdsbaseret) — Samfundsfordele afspejler input fra værtssamfundene og leveres gennem partnerskaber, hvor det sikres, at der tages hensyn til lokalsamfundenes interesser.

Accessible (tilgængelige) — Samfundsfordele er lette at forstå, er lettilgængelige, måles regelmæssigt og rapporteres offentligt.

Regional — Samfundsfordele afspejler regionens karakter, er skræddersyet til regionen og sikrer regionen merværdi.

Enterprising (foretagsomhed) — Samfundsfordele består af nye metoder, idéer og innovative tilgange, som kan engagere og gavne nabosamfundene.

Kontrol

Planen for samfundsfordele var en del af den endelige [projektaftale](#), som blev indgået mellem WDBA og det vindende konsortium, Bridging North America (BNA). I efterudbudsfasen fremlagde BNA efter aftale deres plan for de lokale grupper og andre interessenter og forpligtede sig til at gennemføre en yderligere høring på seks måneder for at bekræfte de aktiviteter, der var foreslået i planen, og indgå partnerskaber om gennemførelse. I denne fase blev der afholdt over 70 møder på begge sider af grænsen med sammenlagt over 1 000 deltagere, og 400 undersøgelser blev modtaget og analyseret.

I projektets gennemførelsesfase skal BNA månedligt rapportere til WDBA om samfundsfordele. Der fremlægges også en offentlig rapport om samfundsfordele fire gange om året. Projektaftalen indeholder en række specifikke parametre, f.eks. benchmarking af de udbetalte lønninger, ansættelse af oprindelige folk og indgåelse af kontrakter med virksomheder, der ejes af dem, og levering af muligheder for uddannelse, jobtræning og lærepladser.

Kontraktens værdi

5,7 mia. CDN (3,8 mia. EUR)

Retsgrundlag

Aftaler om samfundsfordele (CBA'er) er juridiske aftaler mellem regeringer, udviklere/ejere og samfundsgrupper om fastsatte sociale resultater, der skal opnås i forbindelse med større udviklings- og infrastrukturprojekter. I Canada indgår sådanne aftaler i de fleste projekter, der finansieres under

---

¹⁴ De naboskabsforbedringer, der opnås via projektet, vedrører dets indvirkning på de berørte lokalsamfund og udgør en del af projektet som defineret i udbudsdokumenterne.

infrastrukturprogrammet "[Investing in Canada](#)". Dette initiativ, som har et budget på 180 mia. CDN (120 mia. EUR), yder finansiering på tværs af fem prioriterede infrastrukturstrømme: offentlig transport, grøn infrastruktur, social infrastruktur (f.eks. økonomisk overkommelige boliger og børnepasning), handel og transport samt landdistrikter og nordlige områder.

Aktører

- Ordregivende myndighed: WDBA (ordregivende myndighed)
- Strategiske partnere (under en grænseaftale): Canadas regering Staten Michigan
- Lokale grupper: Interessenter i Detroit Interessenter i Windsor
- Kontrahent: Bridging North America (BNA) (konsortium bestående af canadiske, amerikanske og internationale virksomheder)
- Underleverandører

Sociale virkninger

Planen for samfundsfordele består af to dele:

1. Strategien for udvikling og inddragelse af arbejdsstyrken

Strategien for udvikling og inddragelse af arbejdsstyrken omfatter mere end 80 særskilte initiativer. Eksempler på de fordele, de skal sikre, omfatter:

- samarbejde med lokale fagforeninger og organisationer om at tilvejebringe jobtrænings- og lærlingeprogrammer og koordinere uddannelsesindsatsen
- organisere og afholde et årligt møde for at informere fagforeninger, lokale leverandører, videregående uddannelsesinstitutioner, virksomhedsejere og sammenslutninger om, hvordan de kan støtte gennemførelsen af projektet og kvalificere sig til kommende forretningsmuligheder
- en talerække, der har til formål at øge skoleelevers kendskab til projektet og jobmulighederne og at fremme mentorordninger mellem elever og projektpersonale
- identificere og gennemføre forsknings- og praktikmuligheder videregående uddannelsesinstitutioner
- gennemføre fair ansættelsespraksis og -bestemmelser, herunder rettidig løsning af ansættelsesproblemer og overholdelse af betalingsforpligtelser
- tilbyde mentorordninger til canadiske oprindelige kvinder og andre kvinder i værtssamfundene
- støtte en del af udgifterne til børnepasning for at sætte arbejdsløse eller underbeskæftigede grupper i stand til at deltage i projektworkshops og uddannelsesmuligheder (efter fastsatte kriterier)
- give personer, der har engelsk som andet sprog, mulighed for at deltage i jobtræningsforløb med fokus på jobsamtaler, onlinesøgning, skrivning af ansøgninger og rekrutteringsprocessen.

2. Strategien for naboskabsinfrastruktur

Strategien for naboskabsinfrastruktur omfatter følgende fordele:

- cykelinfrastruktur, herunder udvidelse af forbindelsescykelstier og lokal konkurrence om design af cykelstativer
- en observationsplatform, hvor studerende, indbyggere og turister kan observere opførelsen af broen

- forbedringer af lokale veje og parker, herunder støtte til plantning af træer og udsåning af frø for at etablere en økopassage (bro), som vil skabe en sikker passage til områdets vilde dyr og planter, herunder truede arter
- årlig investeringsstøtte til lokale grupper med henblik på at støtte deres arrangementer, programudarbejdelse og forbedringer af infrastrukturen
- en række workshops om virksomhedsudvikling målrettet mod lokale virksomheder
- et program for forbedring af private boliger for at hjælpe de lokale beboere med at forbedre tag, varmeinstallationer, vinduer og isolering op til en loft for hver husstand.

Den første offentlige rapport om Gordie Howe Bridge-projektets virkning på samfundsfordelene offentliggøres i 2020. Med den første pulje af støtte til samfundsinitiativer blev der ydet støtte til et lokalt kunstprojekt i Windsor, som involverer unge og afspejler lokalsamfundets historie og kultur, et erhvervsudviklingsprogram, der yder støtte til små virksomheder og nystartede virksomheder i Southwest Detroit, og flere andre initiativer. Støttepuljen pr. marts 2020 beløb sig til mere end 475 000 CDN.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Mens der blev gennemført omfattende høringer inden og under udbudsproceduren, var det en udfordring, at udbudskravene eller de forelagte planer for samfundsfordele først kunne deles, da projektet blev afsluttet finansielt. Efter den finansielle afslutning skulle det vindende konsortium etablere sin drift, ansætte personale, finde kontorer og gennemføre overgangen fra tilbud til gennemførelse.
- Det arbejde, der blev udført i de indledende planlægningsfaser for at etablere forbindelser til og tillid blandt de lokale grupper, viste ifølge Stephanie Campeau, WDBA's Director of Stakeholder Relations, sig at være værdifuldt, efterhånden som projektets profil voksede. "For at skabe samfundsfordele, der fungerer og accepteres af de lokale, skal du begynde tidligt," siger hun. "Det bedste, som nogen sagde til mig, var, at "I lyttede"."

Kontakt

Stephanie Campeau, WDBA's Director of Stakeholder Relations, info@wdbridge.com, 1-519-946-3038

Projektwebsted: <http://gordiehoweinternationalbridge.com>, Twitter: @GordieHoweBrg Facebook: @GordieHoweBridge

14. Inklusion på arbejdsmarkedet gennem udbudsbetingelser i Castilla y León (Spanien)

Status: Afsluttet

Ordregivende myndighed, land: Regeringen i Castilla y León (regional sundhedsmyndighed), Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Med [aftale 44/2016 af 21. juli](#) fastsatte den regionale regering i Castilla y León en række bestemmelser om gennemførelse af socialt ansvarlige indkøb gennem udbudsprocedurer, der udføres af regionale offentlige myndigheder. Denne aftale indeholder bestemmelser om anvendelse af sociale klausuler i offentlige udbudsprocedurer gennem sociale kriterier, reserverede kontrakter og beskæftigelsesfremmende foranstaltninger for personer, der er ekskluderet fra arbejdsmarkedet.

Denne specifikke procedure havde til formål at skabe beskæftigelsesmuligheder for personer, der tilhører dårligt stillede grupper, eller som er i risiko for social eksklusion og derfor har ringe chancer for at finde beskæftigelse. Ifølge dette udbud skulle personer tilhørende disse grupper tilbydes beskæftigelse som betingelse for tildeling af kontrakten. De grupper af personer, som denne udbudsprocedure omhandlede, var de fleste grupper anført i aftalen fra 2016 [bilag I, sektion II.1), litra a)-f)].

Genstand

Udvidelse og modernisering af et hospital i Soria (Castilla y León, Spanien).

Udbudsfase og kriterier

Denne procedure omfattede en betingelse for kontraktens gennemførelse vedrørende beskæftigelse af personer, der er i risiko for social eksklusion. Dette omfattede i alt 14 600 timer (70 timer om ugen x 4,34523 uger/måneden x 48 måneder). Inklusionen af dårligt stillede personer skulle ske gennem ansættelseskontrakter med en varighed på mindst tre måneder (en kortere varighed kunne aftales med den ordregivende myndighed for specifikke opgaver med en varighed på under tre måneder) og mindst 20 timer om ugen.

Personer, der kan deltage i arbejdet efter denne bestemmelse, skal tilhøre en af følgende grupper:

- personer med minimumsindkomst eller medlemmer af en husstand med minimumsindkomst
- personer, der ikke er berettigede til en minimumsindkomst, fordi deres opholdsperiode ikke er tilstrækkelig lang til at kvalificere dem til en minimumsindkomst, eller fordi perioden for deres minimumsindkomstydelse er opbrugt
- unge mellem 18 og 30 år, som har været under børneforsorg unge kriminelle over 16 år og tidligere kriminelle under 30 år
- personer med stofmisbrug eller andre former for afhængighed, som er under behandling
- kriminelle og tidligere kriminelle med juridisk ret til at arbejde.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Tilbyde beskæftigelsesmuligheder til personer, som ikke har adgang til arbejdsmarkedet, eller som er i risiko for social eksklusion.

Kontrol

Inden arbejdet blev påbegyndt, skulle den vindende tilbudsgiver fremlægge en plan for, hvordan inklusionen på arbejdsmarkedet ville blive gennemført, herunder den type job og opgaver, som medarbejderne skulle udføre.

For at dokumentere opfyldelsen af ovenstående betingelse skulle den vindende tilbudsgiver indgive følgende dokumenter for hver medarbejder, som blev inkluderet, senest en måned efter vedkommendes ansættelse:

- ansættelseskontrakt med angivelse af type, varighed og arbejdstid
- dokumentation for registrering i det sociale sikringsystem
- identifikation af den ansatte med dokumentation for social eksklusion udstedt af en offentlig social tjeneste.

Hver rapport om udført arbejde skulle ledsages af en erklæring om, at der ikke var sket ændringer i den aftalte plan for inklusion på arbejdsmarkedet.

Kontraktens værdi

32,1 mio. EUR over 48 måneder

Retsgrundlag

- Artikel 70 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- [Aftale 44/2016 af 21. juli](#) udstedt af den regionale regering i Castilla y León om fastsættelse af obligatoriske retningslinjer for ordregivende myndigheder tilhørende regionale myndighedsinstanser vedrørende socialt ansvarlige offentlige indkøb.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Castilla y León
- Udvalgt tjenesteudbyder
- Beskæftigede personer
- Offentlige sociale tjenester: Den vindende tilbudsgiver kan frit vælge de personer, der skal udføre arbejdet under programmet for inklusion på arbejdsmarkedet, så længe de tilhører en af de berettigede grupper. Efter anmodning fra tilbudsgiveren kan offentlige myndigheder henvise egnede ansøgere gennem sociale tjenester, der drives af den regionale regerings afdeling for familier og lige muligheder, som er ansvarlige for de berettigede grupper af personer, der er i risiko for social eksklusion.

Sociale virkninger

- Det primære formål med denne foranstaltning er at øge chancerne for en bæredygtig integration på arbejdsmarkedet af personer, der er berettigede til at deltage i sådanne programmer.
- Kontrahenten skal udpege en person i teamet til at føre tilsyn med og ledsage medarbejderne på arbejdspladsen for at sikre, at ansættelserne bliver vellykkede. Denne person er referenceperson for den ordregivende myndighed gennem overvågningen af denne betingelse.
- Ved kontraktens udløb mødes kontrahenten med den ordregivende myndighed for at vurdere programmet for inklusion på arbejdsmarkedet, fremskridtet med hensyn til støttemodtagernes beskæftigelsesegnethed, opnåede kvalifikationer og udfordringer i forløbet. Integrationen af

støttemodtagere som fastansatte og fortsættelsen af sådanne programmer for inklusion på arbejdsmarkedet som led i kontrahentens beskæftigelsespraksis vil også blive undersøgt. Repræsentanter fra den regionale regerings afdeling for familier og lige muligheder kan også deltage i sådanne vurderinger.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Ordregivende myndigheder er ofte forbeholdne over for anvendelsen af sådanne procedurer på grund af risikoen for retssager. Som følge heraf kan de første erfaringer udløse en betydelig indsats. Denne kontrakt er den første af sin type og er blevet kopieret til andre udbudsprocedurer iværksat af den regionale regering i Castilla y León. Blandt disse er der:

- Opførelse af et plejehjem og et dagcenter i Salamanca
- (A2019/001392, link til proceduren kan findes [her](#)). Denne kontrakt omfatter 8 680 arbejdstimer til personer, der er i risiko for social eksklusion, og har kvinder ramt af kønsbaseret vold som målgruppe.
- Opførelse af et sundhedscenter i Calzada de Vanduciel (Salamanca) (2020008538, link til proceduren kan findes [her](#)), som omfatter 1 140 arbejdstimer.
- Opførelse af et sundhedscenter (Parada del Molino) i Zamora (2020008470, link til proceduren kan findes [her](#)), som omfatter 1 520 arbejdstimer.
- Opførelse af et sundhedscenter i Bembibre (León) (2020008470, link til proceduren kan findes [her](#)), som omfatter 1 370 arbejdstimer.

Den største udfordring i fremtiden er at fremme håndhævelsen af klausulerne om inklusion på arbejdsmarkedet som betingelse for gennemførelsen af arbejdskontrakter, der er udbudt af ordregivende myndigheder under tilsyn af den regionale regering i Castilla y León, når sådanne anlægsarbejders varighed og budget gør det muligt. Det forventes, at mindst 3 % af det samlede antal arbejdstimer i forbindelse med kontraktens gennemførelse udføres af arbejdstagere, der er omfattet af et program for inklusion på arbejdsmarkedet.

Kontakt

María del Rocío Andrés, juridisk rådgiver i koordineringsafdelingen, afdelingen for familier og lige muligheder, Junta de Castilla y León, mrocio.andres@jcy.es, +34 983 410 942

15. Vejarbejde for inklusion på arbejdsmarkedet

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Eurometropolen Strasbourg (lokal myndighed), Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsvirksomhed, vejarbejde.

Indledning/indkøbsmål

I mere end to årtier har byen og eurometropolen Strasbourg anvendt sociale klausuler i offentlige udbudskontrakter, som systematisk analyseres under hensyntagen til hver kontrakts formål, den krævede arbejdskraft og den tekniske kapacitet. Dette system, som kan overføres til andre lokale myndigheder, er blevet styrket gennem anvendelsen af Strasbourgs strategi for fremme af socialt og miljømæssigt ansvarlige indkøb (SPASER)¹⁵.

Den 7. april 2019 offentliggjorde eurometropolen Strasbourg [en indkaldelse af tilbud](#) med det formål at udvælge entreprenører til reparation af Rue Coulaux i Port du Rhin-kvarteret. Denne procedure havde til formål at skabe beskæftigelsesmuligheder for personer, der befinder sig uden for arbejdsmarkedet, tilhører dårligt stillede grupper eller er i risiko for social eksklusion og derfor har ringe chancer for at finde beskæftigelse.

Genstand

Renovering af en vej i Port du Rhin-kvarteret i Strasbourg, Frankrig.

Udbudsfasen og kriterier

Den ordregivende myndighed lancerede en offentlig udbudsprocedure under tærsklen (artikel 27 i dekret 2016-360 af 25. marts 2016) og opdelte kontrakten i to delkontrakter.

Delkontrakt 1 vedrørte renoveringen af vejbanen, som i henhold til artikel 38 og 52 i bekendtgørelse 2015-899 af 23. juli 2015 (fransk ret) krævede, at kontrahenten forpligtede sig til at beskæftige personer "uden for arbejdsmarkedet" (personer i arbejdsintegration eller prioriterede grupper, som har særlige problemer med at få adgang til beskæftigelse)¹⁶ med henblik på integration på arbejdsmarkedet.

Som kontraktbetingelse for delkontrakt 1 skulle kontrahenten forpligte sig til at beskæftige personer uden for arbejdsmarkedet i 245 timer i hele kontraktens løbetid. Gennem beskæftigelsesmulighederne under udførelsen af kontrakten kan de ansatte tilegne sig eller forbedre deres kvalifikationer og erfaring, så de opnår bedre beskæftigelsesegnethed og bæredygtig integration.

Tilbuddene blev evalueret på følgende måde:

---

¹⁵ SPASER er et nationalt instrument, som blev indført ved den nationale lov om offentlige indkøb og loven om socialøkonomi, som kræver, at lokale myndigheder vedtager en strategi for socialt og miljømæssigt ansvarlige offentlige indkøb ved indkøb på mere end 100 000 EUR om året.

¹⁶ Mere specifikt: unge med lavt uddannelsesniveau, unge, der aldrig har været i beskæftigelse, jobsøgende, der har været registreret hos jobcentret i mere end et år uden afbrydelse, eller som har været ledige i mere end to år sammenlagt, eller som er over 50 år, modtagere af sociale ydelser, navnlig modtagere af RSA og A.S.S., personer under integration på arbejdsmarkedet gennem socialøkonomiske integrationsvirksomheder (SIAE), handicappede arbejdstagere, der er anerkendt af kommissionen for handicappedes rettigheder og autonomi (CDAPH), osv.).

- Tjenesternes pris: 80 %
- Kontrahentens tekniske kapacitet: 10 %
- Miljøeffektivitet: 10 %.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Tilbud om beskæftigelsesmuligheder til personer uden for arbejdsmarkedet. Målgrupperne for denne udbudsprocedure er anført i de særlige kontraktbetingelser¹⁷.

Kontrol

Kun for delkontrakt 1:

Under kontraktens udførelse kontrollerer Relais Chantiers¹⁸ dokumenterne for at fastslå, om der er tale om reel fremme af beskæftigelsen blandt de relevante målgrupper, efter anmodning fra repræsentanten for eurometropolen Strasbourg. Til dette formål skal kontrahenten ved udgangen af hvert kvartal fremsende oplysninger om de beskæftigelsesfremmende aktiviteter til Relais Chantiers. Der kan f.eks. være tale om følgende oplysninger:

- oplysninger om direkte eller indirekte ansættelse, herunder lønsedler, dokumentation for underentreprise og dokumentation for ansættelse af personale ved rekruttering gennem arbejdsintegrationsvirksomheder eller vikarbureauer
- andre forpligtelser af social karakter omhandlet i kontrakten.

Til dette formål skal kontrahenten udpege en kontaktperson, som aflægger rapport til Relais Chantiers om integrationen af personer, der befinder sig uden for arbejdsmarkedet. Denne person er referenceperson for den ordregivende myndighed gennem overvågningen af denne betingelse.

Kontraktens værdi

366 657,46 EUR, ekskl. moms

Retsgrundlag

- Selv om kontrakten ligger under EU-tærsklen, kræves der ansættelse af personer, der er udelukket fra arbejdsmarkedet, som betingelse for udførelse af arbejdet, i overensstemmelse med artikel 70 i direktiv 2014/24/EU, og en opdeling i delkontrakter i overensstemmelse med artikel 46 (opdeling af kontrakter i delkontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- [SPASER](#) — Frankrigs strategi for fremme af socialt og miljømæssigt ansvarlige offentlige indkøb.

Aktører

---

¹⁷ "Cahier des Clauses Administratives Particulières (CCAP)" er det kontrakt dokument, der indeholder alle juridiske og finansielle bestemmelser vedrørende udførelsen af kontrakten, f.eks. betalingsbetingelser, finansiering, eventuelle garantier, leverancebetingelser, sanktioner, tidsfrister, kontrolprocedurer osv. De særlige kontraktbetingelser er også kontrakt dokumentet for udførelsen af kontrakten.

¹⁸ En offentlig-privat sammenslutning, der er oprettet med henblik på at forvalte klausuler om beskæftigelsesmæssig integration i offentlige udbud på vegne af de ordregivende myndigheder i Straßbourgs beskæftigelsespulje.

- Ordregivende myndighed: Eurometropolen Strasbourg
- Udvalgte tjenesteudbydere
- Støtte til integration af social klausul: Relais Chantiers
- Tilbudsgiverens medarbejdere

Sociale virkninger

- Det primære formål med denne procedure er at øge chancerne for bæredygtig integration på arbejdsmarkedet af personer, der er berettigede til inklusion på arbejdsmarkedet. De foreliggende data fra 2015 fra Relais Chantiers viser, at der er udført mere end 3,5 mio. arbejdstimer (svarende til mere end 450 fuldtidskontrakter over fem år) siden 2010 gennem kontrakter som den omhandlede.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- En evaluering bekræfter, at de sociale klausuler, der i mange år har været anvendt i Strasbourgs offentlige udbud, har skabt positive resultater. Denne evaluering af modtagergruppernes fremtidsudsigter bekræfter, at systemet imødekommer bekymringerne vedrørende integration af og kvalifikationer for personer uden for arbejdsmarkedet.
- Det fremgår navnlig, at 55 % af de personer, der er omfattet af en social klausul, stadig er i beskæftigelse eller under uddannelse 6-12 måneder efter deres ansættelse, mens 39 % af dem stadig er ansat i den virksomhed, der gav dem deres første chance.

Kontakt

Bruno Koebel, vicedirektør for effektivitet og retlige anliggender, Strasbourg, Brunr.Koebel@strasbourg.eu

---

16. Skien-modellen for kvalitetsbeskæftigelse i byggesektoren

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Skien Kommune, Norge

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Skien Kommune sigter mod at fremme anstændigt arbejde og bekæmpe arbejdsrelateret kriminalitet, social dumping og udnyttelse af arbejdstagere på tværs af forsyningskæder. For at gøre dette har kommunen indført standardkontraktvilkår, som gælder for udvalgte varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægskontrakter, der opfattes som særligt følsomme med hensyn til arbejdstagerrettigheder. Dette sæt af kollektive kontraktkrav, som finder anvendelse på højrisikosektorer, kaldes Skien-modellen.

Skien-modellen blev vedtaget ved en byrådsbeslutning i 2014 og blev revideret i 2019. En sammenfattende beskrivelse af modellen (på norsk) kan findes [her](#). Modellen er obligatorisk for alle bygge- og anlægskontrakter og anvendes på kontrakter vedrørende varer og tjenesteydelser, hvis det er praktisk og proportionelt.

Ved at fastsætte sådanne standarder ønsker Skien at skabe lige vilkår for leverandører og skabe en ramme for arbejdsgivere, der overholder standarderne, og som investerer i kvalitetsbeskæftigelse og virksomhedernes sociale ansvar.

Skien deltager også i et tværkommunalt partnerskab — Grenlandskommunenes innkjøpsenhet — med fem andre kommuner (Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn og Siljan). I januar 2019 vedtog disse kommuner også Skien-modellen.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det er vanskeligt at måle uformel beskæftigelse og arbejdsrelateret kriminalitet, men dette anslås dog at have en økonomisk virkning på ca. 1,2 % af det nationale BNP svarende til 28 mia. NOK (3 mia. EUR)¹⁹.

I lyset af udfordringerne med arbejdsrelateret kriminalitet og det ulovlige arbejdsmarked i byggesektoren har Skien kommune placeret indkøb i centrum for dens initiativer vedrørende anstændigt arbejde, rimelige arbejdsvilkår og kvalitetsbeskæftigelse.

Skien-modellen er resultatet af en fælles indsats mellem Skien Kommune som en ordregivende myndighed og alle andre relevante interessenter i offentlige indkøb. Der blev gennemført drøftelser med entreprenørvirksomheder, som havde de samme primære udfordringer i deres aktiviteter, og fagforeninger, som fremlagde deres idéer til relevante foranstaltninger og udbudskrav for at forbedre situationen. De ordregivende myndigheder anerkendte behovet for at forbedre arbejdsstandarderne og samtidig sikre, at kravenes niveau ikke skabte yderligere hindringer for pålidelige leverandørers deltagelse i offentlige udbud.

Kommunen ønskede at indføre en koordineret tilgang sammen med de øvrige ordregivende myndigheder, som er en del af det tværkommunale indkøbspartnerskab, til håndtering af arbejdsvilkår og -standarder i forbindelse med udbud. Dette har resulteret i indførelsen af standardbestemmelser og kontrakter, som sikrer øget forudsigelighed blandt leverandørerne og sikre betingelser for udbudspraktikere.

---

¹⁹ Ifølge Economics Norway i en rapport bestilt af det norske arbejds- og socialministerium:
<https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2017/norway-strategies-to-tackle-work-related-crime>.

Modellen vedrører følgende områder²⁰:

- *Brug af primært stabile medarbejdere*

Stabile ansættelsesforhold fremmer på den ene side arbejdstagernes sikkerhed og gør det på den anden side lettere for myndighederne at kontrollere kontrahenternes udbetaling af løn og garantere sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Bygge- og anlægssektoren kræver imidlertid en vis grad af fleksibilitet på grund af projekternes forskellige omfang og markedets udsving. Kommunen kræver derfor, at arbejdstagere, der er involveret i udførelsen af kontrakter, er ansat af kontrahenter i overensstemmelse med norsk lovgivning, som forbyder "multimerskontrakter". Efter modellen skal brugen af midlertidigt ansatte (fra vikarbureauer) på forhånd godkendes af den ordregivende myndighed. Leverandørerne skal desuden dokumentere, at de midlertidigt ansatte, der deltager i udførelsen af bygge- og anlægsarbejderne, har ansættelseskontrakter, der sikrer et lønniveau, som er i overensstemmelse med retligt bindende kollektive overenskomster.

- *Brug af lærlinge*

For at fremme specialisering og tilstrækkelige uddannelsesniveauer i relevante sektorer kræver kommunen, at der anvendes lærlinge i kontrakter, der involverer specialiseret arbejde. Det kræves endvidere, at leverandører er tilknyttet en lærlingeordning.

For at sikre, at dette krav ikke i uforholdsmæssig grad belaster mindre kontrakter og udbydere, gælder det kun for kontrakter med en løbetid på over tre måneder og en værdi på mere end 0,5 mio. NOK (50 000 EUR) for bygge- og anlægskontrakter og en værdi på mere end 2 mio. NOK (200 000 EUR) for kontrakter vedrørende varer og tjenesteydelser. Eventuelle andre undtagelser skal godkendes af kommunen.

- *Brug af faglært arbejdskraft*

Fremme af tilstrækkelige kvalifikationer og færdigheder begrænser muligheden for at udnytte sårbare arbejdstagere, som ikke har kendskab til branchen eller deres rettigheder. Brugen af lærlinge kræver desuden, at der findes faglært arbejdskraft på stedet, der kan fungere som mentorer. Efter Skien-modellen skal de fleste arbejdstagere, der er involveret i udførelsen af bygge- og anlægskontrakter, have en relevant faglig uddannelse.

- *Begrænsning af antallet af underleverandører*

Med en begrænsning af det maksimale antal underleverandører kan de arbejdsvilkår og -standarder, som den ordregivende myndighed anvender, lettere overvåges og kontrolleres. Til det formål har kommunen som generel regel indført, at der højst må være ét niveau af underleverandører under hovedleverandøren. Der er ingen begrænsninger med hensyn til antallet af underleverandører eller den andel af kontrakten, der udliciteres, men alle underleverandører skal være underlagt hovedleverandørens direkte kontrol for at undgå en opsplnitning af ansvaret. Underleverandørerne skal identificeres i kontrakten.

Denne bestemmelse tager højde for eventuelle behov for specialisering og forringer ikke mindre erhvervsdrivendes adgang til offentlige udbud. Ordregivende myndigheder kan derfor kun indrømme undtagelser fra denne regel inden udbuddet af markedsmæssige årsager eller under udførelsen af kontrakten af særlige eller uforudsete årsager.

- *Forebyggelse af krænkelse af menneskerettighederne i hele forsyningskæden*

Leverandøren er forpligtet til at have indarbejdet retningslinjer, som omfatter respekt for grundlæggende menneskerettigheder og ILO's grundlæggende konventioner i sin egen virksomhed og for sin forsyningskæde.

---

²⁰ Denne opdaterede version af rapporten indeholder ikke et afsnit om underentrepriser, som var medtaget i den oprindelige version. Afsnittet er blevet fjernet, fordi der opstod tvivl om lovligheden af sådanne elementer.

Kontrolforanstaltninger skal gennemføres, og specifik opfølgning blandt underleverandører i hele forsyningskæden skal dokumenteres. I tillæg til ovennævnte fastsætter kommunen yderligere krav:

- *Ingen betaling i kontanter:* Alle lønudbetalinger og udbetalinger af anden kompensation skal ske til den enkelte arbejdstagers bankkonto. Lønudbetalinger skal ske til en bankkonto, og arbejdsgiveren skal kunne spore betalingen. Alle andre betalinger end løn, som leverandøren foretager i forbindelse med kontraktens udførelse, skal også ske elektronisk og skal kunne spores. Leverandørerne har pligt til at oplyse deres bank efter anmodning.
- *Mindsteløn og arbejdsvilkår:* Leverandører til kommunen skal sikre, at medarbejderne er sikret en løn og arbejdsvilkår, der ikke er ringere end dem, der er fastsat i de relevante landsdækkende kollektive overenskomster.

Kontrol

Kravene er en del af kontraktvilkårene, og ved at deltage i udbudsproceduren forpligter kontrahenterne sig derfor til at overholde disse vilkår i udførelsesperioden.

Efter anmodning skal tilbudsgiverne dokumentere de ansattes løn og arbejdsvilkår. Tilbudsgiverne skal bekræfte, at de overholder [ILO-konvention nr. 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter](#).

Den ordregivende myndighed kan pålægge kontrahenter dagbøder, hvis de eller en af deres underleverandører anvender ulovlig eller ikke-overensstemmende arbejdskraft, og situationen ikke afhjælpes inden en frist, der meddeles skriftligt myndigheden. Dagbøden svarer til en promille af kontraktens værdi, men mindst 1 000 NOK (100 EUR) pr. arbejdsdag, indtil situationen er afhjulpel.

I tilfælde af en bekræftet overtrædelse af vilkårene i modellen og kontrahentens manglende evne til at afhjælpe den kan den ordregivende myndighed ophæve kontrakten med en suspensionsperiode for fremtidig deltagelse i udbudsprocedurer.

Kontraktens værdi

Afhænger af de specifikke kontrakter, der udbydes.

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2 (obligatorisk social klausul) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU. Disse bestemmelser skal anvendes i overensstemmelse med direktivet om udstationering af arbejdstagere (direktiv 96/71/EF som ændret ved direktiv (EU) 2018/957).

Aktører

- Ordregivende myndighed: Skien kommune og dens tjenester, kontorer osv.
- Fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer (modellen er baseret på et trepartssamarbejde mellem kommuner og arbejdsmarkedets parter)
- Entreprenører
- Arbejdstagere

Sociale virkninger

- Effektive og socialt ansvarlige offentlige indkøb og en model, der har inspireret andre kommuner til at tage ansvar.
- Opnåelse af omdømme i offentligheden for at tage socialt ansvar.
- Beskyttelse af anstændigt arbejde og forbedring af arbejdskvaliteten.
- Bedre kontrol med sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen (mere sikkert arbejdsmiljø).
- Fremme af lærlingeuddannelse og brug af faglært arbejdskraft og øget tilslutning til lærlingeordninger blandt regionens virksomheder.
- Fremme af seriøse og pålidelige kontrahenter, hvilket skaber stabilitet, kvalitet og forudsigelighed.
- Fair konkurrencevilkår og lige vilkår for leverandørerne.
- Mindre skatteuddragelse og skattesvig og mindre kriminalitet på arbejdsmarkedet.

I en rapport om indsatsen for at bekæmpe social dumping i forbindelse med offentlige indkøb bemærker rigsrevisoren, at mange lokale myndigheder kan forbedre indsatsen på dette område, og har anbefalet, at de følger Skiens eksempel. Flere og flere norske lokale myndigheder indfører faktisk Skien-modellen. I 2019 havde omkring 180 af 426 kommuner i Norge indført forskellige typer indkøbsmodeller for at sikre socialt ansvarlige offentlige indkøb. Skien-modellen er pionermodellen, og der findes flere forskellige modeller, som anvendes i de norske kommuner. Nogle modeller kopierer Skien-modellen, mens andre er tilpasset forskellige områders, branchers og politikkers interesser og behov.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Dialog med arbejdsmarkedets parter og interessenter i sektoren er afgørende for at fastsætte realistiske krav og for at sikre overholdelse og effektive resultater.
- Det er vigtigt, at der vedtages en trinvis tilgang til kravene. De standarder, der er vedtaget i denne henseende i bygge- og anlægssektoren, er baseret på foranstaltninger, som kommunen tidligere har gennemført, og som er blevet fremskyndet i denne sektor i lyset af den formodede store risiko for manglende overholdelse.
- Standardklausuler og -kontrakter kan bruges til at sikre generel overholdelse af standarder. Fælles standarder for centrale/horisontale spørgsmål, f.eks. arbejdstagerrettigheder og arbejdskvalitet, kan forenes med de ordregivende myndigheders tilpasning af procedurerne til specifikke behov.
- Modellen blev revideret i 2019 for at tilpasse og forbedre den på grundlag af de opnåede praktiske erfaringer og for at overholde den nationale lovgivning og EØS-lovgivningen efter gennemførelsen af udbudsdirektivet fra 2014. Kommunen overvejede, hvordan modellen påvirkede markedet, arbejdstagerne og kommunernes behov og politikker. Efter den første model skulle løn f.eks. indbetales på en norsk bankkonto. Skien overvejede, om dette reelt var nødvendigt. Kommunen skal kunne spore pengene, og det kan ske, selv om bankkontoen ikke er norsk. Efter den gamle version af modellen skulle kun norske kontrahenter anvende lærlinge, men det er nu et krav for alle (når der er behov for at fremme lærlinge).
- Modellen revideres hvert andet år, så den altid er tilpasset den måde, hvorpå markederne og den arbejdsrelaterede kriminalitet ændrer og udvikler sig, og til ændringer i kommunens krav.
- Opfølgning og kontrol af modellens krav er en løbende udfordring. Digitalisering, reeltidsoplysninger og systematisk dataindsamling er afgørende redskaber for at nå dette mål.

Kontakt

Ingrid Buset, rådgiver, Fagforbundet (den norske fagforening for almene og kommunale arbeidstagere), Ingrid.Buset@fagforbundet.no

Anette Wessel Gerner, chef for den tværkommunale innkjøpsenhet, Skien Kommune, AnetteWessel.Gerner@skien.kommune.no

Jonas Bals, rådgiver, LO (den norske sammenslutning af fagforeninger), Jonas.bals@lo.no

17. Grangegorman-arbejdschartret, Irland

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Grangegorman Development Agency, Irland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Grangegorman Development Agency ("GDA") har sammen med Employment and Training Coordinator og Grangegorman Labour and Learning Forum (GLLF) udviklet og gennemført [Grangegorman-arbejdschartret](#).

Efter en [undersøgelse i 2009](#) af beskæftigelsesmulighederne i forbindelse med Grangegorman Development i den nordlige del af Dublins centrum blev der opstillet en strategi, som senere blev udviklet til chartret. Dette blev indført i 2012, hvor der var høj arbejdsløshed i Irland (ca. 16 %) og endnu højere arbejdsløshed i områderne omkring Grangegorman Development, som omfattede samfundsgrupper præget af høje niveauer af afsavn og ugunstige forhold. Projektet var koncentreret om etableringen af vigtige infrastrukturer til uddannelse, sundhed og fritidsaktiviteter. Kernen i projektet er samlingen af TU Dublin, Irlands største universitet, i Grangegorman-området. TU Dublins traditionelle engagement og opsøgende arbejde i lokalområdet bidrog i høj grad til at opnå støtte til arbejdschartret i de omkringliggende områder og til at gennemføre støtten.

Chartret har til formål at sikre, at lokalsamfundet, herunder især arbejdsløse, kan drage fordel af de beskæftigelsesmuligheder, der følger af Grangegorman-projektet, som omfatter udvikling af et nyt kvarter i den nordlige del af Dublins centrum.

Chartret fastsætter, hvad entreprenører og underleverandører kan gøre for at optimere de uddannelsesmuligheder, der følger af Grangegorman Development-projektet for beboerne i Grangegorman-kvarteret. Chartret skitserer også, hvordan dette vil blive overvåget og rapporteret.

Alle entreprenører og underleverandører, der tildeles kontrakter, orienteres for at sikre, at de har en klar forståelse af, hvad der kræves af dem med hensyn til rapportering, herunder fremadrettet planlægning, og at de identificerer potentielle job, hvor arbejdstagere kan rekrutteres lokalt. Chartret gælder for det specifikke arbejde, som entreprenørerne indgår kontrakt med GDA om. Det er udformet, så det respekterer entreprenørens rettigheder i henhold til irsk og europæisk lovgivning og skal fortolkes i overensstemmelse hermed.

Udbudsfase og kriterier

Eksemplet på god praksis refererer til fasen efter udbud.

I udbudsdokumenterne henvises der til Grangegorman-arbejdschartret, som indeholder kontraktvilkår vedrørende sociale hensyn. Chartret er ikke bindende, og entreprenøren vælger selv, om han vil overholde det. Indtil nu har alle entreprenører forpligtet sig til at overholde det.

Forpligtelserne i henhold til chartret gælder kun for udførelsen af bygge- og anlægsarbejderne og kontrakten. GDA sigter mod at sikre, at mindst 20 % af de nye job, der skabes i forbindelse med det nye udviklingsprojekt, tilbydes beboerne i Grangegorman-kvarteret og derefter til beboere i de omkringliggende områder. Hvis entreprenøren accepterer at følge chartret, forpligter vedkommende sig til at træffe alle rimelige foranstaltninger for at besætte mindst 10 % af de nye job, der oprettes for at gennemføre projektet, med nyttilkomne eller langtidsledige. Lokale borgere skal behandles ens, og der tages specifikt hensyn til deres beskæftigelse.

Entreprenøren skal desuden, senest fire uger efter kontraktens ikrafttræden og/eller forud for de forventede beskæftigelsesmuligheder, deltage i en "mød entreprenøren-dag" (i henhold til Grangegorman-arbejdschartrets artikel 5). Målet med dette arrangement er at introducere projektet og entreprenøren for de

lokale beboere og virksomheder, så entreprenøren kan netværke og udvikle passende beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder for de lokale beboere.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

GDA-arbejdsschartret er en støtteforanstaltning, der har til formål at integrere personer, som befinder sig uden for arbejdsmarkedet, og langtidsledige på arbejdsmarkedet ved hjælp af kontraktvilkår vedrørende sociale hensyn, dvs. entreprenørernes gennemførelse af chartret.

Kontrol

- GDA's Design Team har ansvaret for at overvåge entreprenørernes gennemførelse af chartret og aflægger rapport herom til beskæftigelseskoordinatoren.
- Der afholdes månedlige møder mellem beskæftigelseskoordinatoren og entreprenørens kontaktperson med henblik på at overvåge og kontrollere gennemførelsen af chartret.
- Beskæftigelseskoordinatoren overvåger og kontrollerer effektiviteten af de foranstaltninger, der træffes for at opfylde entreprenørens forpligtelser og mål ifølge chartret.
- Entreprenørens kontaktperson overvåger og indberetter sammen med beskæftigelseskoordinatoren desuden det antal lokale beboere, der er beskæftiget på projektet.

Kontraktens værdi

Varierer fra kontrakt til kontrakt

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Grangegorman Development Agency
- Vindende entreprenører og underleverandører, herunder:
  - Entreprenør 1: John Sisk & Son og FCC Construcción (underleverandører: SISK, FCC, Sodexo, Building Management Services, Kennedy Security, Duggan Systems Ltd., Techrete Irland & UK, Crown Roofing Ltd., Wintrop Engineering, Cleartech og Designer Group).
  - Entreprenør 2: Energy Centre og John Paul Construction
  - Entreprenør 3: Purcell Construction

Sociale virkninger

- Strukturel og social revitalisering af Grangegorman-kvarteret for at skabe en bæredygtig fremtid for lokale beboere og virksomheder
- Social inklusion ved at tilbyde beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder til marginaliserede socialgrupper
- Med involveringen af lokalsamfundet i udviklingsprojektet er der skabt en følelse af lokalt ejerskab over projektet. Takket være denne tilgang har projektet opnået engagement og støtte i lokalsamfundet
- Synergi mellem offentlige og private interesser til gavn for Grangegorman-lokalsamfundet
- Optimering af de beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder, der følger af Grangegorman Development-projektet

- Støtte gennem uddannelse, lærepladser og beskæftigelsesmuligheder for personer uden for arbejdsmarkedet, særligt langtidsledige
- Overholdelse måles fra måned til måned ved at beregne antallet af lokale ansatte i en given måned i forhold til det samlede antal ansatte på stedet i den pågældende måned. De enkelte arbejdstagere identificeres ikke, og kun andelen af lokale arbejdstagere i hver måned registreres. Gennemsnitligt antal på stedet pr. år: 2015 — 130 i alt/24 lokale, dvs. 19 % var lokale ansatte 2016 — 49 i alt/8 lokale, dvs. 17 % 2017 — intet byggeri 2018 — 275 i alt/35 lokale, dvs. 13 % 2019 — 760 i alt/76 lokale, dvs. 10 %²¹. Dette fald afspejler den gradvise forbedring af arbejdsmarkedssituationen og faldet i arbejdsløsheden i Irland. Chartret er følgelig blevet tilpasset, så det nu er målrettet mod personer, som befinder sig uden for arbejdsmarkedet, og som har mere specifikke støttebehov.

Andre fordele

- Modellen er blevet kopieret af Technological University (TU) Dublin, hvilket viser, at dette eksempel på god praksis kan overføres.
- Oplysninger om de entreprenører, der arbejder på Grangegorman Development, offentliggøres også på GDA's eget websted (www.ggda.ie/employment-and-training), og det giver personer, også personer, der bor udenfor chartrets geografiske område, mulighed for at kontakte arbejdsgiverne direkte, hvis de ønsker det.
- Der samarbejdes på tværs af instanser som resultat af chartret, dvs. underleverandøren meddeler ledige stillinger til beskæftigelseskoordinatoren, og denne koordinator fremsender oplysningerne til Intreo (Department of Employment Affairs and Social Protection), som rundsender dem til de relevante instanser, f.eks. de lokale arbejdsformidlingskontorer.
- Grangegorman Development Agency gennemførte et "mød entreprenøren"-arrangement den 21. januar 2020. Dette arrangement var henvendt til lokale beboere og beboere fra andre områder af byen (især personer, der befinder sig i en særligt dårlig økonomisk og social situation). Reaktionen oversteg forventningerne. GDA kom i kontakt med ca. 400 personer fra disse grupper, som var interesserede i job inden for facility management i det nye TU Dublin Quads i Grangegorman, som efter planen åbner i de kommende måneder. Disse er de første faste job i Grangegorman Development og nogle af de første beskæftigelsesmuligheder for kvinder (byggesektoren er stadig en kønsspecifik sektor i Irland).

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- GDA anvender fortsat chartret, selv om et ændret arbejdsmarked gør det vanskeligere at nå de oprindelige mål.
- De undersøger derfor aktuelt, hvordan de kan støtte organisationer og projekter (herunder socialøkonomiske virksomheder), som fokuserer på de 5 %, der stadig er uden for arbejdsmarkedet, dvs. hvad den irske regering anser for at være uden for "fuld beskæftigelse".
- Til dette formål har Grangegorman Labour and Learning Forum (GLLF) etableret en Grangegorman Business & Enterprise Group, som arbejder for at øge bevidstheden om potentialet ved Grangegorman Development for lokale virksomheder og for at undersøge, hvordan GLLF kan støtte lokale virksomheder (navnlig små virksomheder og mikrovirksomheder).

Kontakt

Kathleen McCann, Employment & Training Coordinator, Grangegorman Development Agency, kathleen.mccann@ggda.ie

---

²¹ Disse tal og en bredere oversigt over virkningen af arbejdschartret på den socioøkonomiske profil for Dublins North West Inner City kan findes her: <http://ggda.ie/assets/Joining-up-the-Dots-3-Report.pdf> (s. 91-94).

SEKTOR 3. Fødevarer- og cateringvirksomhed

18. Udbud reserveret til socialøkonomiske virksomheder

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Departementet Vendée, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Fødevarer- og cateringvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

På grundlag af en afgørelse truffet af departementets råd besluttede departementet i 2010 at fremme anvendelsen af kvalitetsprodukter og økologiske produkter i skoler.

Idéen var at etablere forbindelse til et landbrugsfødevarercenter gennem forskellige udbud med deltagelse af økologiske producenter af grøntsager, frugt og mejeriprodukter.

En behovsanalyse gennemført i 2010 konkluderede, at der var en socialøkonomisk virksomhed, som beskæftigede handicappede og handlede med landbrugsfødevarer, og certificerede økologiske producenter, som potentielt kunne kædes sammen via departementets kontrakter. Efter at have lanceret et reserveret udbud tildelte departementet Vendée i 2011 en kontrakt til den sociale virksomhed, der var blevet udpeget i behovsanalysen, som beskæftiger ca. 10 handicappede, og som leverer landbrugsfødevarer. Efter en fornyet bekendtgørelse i 2015 blev kontrakten forlænget med seks år.

Tjenesterne leveres til mere end 30 skoler inden for departementet. Der er tale om mere end 100 ton forarbejdede produkter om året.

Efter undertegnelsen af den første kontrakt medtog departementet muligheden for at levere råvarer til den sociale virksomhed i udbud vedrørende levering af fødevarer tildelt i 2012 og 2016. Der blev etableret en indkøbsgruppe med deltagelse af departementet og skolerne, som tilskyndede til anvendelse af landbrugsfødevarercentret.

Genstand

Landbrugsfødevarer-tjenester: oplagring, forarbejdning (rensning, skrælning og opskæring), emballering af råvarer og levering af forarbejdede produkter.

Udbudsfasen og kriterier

Udbuddet var reserveret til organisationer, der beskæftiger mellem 55 % og 100 % handicappede. Der var ingen geografiske krav i det offentliggjorte udbud. Bekendtgørelsen fastsatte kravene objektivt for at indhente svar fra forskellige tilbudsgivere.

Kun én tilbudsgiver indgav et tilbud efter indkaldelsen af tilbud. Dette tilbud blev analyseret i overensstemmelse med de tildelingskriterier, der var fastsat i udbuddet:

- Pris: 35 % baseret på en estimeret årlig mængde af forarbejdede fødevarer
- Miljøeffektivitet: 25 % baseret på de foreslåede tjenester og de energikilder, der er anvendt til at udføre disse tjenesteydelser på en miljøvenlig måde
- Teknisk kvalitet: 25 % baseret på kvaliteten af personalet og den institutionelle organisation og på de garantier, der er stillet for forarbejdning af fødevarerne.

Den vindende tilbudsgiver var organisationen ADAPEI-ARIA 85. Denne sociale virksomhed beskæftiger handicappede og tilbyder dem ikke blot en arbejdsplads, men også lægelig og social støtte. I alt beskæftiger

organisationen mere end 1 400 personer i Frankrig, og ca. 10 er ansat i den virksomhed, der udfører kontrakten i Vendée.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Den indledende kontrakt, som blev tildelt inden vedtagelsen af EU's indkøbsdirektiver i 2014, var reserveret i overensstemmelse med artikel i den franske lov om offentlige kontrakter fra 2006.

Kontrol

- Der er fastsat en kontrolordning for at kontrollere procentdelen af de ansatte, der er handicappede. I henhold til fransk lovgivning kræves der en kontrolordning, hvis "tilpassede virksomheder" indgår en kontrakt med de franske myndigheder, hvor det mål (procentdel af handicappede, støtte og mobilitetsplan), der skal godkendes og støttes af de statslige myndigheder, fastsættes. De statslige myndigheder skal foretage regelmæssig kontrol. Kontrakten indeholder også en bestemmelse, der kræver, at kontrahenten årligt indgiver en aktivitetsrapport med angivelse af: procentdelen af handicappede, der deltager i udførelsen af tjenesterne, de forskellige typer tjenester, der er leveret, og det antal timer, som de pågældende handicappede har arbejdet.
- Kontrahenten skal løbende under kontraktens udførelse indgive oplysninger om de forarbejdede mængder grøntsager, frugt og mejeriprodukter, leverancer til skoler og overholdelse af kravene til økologiske produkter.
- I specifikationerne har den ordregivende myndighed medtaget en ret til at få de leverede produkter analyseret på et officielt laboratorium, der er akkrediteret til at udføre sådanne analyser (f.eks. LEAV — miljø- og fødevarelaboratoriet i Vendée).
- De sanktioner, der finder anvendelse i tilfælde af manglende overholdelse, er også beskrevet i udbuddet. Sanktionerne er defineret i udbuddet (bøde, hvis betalingen ikke sker) og i den kontrakt, der er indgået mellem organisationen og de statslige myndigheder: lavere støtte, ikke-forlængelse eller ophævelse af kontrakten.

Kontraktens værdi

Kontraktens værdi er ca. 105 000 EUR om året for landbrugsfødevaretjenester vedrørende forarbejdning af økologiske fødevarer (især grøntsager, frugt og mejeriprodukter).

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Departementet Vendée.
- Udvalgt tjenesteudbyder: den sociale virksomhed ADAPEI-ARIA 85
- Støttemodtagere: Mere end 30 skoler, kommunen Olonne-sur-Mer og en uddannelsesinstitution i Luçon køber de forskellige fødevarer.
- Udbudsstøtte: RESECO (tidligere kendt som RGO, Réseau Grand Ouest), en uafhængig forening, der har til formål at forene og forbinde kommuner samt at støtte deres aktiviteter inden for grønne og socialt ansvarlige offentlige indkøb.

Sociale virkninger

Ved at tildele en reserveret kontrakt til en socialøkonomisk virksomhed, der arbejder med handicappede, sikrede departementet Vendée en positiv sociale virkning og styrkede anvendelsen af lokalt producerede økologiske fødevarer med følgende resultater:

- De landbrugsfødevaretjenester, der blev indgået kontrakt med, støtter beskæftigelsen af ti personer.
- Mere end 1,8 mio. måltider, der indeholder mere end 100 ton økologiske produkter, leveres hvert år til de 34 skoler. Økologiske produkter udgør 10-15 % af indholdet af de serverede måltider.

Andre fordele

- Der forventes en årlig nedsættelse af CO₂-emissionerne på 281,59 ton gennem cateringprojektet.
- Reduktionen af transporten forventes at føre til en primær energibesparelse på 1,03 GWh/år. Med fælles leverancer udført af den sociale virksomhed reduceres mængderne af leverancer med to tredjedele (2 200 leverancer, hvis skolerne selv modtager produkterne, ca. 700 leverancer, hvis de anvender den sociale virksomheds tjenester). Denne praksis har skabt forretningsmuligheder for små producenter, som har lavere logistikomkostninger og er beliggende i nærliggende områder. Under denne ordning leverer mere end 30 små producenter af økologiske grøntsager, frugt og mejeriprodukter i dag fødevarer til en værdi af ca. 170 000 EUR om året.
- Yderligere fordele omfatter oprettelsen af en indkøbsgruppe, som har reduceret omkostningerne til indkøb og kontraktforvaltning, og de tjenester, som den sociale virksomhed tilbyder, f.eks. lægelig og social støtte til medarbejderne.
- I Frankrig er bekæmpelse af fødevarespild et politisk mål. Dette projekt øger de studerendes bevidsthed om betydningen af at reducere fødevarespild og af bæredygtig udvikling.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Dette har været en vellykket model for en fælles og global tilgang til indkøb i fødevare- og cateringsektoren, som dækker de tre søjler af bæredygtig udvikling — den miljømæssige, den sociale og den økonomiske søjle.
- Tilgangen har effektivt kædet landbrugsfødevaretjenesternes behov sammen med forskellige køberes forsyningsbehov ved at tildele en reserveret kontrakt til en socialøkonomisk virksomhed.
- Departementet Vendée overvejer nu at udvide programmet til at omfatte andre købere (plejehjem, skoler og kommuner). Siden 2016 har departementet Vendée benyttet en lignende tilgang til indkøb af fisk og kød.
- Projektet er blevet fremhævet i Europa (gennem RESECO, som var involveret i dette projekt) og i Frankrig, især af en e-gruppe, der beskæftiger sig med catering og forvaltes af RESECO og CNFPT (Centre National de la Fonction Publique Territoriale): <https://e-communautes.cnfpt.fr/alimentation-restauration-collective>, som er en organisation, der etablerer forbindelse mellem forskellige aktører med henblik på tekniske og juridiske aftaler.

Kontakt

Mickaël TESSIER, juridisk ekspert i udbud, departementet Vendée, mickael.tessier@vendee.fr

19. Byen Oslos socialt ansvarlige indkøb af føde- og drikkevarer

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Byen Oslo, Norge

Produkt- eller tjenesteydelsessector: Fødevarer- og cateringvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Byen Oslo har 50 agenturer. Hvert agentur er ansvarligt for dets egne indkøb til den daglige drift. Agenturet for forbedring og udvikling (AID) er den centrale rådgivende enhed for offentlige indkøb. AID udarbejder og administrerer byens rammeaftaler på tværs af agenturer og leverer retningslinjer, standardkontraktmodeller, uddannelse og rådgivning til alle agenturer.

I 2017-2018 gennemførte AID et udbud af tre rammeaftaler vedrørende føde- og drikkevarer, frugt og grønsager samt mejeriprodukter. Ud over omfattende miljøkrav, herunder krav om økologiske alternativer, anvendte byen Oslo en række sociale kriterier og kontraktklausuler for at sikre, at menneske- og arbejdstagerrettigheder blev respekteret i forsyningskæderne for landbrugsprodukter med høj risiko.

Byen anvender sociale kriterier i alle kontrakter, hvor produktionsprocesserne indebærer en risiko for negative indvirkninger på internationale menneske- og arbejdstagerrettigheder. Det nuværende krav til socialt ansvarlige offentlige indkøb er tilpasset de vigtigste internationale rammer, f.eks. FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og OECD's due diligence-retningslinjer for ansvarlig forretningskik.

Genstand

Indkøb af føde- og drikkevarer, herunder frugt, grøntsager og mejeriprodukter, til forskellige faciliteter og tjenester, der leveres af byen Oslo, børnepasningsfaciliteter, plejehjem osv.

Udbudsfasen og kriterier

Dette udbud blev organiseret som en udbudsprocedure med forhandling.

Udvælgelseskriterier:

For at komme i betragtning som en potentiel leverandør til byen Oslo skulle virksomheden dokumentere sin kvalitetsstyring og et hensigtsmæssigt sporingssystem for at bekræfte overholdelsen af sociale klausuler i hele forsyningskæden.

Specifikationer:

- Fairtrade-kaffe (al kaffe skal være fairtrade-certificeret og mærket Fairtrade eller tilsvarende)
- Fairtrade-banener (alle bananer skal være fairtrade-certificeret og mærket Fairtrade eller tilsvarende)

Tildelingskriterier:

- Der blev tildelt point for andre fairtrade-produkter (andre produkter, der tilbydes som fairtrade, skal være mærket Fairtrade, UTZ eller tilsvarende).

Kontraktvilkår:

- Kontrakten indeholder byen Oslos almindelige sociale kontraktklausuler (se beskrivelsen under "Retsgrundlag" nedenfor).

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

En ny strategi for offentlige indkøb blev udviklet i 2017 gennem dialog med interne og eksterne interessenter. Den bygger på bæredygtighedsprincipper. Det primære mål er, at Oslo skal gennemføre hensigtsmæssige og omkostningseffektive udbudsprocedurer, som fører til robuste og bæredygtige løsninger på både kort og lang sigt. Ifølge de øvrige mål skal udbudsprocedurer medvirke til at gøre Oslo til en grønnere, mere socialt inkluderende og mere innovativ by, som tilbyder sine borgere, virksomheder og industri løsninger og tjenester, som kan opfylde deres nuværende og fremtidige behov. Delmål 3 omhandler de sociale aspekter af indkøb og omfatter strategiske retningslinjer, der anfører, at "kommunen ikke må handle med leverandører, der kan forbindes med krænkelser af grundlæggende menneskerettigheder, ILO's grundlæggende konventioner eller folkeret, som Norge er underlagt i medfør af FN's resolutioner". Det hedder videre, at "byen Oslo skal arbejde aktivt for at sikre, at kommunens globale forsyningskæder overholder grundlæggende menneskerettigheder, ILO's grundlæggende konventioner eller folkeret, som Norge er underlagt i medfør af FN's resolutioner". Og endelig, at "kommunens skal anvende kategoristyring (strategisk forvaltning af produktgrupper gennem handelspartnerskaber) for at øge andelen af fairtrade-produkter".

Byrådets beslutning mod børnearbejde: Oslos første byrådsbeslutning mod børnearbejde blev vedtaget i 1996. Dens bestemmelser blev anvendt i et begrænset antal kontrakter. I 2005 blev den udvidet til alle standardkontrakter vedrørende varer med høj risiko for krænkelser af menneske- og arbejdstagerrettigheder.

"Oslo-modellen": I 2012 ansøgte Oslo om at blive medlem af FN's Global Compact-initiativ. En revideret beslutning om gennemførelsen af de ti principper i udbudsfunktionen blev vedtaget. Den omfattede en styrket standardbestemmelse om sociale kontraktklausuler og social udvælgelseskriterier. Klausulen og kriterierne blev anvendt i alle højrisikoaftaler vedrørende varer. Den seneste beslutning, den såkaldte Oslo-model, blev vedtaget i 2017 og videreudvikler og styrker de sociale krav. Den udvider disse krav til kontrakter om tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, som omfatter højrisikoprodukter som f.eks. byggematerialer.

Ethical Trade Norway: I 2017 blev Oslo medlem af Ethical Trade Norway. Ethical Trade Norway er et initiativ med flere interessenter, som repræsenterer NGO'er, fagforeninger, virksomheder og den norske sammenslutning af virksomheder. Den er et ressourcecenter og arbejder for at fremme etisk handlingspraksis. Gennem sit medlemskab af Ethical Trade Norway ønsker Oslo at signalere sit mål om at arbejde for etisk handel gennem offentlige indkøb. Byen opfordrer sine leverandører og partnere til at indgå i etisk handel.

Fairtrade City: Oslo er også en Fairtrade City. Der er nedsat et styringsudvalg bestående af repræsentanter for kommunen, virksomheder og NGO'er, som arbejder for at fremme fairtrade²² i byens centrale aktiviteter, herunder i offentlige udbud, og blandt dens borgere. Det vigtigste skridt på dette område i de sidste to år har været kategoriforvaltning, hvor man sigter mod at øge den andel af fairtrade-certificerede produkter, som kommunen indkøber.

Kontrol

Leverandørerne skal træffe aktive foranstaltninger for at fremme de internationale menneskerettigheder og sikre, at arbejdsvilkårene i hele forsyningskæden som minimum er i overensstemmelse med de grundlæggende menneskerettigheder, ILO's grundlæggende konventioner og relevante nationale arbejdsmarkedsbestemmelser i producentlandene. Der blev anvendt følgende kontrolteknikker:

- egenvurderingsformular udfærdiget i 2018
- intern overvågningsprocedure 2019-2020
- koordineret overvågningsprocedure 2019-2020: Byen Oslo leder en gruppe af eksperter i koordineret overvågning af sociale kriterier i kontrakter vedrørende føde- og drikkevarer sammen med en række

---

²² Udtrykket "fairtrade" henviser til handelsbetingelser, som gennem en mindstepris for varerne sikrer, at arbejdstagerne i forsyningskæderne for de indkøbte varer har anstændige arbejdsvilkår og modtager mindst den gældende mindsteløn, og at producenterne har gode uddannelsesbetingelser.

andre offentlige myndigheder i Norge. Dette er en del af et projekt, som blev indledt og nu ledes af Ethical Trade Norway. Målet er at fremhæve overvågningsprocedurens effektivitet, idet flere større offentlige myndigheder forener deres kræfter over for fælles leverandører, og også dens muligheder for at spare ressourcer for både offentlige myndigheder og leverandører.

I tilfælde af manglende overholdelse udsteder byen Oslo først en advarsel og derefter en sanktion til en leverandør, som den gør under andre kontrakter. Byens forvaltning har to gange udstedt advarsler om opsigelse af andre kontrakter. I det første tilfælde skete det efter en tredjepartskontrol på et produktionssted for arbejdstøj i Kina. I det andet tilfælde blev advarslen udstedt efter en tredjepartskontrol på hovedkontoret for en tidligere leverandør af medicinsk udstyr i Norge. I begge tilfælde traf leverandørerne imidlertid korrigerende foranstaltninger, som var veldokumenterede og blev godkendt af forvaltningen. Det har således aldrig været nødvendigt at opsiges en kontrakt alene på grund af overtrædelse af de sociale kontraktklausuler, som gælder for globale forsyningskæder. Den lokale myndighed har dog ret til at opsiges en kontrakt på grund af en overtrædelse af forbuddet mod børnearbejde eller andre grundlæggende arbejds- og menneskerettighedslove, selv om leverandørerne træffer korrigerende foranstaltninger.

Kontraktens værdi

Den anslåede årlige kontraktværdi for de tre kontraktområder vedrørende føde- og drikkevarer, frugt og grønsager samt mejeriprodukter beløber sig til 80 mio. NOK (6,9 mio. EUR). I 2018 var beløbet på 78 720 462 NOK (6,8 mio. EUR).

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2 (overholdelse af gældende miljø-, social- og arbejdsmarkedsmæssige lovbestemmelser), i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Byen Oslo
- Udvalgte tjenesteudbydere
  - Føde- og drikkevarer — Servicegrossistene AS
  - Frugt og grønsager — Cater Drammen AS
  - Mejeriprodukter — Tine SA

Sociale virkninger

Byen opnåede mere ansvarlige leverandører som følge af anvendelsen af sociale udvælgelseskriterier med følgende resultater:

- Andelen af offentligt indkøbte fairtrade-certificerede og økologiske bananer steg fra 3 % til 50 % i de første fire måneder af 2019.
- I samme periode steg andelen af fairtrade-certificeret kaffe fra 9 % til 13 %.

Dette viser, at indførelse af centrale rammeaftaler og brug af kategoriforvaltning er effektive instrumenter til at styrke den etiske handel. Byen samarbejder med leverandører om at gøre markedet mere socialt ansvarligt og øge udbuddet af fairtrade-produkter og økologiske produkter til en god pris.

Andre fordele

- Andelen af økologiske fødevarer steg også sammen med andelen af fairtrade-produkter.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

De næste skridt i den fortsatte forbedring af social ansvarlighed i Oslos offentlige indkøb er at:

- overveje sociale tildelingskriterier, f.eks. baseret på en risikovurdering for udvalgte produkter
- overveje progressive sociale kontraktklausuler, f.eks. en voksende andel af andre udvalgte fairtrade-produkter i kontraktperioden.

Kontakt

Katja Khardikova, koordinator for bæredygtige indkøb, byen Oslo, katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no

20. *Obligatorisk fairtrade-klausul i byen Madrids kontrakter*

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Byen Madrid, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Fødevarer- og cateringvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Den 18. juli 2016 vedtog kommunen Madrid et regulativ om indførelse af obligatoriske sociale klausuler i offentlige kontrakter, koncessioner og tilladelser fra de lokale myndigheder.

Ifølge regulativet skal offentlige organer anvende en fairtrade-klausul i alle indkøb, som sikrer, at de medtager mindst ét fairtrade-produkt eller mindst ét ansvarligt handlet produkt i den udvalgte kategori af udbuddet. Klausulen omfatter udvalgte produkter ved indkøb af fødevarer til catering- og restaurationsydelse.

Regulativet var en del af kommunens mere omfattende plan om at skabe et positivt miljø for ansvarligt forbrug og fairtrade, som allerede var fastsat i den kommunale beslutning om forbrug (se artikel 48, 49 og 50 om ansvarlige offentlige indkøb og sociale kriterier).

Som led i gennemførelsen af den lokale lovgivning blev der udsendt onlinemoduler og eksempler til virksomheder, der ansøgte om at deltage i udbuddet (se afsnittet Kontrol). Bestemmelsen havde til formål at gøre proceduren mere smidig og lettere tilgængelig for alle virksomheder.

Udbudsfasen og kriterier

Regulativet indeholder bestemmelser om medtagelsen af en fairtrade-klausul i udbuddets genstand, titel og bekendtgørelse. Den obligatoriske fairtrade-klausul kan indføjedes som en særlig kontraktklausul eller som et tildelingskriterium, afhængigt af udbuddets karakter. Det anses for strengt nødvendigt at fremlægge et mærke (se afsnittet Referencestandard) eller tilsvarende i forbindelse med udbuddet. For tildelingskriterier kan fairtrade udgøre op til 10 % af pointene. I loven defineres og kategoriseres fairtrade-produkter efter følgende tolkning af begrebet fair og ansvarlig handel:

- Udtrykket "fair" henviser til respekten for arbejdstagerrettigheder i overensstemmelse med Europa-Parlamentets erklæring om fair handel og udvikling 2005/2245.
- Udtrykket "ansvarlig" henviser også til Europa-Parlamentets erklæring 2005/2245. Det skal bemærkes, at begrebet ansvarlig handel ikke omfatter bestemmelser om en mindstepris eller om tildeling af en fair handelspræmie til producenter. Det er derfor en mindre streng definition end definitionen af fairtrade.

De produkter, der er omfattet af disse bestemmelser, er kaffe, te eller andre infusioner, sukker, slik, kiks, kakao og chokoladeprodukter. Fairtrade-kriterierne for disse produkter skal opfyldes i forbindelse med cateringydelse, restauranter, cafeterier, kantiner og salgsmaskiner. I disse tilfælde skal mindst ét af disse produkter være 100 % fair eller ansvarlige.

Klausulen er også obligatorisk for mindre kontrakter. Ifølge spansk lovgivning dækker mindre kontrakter specifikke behov eller foranstaltninger, som ikke systematisk gentages over tid, og deres anslåede værdi må ikke overstige 15 000 EUR.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Regulativet om fairtrade for lokale myndigheder var en del af et bredere initiativ om forbedring af fairtrade i Spanien. Mellem 2000 og 2016 steg de samlede udgifter til fairtrade-produkter fra 10 mio. EUR til 40 mio. EUR. For at støtte denne udvikling har den nationale regering og de lokale myndigheder forpligtet sig til at øge

borgernes bevidsthed om spørgsmålet at øge de offentlige udgifter til fair og ansvarlig handel. Det kommunale regulativ fra 2016 blev udstedt som led i en kampagne om ansvarlig handel, som det anføres i beslutningen fra 2011 om byens Madrids forbrug.

Som reference til definitionen af et fairtrade-produkt anfører regulativet forpligtelsen til at medtage følgende standarder og organisationer:

- Verdenshandelsorganisationen: den førende organisation, der beskæftiger sig med kontrol og standardisering af fairtrade
- FairTrade: international fairtrade-organisation, som har udviklet et FAIRTRADE-mærke til brug for producenter og virksomheder, der opfylder internationale standarder
- Naturland Fair: international organisation inden for økologisk landbrug med aktiviteter i 58 lande
- EcoCert: international bæredygtighedssammenslutning, der tilbyder fairtrade-certificering, herunder bæredygtigt landbrug og ansvarligt indkøb
- Fair for Life: international fairtrade-organisation, der har fokus på menneskerettigheder og rimelige arbejdsvilkår
- Símbolo de Pequeños Productores: internationalt netværk af små og mellemstore økologiske producenter, primært i de latinamerikanske lande
- Rainforest Alliance Certified: certificering af produktets miljømæssige, sociale og økonomiske bæredygtighed
- UTZ-certificeret: et bæredygtighedsmærke, der omfatter hele forsyningskæden
- andre mærker og organisationer med tilsvarende mål og formål.

Kontrol

- Tilbudsgiverne skal certificere, at de anvender et fairtrade-produkt, via et onlinemodul, der er tilgængeligt via Madrids forvaltning. Kontrol finder sted i tildelingsfasen.
- I udbudsfasen kan virksomhederne bruge en model og eksempler, der viser, hvordan dokumenterne skal udfyldes.
- Da der er tale om en ny procedure for både forvaltningens personale og tilbudsgiverne, har kommunen Madrid sørget for specifik uddannelse i fairtrade-praksis til personalet.

Retsgrundlag

- Artikel 43 (mærker) i direktiv 2014/24/EU
- Dekret udstedt af Madrids kommunale myndighed i juli 2016 til gennemførelse af Økonomiministeriets nationale rammedekret om indførelse af sociale klausuler i offentlige udbud fra byens myndigheder (19. januar 2016). Bestemmelserne blev efterfølgende indføjet i loven om offentlige indkøb af november 2017 om gennemførelse af direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Kommunen Madrid (afdelingen for indkøb og tjenester og afdelingen for økonomi, innovation og beskæftigelse)
- Tilbudsgivere og leverandører, der er indgået kontrakt med

Sociale virkninger

- Regulativet har ført til øget bevidsthed fra virksomheder og offentlige myndigheder om brugen af fair og ansvarlige handelsprodukter i deres cateringydelser. De produkter, der er omfattet af regulativet, er de produkter, der er mest berørt af fairtrade-forbrug: I 2016 tegnede kaffe sig for 43 % af fairtrade-salget efterfulgt af sukker og slik (40 %), te (3 %) og andre fødevarer (7 %).
- Regulativet har dermed bidraget til at forbedre de sociale vilkår for arbejdstagere inden for produktion af kakao, te og sukker gennem udvælgelsen af produkter på grundlag af et fairtrade-mærke. Madrids kommunale myndigheder har indgået 126 kontrakter med klausuler om fairtrade og ansvarlig handel i perioden 2016-2018, og i 2018 blev der indgået 46 kontrakter. Dette omfatter kontrakter vedrørende 47 børnehaver med kantinedrift.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Kommunen Madrid har konsekvent brugt fairtrade-mærker som et instrument til at øge den lokale forvaltnings positive sociale indvirkning.
- Byens embedsmænd har understreget betydningen af elektronisk overvågning for den effektive gennemførelse af kontrakterne på grund af det store antal kontrahenter og produkter, der er involveret. Ved hurtigt at fastsætte bestemmelser om standardisering af mærker kan man desuden understøtte etiske fairtrade-indkøb og udvide deres anvendelsesområde.
- På grund af initiativets succes overvejer byrådet i øjeblikket at udvide den produktrække, der er opført på listen over fairtrade-produkter.

Kontakt

Maria Sanchez Rebollo, generaldirektoratet for kontraktindgåelse og tjenesteydelser, rebollosmc@madrid.es
(primær kontaktperson)

Angel Rodrigo Bravo, byen Madrid, Dg.contraser@madrid.es (sekundær kontaktperson)

21. Opdeling i delkontrakter for reserverede kontrakter med kompleks budgetstruktur

Status: Endelig

Ordregivende myndighed, land: Korfu kommune, Grækenland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Fødevarer- og cateringvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

Siden begyndelsen af 2000'erne og som følge af reformen af det mentale sundhedssystem har der været stærkt fokus på socialt iværksætterier målrettet mod social og beskæftigelsesmæssig integration af personer med psykosociale problemer i Korfu. I denne sammenhæng har Korfu kommune opnået en høj grad af bevidsthed om "sociale indkøb" og vigtige erfaringer i brugen af reserverede udbud for socialøkonomiske virksomheder, der tilbyder integration på arbejdsmarkedet.

I dette tilfælde har idéen at øge kommunens sociale indkøb ved at indkøbe cateringydelse til to forskellige kommunale enheder, der finansieres af forskellige kilder (en uddannelsesenhed finansieret af støtte til kommunen fra det græske indenrigsministerium og en social velfærdsenhed, der samfinansieres af EU og nationale midler gennem et NSRF-projekt), gennem ét reserveret udbud.

Genstand

Levering af skolemad til Korfus musikskole og levering af færdigretter til kvinder og børn på Korfus krisehjem for ofre for vold i hjemmet.

Udbudsfasen og kriterier

Udbuddet blev lanceret af Korfu kommune den 28. december 2017 som et reserveret udbud for socialøkonomiske virksomheder, der tilbyder integration på arbejdsmarkedet, med omkostninger som det eneste kriterium (den laveste pris). Indkaldelsen var udformet objektivt og anførte klart, at proceduren var åben for alle socialøkonomiske virksomheder, der tilbyder integration på arbejdsmarkedet, med hjemsted i Grækenland eller en anden medlemsstat, som har aktiviteter i cateringsektoren, og hvis arbejdsstyrke udgøres af 30 % handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere.

Det særlige ved dette udbud var den ordregivende myndigheds initiativ til at opdele kontrakten i delkontrakter for at afhjælpe problemerne med, at disse to kommunale enheder blev finansieret af to forskellige kilder (forskellig varighed, forskellige betalingsprocedurer osv.). De to delkontrakter blev defineret som følger:

- Delkontrakt 1: Cateringydelser til Korfus musikskole i perioden mellem underskrivelsen af kontrakten og den 31. december 2018 eller senere, hvis der er tilbageværende leverancer (og indtil leverancerne er opbrugt).
- Delkontrakt 2: Cateringydelser i forbindelse med færdigretter til kvinder og børn, der bor på det kommunale krisehjem for ofre for vold i hjemmet, i perioden mellem underskrivelsen af kontrakten og afslutningsdatoen for det samfinansierede projekt den 31. november 2018.

Den ordregivende myndighed anførte i udbudsbekendtgørelsen, at der kunne afgives tilbud på en eller begge delkontrakter.

I udbudsfasen blev der kun afgivet ét tilbud. Tilbudsgiveren var KoiSPE Corfu New Horizons, en lokal socialøkonomisk virksomhed, der tilbyder integration på arbejdsmarkedet af personer med psykosociale problemer, og som har mange aktiviteter i cateringsektoren. Manglen på flere tilbudsgivere kan skyldes karakteren af de indkøbte ydelser (friske måltider) kombineret med øen Korfus geografiske beliggenhed, da

virksomheder med hjemsted andre steder skulle sørge for transport af friske måltider med båd fra fastlandet (mindst 1,5 timers sejlads) hver dag.

Kontrakten blev tildelt den eneste tilbudsgiver, KoiSPE Corfu New Horizons. Kontrahenten udførte ydelserne på en kompetent måde og i overensstemmelse med kontrakten.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det socialpolitiske mål var at øge adgangen til det lokale offentlige kontraktmarked for socialøkonomiske virksomheder, der tilbyder integration på arbejdsmarkedet, ved at bruge ét reserveret udbud til indkøb til flere kommunale enheder, selv om de finansieres af forskellige kilder.

Kontrol

Kontrollen af formålet om beskæftigelsesmæssig integration og den krævede procentdel af dårligt stillede arbejdstagere sker i udbudsfasen og under kontraktens opfyldelse. Den ordregivende myndighed anmoder tilbudsgiverne (og senere kontrahenten) om at fremsende relevante certifikater udstedt af kompetente myndigheder. I Grækenland udstedes disse certifikater af arbejds- og socialministeriets register over socialt iværksætteri og (særligt for KoiSPE) af sundhedsministeriets direktoratet for mental sundhed.

Kontrakten blev gennemført med succes indtil udgangen af december 2018 for delkontrakt 1 og udgangen af november 2018 for delkontrakt 2.

Kontraktens værdi

Den samlede kontraktværdi for begge delkontrakter var 177 653 EUR, ekskl. moms, hvor delkontrakt 1 havde en værdi af 113 243 EUR og delkontrakt 2 en værdi af 64 410 EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) og artikel 46 (opdeling af kontrakter i delkontrakter) i direktiv 2014/24/EU
- Gennemført ved artikel 20 og artikel 59 i den græske lov nr. 4412/2016 om offentlige indkøb

Aktører

- Ordregivende myndighed: Korfu kommune
- Udvalgt tjenesteudbyder: KoiSPE Corfu New Horizons, en socialøkonomisk virksomhed med status som KoiSPE (socialt kooperativ med begrænset ansvar) og hjemsted på Korfu, der er specialiseret i beskæftigelsesmæssig integration af personer med psykosociale problemer.
- Støttende aktører: EAADHSY, som er den græske uafhængige myndighed for offentlige udbud (med ansvar for revision og vejledning af nationale ordregivende myndigheder) og regionen De Joniske Øer (med ansvar for forvaltningen af NSRF's regionale driftsprogram gennem dens særlige regionale forvaltningsmyndighed), ydede teknisk bistand og rådgivning til kommunen for at afhjælpe problemerne med de forskellige finansieringskilder i forbindelse med kontrakten. Deres positive tilgang og samarbejde bidrog til den vellykkede gennemførelse af dette projekt.

Sociale virkninger

Den vindende tilbudsgiver, KoiSPE Corfu New Horizons, har 234 medlemmer (fagfolk inden for mental sundhed og personer med psykosociale problemer), som udfører en lang række iværksætteraktiviteter, f.eks. catering, rengøring, fødevarerproduktion og -forarbejdning, forvaltning af parkeringspladser og pleje af udendørsarealer. KoiSPE Corfu New Horizons beskæftiger 85 personer, hvoraf 60 er personer med psykiske sygdomme. Procentdelen af arbejdstagere med handicap er derfor på over 70 % og overstiger det minimum på 30 %, der er anført i udbuddet.

Den sociale virkning af dette specifikke udbud er ikke blevet målt. KoiSPE Corfu New Horizons har imidlertid (gennem en ekstern evaluering udført af uafhængige eksperter — en psykiater og en HR-ekspert) målt den sociale virkning af virksomhedens økonomiske aktiviteter i de sidste fem år (2014-2018), hvoraf omkring halvdelen vedrører udførelsen af offentlige kontrakter. Ifølge de foreliggende oplysninger omfatter den sociale virkning, som er opnået af KoiSPE Corfu New Horizons på sundheden og velfærden for de psykisk syge personer, som virksomheden beskæftiger, følgende:

- betydelig reduktion af tilbagefald (-35 %)
- betydelig forbedring af kommunikationen på arbejdspladsen (+25 %)
- reduktion af behovet for psykologisk støtte
- beskæftigelsesmæssig og social inklusion
- forbedring af stresshåndtering
- forbedring af læringskompetencer
- betydelig indkomstbistand.

Generelt har KoiSPE Corfu New Horizons' økonomiske aktiviteter bidraget til den lokale økonomiske og sociale udvikling på øen og har opnået følgende fordele:

- samfundsbevidsthed
- bæredygtig lokal social iværksætterkultur
- udvikling af god praksis for andre sårbare grupper
- reduktion af behovet for ydelser fra de lokale sundheds- og socialsystemer.

Andre fordele

- Dette eksempel har et stort replikationspotentiale for andre ordregivende myndigheder i Grækenland og andre lande, som gennemfører projekter under NSRF — især på regionalt plan.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Dette eksempel repræsenterede et dristigt forsøg fra en lille lokal myndigheds side på at anvende en kompleks model for reserverede udbud. De væsentligste erfaringer kan sammenfattes som følger:

- Sociale udbud kan anvendes, selv om kontraktbudgettet har komplekse finansieringskilder.
- Opdeling af en kontrakt i delkontrakter er en intelligent tilgang, som kan bruges til at lette sociale virksomheders adgang til markedet for offentlige kontrakter, men også for at skabe fleksibilitet i komplekse indkøbssager.
- Da den største udfordring i sådanne sager er, at alle de parter, der deltager i finansieringen af kontraktbudgettet, skal være enige om at anvende et fælles reserveret udbud på trods af de forskellige finansieringsmekanismer, kan projektet kun lykkes, hvis den ordregivende myndighed arbejder tæt sammen med den kompetente NSRF-forvaltningsmyndighed. Tilslutning fra de nationale revisorer kan også være af afgørende betydning.

Den største udfordring i fremtiden er at øge bevidstheden blandt lokale ordregivende myndigheder og regionale NSRF-forvaltningsmyndigheder om strømlinet styrkelse af sociale indkøb i offentlige kontrakter, som er kædet sammen projekter, der samfinansieres af EU.

Kontakt

Athanasios Papavlassopoulos, generaldirektør for KoiSPE Corfu New Horizons, thanassiou@yahoo.gr og koi-spekerk@yahoo.gr

22. *Reserverede kontrakter til beskæftigelsestilbud for at nå flere bæredygtighedsmål*

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Den føderale offentlige planlægningsmyndighed for social integration, bekæmpelse af fattigdom, socialøkonomi og føderale bypolitikker (PPS SI), Belgien (<https://www.mi-is.be>)

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Fødevarer- og cateringvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

PPS SI er en belgisk føderal offentlig myndighed, der har til formål at garantere anstændige forhold for alle, der lever i fattigdom, ved at udforme, gennemføre, evaluere og følge op på en inklusiv føderal politik for social integration. I denne sammenhæng er PPS SI også ansvarlig for forvaltningen af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) i Belgien, som yder fødevarerbistand til mennesker i nød. Som den nationale FEAD-forvaltningsmyndighed indkøber PPS SI alle de fødevarer, der skal uddeles gratis til mennesker, som lever under fattigdomsgrænsen.

I dette eksempel havde den ordregivende myndighed tre mål:

1. at sikre sunde og nærende produkter til de socialt dårligst stillede i Belgien
2. at bidrage til forebyggelse af fødevarespild ved at kræve, at overskud af usolgte grøntsager blev anvendt som råvarer, og
3. at øge integrationen af dårligt stillede arbejdstagere på arbejdsmarkedet ved at reservere kontrakttildelingen til socialøkonomiske virksomheder med beskæftigelsestilbud.

Genstand

Tilberedning, emballering og transport af suppe lavet af overskydende grøntsager til udpegede lagre. Suppen er et af de fødevarerprodukter, der uddeles gratis til de socialt dårligst stillede under det nationale FEAD-program i Belgien.

Udbudsfase og kriterier

Udbudsproceduren blev lanceret af PPS SI i 2018 som en udbudsprocedure med forhandling, der var forbeholdt beskyttede værksteder og økonomiske aktører, hvis vigtigste mål er social og faglig integration af handicappede eller dårligt stillede personer. Kontrakten lå under EU-grænseværdien, og anvendelsen af denne procedure gav tilbudsgiverne mulighed for at tilpasse deres tilbud til den ordregivende myndigheds forventninger og forhandle om prisen, hvis denne oversteg det disponible budget.

Indkaldelsen var udformet objektivt og indbød alle typer socialøkonomiske virksomheder, der tilbød integration på arbejdsmarkedet, som var baseret i Belgien og opfyldte de socialøkonomiske kriterier, der var fastsat i artikel 59 i lov af 26. marts 1999 (i forhold til den belgiske handlingsplan for beskæftigelse af 1998), eller som var baseret i en anden medlemsstat eller et land, som er part i WTO-aftalen om offentlige udbud, og som opfylder tilsvarende kriterier i den relevante nationale lovgivning.

I lyset af dette udbuds kompleksitet og innovative karakter tilrettelagde den ordregivende myndighed et informationsmøde for potentielle tilbudsgivere inden fristen for afgivelse af tilbud.

Tildelingen af kontrakten var baseret på det økonomisk mest fordelagtige tilbud svarende til det bedste forhold mellem pris og kvalitet vurderet på grundlag af to kriterier:

1. foreslået pris pr. enhed af slutproduktet (70 % af det samlede antal point)

2. beskrivelse af den foreslåede fremgangsmåde for gennemførelsen af kontrakten (30 % af det samlede antal point), herunder tre delkriterier:
  - pålideligheden af den foreslåede kilde til overskydende grøntsager
  - troværdigheden af den foreslåede produktionsproces for suppen og
  - troværdigheden af den foreslåede tidsplan for transporten af produktet til de lagre, som den ordregivende myndighed har udpeget.

I udbudsfasen blev der kun afgivet ét tilbud af et konsortium bestående af flere socialøkonomiske virksomheder, som i sidste ende fik tildelt kontrakten. Manglen på flere tilbudsgivere kan tilskrives den meget krævende karakter af de tekniske specifikationer for tjenesteydelserne (strenge tekniske specifikationer for fødevarerprodukter, strenge leveringsfrister, leveringer i kølemiljø osv.), som oversteg andre sociale virksomheders kapacitet.

Det vindende konsortium har udført tjenesteydelserne på en kompetent måde og i overensstemmelse med kontrakten fra oktober 2018 til juli 2019.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det socialpolitiske mål med dette udbud var, som det klart fremgår af indkaldelsen af tilbud, fremme af den sociale og faglige integration af handicappede og dårligt stillede personer. I Flandern omfatter ansatte i socialøkonomiske virksomheder med beskæftigelsestilbud personer med (lette) mentale eller fysiske handicap og andre personer, som ikke kan arbejde på det almindelige arbejdsmarked (personer med alvorlige psykologiske problemer, herunder flygtninge, der lider af traumer, personer, der mangler de nødvendige sociale færdigheder osv.).

Kontrol

Inden tildelingen af kontrakten omfattede kontrollen:

- tilbudsgivernes administrative krav (socialøkonomisk virksomhed, solvens osv.)
- overskydende grøntsagers oprindelse
- produktions- og emballeringsmetoder
- planlægning af leverancer.

De administrative krav blev kontrolleret af økonomiafdelingens indkøbseksperter på grundlag af de oplysninger, der kunne indhentes via de finansielle og skattemæssige databaser (Knuspuntbank) og via registret over anerkendte socialøkonomiske virksomheder. Kontrollen af de øvrige tre elementer blev foretaget af FEAD-forvaltningsmyndigheden på grundlag af de dokumenter, der var vedlagt tilbuddet.

Under udførelsen af kontrakten omfattede kontrollen:

- kvalitetskontrol af produktet
- leverancernes kvalitet.

FEAD-forvaltningsmyndigheden kontrollerede produkternes og leverancernes kvalitet. Med hensyn til produkternes kvalitet blev der udtaget stikprøver, som blev testet i et laboratorium. Med hensyn til leverancernes kvalitet blev der foretaget en eller flere kontroller på stedet på leveringstidspunktet.

Efter leveringen blev der foretaget kontrol ved at matche alle følgedokumenter med fakturaerne for at sikre, at alle produktmængder var blevet leveret som planlagt.

Selv om der ikke var nogen resultatkræver af "social" art, pålagde PPS SI en række miljømæssige kriterier, f.eks. brugen af genbrugspapir og prioritering af elektronisk dataudveksling for at begrænse papirforbruget i overensstemmelse med EMAS-mærket for minimering af miljøvirkningen af dets aktiviteter.

Kontraktens værdi

Kontraktens samlede værdi beløb sig til 134 500 EUR, ekskl. moms.

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU
- Gennemført ved artikel 15 i den belgiske lov om offentlige indkøb af 17. juni 2016

Aktører

- Ordregivende myndighed: Den offentlige planlægningsmyndighed for social integration (PPS SI)
- Udvalgt tjenesteudbyder: Et konsortium af ti socialøkonomiske virksomheder med beskæftigelsestilbud, ledet af Trabajo Arbeitskansen vzw.
- Støttende aktører: Den belgiske sammenslutning af fødevarebanker støttede processen ved at acceptere leverancer af produktet til deres lokaler og sørge for den videre distribution til PPS SI's FEAD-partnerorganisationer.

Sociale virkninger

I dette første pilotprojekt var idéen at undersøge, hvordan et udbud kunne udformes, så det understøttede både sociale, økonomiske og miljømæssige bæredygtighedsmål. Den ordregivende myndighed håber, at den kan bygge videre på denne erfaring og iværksætte lignende projekter under ESF+ i den næste programmeringsperiode 2021–2027 sammen med andre regionale myndigheder.

Reservationen af kontrakten til beskyttede værksteder og beskæftigelsesprogrammer forøgede den social indvirkning, samtidig med at udbudsproceduren med forhandling blev anvendt til at udfordre tilbudsgiverne til at tilbyde et produkt, der kunne forebygge fødevarespild (suppe fremstillet af overskydende grøntsager). Selv om den formelle evaluering af proceduren endnu ikke er afsluttet, kan følgende primære virkninger nævnes:

- De socialøkonomiske virksomheder fik mulighed for at teste deres evne til at fremstille friske fødevarerprodukter efter strenge tekniske specifikationer og investere i det nødvendige udstyr og de nødvendige systemer.
- Det vindende konsortium af ti socialøkonomiske virksomheder samarbejdede om at gennemføre denne kontrakt og vil derfor være mere parate til at samarbejde med andre socialøkonomiske virksomheder og konkurrere om offentlige kontrakter i fremtiden.
- Den ordregivende myndighed havde mulighed for at sikre et bæredygtigt og sundt fødevarerprodukt til de dårligst stillede og for aktivt at udnytte overskydende grøntsager og undgå fødevarespild.

Andre fordele

- Ved at tilskynde til genvinding af overskydende grøntsager i suppen lykkedes det for den ordregivende myndighed at reducere fødevarespildet og tilsvarende nedbringe den mængde organisk affald, der ellers skulle behandles af den regionale affaldsforvaltning. Udnyttelsen af de overskydende grøntsager viser også, at Belgien gennemfører FEAD-programmet på en ressourceeffektiv og økonomisk måde.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Dette eksempel har et stort replikationspotentiale for andre ordregivende myndigheder i alle andre EU-medlemsstater, som gennemfører projekter under FEAD-programmet. For ordregivende myndigheder, der er interesserede i at gennemføre lignende udbud, kan følgende tips være nyttige:
- De socialøkonomiske virksomheders kapacitet og deres evne til at danne et konsortium er en afgørende forudsætning for succes. Den ordregivende myndighed bør undersøge markedskapaciteten

for at sikre, at de modtager konkurrencedygtige tilbud, som kan levere de ønskede produkter eller tjenesteydelser.

- Dette eksempel er kendetegnet ved stærke innovative aspekter, idet det fremmer både social bæredygtighed (sociale indkøb) og miljømæssig bæredygtighed (forebyggelse af fødevarespild) inden for rammerne af et EU-program, der gennemføres på nationalt plan.

De væsentligste erfaringer kan sammenfattes som følger:

- Socialt ansvarlige offentlige indkøb kan bidrage til både social og miljømæssig bæredygtighed, når de ordregivende myndigheder kombinerer forskellige værktøjer på en fantasifuld måde.
- Som et fødevareredistributionsprogram er FEAD-programmet velegnet til at nå bæredygtighedsmålene på området for forebyggelse af fødevarespild.

De fremtidige udfordringer omfatter følgende:

- støtte til socialøkonomiske virksomheder for at øge deres kapacitet til at vinde sådanne udbud
- forbedring af de tekniske krav, så logistikken bliver lettere og mere omkostningseffektiv (f.eks. begrænsning af behovet for opbevaring på køl)
- udvikling af særlige samarbejdsteknikker mellem FEAD-programmet og ESF-programmer (f.eks. lokale ESF-initiativer) med henblik på at øge finansieringskilderne til beskæftigelses- og uddannelsesomkostninger i forbindelse med denne type udbud.

Kontakt

Tom Anthuenis, direktør for tjenester vedrørende europæiske fonde (PPS SI), tom.anthuenis@mi-is.be

23. AQUA Mühle og byerne Feldkirch og Bregenz går sammen om sociale fødevaretjenester

Status: Identificeret

Ordregivende myndighed, land: Byen Bregenz, Østrig, og byen Feldkirch, Østrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Fødevare- og cateringvirksomhed

Indledning/indkøbsmål

I 2017 og 2018 udnyttede to kommuner i det vestlige Østrig, Bregenz og Feldkirch, mulighederne i loven om offentlige indkøb til at fremme social og økologisk bæredygtighed. Målet med de to analyserede udbud var at tilvejebringe sunde fødevarer til alle offentlige skoler og børnehaver og samtidig bidrage til et socialt mål.

De offentlige udbud vedrørende catering til alle offentlige skoler og børnehaver omfattede således tildelingskriterier baseret på beskæftigelse af langtidsledige og handicappede. Begge kontrakter blev vundet af den socialøkonomiske virksomhed, AQUA Mühle, som tilbyder integration på arbejdsmarkedet.

Genstand

Medtagelse af sociale og miljømæssige hensyn i udbud vedrørende levering af fødevarer til offentlige skoler og børnehaver i delstaten Vorarlberg, Østrig.

Udbudsfasen og kriterier

Tildelingskriterier: Der blev tildelt i alt 100 point baseret på følgende kriterier:

- pris (50)
- kvalitet af menuplanlægning (5)
- formelle kriterier vedrørende menuplanlægning (20)
- fødevarekvalitet (10)
- reduktion af miljøbyrden (5)
- reduktion af responstid (5)
- beskæftigelse af langtidsledige (2,5)
- beskæftigelse af handicappede (2,5)

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Den grundlæggende referencestandard var den østrigske Bundesvergabegesetz 2006, som gør det muligt at medtage aspekter vedrørende socialpolitik og økologiske kriterier (5. Abschnitt: Grundsätze des Vergabeverfahrens, §19 (6) 6. Abschnitt: Die Ausschreibung — 4. Unterabschnitt: Bestimmungen über den Leistungsvertrag, §99(1))

Det sociale formål med dette udbud var inklusion af dårligt stillede personer gennem integration på arbejdsmarkedet med henblik på at bekæmpe langtidsledighed og forbinde social, økonomisk og økologisk bæredygtighed.

Kontrol

Som den tilbudsgiver, der opnåede den højeste samlede score, fik AQUA Mühle tildelt begge kontrakter og fik også point for inklusion af langtidsledige og handicappede som medarbejdere.

Med hensyn til beskæftigelsen af handicappede fremlagde AQUA Mühle en erklæring fra den offentlige sygesikring (Gebietskrankenkasse) vedrørende medarbejdernes handicapstatus. Med hensyn til de langtidsledige arbejdstagere indgav tilbudsgiveren intern dokumentation som bevis til den ordregivende myndighed.

Interne indikatorer og beregninger vedrørende andelen af økologiske fødevarer blev indgivet til den ordregivende myndighed sammen med oplysninger om de vigtigste fødevarerleverandører.

Indtil videre er der ikke foretaget nogen yderligere evaluering af disse kriterier.

Kontraktens værdi

Begge kontrakter havde en løbetid på et år. Kontrakten i Bregenz havde en værdi af ca. 300 000 EUR, mens kontrakten i Feldkirch havde en værdi af ca. 400 000 EUR. Samlet repræsenterer de 150 000 måltider i offentlige skoler om året.

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU

Aktører

- Ordregivende myndighed: Bregenz kommune og Feldkirch kommune
- Leverandør, der er indgået kontrakt med: AQUA Mühle er en socialøkonomisk virksomhed, som tilbyder integration på arbejdsmarkedet, med mange forskellige aktiviteter, herunder fødevarer tjenester, som er veletableret i regionen. Virksomheden vandt de to kontrakter. AQUA Mühle tilbyder uddannelse og beskæftigelse til langtidsledige og andre sårbare grupper. Organisationen har mangeårig erfaring inden fødevarer tjenester. Den leverer catering til offentlige institutioner og til private organisationer og enkeltpersoner, driver en café og fremstiller sunde færdigretter.

Sociale virkninger

- Medtagelsen af sociale kriterier i dette udbud bidrog til beskæftigelsesmæssig integration af langtidsledige og handicappede i området. De ordregivende myndigheder kunne levere kvalitetsfødevarer til de offentlige skoler og samtidig opfylde sociale og miljømæssige mål.
- Da den vindende tilbudsgiver var en lokal virksomhed, opnåede man den yderligere fordel, at den værdi, der skabes gennem beskæftigelsen, forbliver i området.

Andre fordele

- Miljøfordelene blev opnået gennem den reducerede transport i regionen i forbindelse med leveringen af skolemad og den øgede brug af økologiske fødevarer.
- Denne praksis kan i princippet overføres, selv om ikke alle socialøkonomiske arbejdsintegrationsvirksomheder har den størrelse, de erfaringer og det potentiale, der kræves for at deltage i udbud af denne type.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Det kan være en fordel at udvide kommunikationen med den ordregivende myndighed inden kontraktens start, da man derved bedre vil kunne vurdere mulige fremtidige scenarier, der påvirker kontraktens genstand. Efter kontrahentens opfattelse kunne en udvidet dialog mellem den ordregivende myndighed og kontrahenten om aspekter som f.eks. ændringer vedrørende kontraktvolumen (f.eks. flere børnehaver) være nyttig.

Kontakt

Clara Moder, forsker, arbeit plus — socialøkonomiske virksomheder, Østrig, clara.moder@arbeitplus.at

SEKTOR 4. Møbler

24. Emilia-Romagna vælger møbler med mindre miljømæssig og social indvirkning

Status: Endelig udgave

Ordregivende myndighed, land: Intercent-Emilia Romagna, Italien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Møbler

Indledning/indkøbsmål

Det regionale agentur for udvikling af elektroniske markeder i Emilia Romagna (Intercent-ER) er en nyskabende regional institution, der har ansvaret for kollektive indkøb finansieret af den regionale regering i Emilia Romagna.

Siden Intercent-ER blev etableret i 2006, har det fungeret som en central indkøbsenhed for den regionale offentlige forvaltning og forvalter det elektroniske indkøbssystem. Efter at agenturet havde etableret sig som en ledende institution inden for grønne og sociale offentlige indkøb og bæredygtig praksis, vandt det den italienske pris for sociale indkøb ved Compraverde Forum (et årligt nationalt arrangement om bæredygtige offentlige indkøb i Italien) i to år i træk.

I 2018 blev der lanceret en udbudsprocedure vedrørende køb af møbler til offentlige myndigheders kontorer. Målet med udbudsproceduren var at udstyre kontorerne med nye møbler med en mindre miljøpåvirkning. Bortskaffelsen af de udskiftede møbler var en del af udbuddet, og målet var at donere dem til en velgørende organisation, f.eks. Røde Kors eller andre frivillige organisationer, der er registreret i Italien eller et andet land.

Genstand: Køb af nye møbler med mindre miljømæssig og social indvirkning

Udbudsfase og kriterier

Udbudsproceduren blev indledt den 21. november 2017 med offentliggørelse på Intercent-ER's websted og på EUT-portalen. Der blev anvendt en procedure i to trin. Der blev gennemført to spørgerunder i den åbne fase, som blev offentliggjort på webstedet på en gennemsigtig måde. Udbuddet var opdelt i tre delkontrakter på grundlag af materialspecifikationerne og de tekniske specifikationer for møblerne. Målet med denne opdeling var at give specialiserede leverandører mulighed for at deltage i udbuddet. Kontrakterne ville have en løbetid på 24 måneder med mulighed for fornyelse i 12 måneder efter udløbsdatoen. Kontrakten blev tildelt på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, hvor der også blev lagt vægt på tilbuddenes tekniske kvalitet samt miljømæssige og sociale standarder.

Syv virksomheder deltog i udbuddet. Tre forskellige virksomheder fik tildelt delkontrakter vedrørende henholdsvis metalmøbler, træmøbler og stole.

Tildelingskriterier

Tildelingskriterierne blev vægtet som følger:

- Omkostninger — 30 %
- Teknisk tilbud — 70 %

Det tekniske tilbud omfattede sociale kriterier, der gav 7 ud af 70 point (10 %) og var fordelt som følger:

- 2 point for at have SA 8000-certificering eller tilsvarende for bekæmpelse af børnearbejde, tvangsarbejde og forskelsbehandling

- 2 point for at have et BS OHSAS 18001-mærke eller tilsvarende vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- 3 point for genbrug af gamle møbler dokumenteret ved en erklæring i tilbudet.

Der kunne desuden tildeles op til 5 for at have en EMAS-, ISO 14001- eller Carbon Footprint-certificering eller tilsvarende.

Kontraktvilkår

Kontraktvilkårene omfattede også en mekanisme til at vurdere og afbøde virkningen af forsyningskæden i kontraktens overvågningsfase ved at etablere et evalueringssystem. Overvågningsmekanismen bygger på tilbudsgivernes erklæring om, hvordan kontraktbestemmelserne vil blive gennemført i lyset af udbuddets sociale målsætninger. Efter modtagelse af dokumentationen vil Intercent-ER's personale overvåge og kontrollere overholdelsen, som beskrevet i afsnittet Kontrol nedenfor. Tilbudsgiverne opfordres til at kortlægge forsyningskæden for deres produkter og til at kontrollere, at de overholder tilbudsgiverens sociale standarder for at undgå social dumping.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Udbudsproceduren havde to socialpolitiske mål:

- Med hensyn til fremme af sociale mærkninger og standarder ønskede forvaltningen at sikre en hensigtsmæssig social standard for virksomheder, der samarbejder med den regionale myndighed, og derved at fastsætte en politik for social bæredygtighed på tværs af regionen.
- Med hensyn til genbrug af gamle møbler var det sociale mål at skabe et miljø af positive partnerskaber mellem den offentlige forvaltning, private virksomheder og nonprofitorganisationer.

Udbudsprocedurens tildelingskriterier var baseret på to primære sociale referencestandarder: SA 8000 og BS OHSAS 18001.

- SA 8000 er en international certificeringsstandard, som tilskynder organisationer til at udvikle, vedligeholde og anvende socialt acceptable praksisser på arbejdspladsen. Den omhandler spørgsmål som børnearbejde, foreningsfrihed, forskelsbehandling, arbejdstid og ledelsessystemer, hvor der tages hensyn til arbejdstagerne.
- BS OHSAS 18001-mærket vedrører arbejdstagernes sundhed og sikkerhed. Organisationer, der ansøger om BS OHSAS 18001-standarden, skal indføre en ordning for beskyttelse af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed.

Miljøstandarderne var i overensstemmelse med ministerielt dekret af 11. januar 2017 om tekniske specifikationer for møbler og energibesparelser. Dekretets primære mål var at fremme energibesparelser i den offentlige forvaltning i lyset af de europæiske målsætninger for 2020.

Kontraktens værdi

Kontrakten har en samlet værdi af 4,1 mio. EUR over to år opdelt på følgende måde:

- Delkontrakt 1: 1,65 mio. EUR (træmøbler)
- Delkontrakt 2: 1,05 mio. EUR (metalmøbler)
- Delkontrakt 3: 1,38 mio. EUR (kontorstole).

Kontrol

I udbudsproceduren blev der lagt særlig vægt på den opfølgende kontrolmekanisme for at sikre en effektiv gennemførelse. Kontrollen omfattede følgende:

- Kontrahenten accepterer, at der foretages ekstern kontrol for så vidt angår sociale minimumsstandarder.
- Senest seks måneder efter tildelingen af kontrakten skal kontrahenten forelægge Intercent-ER en klar og dokumenteret oversigt over forsyningskæden for de produkter, der skal leveres.
- Der bør etableres et overvågnings- og evalueringssystem for hele forsyningskæden med løbende forbedringer af de miljømæssige og sociale standarder.
- Senest 12 måneder efter kontraktens begyndelse bør kontrahenten rapportere om de korrigerende tiltag i forsyningskæden.

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Italiens dekret af 18. april 2016.

Aktører

- Ordregivende myndighed:
  - Emilia Romagna-regionen
  - Intercent-ER — den regionale offentlige indkøbsmyndighed, som koordinerer udbuddet
- Deltagere i indledende markedsundersøgelser
  - Armet s.r.l.
  - Mobilferro s.r.l.
  - Metalplex s.p.a
  - L.T. Form2 s.r.l.
  - Laezza s.p.a.
  - Moschella sedute s.r.l.
  - SO.C.A.M. Società Cooperativa
- Udvalgte tjenesteudbydere
  - Delkontrakt 1 (træmøbler): Metalplex s.p.a
  - Delkontrakt 2 (metalmøbler): Mobilferro s.r.l.
  - Delkontrakt 3 (kontorstole): Moschella sedute s.r.l

Sociale virkninger

- Dette indkøb har markeret en innovation i de regionale myndigheders tilgang til anvendelsen af sociale kriterier i forbindelse med offentlige udbud. Intercent-ER har konstateret stor interesse fra lokale enheder og NGO'er, der arbejder med bæredygtig udvikling og social bæredygtighed. Da udførelsen af kontrakten først lige er blevet indledt, er der endnu ikke er udpeget en destinationsorganisation, som skal modtage de brugte møbler. Proceduren overvåges imidlertid af Intercent-ER.
- Regionen indledte arbejdet hen imod bæredygtig offentlig indkøbspraksis i 2011. Siden da, er der anvendt socialt ansvarlige kriterier i 30 kontrakter udstedt af Intercent-ER. Initiativet er blevet anset for at være en succes. I dag har de fleste tilbudsgivende virksomheder og tilbudsgivere, der søger efter offentlige udbudsmuligheder, sandsynligvis en SA 8000-certificering. Flere og flere tilbudsgivere konkurrerer på grundlag af spørgsmål vedrørende socialt ansvar.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Intercent-ER ønsker også i fremtiden at foretage socialt ansvarlige indkøb med endnu mere ambitiøse mål. Forvaltningen har imidlertid fremhævet betydningen af formidlingsinstrumenter og mere uddannelse af både regionale forvaltningskontorer og virksomhederne for at skabe mere konkrete resultater.
- Intercent-ER vil fortsat belønne og påskønne virksomhedernes sociale ansvar hos tilbudsgivere som et middel til at optimere de regionens sociale indsatser og ressourcer. Den regionale myndighed håber desuden, at den kan forfølge og sammenkæde nationale og regionale strategier for social integration gennem integrerede offentlige indkøb, og at der kan udvikles et socialt ansvarligt marked på udbuds- og efterspørgselssiden. Sociale indkøb vil således være af central betydning for gennemførelsen af ansvarlig efterspørgsel i produktsektorer, som er mere modstandsdygtige over for ændringer. Intercent-ER ønsker, at klausuler om socialt ansvarlige offentlige indkøb indgår i fremtidige kontrakter i langt videre udstrækning.

Kontakt

Rossella Galli, regionen Emilia Romagna, rossella.galli@regione.emilia-romagna.it, 051 5273480 (primær kontaktperson)

Elisabetta Bonfiglioli, regionen Emilia Romagna, elisabetta.bonfiglioli@regione.emilia-romagna.it, 0515273027 (sekundær kontaktperson)

25. Centraliseret indkøb af kontormøbler til offentlige institutioner i Rumænien

Ordregivende myndighed, land: National indkøbscentral (NOCP), Rumænien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Møbler

Indledning/indkøbsmål

Formålet med denne offentlige udbudsprocedure er at forvalte det centraliserede indkøb af kontormøbler på økonomiske betingelser og samtidig øge de involverede aktørers (ordregivende myndigheders og tilbudsgiveres) bevidsthed om det sociale aspekt.

Som et centralt organ for offentlige udbud undersøger NOCP kundernes (statens og de offentlige institutioners) behov med hensyn til kontormøbler. Derefter beslutter NOCP, hvilke produkter der skal indkøbes i det centraliserede system, fastlægger de tekniske specifikationer for de valgte produkter og indkøber kontormøblerne centralt ved at indgå en rammeaftale med mindst tre økonomiske aktører.

NOCP er ved at forberede anskaffelsen af kontormøbler. Denne fase forud for indgåelse af offentlige kontrakter har til formål at identificere den rumænske regerings og offentlige institutioners specifikke behov og at afprøve potentielle økonomiske aktørers interesse i at lade sociale hensyn indgå i proceduren. Det forventes, at proceduren vil blive indledt i april 2020.

Genstand

Kontormøbler

Udbudsphase og -kriterier

Fasen forud for indkøb

Fasen forud for indkøb blev bekendtgjort i SEAP (elektronisk system for offentlige udbud i Rumænien) og blev gennemført i tre trin:

1. indsendelse af et spørgeskema forelagt gennem en åben høring¹, som blev udfyldt af seks økonomiske aktører
2. på tidspunktet for udarbejdelsen af udbudsdokumenterne blev der afholdt et første møde med potentielle økonomiske aktører for at informere dem om NOCP's planer om at iværksætte en udbudsprocedure med sociale og miljømæssige kriterier
3. et andet møde blev afholdt som en markedsundersøgelse med deltagelse af potentielle tilbudsgivere efter at have opstillet de offentlige myndigheders behov med henblik på at færdiggøre udbudsdokumenterne.

Fem økonomiske aktører deltog i det andet møde. Efter en vurdering af de offentlige myndigheders behov vil der blive afholdt et tredje møde.

Følgende spørgsmål blev stillet i forbindelse med markedsundersøgelsen:

- Mener du, at politikker for socialt ansvar bør fremmes på området for offentlige udbud ved at fastlægge vurderingsfaktorer i denne henseende? *Alle potentielle leverandører svarede ja.*
- Hvilke politikker for socialt ansvar vil du foreslå til denne centraliserede rammeaftale? *Svarende fra de potentielle leverandører omfattede: investeringer i lokalsamfundet (sociale projekter), inklusion, anvendelse af teknologi til at løse sociale problemer, forretningsetik, brugerrettigheder, økonomisk og social lighed, miljøbeskyttelse, lige muligheder og moralsk integritet.*

Tekniske specifikationer:

---

¹ <http://e-licitatie.ro/pub/notices/mc-notice/view/100059944>. NOCP udsendte også indbydelser til 25 økonomiske aktører, fire profilklynger og sammenslutningen af møbelfabrikanter i Rumænien.

En af delkontrakterne vedrører levering af højdejusterbare kontormøbler for at sikre, at alle medarbejdere kan anvende udstyr, der passer til deres behov. Dette omfatter medarbejdere med fysiske handicap eller rygproblemer, som er nødt til at stå op under arbejdet.

Tildelingskriterier:

Kontrakten tildeles på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Kriterierne vægtes på følgende måde:

- Pris: 80 %
- Yderligere produktgaranti: 10 %
- Værdien af det foreslåede sociale projekt: 10 %.

Med hensyn til garantien gives følgende point:

- 0 point, hvis den økonomiske aktør tilbyder en treårig garanti (minimumskrav)
- 5 point for en fireårig garanti
- 10 point for en femårig garanti.

Det sociale projekt vil omfatte levering af møbler til sociale tjenester, f.eks. specialskoler, børnehaver eller plejehjem. Tilbudsgiverne oplyses i udbudsdokumenter (meddelelse om deltagelse, specifikationer, rammeaftale og efterfølgende kontrakt) om, at det sociale projekt skal have direkte tilknytning til de leverede produkter, i overensstemmelse med artikel 67 i direktiv 2014/24/EU. Det sociale projekt skal være afsluttet i kontraktens første år.

Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse:

Kontraktdokumentationen indeholder en "Erklæring om overholdelse af miljømæssige, sociale og arbejdsmarkedsmæssige betingelser i hele bygge- og anlægskontraktens løbetid".

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det socialpolitiske mål med denne procedure er at levere effektive og inklusive offentlige tjenester under hensyntagen til brugernes særlige behov. Et specifikt mål for Rumæniens nationale strategi for social inklusion af personer med handicap (2014-2020) er at stille faciliteter til rådighed til indretning af arbejdspladser for personer med handicap (afhængigt af typen af handicap), såsom arkitektoniske tilpasninger eller tilpassede møbler. Personer med handicap vil i denne henseende kunne udføre individuelle aktiviteter eller gruppeaktiviteter, hvis de har hensigtsmæssige møbler, der er tilpasset deres behov. NOCP vil endvidere træffe passende foranstaltninger til at sikre, at de økonomiske aktører overholder de gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbejdsmarkedsgivning i henhold til EU-retten og national lovgivning i forbindelse med gennemførelsen af offentlige kontrakter. Erklæringen i kontraktdokumentationen er baseret på artikel 18 i direktiv 2014/24/EU, som kræver overholdelse af de gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbejdsmarkedsgivning.

Verifikation

De foreslåede sociale projekter vil blive vurderet på grundlag af størrelsen af den investerede kapital. Frigivelsen af den finansielle garanti for god gennemførelse vil afhænge af gennemførelsen af det angivne projekt.

Tilbudsgiverne skal opfylde et sæt tekniske minimumskrav for delkontrakten vedrørende højdejusterbare kontormøbler, og tilbud, der ikke opfylder kravene, vil blive afvist.

Kontraktens værdi

Kontraktens samlede værdi er endnu ikke fastlagt, men det anslås, at den vil overstige den tærskel for offentliggørelse i EU-Tidende, der er fastsat ved Kommissionens delegerede forordning (EU) 2019/1828 af 30. oktober 2019.

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2, og artikel 40, 42, 67 og 70 i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

Følgende aktører er involveret i udbuddet:

- Ordregivende myndighed: NOCP, som er det centrale organ for offentlige udbud
- Modtagere: Ordregivende myndigheder, der er registreret i brugerregistret, som videresender deres behov til NOCP
- Ansatte hos de ordregivende myndigheder, som bliver slutbrugere af de indkøbte møbler
- Økonomiske aktører, som afgiver tilbud for at deltage i den centraliserede procedure, og deres ansatte.

NOCP foretager indkøb på vegne af de ordregivende myndigheder, der er registreret i brugerregistret, som har fremsendt deres behov. Pr. februar 2020 var der 2 978 registrerede brugere i brugerregistret ifølge: http://onac.gov.ro/wp-content/uploads/2019/10/RU_07.10.2019_ONAC.pdf.

Eftersom det første centraliserede offentlige udbud af printerpapir omfattede 1 153 offentlige institutioner, må det forventes, at der vil deltage mere end 1 000 brugere i centraliserede offentlige udbud af kontormøbler.

Sociale indvirkninger

- Ved at tildele yderligere point for det sociale aspekt med hensyn til de midler, der er afsat til sociale projekter, har NOCP til hensigt at kanalisere en del af tilbudsgivernes overskud til sociale projekter.
- For at fremme integrationen af personer med handicap og/eller atypisk højde på arbejdsmarkedet udbyder NOCP en særlig delkontrakt, som har til formål at give disse grupper lettere adgang til arbejdsmarkedet.

Andre fordele

- Da denne procedure er det første centraliserede indkøb af kontormøbler i Rumænien, forventes de sociale kriterier at få stor indvirkning, da NOCP's indkøb vil blive anvendt som benchmark af andre nationale ordregivende myndigheder.
- Der er desuden mulighed for, at NOCP's udbudsprocedure vil blive kopieret af centraliserede indkøbsenheder i andre EU-lande.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Ikke relevant, da proceduren endnu ikke er afsluttet.

Kontakt

Alin Ion Izvoran, NOCP, direktør, alin.izvoran@onac.gov.ro, 0786.826.901

SEKTOR 5 – Gartnertjenesteydelser

26. Samarbejde med sociale kooperativer om integration på arbejdsmarkedet i Toscana

Ordregivende myndighed, land: ESTAR, Italien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Gartnertjenester

Indledning/indkøbsmål

Et offentligt udbud vedrørende vedligeholdelse af grønne områder for sundhedsinstitutioner i Toscana blev iværksat i maj 2017 af den ordregivende myndighed ESTAR (en teknisk og administrativ regional støtteenhed etableret ved lov nr. 40/2005).

Formålet med udbuddet var at inddrage sociale kooperativer af type b (herefter "social cooperatives") og fremme integrationen af personer med handicap og dårligt stillede personer på arbejdsmarkedet og samtidig sikre en positiv indvirkning på miljøet. Dette blev opnået ved:

- at opdele kontrakten i delkontrakter (hvor otte ud af 11 var reserveret til sociale virksomheder), og
- at medtage miljømæssige og sociale krav.

Genstand

Vedligeholdelse af sundhedsinstitutionernes grønne områder i regionen Toscana, Italien.

Udbudsphase og -kriterier

Tildelingskriterier

Følgende tildelingskriterier blev anvendt for de reserverede delkontrakter (1-8):

Sociale kriterier (i alt 22 point):

- foranstaltninger og procedurer vedrørende rekruttering, udvælgelse og placering af arbejdstagere, der skal integreres på arbejdsmarkedet — 4 point
- metoder til tilrettelæggelse af arbejdet — 7 point
- metode til at støtte arbejdstagerne under udførelsen af tjenesten — 7 point
- uddannelse, herunder antal timer og mål pr. person — 4 point

Miljømæssige kriterier (i alt 40 point):

- anvendelse af teknikker, der gør det unødvendigt at anvende pesticider (fytofarmaka) — 12 point
- brug af kunstvandingspraksis og -teknologier, der reducerer vandforbruget — 2 point
- plantning af hjemmehørende plantearter, der passer til områdets karakteristika (dvs. klima, vandingsbehov og endemiske sygdomme) — 5 point
- brug af kompost som gødning — 8 point
- brug af genanvendte eller genbrugte beholdere og indpakningsmaterialer — 5 point
- brug af produkter, der opfylder de europæiske miljøkriterier — 8 point

Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse

Kontrakterne for hver af de otte delkontrakter indeholder sociale og miljømæssige klausuler, som de sociale kooperativer skal gennemføre. I henhold til de sociale klausuler skal de sociale kooperativer, der er indgået kontrakt med:

- fremme stabil beskæftigelse for de ansatte ved at forpligte sig til at tilbyde en ansættelseskontrakt i hele udbudskontraktens varighed, dvs. 72 måneder, og
- forpligte sig til i hele kontraktens varighed at beskæftige det personale, der tidligere var ansat til at udføre de samme tjenesteydelser på sundhedsinstitutionernes område, som tilhører gruppen af dårligt stillede arbejdstagere eller personer med handicap (klausul om sikring af beskæftigelse). Entreprenøren kan ansætte nyt personale, der tilhører de samme grupper, med henblik på at opfylde kravet om, at mindst 30 % af det personale, der skal udføre de tjenesteydelser, der er angivet i kontrakten, skal tilhøre disse grupper.

I henhold til miljøklausuler skal de sociale kooperativer, der er indgået kontrakt med, desuden anvende metoder, teknikker og produkter, som ikke medfører et unødigt stort forbrug af vand eller visse pesticider, og de skal anvende genanvendte og genbrugte materialer, hvor det er relevant.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Give personer, der er handicappede eller dårligt stillede, mulighed for at komme i beskæftigelse på arbejdsmarkedet.
- Fremme sociale kooperativers adgang til markederne for offentlige udbud.
- Sikrer anstændige arbejdsvilkår for personer, der er ansat i sociale kooperativer.

Verifikation

Overvågningen foretages af sundhedsmyndighederne i regionen Toscana og ESTAR (indkøbscentralen). Sundhedsmyndighederne fastlægger tidsplanen og de måder, hvorpå overvågningen vil finde sted, på grundlag af deres bestemmelser. ESTAR kan udføre ad hoc-overvågningsaktiviteter i forbindelse med sundhedsmyndighedernes verifikation, f.eks. stikprøvekontrol og kontrolbesøg, for at sikre, at de kontraktlige forpligtelser opfyldes fuldt ud. Disse ad hoc-kontroller kan vedrøre forpligtelserne i de tekniske specifikationer og de tjenesteydelser, der er omfattet af entreprenørens tekniske tilbud, som den ordregivende myndighed har vurderet.

Kontraktens værdi

Ca. 24 mio. EUR for de otte reservede delkontrakter med en samlet kontraktværdi på 40 mio. EUR for alle 11 delkontrakter (varighed på 72 måneder)

Beløb pr. delkontrakt:

- Delkontrakt 1: 3 110 000 EUR
- Delkontrakt 2: 6 000 000 EUR
- Delkontrakt 3: 3 400 000 EUR
- Delkontrakt 4: 810 000 EUR
- Delkontrakt 5: 1 910 000 EUR
- Delkontrakt 6: 625 000 EUR
- Delkontrakt 7: 3 610 000 EUR
- Delkontrakt 8: 4 685 000 EUR

Retsgrundlag

Denne praksis udspringer af et aftalememorandum, der blev undertegnet den 10. april 2017 for en periode på fem år mellem regionen Toscana, ESTAR, ConfCooperative Toscana, Federsolidarità, Legacoopsociali, Lega Coop Toscana og AGCI (sammenslutningen af kooperativer i Italien), med det formål at fremme forbindelserne mellem offentlige institutioner og sociale kooperativer. Ifølge aftalememorandummet forpligter ordregivende myndigheder sig til at anvende værktøjer som f.eks. reservede kontrakter over og under tærsklen for sociale kooperativer og til at opdele kontrakter i delkontrakter, så SMV'er har mulighed for at deltage.

Regionen Toscana udviklede regionallov nr. 58 af 31. oktober 2018 om standarder for socialt samarbejde i Toscana, og aftalememorandummet var en hjørnesteen i udviklingen af denne lov. Med denne nye lov indfører regionen Toscana innovative tiltag,

der vedrører både jobformidling for dårligt stillede personer og personer med handicap og forvaltning af sociale tjenesteydelser, sundhedsydelser og uddannelses tjenester.

Aktører

- Ordregivende myndighed: ESTAR — indkøbscentral
- Aftalememorandumets interessenter: Sociale kooperativer
- Sociale kooperativer, der har fået tildelt kontrakter, og deres ansatte

Sociale indvirkninger

- De sociale kooperativer, der har fået tildelt kontrakter, styrkes gennem deres deltagelse i offentlige udbud, hvilket bidrager til kapacitetsopbygning hos aktørerne og sikrer bæredygtigheden af deres programmer og projekter. Som følge af de sociale kooperativers funktion og arbejde i Italien fører dette også til integration på arbejdsmarkedet af dårligt stillede personer, som også får gavn af de støtteforanstaltninger, de tilbyder.

Andre fordele

- Medtagelsen af miljøkriterier for de produkter og teknikker, der indgår i de grønne tjenesteydelser, reducerer tjenesteydelsemes påvirkning af miljøet og kan også være til gavn for arbejdstagernes sundhed.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

På trods af den vellykkede gennemførelse af denne særlige praksis har de ordregivende myndigheder indtil videre ikke offentliggjort så mange indkaldelser af tilbud på grundlag af aftalememorandummet (dvs. ved brug af reserverede kontrakter eller opdeling i delkontrakter), som underskriverne havde forventet, idet der kun er offentliggjort meget få kontrakter af denne type. Den fremtidige udfordring vil derfor være at omsætte regionens politikker til konkrete tiltag. Den politiske vilje, der er nødvendig for at gennemføre socialt ansvarlige offentlige udbud, er til stede, som det fremgår af aftalememorandummet og Toscanas regionallov fra 2018. For at tilskynde de ordregivende myndigheder (embedsmænd og direktører) til at medtage sociale hensyn i deres indkaldelser af tilbud og støtte dem i denne forbindelse er der imidlertid behov for mere målrettet bevidstgørelse og uddannelse i socialt ansvarlige offentlige udbud.

Kontakt

Francesco Fragola, regional talsmand for Confcooperative Toscana, fragola.f@confcooperative.it.

27. Reserverede kontrakter om gartneritjenesteydelser i Castilla — La Mancha

Ordregivende myndighed, land: Regionalregeringen i Castilla — La Mancha, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Gartneritjenester

Indledning/indkøbsmål

Økonomiafdelingen fandt, at der var mulighed for at iværksætte en udbudsprocedure for gartneritjenesteydelser i form af en reserveret kontrakt. I den nationale og regionale lovgivning om offentlige udbud udpeges reserverede kontrakter som et redskab til erhvervs-mæssig og social inklusion af personer, der er dårligt stillede på forskellige måder, men mange ordregivende myndigheder er stadig tilbageholdende med at anvende sådanne procedurer i nogle tilfælde. Dette skyldes ofte manglende kendskab til socialøkonomiske aktører og deres muligheder for at imødekomme de offentlige myndigheders behov.

I forbindelse med denne procedure var fasen forud for indkøb derfor afgørende for at kortlægge mulighederne på markedet, sikre, at kontraktkravene var tilpasset integrationsvirksomhedernes og deres ansattes særlige karakter med hensyn til integration på arbejdsmarkedet, og dermed kunne sikre vellykket levering af tjenesteydelsen.

Proceduren omfatter også sociale hensyn i forbindelse med kontraktens udførelse. Kontraktens samlede værdi ligger betydeligt under tærsklen for anvendelse af direktiv 2014/24/EU.

Genstand

Gartneritjenesteydelser, der skal leveres på hovedkontoret for den regionale økonomiafdeling i Castilla — La Mancha og et kursuscenter i Toledo.

Udbudsfasen og -kriterier

Indkaldelse af tilbud blev offentliggjort den 2. august 2019².

Økonomiafdelingen ønskede at iværksætte denne procedure som en reserveret kontrakt for socialøkonomiske virksomheder. Økonomiafdelingen lagde især vægt på forud for indkøb for at sikre, at kravene til gartneritjenester passede til de socialøkonomiske virksomheder og deres ansatte. Disse markedsundersøgelser var en af økonomiafdelingens første erfaringer med fasen forud for indkøb.

Efter den indledende markedsundersøgelse gennemførte afdelingen en nærmere undersøgelse af de særlige forhold ved socialøkonomiske virksomheder, herunder den kollektive overenskomst, som aktører af denne type var underlagt.

Proceduren omfattede sociale hensyn som betingelser for kontraktens gennemførelse. Kontrakten indeholdt en forpligtelse til at sikre ansættelsesforhold, der er i overensstemmelse med den gældende kollektive overenskomst med hensyn til løn, uddannelse og socialsikringsforpligtelser.

I henhold til kontraktvilkårene skulle ansættelseskontrakterne desuden have en varighed på mindst 20 timer om ugen. Entreprenøren skulle give den ordregivende myndighed oplysninger om arbejdsvilkårene for de personer, der er ansat i forbindelse med gennemførelsen af kontrakten.

Entreprenøren skulle også integrere en kønsdimension i gennemførelsen af kontrakten (f.eks. et tilsagn om ligebehandling og fremlæggelse af kønsopdelte data). Kønspektivet skulle medtages i alle dokumenter, rapporter, data osv. Alle oplysningsmaterialer skulle være kønsneutrale.

De kvalitative tildelingskriterier vedrørte anvendelsen af hjemmehørende planter, ikke-kemiske herbicider, bæredygtige plantebeskyttelsesmidler og organiske gødningsstoffer. Disse kriterier blev vægtet med højst 10 point (2,5 for hvert), mens de resterende 90 point blev tildelt alene på grundlag af prisen.

---

²https://contrataciondelestado.es/wps/wcm/connect/e632650d-197a-4981-95c0-ff6bcf877dc6/DOC_CD2019-843013.html?MOD=AJPERES (på spansk).

Tiebreak-kriterier for tilbud, der opnåede samme resultat, omfattede følgende sociale kriterier (i den anførte rækkefølge): a) tilbudsgiveren med den største andel af arbejdstagere med handicap eller andre former for social udstødelse med præference for antallet af fastansatte ved lige store andele, b) mindste andel af tidsbegrænsede kontrakter, og c) største andel af ansatte kvinder.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Skabe muligheder for beskæftigelse for personer, der er uden for arbejdsmarkedet og risikerer social udstødelse.
- Fremme socialøkonomiske virksomheders adgang til markederne for offentlige udbud.
- Sikrer anstændige arbejdsvilkår for personer, der er ansat i socialøkonomiske virksomheder.

Verifikation

Den ordregivende myndighed overvåger og rapporterer kvartalsvis om overholdelsen af sociale klausuler. Med henblik herpå kan den om nødvendigt anmode om en skriftlig erklæring fra entreprenøren.

Entreprenøren skal også udpege en person, som er ansvarlig for kontakten med den ordregivende myndighed, og som skal føre tilsyn med gennemførelsen af kontrakten, herunder navnlig fordelingen af opgaver mellem arbejdstagerne, deres tilstedeværelse på arbejdspladsen og ændringer i teamet.

Kontraktens værdi

23 747 EUR over to år.

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU
- Gennemført i spansk lovgivning (lov nr. 9/2017, disposición adicional 4a), hvorved konkurrencen begrænses til beskyttede værksteder, programmer for skånebeskæftigelse og socialøkonomiske virksomheder, hvor mindst 30 % af de ansatte er personer med handicap eller andre typer dårligt stillede personer.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Økonomiafdelingen, regionalregeringen i Castilla — La Mancha
- Udvalgte tjenesteydere: socialøkonomiske virksomheder
- Ansatte i den virksomhed, der er indgået kontrakt med: De arbejdstagere, der er ansvarlige for udførelsen af gartneritjenesteydelserne, er ansat af entreprenøren. Når der indgås en ny kontrakt om tjenesten, er entreprenøren forpligtet til at overtage de nuværende ansatte i henhold til direktiv 2001/23/EF.

Sociale indvirkninger

- Kontrakten har lettet arbejdsintegrationen af tre fuldtidsansatte med handicap — både fysiske (to) og mentale (én) — i det almindelige arbejdsmiljø i den offentlige forvaltning.
- De ansatte er fuldt integreret med de øvrige ansatte i afdelingen, som anerkender værdien af deres arbejde. Tjenesten er blevet leveret uden større problemer og er i fuld overensstemmelse med den ordregivende myndigheds specifikationer og forventninger.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Erfaringerne har alene været positive, og afdelingen har derfor delt oplysningerne om denne procedure med andre ordregivende myndigheder for at tilskynde til, at den gentages. I henhold til en regional lov skal mindst 6 % af kontraktens værdi reserveres til specifikke tjenesteydelser, men de ordregivende myndigheder er nogle gange tilbageholdende med at anvende sådanne procedurer, da de opfattes som relativt nye og dermed ukendte.
- Når denne kontrakt er afsluttet, vil der blive iværksat et nyt udbud efter samme fremgangsmåde. I dette tilfælde sigter afdelingen mod at give kvalitetskriterierne større vægt ved tildelingen (som i vid udstrækning stadig bestemmes af prisen).

Den søger også at nå ud til andre målgrupper, f.eks. ved at indgå partnerskaber med offentlige jobcentre og sociale tjenester, der kan henvise til socialøkonomiske virksomheder med relevante profiler.

- Ved at investere tid i fasen forud for udbuddet har man sikret en god overensstemmelse mellem specifikationen af tjenesten og de løsninger, der findes på markedet for reservede kontrakter.

Kontakt

María Jesús Hernández García, provinssekretær i provinsdelegationen for økonomi, erhverv og beskæftigelse, regionalregeringen i Castilla — La Mancha, delegacionprovincialeconomiaempresayempleo@jccm.es, +34 925 38 91 79

28. Reserverede kontrakter som et redskab til beskyttelse af de mest sårbare personer og miljøet

Ordregivende myndighed, land: Salamanca kommune (Spanien)

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Gartnertjenester

Indledning/indkøbsmål

Salamanca kommune indførte ved aftale af 11. november 2016 fremme af reserverede kontrakter i sine offentlige udbud. [Aftalen](#) var en direkte følge af de bestemmelser, der blev indført ved spansk lovgivning, og som pegede på den centrale rolle, som reserverede kontrakter spiller for at fremme socialøkonomien. Ifølge aftalen skal en minimumsandel af de lokale udgifter øremærkes til reserverede kontrakter — mindst 17,56 %. I henhold til aftalen skal der anvendes reserverede kontrakter i forbindelse med bestemte typer tjenesteydelser: gartnertjenester, skadedyrsbekæmpelse, rengøring, catering, indsamling af brugt tøj, affaldsindsamling og -håndtering samt genanvendelse af olie.

Hovedformålet med de reserverede kontrakter, der gennemføres af integrationsvirksomheder, er at udvikle forløb hen imod beskæftigelse og social integration for personer, der er i risiko for social udstødelse, med fokus på udførelse af miljøtjenester. Ved at samle sociale, miljømæssige og økonomiske mål yder begge kontrakter et positivt bidrag til kommunens social- og beskæftigelsespolitik.

Indkaldelse af tilbud blev offentliggjort i EU-Tidende i marts 2018.

Genstand

Rengørings- og vedligeholdelsestjenesteydelser til lokale parker, grønne områder, træer i byer og sportscentre reserveret til integrationsvirksomheder.

Udbudsfase og -kriterier

Tildelingskriterierne for kontrakten vedrørende gartnertjenester omfattede en række sociale bestemmelser ud over de krav, der er knyttet specifikt til betingelserne for reserverede kontrakter.

- Pris (op til 35 point)
- Beskæftigelse af dårligt stillede personer ud over den krævede minimumsandel (op til 10 point)
- Brug af lavemissionskøretøjer og -maskiner (op til 5 point)
- Brug af nye plantearter (op til 5 point)
- Sociale kriterier (15 point), herunder udarbejdelse af en ligestillingsplan (5 point), foranstaltninger til sikring af en balance mellem arbejdsliv og privatliv (5 point) og uddannelsesprogrammer for ansatte (5 point)
- Miljømæssige kriterier (15 point), herunder emissionsbegrænsende foranstaltninger (5 point), oplysningskampagner (5 point) eller affaldshåndtering (5 point)
- Kvaliteten af serviceorganisationen (15 point).

Udbuddet blev vundet af integrationsvirksomheden La Encina. La Encina har haft aktiviteter i Salamanca siden 2000, hvor virksomheden blev etableret af den lokale afdeling af Caritas (den katolske kirkes sociale hjælpeorganisation).

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Nedbringelse af fattigdom og social udstødelse gennem fremme af rummelige arbejdsmarkeder.
- Imødekomme behovene hos de mest sårbare grupper for at sætte dem i stand til at deltage på arbejdsmarkedet.

- Forbedre og styrke politikkerne for aktiv integration gennem en holistisk tilgang til interventioner, der udnytter civilsamfundsorganisationernes erfaringer med disse målgrupper.

Verifikation

Kontraktkravene blev verificeret i tildelingsfasen. Derefter kontrollerer kommunen, at kravene — både sociale og tekniske overholdes under hele kontraktens gennemførelse. Entreprenøren har også pligt til at indgive en årlig aktivitetsrapport.

Kontraktens værdi

2 177 403,48 EUR over fire år (med mulighed for yderligere forlængelse med to år).

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) og artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- Muligheden for at anvende reserverede kontrakter blev først udnyttet af Salamanca kommune i aftalen fra 2016. I december 2018 blev der med en ny lokal lov (Instrucción) lagt yderligere vægt på kommunens forpligtelse til at gennemføre socialt ansvarlige offentlige udbud, så der nu kræves en generel indførelse af sociale kriterier i alle udbudsprocedurer. Disse sociale kriterier bør navnlig fremme øget kvalitet i beskæftigelsen, forbedre beskæftigelsesmulighederne for personer, der er uden for arbejdsmarkedet³ (herunder personer med handicap), fremme lighed, tilgængelighed, miljømæssig bæredygtighed og fairtrade og øge gennemsigtigheden i alle faser af udbudsprocedurerne.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Salamanca kommune
- Udvalgte tjenesteydere: integrationsvirksomheder
- Støtte til integration af social klausul: offentlige jobcentre og sociale tjenester
- Modtagere: Ansatte, som enten henvises til La Encina af lokale jobcentre og sociale tjenester, eller som ansættes gennem individualiserede integrationsforløb leveret af den lokale afdeling af Caritas.

Sociale indvirkninger

- Der er blevet skabt nye beskæftigelsesmuligheder for socialt udstødte personer ved hjælp af reserverede kontrakter, som har muliggjort social inklusion og samhørighed.
- Der er opnået øget social og økonomisk tilbagevenden til byen ved at give lokale socialøkonomiske aktører med et socialt sigte mulighed for at deltage i aktiviteter, der fremmer bæredygtig udvikling på lokalt plan.
- Der er skabt positive resultater for både lokalsamfundet og ansatte, som får adgang til indkomstmuligheder, der forbedrer deres livskvalitet.
- Der er udviklet bæredygtige miljøpraksisser.

Andre fordele

---

³ Dårligt stillede personer, som er omfattet af beskæftigelsesklausulerne, omfatter også: a) personer med minimumsindkomst eller medlemmer af en husstand med minimumsindkomst, b) personer, der ikke er berettigede til en minimumsindkomst, fordi deres opholdsperiode ikke er tilstrækkelig lang til at kvalificere dem til en minimumsindkomst, eller fordi perioden for deres minimumsindkomsttydelser er opbrugt, c) unge mellem 18 og 30 år, som har været under børneforsorg, unge kriminelle over 16 år og tidligere kriminelle under 30 år, d) personer med stofmisbrug eller andre former for afhængighed, som er under behandling, e) kriminelle og tidligere kriminelle med juridisk ret til at arbejde, f) langtidsledige, g) kvinder, der har været ofre for kønsbaseret vold, og h) hjemløse ledsaget af støttetjenester.

- Partnerskaber med civilsamfundsorganisationer kan bidrage til bæredygtigheden af offentlige jobcentre og sociale tjenester.
- Almennyttige aktører har fået bedre adgang til offentlige udbud, og det har skabt flere muligheder for virksomheder med sociale formål, som sætter mennesker i centrum for deres aktiviteter.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Den ordregivende myndighed har samarbejdet med sociale virksomheder siden 2000 gennem ad hoc-aftaler. Aftalen om reserverede kontrakter har imidlertid udvidet mulighederne formel beskæftigelse og veletablerede arbejdsvilkår for dårligt stillede personer i Salamanca.
- Partnerskaber mellem offentlige myndigheder og civilsamfundet kan imødegå samfundsmæssige udfordringer på en effektiv måde. Et centralt element i en sådan innovativ forvaltningsstruktur er effektiv deltagelse af personer, der er i risiko for social udstødelse. Deres stemme er nøglen til at forstå, hvordan de oplever integrationsforløb, og hvilke forbedringer der er behov for.
- Reserverede kontrakter har været en løftestang for arbejde og social inklusion af forskellige typer dårligt stillede personer, som har vanskeligt ved at få adgang til de almindelige arbejdsmarkeder. De største grupper, der er repræsenteret som ansatte, er migranter uden ressourcer, (tidligere) misbrugere og langtidsledige.
- Ved at levere miljøtjenesteydelser har integrationsvirksomhederne kunnet specialisere sig gennem en mere bæredygtig tilgang til deres aktiviteter. La Encina anvender f.eks. ikke længere herbicider eller kemiske produkter og bruger maskiner med lave emissioner.

Kontakt

Ana Fe Félix Iglesias, direktør, La Encina Servicios Integrados, laencina_ei@infonegocio.com, 923193149.

29. Levering af tjenesteydelser til hiv-smittede i Ukraine

Ordregivende myndighed, land: Det nationale folkesundhedscenter, Ukraine

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sundhedsydelser

Indledning/indkøbsmål

Ukraine har i de seneste år reformeret de retlige og tekniske rammer for offentlige udbud, bl.a. gennem udvikling af den velkendte [ProZorro](#)-platform. Det primære mål har været at øge gennemsigtigheden og mindske mulighederne for korrupsion og samtidig øge tilliden blandt virksomhederne og dermed tilskynde til større konkurrence om offentlige kontrakter. Under Ukraines [associeringsaftale](#) med EU harmoniseres lovgivningen om offentlige udbud gradvist med EU's udbudsdirektiver. I april 2020 træder en ny lov om offentlige udbud i kraft med indførelse af en række nye bestemmelser, som er relevante for socialt ansvarlige offentlige udbud.

En af Ukraines samfundsmæssige udfordringer er plejen af de 240 000 mennesker, der lever med hiv. Der er gjort fremskridt med hensyn til at nedbringe antallet af aids-relaterede dødsfald og nye hiv-infektioner, men mindre end halvdelen af hiv-smittede i 2018 havde kendskab til deres status, og kun 35 % fik behandling. I 2019 overtog Ukraines nationale [folkesundhedscenter](#) ansvaret for indkøb af tjenesteydelser til hiv-smittede, som tidligere blev leveret af internationale humanitære organisationer. Dette er en del af en [bredere række reformer](#) af Ukraines sundhedssystem, der omfatter etablering af et centralt indkøbsorgan for lægemidler. NGO'en [100 % Life](#), som er den største patientorganisation i Ukraine, spiller også en central rolle med hensyn til at støtte leveringen af hiv-tjenesteydelser i hele landet og regionen som helhed.

Genstand

Pleje og støtte til hiv-smittede

Udbudsphase og -kriterier

Markedet for levering af de nødvendige tjenesteydelser er ret begrænset i Ukraine, og det resulterede i en række annullerede udbud i 2019. Folkesundhedscentret besluttede at tildele særskilte kontrakter for alle regioner og støttetjenester til hiv-patienter. Kvalifikationskriterierne (udvælgelseskriterierne) for kontrakterne omfatter følgende krav:

- Dokumentation for tidligere erfaringer med lignende kontrakter. En lignende kontrakt forstås som en serviceaftale, velgørenhedsstøtte, tilskud, undertilskud eller anden aftale, der bekræfter mindst to års erfaring med at levere tjenester såsom hiv-forebyggelse og -behandling, plejestøtte og social beskyttelse til grupper med øget risiko for hiv og hiv-smittede.
- Tilgængelighed af personale med relevante kvalifikationer, viden og erfaring, herunder mindst én medarbejder med kvalifikationer på højere niveau inden for socialt arbejde, socialpædagogik, medicin, folkesundhed eller psykologi og mindst fem ansatte, som har gennemført specialkurser i behandling af hiv-patienter eller andre kroniske lidelser.

De tekniske specifikationer definerer, hvilken type støtte- og plejetjenester der skal ydes, herunder:

- indhentning af informeret samtykke fra deltagerne
- vurdering af deltagernes behov for sundhedspleje
- udvikling af individuelle støtteplaner, herunder strukturerede temamøder med fokus på hver deltagers specifikke behov og adgang til social støtte, der kan forbedre deres livskvalitet og sundhed
- sikring af aktiv omdirigering (herunder henvisning til sundhedsinstitutioner, programmer for skadesbegrænsning, behandling af narkotikamisbrug osv.)

Styrkelse af deltagernes motivation og bevidsthed om at tage ansvaret for deres eget helbred, herunder dele oplysninger om deres hiv-status med pårørende og venner og sikker adfærd.

Ved leveringen af ovennævnte tjenesteydelser skal udbydere:

- tilpasse tid og sted for levering af tjenesterne til modtagernes behov

- udvise forståelse for diagnosen og behandlingsforløbene fra det øjeblik, hvor en klient modtager et positivt resultat af den hurtige hiv-test
- udvikle metoder til at motivere klienter, herunder klienter med komplekse behov
- anvende et internt kontrolsystem og udpege individuelle specialister med ansvar for gennemførelsen heraf
- sikre, at de personer, der leverer tjenesteydelserne, har adgang til videreuddannelse.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

I 2013 fastsatte UNAIDS [90-90-90-målene](#) for de globale fremskridt inden for hiv-behandling senest i 2020:

- 90 % af de hiv-smittede har kendskab til deres hiv-status
- 90 % af de personer, der kender deres positive hiv-status, har adgang til behandling, og
- 90 % af de personer, der er i behandling, har nedsat viruskoncentration.

Ukraines regering og parlament har vedtaget forskellige love, dekretter og beslutninger om behandling af hiv og tuberkulose, som kan findes [her](#). De fastlægger de grundlæggende retlige, organisatoriske og finansielle rammer for de offentlige myndigheder, der er direkte ansvarlige for hiv/aids i Ukraine.

Verifikation

Dokumentation for lignende kontrakter, der tidligere er gennemført, CV'er for relevant personale og projektplan.

Kontraktens værdi

Ti kontrakter med anslåede værdier fra 250 000 UAH (10 000 EUR) til 10,9 mio. UAH (405 000 EUR). Kontrakterne omfatter følgende ukrainske regioner:

- Dnipropetrovsk
- Donetsk
- Transcarpathians
- Zaporizhzhia
- Poltava
- Sumy
- Kherson
- Cherkasy
- Vinnytsia
- Volyn

Retsgrundlag

Ukrainsk ret omfatter ikke en pendant til den lempelige ordning for sociale, sundhedsmæssige og andre specifikke tjenesteydelser, hvilket betyder, at de er underlagt de samme regler som andre offentlige kontrakter. Under loven om offentlige udbud fra 2016 var anvendelsen af andre procedurer end offentlige udbud og tildelingskriterier begrænset til særlige tilfælde. Ved loven om offentlige udbud fra 2020 blev der indført en række nye bestemmelser:

- mulighed for at reservere kontrakter under tærskelværdien til virksomheder, der beskæftiger personer med handicap
- obligatorisk udelukkelse af tilbudsgivere, der er dømt for børnearbejde eller menneskehandel
- obligatorisk udelukkelse af tilbudsgivere med skatte- eller socialsikringsgæld, medmindre der er indgået en aftale med de relevante skattemyndigheder
- mulighed for at anvende begrænset udbud (ud over offentligt udbud og konkurrencepræget dialog, som er omhandlet i loven om offentlige udbud fra 2016)
- krav om, at de tekniske specifikationer skal omfatte tilgængelighedskriterier for personer med handicap eller designbetingelser for alle brugere i alle indkøb, der er beregnet til brug for fysiske personer
- kapacitet til at beregne livscyklusomkostninger

- indførelse af regler om unormalt lave tilbud.

Det er tilladt at bruge tildelingskriterier (kvalitative), der ikke er relateret til omkostningerne. De kan dog ikke overstige 30 % af de tilgængelige point, medmindre der anvendes konkurrencepræget dialog, hvor der ikke er en sådan grænse. Det bør bemærkes, at langt de fleste kontrakter i Ukraine tildeles på grundlag af den laveste pris, og at der anvendes elektronisk auktion til at udpege det laveste tilbud. I fremtiden kan der under loven om offentlige udbud fra 2020 blive anvendt en mere kvalitetsorienteret tilgang ved indkøb af hiv-tjenester.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Ukraines nationale folkesundhedscenter (ansvarligt for indkøb af tjenesteydelse)
- 100 % Life (organisation, der støtter og repræsenterer patienter)
- Ukraines sundhedsministerium (tilsyn med folkesundhedscentret)
- Prozorro-platformen (offentliggørelse af og deltagelse i udbud)

Sociale indvirkninger

- Øget bevidsthed om og henvisning af flere hiv-smittede til behandling vil bidrage til at reducere antallet af nye infektioner og samtidig forbedre livskvaliteten for de berørte personer og deres familier. Samarbejde med kvalificerede og erfarne organisationer, herunder NGO'er, og den målrettede indsats for at involvere patienterne i deres egen pleje anses for at være afgørende for disse kontrakters succes.

Andre fordele

- Gennemsigtige kontrakttildelingsprocedurer, herunder procedurer for sundhedstjenesteydelser og medicin, medfører vidtrækkende fordele for det ukrainske samfund. Ved at øge gennemsigtigheden og konkurrenceniveauet i forbindelse med offentlige udbud anslås det, at ProZorro har sikret en besparelse på 10 % i de offentlige udgifter, som kan rettes mod sociale behov. Borgere og virksomheder kan se, hvordan offentlige midler bruges, og det skaber større tillid til statslige tjenester.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Udbud af hiv-støttetjenester kræver en forståelse af markedet og anvendelse af målrettede kriterier for at sikre et godt resultat.
- Kravene om tidligere erfaring og personalets kvalifikationer skal stå i et rimeligt forhold til behovet for at sikre, at flere organisationer, herunder NGO'er og sociale virksomheder, kan deltage i udbuddet.
- de tekniske specifikationer bør også afspejle de resultater, der ønskes af tjenesterne, uden at være for præskriptive.

Kontakt

Artem Kremen, Ukraines nationale folkesundhedscenter, a.kremen@phc.org.ua

30. Ansvarlig for indkøb af beskyttelseshandsker til sundhedssektoren i Finland

Ordregivende myndighed, land: Tammerfors kommune (Tuomi Logistiikka Oy), Finland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sundhedsydelser

Indledning/indkøbsmål

Det er velkendt, at produktionen af beskyttelseshandsker til sundhedssektoren er forbundet med problemer med arbejdstagernes rettigheder og sundhed, arbejdstid og arbejdsvilkår. Disse problemer er blevet påpeget af Finnwatch, en ikkestatslig organisation med fokus på globalt virksomhedsansvar, og af andre organisationer. Produktion, anvendelse og bortskaffelse af beskyttelseshandsker giver også anledning til forskellige miljøproblemer. Det gælder f.eks. vinylhandsker fremstillet af PVC, som tidligere blev anvendt i sundhedssektoren. På grund af materialet var det kompliceret at bortskaffe disse handsker. Håndtering af PVC-affald er meget problematisk på grund af chlorindholdet. Vinylhandsker udsætter også bæreren for kemiske stoffer og medfører ofte hudproblemer.

Tammerfors kommune (Tuomi Logistiikka Oy) iværksatte derfor en udbudsprocedure for beskyttelseshandsker til brug i sundhedssektoren, hvor leverandørerne skulle anvende ansvarlige produktionsmetoder. Kommunen inddrog også miljøaspekterne ved at tage hensyn til levetidsomkostningerne for beskyttelseshandskerne og ikke kun købsprisen.

Genstand

Udbud af beskyttelseshandsker til sundhedssektoren i Tammerfors kommune

Udbudsfasen og -kriterier

Kommunen medtog krav vedrørende produktionsmetoder i udbudsdokumenterne i henhold til artikel 18, stk. 2, og artikel 42 i direktiv 2014/24/EU.

Leverandørerne/producenterne skulle overholde ILO's erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet i hele den globale værdikæde i forbindelse med produktionen af beskyttelseshandsker. Kravene blev fastsat som kontraktbestemmelser. Der blev også taget hensyn til livscyklusomkostninger som et tildelingskriterium.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Gennem sine indkøb søger Tammerfors kommune at fremme globalt ansvar, de ansattes trivsel og miljøet samt en mere retfærdig økonomi. Dette udbud tog derfor sigte på omkostningsbesparelser, miljøkvalitet og sociale hensyn. Kommunen ønskede også et mere fornuftigt produktudvalg. Mens der under tidligere kontrakter blev stillet næsten ti typer beskyttelseshandsker til rådighed, ønskede kommunen nu at have én type.

Verifikation

Som en del af tilbuddet skulle tilbudsgiverne udfylde et selvevalueringskema vedrørende sociale og etiske aspekter udviklet af det finske beskæftigelsesministerium. Spørgsmålene havde til formål at afklare produktionens sociale ansvar i risikolande. Disse spørgsmål vedrørte fremstillingsbetingelserne for de varer, der blev leveret i henhold til kontrakten, uanset om varerne er fremstillet af leverandøren eller af en underleverandør. Tilbudsgiverne udfyldte spørgeskemaet og blev også anmodet om at indsende en bæredygtighedsrapport eller en lignende erklæring om deres anvendelse af ILO-erklæringen. Implementeringen af virksomhedernes ansvar overvåges hvert år i kontraktperioden af Tammerfors kommune.

Kontraktens værdi

Kontraktværdien for køb af beskyttelseshandsker var ca. 300 000 EUR mellem januar 2016 og oktober 2016.

Retsgrundlag

- Artikel 42 (tekniske specifikationer) og artikel 18, stk. 2 (udbudsprincipper — overholdelse af de gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbejdsmarkedsgivning) i direktiv 2014/24/EU.

- I henhold til den finske lov om offentlige udbud og koncessioner skal ordregivende myndigheder bestræbe sig på at tilrettelægge deres indkøb, således at de kan gennemføres på den mest økonomiske og systematiske måde af høj kvalitet ved at udnytte de eksisterende konkurrencevilkår og tage hensyn til miljømæssige og sociale aspekter.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Tammerfors kommune
- Leverandør: Abena Finland Oy
- Slutbruger af handskerne: ansatte i sundhedssektoren og de patienter, de behandler

Sociale indvirkninger

Fokuseringen på livscyklusomkostninger førte til indkøb af nitrilhandsker i stedet for vinylhandsker. Nitrilhandsker har en højere startpris pr. enhed. Det er dog generelt billigere at indkøbe en større mængde nitrilhandsker, hvis livscyklusomkostningerne tages i betragtning. Dette reducerer også logistikomkostningerne. Omkostningerne er derfor ca. 100 000 EUR lavere end den tidligere kontrakt om beskyttelseshandsker. Samtidig kan Tammerfors kommune mindske de miljømæssige virkninger af sine indkøb og tage hensyn til arbejdstagernes rettigheder og arbejdsvilkår.

Det kan opsummeres som følger:

- Der blev opnået betydelige omkostningsbesparelser ved at tage livscyklusomkostningerne i betragtning. Dette førte til en mere strømlinet produktudvælgelse og produkter af højere kvalitet.
- Udbuddet fremmer renere materialecyklusser, da bortskaffelsen af nitrilhandsker er mere miljøvenlig end bortskaffelse af vinylhandsker.
- I forbindelse med udbuddet tages der hensyn til de sociale aspekter af produktionskæden.

Andre fordele

- Nitrilhandsker giver bedre beskyttelse og større mekanisk styrke end latexhandsker. De er ikke-allergene og kan bortskaffes ved forbrænding.
- Lavere logistikomkostninger, fordi indkøbet af beskyttelseshandsker er strømlinet til én type.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Tammerfors kommune erfarede, at det er muligt at købe handsker af bedre kvalitet med lavere omkostninger, mindre miljøpåvirkning og en mere bæredygtig produktion.

Kontakt

Nina Wihlman, Category Manager ved Tuomi Logistiikka Oy, Nina.wihlman@tuomilogistiikka.fi.

31. Oslos strategi for fremme af almennyttige leverandører af sundheds- og socialydelser

Ordregivende myndighed, land: Oslo kommune, Norge

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sundhedsydelser

Indledning/indkøbsmål

Almennyttige organisationer har en lang tradition for at levere sundheds- og socialydelser til personer med plejebehov i Oslo. I erkendelse af den samfundsmæssige værdi, som almennyttige aktører tilfører, søgte Oslo kommune at styrke denne type udbyders adgang til markederne for offentlige udbud og nå målet om, at mindst 25 % af det samlede antal plejehjemspladser i Oslo skal drives af almennyttige udbydere inden 2025.

Pr. juni 2019 driver kommercielle aktører 1 188 plejehjemspladser i Oslo, hvilket svarer til 29 % af det samlede antal pladser. Almennyttige aktører driver 746 pladser eller ca. 18 % af det samlede antal pladser. De resterende 53 % af pladserne drives af det offentlige.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Levering af sundheds- og socialydelser er en lovbestemt forpligtelse, som Oslo kommune kan vælge selv at opfylde som direkte tjenesteyder eller alternativt ved at indgå kontrakter med aktører, der leverer tjenesteydelsen på dens vegne. Sådanne kontrakter bør i videst muligt omfang svare til de krav, som kommunen overholder, når den handler som direkte tjenesteyder.

Kontrakterne om sundheds- og socialydelser er normalt af høj værdi og med flere års varighed (ofte på til ti år). Det er afgørende, at sådanne tjenester opfylder de behov, som brugerne af tjenesterne og brugergrupperne har identificeret. Dette betyder, at prisen ikke nødvendigvis er det mest relevante element i vurderingen af tjenesteydelserne, og at udbuddet af tjenester også skal tilpasses brugernes skiftende behov.

Oslostrategien for øget adgang til og fremme af almennyttige leverandører af sundheds- og plejetjenester indgår i en bredere strategisk tilgang til offentlige udbud, som gennemføres af Oslo kommune (byrådets forslag 1104/17). Denne strategi har som overordnet mål at forenkle og udnytte reglerne om offentlige udbud mere strategisk og har været i kraft siden januar 2017 efter gennemførelsen af direktiv 2014/24/EU i national lovgivning (lov nr. 73 af 17. juni 2016 og bekendtgørelse nr. 974 af 12. august 2016 om offentlige udbud).

For at nå målet om 25 % almennyttige leverandører ønsker kommunen at udfase nogle af de kontrakter, som aktuelt er indgået med kommercielle aktører, og samtidig indføre en række foranstaltninger, der kan øge deltagelsen af almennyttige aktører på det lokale marked for offentlige udbud.

Oslo kommune har sat fokus på sundheds- og socialydelser på grund af den øgede sociale dimension af deres aktiviteter. I den forbindelse ønsker kommunen at sikre, at de offentlige midler, der bruges på en samfundsorienteret aktivitet, igen kommer samfundet til gode.

Strategien omfatter fire hovedinstrumenter med henblik på at nå det forventede mål. Disse instrumenter er forskelligartede og anvendes i hele udbudscyklussen.

- **Reserverede kontrakter:** Strategien har til formål at maksimere mulighederne for at anvende reserverede kontrakter for almennyttige aktører for at øge deres samlede vægt ved leveringen af sundheds- og socialydelser. Varigheden af kontrakter, der indgås som følge af en reserveret kontrakt, må ikke overstige tre år i overensstemmelse med artikel 77.
- **Hensyn af særlig relevans for almennyttige aktører:** For kontrakter, der er åbne for alle typer af konkurrenter, sigter strategien mod at lægge særlig vægt på kvalitetskriterier, enten som en del af tekniske specifikationer, tildelingskriterier, kvalifikationskrav, gennemførelseskriterier eller kontraktens generelle betingelser. Blandt disse hensyn er: brugernes behov for kvalitet, kontinuitet, universelt design, acceptable priser, tilgængelighed og et omfattende tjenestetilbud, ekspertise og erfaring, brugerdeltagelse og beskyttelse af brugernes integritet. Ordregiveren understreger også behovet for diversitet, kontinuitet og innovation. Mobiliseringen af ressourcer i brugerens umiddelbare miljø er også en prioritet.

- **Kontraktbestemmelser, der sikrer kvaliteten af tjenesteydelserne til borgerne og gode arbejdsvilkår for arbejdstagerne:** Byrådet har vedtaget Osломodellen for sundheds- og plejesektoren (byrådssag 1006/19). Med denne kodeks for god praksis fastsættes der en forpligtelse til, at arbejdstagere, der udfører en kontrakt for Oslo kommune, hovedsagelig skal være fastansatte. Dette gælder også for underentreprenører. Arbejdsstyrken i sundheds- og socialsektoren har en betydelig andel af deltidsansatte — i gennemsnit to ud af tre i de norske kommuner. Lange vagter, skifteholdsarbejde og natarbejde gør det vanskeligt at håndhæve krav om fuldtidsarbejde. Kommunen skal derfor kræve, at arbejdstiden for kontraktansatte arbejdstagere er så tæt på fuldtid som muligt, og at dette mål i det mindste fremmes så vidt muligt. Ifølge kodeksen skal alle arbejdstagere med patient- og brugerkontakt kunne kommunikere godt på norsk, både mundtligt og skriftligt. Dette krav er obligatorisk og begrundet i lyset af jobkategorierne og jobbenes indhold. Den norske arbejds- og velfærdsforvaltning (NAV) er hovedkanalen for nye ansættelser i sektoren. Byrådet bestræber sig også på, at sektoren skal være så inkluderende som muligt med arbejdstagere, der kan have behov for yderligere støtte eller ledsagelse for at sikre deres fulde integration på jobbet.
- **Dialog med almennyttige aktører:** For at styrke de almennyttige aktørers position inden for sundheds- og socialsektoren vil kommunen fremme en systematisk dialog med almennyttige tjenesteydere og de sammenslutninger, der repræsenterer deres interesser. Denne dialog vil især fokusere på, hvad der er nødvendigt for at levere tjenesteydelser af høj kvalitet til kommunen og samfundet, hvad der er muligt for dem som leverandører, og hvordan deres adgang til offentlige udbud kan forbedres. For hvert udbud om sundheds- og socialydelser skal kommunen iværksætte forberedende foranstaltninger med henblik på at vurdere, i hvilket omfang almennyttige organisationer kan deltage i hvert udbud.

Kontraktens værdi

Afhænger af de specifikke kontrakter, der udbydes. Til orientering brugte Oslo kommune over 59 mia. NOK (5,9 mia. EUR) på sundhedspleje, sygepleje, pleje og sociale tjenesteydelser i 2018 (Statistik Norge).

Retsgrundlag

- Artikel 20, 40, 67, 70 og 77 i direktiv 2014/22/EU.
- Oslos strategi for fremme af almennyttige leverandører af sundheds- og socialydelser

Aktører

- Ordregivende myndighed: Oslo kommune
- Leverandører, der er indgået kontrakt med: Almennyttige udbydere af sundheds- og socialydelser
- Støtte til integration af beskæftigelsesklausul: Den norske arbejds- og velfærdsforvaltning (NAV)
- Deltagere i dialogen: Udbyderorganisationer og brugergrupper
- Brugere: modtagere af sundheds- og socialydelser

Sociale indvirkninger

- Strategien blev først vedtaget i oktober 2019, og de sociale virkninger er endnu ikke blevet identificeret eller kvantificeret. Hovedformålet med en sådan bestemmelse er at øge andelen af pladser i plejehjem, der drives af almennyttige udbydere af sundheds- og socialydelser. Ved at øge andelen af almennyttige aktører til mindst 25 % inden 2025 ønsker kommunen at fremme en multiplikatoreffekt, da mange af disse aktører arbejder under og med et socialt sigte. Fordelene ved at indgå kontrakter med almennyttige udbydere vil derfor vende tilbage til samfundet som helhed.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Strategien, som blev vedtaget i oktober 2019, er i gennemførelsesfasen.

Kontakt

Byrådet i Oslo, afdelingen for ældre, sundhed og arbejde, postmottak@byr.oslo.kommune.no

SEKTOR 7- Sociale tjenesteydelser

32. Integration af indvandrere på arbejdsmarkedet ved brug af en social obligation

Ordregivende myndighed, land: Økonomi- og beskæftigelsesministeriet, Finland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Indledning/indkøbsmål

I 2015 oplevede Finland en hurtig stigning i antallet af personer, der ankom til landet. Som led i reaktionen på dette iværksatte økonomi- og beskæftigelsesministeriet et projekt, der skulle hjælpe nyligt ankomne immigranter med at få adgang til arbejdsmarkedet. Arbejdsløsheden blandt immigranter var ca. dobbelt så høj som blandt finnerne.

Efter en forsknings- og markedsundersøgelse besluttede ministeriet at gennemføre projektet som en social obligation (en SIB) — en form for indgåelse af kontrakter om sociale resultater, hvor en privat partner yder finansiering og påtager sig resultatrisikoen. Med SIB-kontrakter betaler det offentlige organ kun, hvis der opnås bestemte resultater. I dette tilfælde var resultatindikatorerne baseret på et reduceret behov for arbejdsløshedsunderstøttelse og øgede skatteindtægter fra beskæftigelse af deltagerne i programmet.

Dette projekt, "Koto SIB", var et af de første projekter, der blev gennemført i Europa, og blev finansieret i fællesskab af Den Europæiske Investeringsfond og Europa-Kommissionen samt en række private og institutionelle investorer.

Genstand

I slutningen af 2015 blev der iværksat en udbudsprocedure med henblik på at udpege en projektleder for SIB-projektet. Projektlederen skulle være ansvarlig for opgaver som f.eks.:

- etablering af en investeringsfond
- markedsføring af fonden over for eksterne investorer, herunder fonde og privatpersoner
- ansættelse af instruktører, søgning efter job og tilrettelæggelse af kurser for deltagerne.

Måltallet for deltagere i programmet blev fastsat til 2 500 over tre år, og tjenesterne omfattede uddannelse og jobspecifik oplæring. Når deltagerne er kommet i beskæftigelse, modtager de løbende faglig, sproglig og kulturel støtte.

Udbudsfase og -kriterier

I december 2015 blev der offentliggjort en forhåndsmeddelelse (PIN) i Den Europæiske Unions Tidende med anmodning om oplysninger fra markedet. Forhåndsmeddelelsen indeholdt en beskrivelse af ministeriets ønske om at etablere en social obligation (SIB) for at teste nye modeller for uddannelse og beskæftigelse med henblik på at sætte skub i beskæftigelsen af immigranter. Flere organisationer besvarede forhåndsmeddelelsen, og der blev afholdt en informationsdag, hvor der blev fremlagt udkast til dokumenter, og markedsaktørerne kunne fremsætte bemærkninger.

I marts 2016 blev der offentliggjort en udbudsbekendtgørelse i forbindelse med det åbne udbud med indkaldelse af forslag til projektledelse for SIB. Projektlederen skulle være ansvarlig for opgaver som f.eks.:

- projektets udformning og forvaltning
- tilrettelæggelse af uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter for immigranter i overensstemmelse med projektets output i samarbejde med tjenesteydere
- overvågning, foreløbig rapportering og endelig rapportering.

I tildelingskriterierne blev der lagt vægt på projektplanen (60 %) og projektpersonalets erfaring (40 %). Der blev kun modtaget ét tilbud som svar på udbuddet fra Epiqus Oy (nu FIM Vaikuttavuussijoitukset Oy). Dette afspejler projektets innovative karakter og det

relativt lille antal virksomheder, der opererer på dette marked. En række tjenesteydere blev medtaget i tilbuddet som underentreprenører med henblik på at tilbyde uddannelse, erhvervsuddannelse og jobformidling på forskellige steder i Finland.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det vigtigste socialpolitiske mål med udbuddet var at skabe beskæftigelsesmuligheder og tilskynde til integrationen af immigranter på det finske arbejdsmarked. Projektet blev også betragtet som en mulighed for at teste SIB-modellen i Finland og afgøre, om den kan overføres til andre steder.

Verifikation

Projektlederens betaling fastlægges ved at sammenligne de skatter, der genereres, med de arbejdsløshedsydelse, der spares, gennem

- deltagerne i SIB-programmet og
- en kontrolgruppe, der integreres efter en traditionel model.

Sammenligningen foretages efter udløbet af kontraktperioden. Hvis projektet medfører besparelser for regeringen, modtager projektlederen halvdelen af dem. Projektlederen modtager desuden et gebyr på 1 500 EUR for hver, der modtager mere end 70 dages uddannelse.

Kontraktens værdi

Kontrakten har en anslået værdi af 8 625 000 EUR. Den samlede kontraktværdi bestemmes imidlertid på grundlag af resultaterne i henhold til kontraktvilkårene. Den samlede værdi af investeringsfonden under denne SIB er 14,2 mio. EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 40 (indledende markedsundersøgelser) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Økonomi- og beskæftigelsesministeriet, Finland
- Strategiske partnere: Hansel (indkøbscentral) SITRA (finsk innovationsfond)
- Projektleder: Epicus Oy
- Andre investorer: Den Europæiske Investeringsfond
- Tjenesteydere

Programdeltagere

Sociale indvirkninger

- Indtil videre tyder resultaterne på, at 50 % af deltagerne i Koto SIB fandt beskæftigelse, hvilket er betydeligt bedre end kontrolgruppen.
- Deltagerne i programmet modtager personlig coaching ud over sprogundervisning og jobtræning. Uddannelsen varer normalt 3-4 måneder.
- Der ydes også støtte til arbejdsgivere, hvoraf nogle ikke tidligere havde erfaring med beskæftigelse af immigranter.
- Ved udgangen af 2019 var der i alt 2 211 deltagere i Koto SIB, hvoraf 869 var i beskæftigelse. Der er tale om en bred vifte af job og arbejdsgivere, hvoraf de mest almindelige er inden for catering-/restaurationssektoren, logistik, rengøring og fremstillingsvirksomhed. Demografisk er programdeltagerne fordelt mellem 63 % mænd og 37 % kvinder, hvilket til dels afspejler det højere antal mandlige migranter i Finland.

- Deltagere med videregående uddannelse er også blevet tilbudt uddannelse i virksomhedsdrift og iværksætteri, herunder et [teknologisk opstartsprogram](#).

Andre fordele

- Ministeriet har opnået besparelser på mindst 20 mio. EUR gennem dette initiativ siden 2016. Efter Koto SIB-programmets succes anvendes denne model af andre finske offentlige myndigheder, f.eks. til at levere ungdomstjenester.
- Ministeriet besluttede også at udbyde et andet projekt efter en lignende model, denne gang med henblik på at yde beskæftigelsesstøtte til langtidsledige, som ikke er immigranter. Dette projekt blev udbudt ved hjælp af konkurrencepræget, og kontrakten blev indledt i 2019.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Sonja Härmäläinen, migrationsdirektør i ministeriet og projektansvarlig, udtaler: "Det er vigtigt for projektet og dets succes, at vi har en koordinator, der forstår kompleksiteten af investeringerne, fordi der er så mange ting, der kommer i spil. Vi taler om indhentning af private investeringer, indgåelse af kontrakt med den nye projektleder, måling af resultaterne på en ny måde ... det er afgørende, at vi har en uafhængig koordinator, der kan komme med nye idéer".

Kontakt

Susanna Piepponen, seniorspecialist, økonomi- og beskæftigelsesministeriet, susanna.piepponen@tem.fi

33. Fælles udformning af udbud af vedligeholdelse af offentlige boliger

Ordregivende myndighed, land: Seoul Housing and Communities Corporation, Republikken Sydkorea

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Introduktion/udbudsmål

Dette initiativ er et eksempel på fælles udformning af et offentligt udbud af tjenester iværksat af Seoul Housing and Communities Corporation (SH) og Seoul Social Economy Center (SSEC). Initiativet havde to formål:

- at sikre et godt boligmiljø for beboerne i offentlige lejligheder, som hovedsagelig er lavindkomsthusholdninger, ved at levere vedligeholdelsestjenester af høj kvalitet gennem socialøkonomiske organisationer og virksomheder (SEOE'er)
- at åbne et nyt marked for sociale virksomheder i et stort offentligt lejlighedskompleks.

I koreansk lov er der defineret fire kategorier af SEOE'er: sociale virksomheder, kooperativer, lokale virksomheder og selvhjælpende virksomheder. I dette tilfælde bestod konsortiet af et kooperativ og en social virksomhed.

SH og SSEC foreslog for første gang SSEC og nogle få socialøkonomiske virksomheder i 2017 at oprette et kontor for vedligeholdelse af offentlige boliger (lejede lejligheder) efter en socialøkonomisk model. Denne integrerede forvaltningsmodel er ejet af lokalsamfundet og rummer flere boligvelværdsperspektiver.

Det omfatter ikke kun traditionel vedligeholdelse af bygninger (f.eks. rengøring, sikkerhed, sanitet, elektricitet, elevatorer osv.), men også samfundstjenester i lejlighedskomplekset (f.eks. beskæftigelsesrådgivning til beboerne, pleje af ældre og børn i lokalsamfundet, forvaltning af lokalområder, kulturelle arrangementer osv.).

Genstand

Levering af vedligeholdelse og forvaltning af offentlige lejligheder og af samfundstjenester

Udbudsfasen og -kriterier

Seoul Housing and Communities Corporation (SH) udformede udbudsproceduren for at sikre, at SEOE'er ville deltage i projektet, ved at tilføje følgende elementer:

- fælles udformning af proceduren for kontraktindgåelse med den socialøkonomiske sektor
  - sænkning af tærsklerne for at deltage i udbuddet for at sikre, at nye SEOE'er på markedet kunne deltage
  - brug af en kontrakt, der er reserveret til socialøkonomiske virksomheder.
- vejledning af SEOE'er, så de blev certificeret til at forvalte kollektive boliger, som f.eks. et offentligt lejlighedskompleks.

Det instrument, der blev anvendt i den offentlige udbudsprocedure, var en kontrakt reserveret til sociale virksomheder (svarende til artikel 77 i direktiv 2014/24/EU) i henhold til artikel 9 om kontraktmetoder i Sydkoreas [lov om kontrakter med lokalregeringer](#) og artikel 12 om offentlige institutioners præferencekøb i [lov om fremme af sociale virksomheder](#) som ændret indtil 30. juni 2013.

Følgende økonomiske aktører kunne afgive tilbud (der blev tilskyndet til fælles tilbud):

- boligforvaltning (85 % af den samlede kontrakt): boligforvaltningsselskab
- boligvelværdstjeneste (15 % af den samlede kontrakt): velværdsvirksomhed eller socialøkonomisk virksomhed som defineret i artikel 7 og 8 i lov om fremme af sociale virksomheder.

Følgende kriterier blev anvendt ved vurderingen af tilbuddene:

- Virksomhedens kapacitet: 80 %

(vurderet på grundlag af: virksomhedens finansielle status og kredit, tidligere erfaring med lignende projekter med hensyn til størrelse og indhold, antal teknikere med de krævede kvalifikationer, procentdel af investeringer i forskning og udvikling, risikostyringspolitikker og tidsstyring)

- Konkurrenceevne i forhold til de foreslåede omkostninger ved hele projektet: 20 %

SH valgte et konsortium af SEOE'er bestående af et kooperativ og en social virksomhed, som varetog vedligeholdelsesopgaverne og funktionen som social tjenesteyder. Initiativet blev indledt i 2017 i et lejlighedskompleks i byen Shinnæ, distriktet Jungang, Seoul, hvor de udvalgte SEOE'er er ansvarlige for forvaltningen af vedligeholdelsen af hele komplekset (1 300 boligenheder).

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det socialpolitiske formål med proceduren var at gøre det lettere for socialøkonomiske organisationer at deltage i et udbud om levering af kvalitetsprægede vedligeholdelsestjenester i offentlige lejeboliger. Et andet mål var at skabe arbejdspladser for beboerne i lejlighedskomplekset, hvor koncentrationen af lavindkomstfamilier er høj.

Verifikation

Den ordregivende myndighed kontrollerede, at de økonomiske aktører opfyldte kriterierne i overensstemmelse med national lovgivning.

Værdien af kontrakten om forvaltning af vedligeholdelseskontoret er på ca. 300 000 EUR, og kontrakten om lokaltjenester i lejlighedskomplekset er på ca. 1,1 mio. EUR.

Den samlede værdi af tjenesteydelserne beløb sig således til 1,4 mio. EUR over to år (fra oktober 2015 til oktober 2017). Tilbuddene var dog opdelt i tre kontrakter (to vedrørende vedligeholdelse og en vedrørende lokaltjenester).

Retsgrundlag

- Artikel 9 (kontraktmetoder) i [lov om kontrakter med lokalregeringer](#), som giver mulighed for at reservere en kontrakt, svarende til bestemmelsen i artikel 77 i direktiv 2014/24/EU
- Artikel 12 (offentlige institutioners præferencekøb) i [lov om fremme af sociale virksomheder](#) som ændret indtil 30. juni 2013
- Korea er part i WTO's aftale om offentlige udbud, og de anvendte foranstaltninger er i overensstemmelse med denne aftale.

Aktører

- Projektleder og ordregivende myndighed: Seoul Housing and Communities Corporation (SH) — et kommunalt foretagende med ansvar for opførelse og forvaltning af offentlige lejeboliger
- Støtte til sociale virksomheder: Seoul Social Economy Centre (SSEC)
- Tilbudsgivere: Socialøkonomiske organisationer — herunder "Green Environment Korea", som leverede tjenesteydelserne
- Modtagere: Beboere i lejlighedskomplekset, som forbrugere og som ansatte hos den udvalgte tjenesteyder.

Sociale indvirkninger

- I dette tilfælde samarbejdede et offentligt kontor og den socialøkonomiske sektor fra udformningen af udbudsproceduren med et fælles mål om at sikre en bedre service og et bedre miljø for beboerne i det offentlige boligbyggeri.
- SEOE'er anerkendes for deres ekspertise inden for tekniske og sociale aspekter af udvikling og vedligeholdelse af offentlige boliger. Det offentlige foretagende styrkede udbuddets sociale værdi ved at revidere dets traditionelle tilbudspraksis til fordel for SEOE'er.
- Tjenesteyderne skabte job for beboerne i det offentlige lejlighedskompleks, primært hjemmearbejdende ægtefæller, der søgte deltidsjob, eller arbejdsløse beboere.

Andre fordele

- Eksemplet kan nemt kopieres og udvides til andre offentlige og private kollektive boliger (store lejlighedskomplekser med flere tusinde boligenheder), som er den mest udbredte type boliger i byen Seoul. Denne model kan derfor åbne op for et nyt forretningsområde for socialøkonomiske virksomheder med store fremtidsudsigter og sociale virkninger.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Den beskrevne model var oprindeligt udformet som et integreret forslag om forskellige tjenester, der var tilpasset beboernes behov (herunder bygningsforvaltning, pleje og erhvervsuddannelse), som en slags model for cirkulær økonomi i ét lejlighedskompleks. Den omstændighed, at forskellige tjenesteydere var ansvarlige for at levere forskellige tjenester, gjorde det imidlertid undertiden vanskeligt at levere tjenesterne på en sammenhængende og omfattende måde.
- Hvis eksemplet gentages, bør kontraktens størrelse øges, og udbuddet bør omfatte mere integrerede tjenester. Kontraktens varighed bør forlænges for at sikre en mere stabil levering af tjenesteydelser.
- Det anbefales at skabe mere fleksible betingelser for oprettelse af et konsortium mellem virksomhederne.

Kontakt

Ahreum Kim, Team Manager, Global Social Economy Forum (GSEF) Sekretariat, ahreum.kim@gsef-net.org

Li Yoo, Senior Manager, Seoul Social Economy Center, lilyatom@sehub.net

34. Fælles udformning og gennemførelse af en tjeneste vedrørende styrkelse af viden og færdigheder hos forældre med mindreårige børn

Ordregivende myndighed, land: Brescia kommune, Italien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Introduktion/udbudsmål

Denne procedure omfatter udvælgelse af økonomiske aktører, der kan deltage i en fælles udformning af en tjeneste henvendt til familier med mindreårige børn (børn under 18 år) i Brescia kommune. Det endelige mål med den tjeneste, der vil blive leveret på et senere tidspunkt, er at:

- fremme en korrekt udvikling og vækst for alle børn i deres familier ved at styrke familierelationer og beskytte børnene eller de mindreårige mod enhver forstyrrelse, der kan påvirke deres trivsel
- støtte en bedre inklusion af familier i lokalsamfundene.

Denne tjeneste er henvendt til familier med mindreårige, der bor i Brescia Kommune, som spontant henvender sig til tjenesten, eller som skal samarbejde med den efter en domstolsafgørelse.

Hvis standarderne for en tjenesteydelse, der skal indkøbes, er veldefinerede, kan kommunen iværksætte en standardprocedure for offentlige udbud. Hvis kommunen imidlertid ønsker at definere sine standarder mere detaljeret eller indføre nye innovative elementer, kan en fælles udformning være en interessant løsning med henblik på at inddrage økonomiske aktører og finde nye idéer til forbedret udformning og levering af tjenester.

Brescia kommune har tidligere organiseret sine tjenester for børn og deres familier centralt. I 2015 gennemførte kommunen en omstrukturering af tjenesterne: Der blev oprettet fem områdetjenester med hver sin ansvarlige. Med denne indkaldelse ønskede kommunen at forbedre den måde, hvorpå den eksisterende tjeneste er organiseret på områdeniveau, ved at etablere tværfaglige teams for hvert område med fokus på en social indsats i lokalområdet⁴. Hensigten med den sociale indsats i lokalområdet er at forebygge problemer for og marginalisering af familier og i de mest ekstreme tilfælde at beskytte børn og så vidt muligt undgå, at de adskilles fra deres familier.

Idéen til denne indkaldelse af tilbud opstod under den regelmæssige dialog og det regelmæssige samarbejde mellem Brescia kommune og de aktører, der deltager i Brescias "Piano di Zona" (lokalplan). En sådan plan er påkrævet i henhold til Italiens lov nr. 328/2000, som fastlægger reglerne for planlægning og omstrukturering af socialpolitikker og -tjenester. Denne plan er et instrument til programmering af leveringen af sociale tjenesteydelser på lokalt plan. Den fastlægger de prioriteter, strategiske mål, måder, midler og menneskelige ressourcer, der er nødvendige for at gennemføre et integreret system af offentlige tjenester og sociale interventioner.

Genstand

Fælles udformning af en tjeneste vedrørende styrkelse af viden og færdigheder hos forældre med mindreårige børn

Udbudsfase og -kriterier

---

⁴ Gennem en social indsats i lokalområdet hjælper socialarbejdere og andre fagfolk borgerne med at forbedre deres forbindelser og tilhørsforhold til det lokalsamfund, de lever i, ved hjælp af en kollektiv indsats.

Den første fase i proceduren var et offentligt udbud, der havde til formål at udvælge den eller de økonomiske aktører, som skulle udvikle aktiviteterne til fælles udformning af den pågældende tjenesteydelse. Tilbuddene blev vurderet på grundlag af det bedste forhold mellem pris og kvalitet. Der blev tildelt point fra 0-80 for projektets kvalitet, mens der højst blev tildelt 20 point for det økonomiske tilbud.

Kvalitetskriterierne var følgende:

- Tilrettelæggelse af tjenesteydelsen — højst 40 point fordelt som følger:
  - generel udvikling af projektforslaget (20 point) med særlig vægt på de aktiviteter, der kræves for hver faglig profil, og opfyldelsen af tjenesteydelsens overordnede formål og målsætninger
  - beskrivelse af procedurer og metoder for udformning, vurdering og planlægning af tiltagene i samarbejde med den offentlige sociale tjeneste (10 point)
  - beskrivelse af de måder, hvorpå de forskellige faglige profiler samarbejder med de specifikke løbende tjenester (f.eks. PIPPI-familierådgivningsprojektet⁵ eller familieplejeprojektet), og af de nye tjenester, der skal gennemføres (f.eks. undervisningstiltag i kommunale børnehaver) (10 point)
- Fagligt team: højst 25 point fordelt som følger:
  - antallet og kvaliteten af det personale, der ansættes i tjenesten, som fastlægges i fællesskab (med angivelse af antallet af fuldtids- og deltidsansatte, gennemsnitlig anciennitet i stillingen, specifik yderligere erfaring og kvalifikationer inden for det område, der er angivet i kravene) (10 point)
  - koordinerings- og støttemekanismer med henblik på at skabe et fælles sprog blandt de forskellige involverede fagpersoner (metoder til styrkelse af teambuilding, værktøjer til udvikling af tværfaglige integrerede evalueringer, specifikke resultatmål for hver fagperson og identifikation af de opnåede foreløbige og endelige resultater) (10 point)
  - uddannelse og teknisk plan for efter- og videreuddannelse, der foreslås personalet, med undtagelse af den obligatoriske uddannelse, der kræves i henhold til loven, og den uddannelse, der foreslås i det økonomiske tilbud (5 point)
- samarbejde med lokalsamfundet — højst 15 point fordelt som følger:
  - beskrivelse af metoderne til samarbejde med forskellige faglige profiler samt de institutioner og aktører, der er aktive i det geografiske område, samt af de instrumenter, der skal lette samarbejdet (10 point)
  - innovative forslag til udvikling og styrkelse af forældres viden og færdigheder (5 point).

De forskellige faglige profiler arbejder sammen med familierne på følgende måde:

- Psykologen tilbyder psykologisk, uddannelsesmæssig, social og klinisk støtte.
- Underviseren har til opgave at støtte forholdet mellem forældre og børn og inden for familien ved at arbejde i familiens hjem inden for rammerne af deres dagligdag.
- Socialarbejderen har til opgave at sikre, at familiens pleje- og hygiejnebehov opfyldes.
- Familieplejerådgiveren støtter igangværende plejeprojekter eller projekter, der skal iværksættes.
- Den etnokiniske konsulent har ansvaret for at fremme forståelsen, forbindelserne og forhandlingerne mellem en udenlandsk familie og de forskellige involverede tjenester og fagfolk.

---

⁵ PIPPI- programmet (program til forebyggelse af institutionalisering) blev iværksat i 2010 som resultat af et samarbejde mellem ministeriet for beskæftigelses- og socialpolitik, universitetet i Padua, ti italienske byer og sociale tjenester med henblik på at beskytte mindreårige. Programmet har til formål at forny interventionspraksis for at mindske risikoen for misrøgt og fjernelse af børn fra deres oprindelige familier som følge deraf. Dette opnås gennem en sammenhængende fastlæggelse af de forskellige indsatsområder med fokus på behovene hos børn i sådanne familier, idet der i analysen og imødekommelsen af disse behov tages hensyn til forældrenes og børnenes eget perspektiv.

- Den kulturelle og sproglige mediator har til opgave at lette formidlingen af tjenesterne til familier fra ikke-italienske kulturer.
- Tjenestekoordinatoren garanterer tjenestens kvalitet, fører tilsyn med gennemførelse af aktiviteterne og det involverede personale og kontrollerer tjenestens effektivitet og virkning.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Forbedring af den strategiske programmering og operationelle planlægning af de beskrevne tjenester
- Forbedring af udviklingen af samfundsarbejde inden for de fem geografiske områder i Brescia
- Styrkelse af de pågældende tjenesters forebyggende indsats for at undgå situationer med problemer, misbrug eller forstyrrelser, der kan berøre børn og mindreårige
- Bedre inklusion af de familier, som tjenesten vedrører, i lokalsamfundet og forebyggelse af uddannelsesmæssig fattigdom.

Verifikation

Med hensyn til den tekniske og finansielle kapacitet blev opfyldelsen af kravene til følgende seks faglige profiler (psykolog, underviser, socialarbejder, familieplejerådgiver, etnoklinisk konsulent, kulturel og sproglig mediator og tjenestekoordinator) kontrolleret af den ordregivende myndighed, som kontrollerede CV'erne for de fagfolk, som tilbudsgiveren havde givet oplysninger om.

Kontraktens værdi

Den årlige kontraktværdi for tjenesteydelsen er 600 275 EUR, ekskl. moms, dvs. et samlet beløb på 2 401 102,10 EUR, ekskl. moms, for fire år. Dette beløb skal suppleres med de ressourcer, som den eller de udvalgte økonomiske aktører skal stille til rådighed i form af samfinansiering.

Retsgrundlag

- Artikel 74-77 om den lempelige ordning for sociale og andre specifikke tjenesteydelser i direktiv 2014/24/EU
- Artikel 55 i lovdekret nr. 117 af 3. juli 2017 (lov om den tredje sektor), definerer instrumentet for fælles udformning af tjenesteydelser, blandt andre former for samarbejde mellem den offentlige forvaltning og aktører i den tredje sektor
- Italiens lov nr. 328/2000, som fastlægger reglerne for planlægning og omstrukturering af socialpolitikker og -tjenester.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Brescia kommune
- Partnerne i Brescias lokale handlingsplan: kommuner, sammenslutninger, sociale kooperativer Caritas (en sammenslutning af romersk-katolske hjælpeorganisationer, udviklings- og socialorganisationer) og sognene, der er aktivt involveret i planlægningen og leveringen af sociale politikker og tjenester på lokalt plan.
- Udvalgt tjenesteyder: En gruppe bestående af tre sociale kooperativer (to grupper bestående af tre sociale kooperativer deltog i indkaldelsen ved at indgive hvert deres tilbud).
- Brugere af tjenesten udformet i fællesskab: familier med mindreårige børn (både forældre og børn)

Sociale indvirkninger

Aktiviteterne blev indledt efter sommeren 2019, og virkningerne er endnu ikke blevet vurderet. Nøgleindikatorerne vil være det forventede fald i antallet af tilfælde, hvor børn fjernes fra hjemmet, og antallet af børn, der har været udsat for vold i hjemmet. De vigtigste sociale virkninger, der hidtil er opnået, er:

- Udformningen af denne tjeneste sammen med sociale kooperativer har resulteret i tjenesteydelser af højere kvalitet, idet man har inddraget perspektiver fra de sociale kooperativer, som har erfaringer på område og kendskab til situationen i de familier, som tjenesten vedrører.
- Den fælles udformning har bidraget til gennemførelsen af en forebyggende tilgang til beskyttelse af børn og i indsatsen for børn og deres familier sammen med andre projekter og tiltag, som kommunen har iværksat.
- Partnerskabsarbejdet mellem de forskellige involverede aktører (navnlig med skoler og gennem øget støtte til familier med hjælp fra andre familier) er blevet styrket.
- Der er skabt sikkerhedsnet omkring udsatte familier, som har til formål at forebygge situationer med isolation og marginalisering.

Andre fordele

- Proceduren med fælles udformning af tjenesteydelser er allerede blevet gentaget i Brescia. Denne indkaldelse er den anden udgave inden for rammerne af tjenester til børn, mindreårige og deres familier. Der er også indledt en procedure for iværksættelse af fælles udformning med henblik på at omstrukturere tjenesterne vedrørende bekæmpelse af ekstrem fattigdom og social udstødelse. En lignende indkaldelse kan også iværksættes på handicapområdet.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Den tidsramme, der er nødvendig for at etablere en tilsvarende administrativ procedure for fælles udformning af tjenesteydelser, er 30 % længere end den, der kræves for en almindelig offentlig udbudsprocedure, som omfatter tilknyttede personaleomkostninger og meget god organisation og planlægning fra kommunen.
- Der måtte gennemføres en indledende strategisk planlægningsfase inden for rammerne af den lokale handlingsplan inden lanceringen af denne fælles udformning. Formålet med planlægningen var at identificere kommunens behov, prioriteter og ressourcer med hensyn til den samlede levering af sociale tjenesteydelser. Denne fase hjalp med at fastlægge tjenestens standarder.
- Det er afgørende, at både kommunen og de andre involverede aktører stiller kompetent personale med viden om fælles udformning og den sociale situation på lokalt plan til rådighed. Det er også nødvendigt at råde over informative data om den sociale situation.

Kontakt

Massimo Molgora, HR og uddannelse, leder af afdelingen for sociale tjenesteydelser, MMolgora@comune.brescia.it

---

35. Deltagelsesorienteret definition af kvalitetsstandarder for udformning, tilrettelæggelse og levering af plejetjenester og medtagelsen heraf i offentlige udbud

Ordregivende myndighed: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdynia (kommunalt center for sociale tjenesteydelser i Gdynia), Polen

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Indledning/indkøbsmål

I 2011 og 2012 afholdt byen Gdynia arrangementet "Gdynias dialog om kvaliteten af plejetjenester". Formålet var at identificere og imødegå behovene og forventningerne hos aktørerne i plejesektoren med henblik på at forbedre kvaliteten af plejen. Det var en lejlighed til en bred debat med deltagelse af alle interesserede parter: Der deltog mere end 1 000 personer, herunder plejemodtagere og -udbydere. Plejemodtagere og -udbydere mødtes både i grupper og individuelt. Personer, der ikke kunne deltage i nogen af de 18 møder, blev besøgt og interviewet i deres hjem. Deltagerne blev spurgt, hvad der efter deres mening er en god plejetjeneste.

Som resultat heraf blev der udarbejdet fælles kvalitetskriterier, retningslinjer og standarder, som skal føre til en forbedring af plejekvaliteten og arbejdskvaliteten i plejesektoren.

De fastlagte standarder for plejetjenester blev derefter integreret i offentlige udbudsprocedurer. Ved at fastsætte krav vedrørende ansættelse af plejere (f.eks. mindsteløn, eksistensen af en egentlig kontrakt og en uddannelsesfond — til specialuddannelse og faglige kurser med henblik på at udvikle plejernes kvalifikationer og færdigheder — eller arbejdsgivernes bidrag til en lokal uddannelsesfond) ønsker de lokale myndigheder at give erhvervet som plejer et bedre omdømme og forbedre plejepersonalets uddannelsesniveau. Mottoet for "Gdynias dialog om kvaliteten af plejetjenester" var: "*Vi ønsker at se. Vi ønsker at høre. Vi ønsker at træffe fælles beslutninger*".

Genstand

Levering af effektive og inklusive plejetjenester, hvor der tages hensyn til plejemodtagernes særlige behov.

Udbudsfase og -kriterier

Fasen forud for indkøb

Det første resultat af fasen forud for indkøb var "chartret for kvalitet i plejen", som beskrev de overordnede værdier og de vigtigste kvalitetskriterier, som interessenterne havde udpeget, f.eks.: effektivitet, god forvaltning, positiv tilgang til samarbejde, informationsstrømme, gensidig respekt, tilgængelighed, ansvar, fleksibilitet og solidaritet.

Specifikationer

I udbudsprocedurer omfatter de tekniske specifikationer for plejetjenester de grundlæggende krav, der blev fastlagt på grundlag af høringen. Det mest fordelagtige tilbud vælges på grundlag af følgende tildelingskriterier:

- Pris — 45 %
- Kvaliteten og antallet af plejere tildelt kontrakten — 45 % (kvalitet vurderet efter det tildelte personales faglige kvalifikationer)

Plejepersonalets arbejdsvilkår — 10 %
Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse

Kontrakterne indeholder strenge krav for at sikre anstændige arbejdsvilkår for plejepersonalet (herunder løn og arbejdstid) og mulighed for selvudvikling og forbedring af faglige kvalifikationer. Indtil 2014 skulle entreprenøren f.eks. etablere en uddannelsesfond på 1 % af lønningerne, som skulle anvendes til specialuddannelse af plejepersonalet.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

"Gdynias standard for pleje i hjemmet" blev udviklet, da der stadig ikke er fastlagt retlige standarder for plejestandarder eller retningslinjer anbefalet af det polske ministerium for familie-, beskæftigelses- og socialpolitik.

I dette dokument beskrives det, hvordan man organiserer og leverer pleje af god kvalitet på en måde, der opfylder lokale interessenters behov. Først fastlægges målene og de forventede resultater for plejetjenesterne, og derefter præsenteres kataloget over lokale plejetjenester, herunder et bredt udbud af personlige tjenester og tjenester i hjemmet.

Der næst angives de forpligtelser og rettigheder, der påhviler forvaltere, udbydere og plejere af plejetjenester, samt krav til plejepersonalets faglige kvalifikationer. De vigtigste værdier ved ansættelse af plejepersonale er følgende: indførelse af en arbejdsdag på otte timer og eksistensen af en ansættelseskontrakt, anstændige lønvilkår, ikkeforskelsbehandling med hensyn til arbejds- og ansættelsesvilkår og adgang til erhvervsuddannelse.

Standarden blev fastsat af borgmesteren i Gdynia som lokalt grundlag for leveringen af plejetjenester og har siden maj 2011 været en obligatorisk del af i udbudsbetingelserne og kontraktbestemmelserne.

Referencestandarderne omfattede ILO's grundlæggende konventioner som relevant

- ILO's statut — artikel 427
- C100 — konventionen om lige løn
- C111 — afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv
- C140 — konventionen om betalt frihed til uddannelse
- C175 — konventionen vedrørende deltidsarbejde.

Verifikation

Verifikation og overvågning er baseret på følgende indikatorer:

- Kvantitative og kvalitative kriterier for levering af plejetjenester i overensstemmelse med "Gdynias standard for pleje"
- Sikring af, at plejepersonalets løn er i overensstemmelse med polsk lovgivning (den lovbestemte mindstetimeløn, som ikke er lavere end de gældende lønstandarder, der er fastsat i polsk lovgivning, og som afhænger af uddannelses- og kvalifikationsniveauet)
- Sikring af de krævede arbejdsvilkår og personlige værnemidler
- Sikring af den krævede ansættelsesform (ansættelseskontrakt)
- Sikring af arbejdstidsstandarderne (arbejdsdag på otte timer)
- Adgang til uddannelse for plejepersonalet
- Plejepersonales uddannelsesniveau, herunder antallet af fuldt kvalificerede plejere
- Erstatning af plejepersonale og effektiv tilrettelæggelse ved indsættelse af vikarer.

Kontraktens værdi

I perioden 2011–2018 blev der gennemført 39 offentlige udbudsprocedurer med sociale klausuler, og der blev indgået 39 kontrakter om plejetjenester til en samlet værdi af 49,1 mio. PLN eller ca. 11,4 mio. EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Lokal regulering — bekendtgørelse nr. 2073/11/VI/R fra Gdynias borgmester af 24. maj 2011.

Aktører

Over 1 000 direkte og indirekte interessenter inden for plejetjenester deltog i dialogprocessen, herunder:

- slutbrugere (ældre borgere og deres familiemedlemmer)

- personale i forreste linje (plejere)
- frivillige
- socialarbejdere
- ledere fra tjenesteindkøberen og tjenesteyderne
- den lokale myndighed.

Sociale indvirkninger

- En fælles vision for pleje af god kvalitet i lokalmiljøet
- Forbedring af arbejdsvilkårene i plejesektoren, som anses for en af de undervurderede sektorer med dårlige arbejds- og lønforhold
- Forbedring af plejernes kompetencer og uddannelsesniveau
- Forbedring af plejefagets omdømme
- Forbedring af kvaliteten af plejetjenesterne for brugerne og dermed kvaliteten af deres dagligdag.

Andre fordele

- Gdynias erfaringer med at gennemføre en deltagelsesorienteret procedure for at bestemme essensen og den sociale værdi af offentlige tjenester og anvendelse af beskæftigelsesfremmende instrumenter i offentlige udbud bekræfter, at de kan anvendes som et redskab til at forbedre kvaliteten af disse tjenester, påvirke arbejdsmarkedet og fremme socialt ansvarlige virksomheder.
- Den deltagelsesorienterede procedure, der førte til fastlæggelsen af standarder for socialt ansvarlige offentlige udbud, er blevet testet og gennemført med succes og fungerer stadig i dag. Proceduren kan anvendes i forbindelse med andre sociale tjenester og kan også gennemføres af andre organisationer.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- De igangværende demografiske processer og ændringer i familiestrukturen er allerede en alvorlig udfordring for socialpolitikkerne og vil uden tvivl kræve en konstant tilpasning af både plejetjenesterne type og omfang samt niveauet og effektiviteten af udgifterne til dette formål.
- En deltagelsesorienteret tilgang til planlægning, tilrettelæggelse og levering af plejetjenester gør den mere effektive, inklusive og skræddersyet til modtagernes behov, samtidig med at der skabes anstændige betingelser for deres gennemførelse for entreprenørerne.

Kontakt

Katarzyna Stec — kommunalt center for sociale tjenester i Gdynia, Polen, k.stec@mopsgdynia.pl

36. Sociale omsorgsydelser leveret af flere organisationer

Ordregivende myndighed: Velfærdsafdelingen i Riga byråd, Letland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenester

Indledning/indkøbsmål

I Riga leveres sociale omsorgsydelser i øjeblikket af flere organisationer på grundlag af en rammeaftale. Dette redskab er blevet anvendt af velfærdsafdelingen i Riga byråd i de seneste seks år.

Inden dette offentliggjorde den ordregivende myndighed en indkaldelse af tilbud, som normalt blev vundet af en enkelt aktør med meget begrænset kapacitet med hensyn til områdedækning i forbindelse med udførelsen af tjenesteydelserne. De lettiske samaritanere anfægtede denne praksis ved det statslige offentlige udbudskontor (som appelinstans) og hævdede, at den udgjorde en monopolisering af leveringen af de sociale tjenesteydelser i Riga. Sagen blev afgjort til fordel for de lettiske samaritanere. Dette har bevirket, at udbudspraksis, der giver mulighed for monopol, er ophørt. Denne praksis er blevet erstattet af mere gennemsigtige, konkurrenceprægede og åbne udbudsprocedurer. For at opnå dette har den ordregivende myndighed anvendt rammeaftaler for sociale omsorgsydelser i Riga. Disse tjenester er omfattet af den lempelige ordning i artikel 74-77 i direktiv 2014/24/EU.

De tjenesteydelser, der leveres i henhold til rammen, omfatter hjælp til personlig pleje og/eller husligt arbejde til personer, som ikke kan klare sig selv på grund af alder eller handicap. Målgruppen tæller personer, som bor alene, eller hvor familiemedlemmer, der bor sammen med personen, ikke kan yde den nødvendige pleje på grund af deres alder, helbred eller beskæftigelsessituation. Rammeaftalen dækker også levering af pleje til mindreårige med handicap.

Genstand

Rammeaftale med flere aktører om levering af hjemmeplejetjenester til velfærdsafdelingen i Riga i 2020.

Udbudsfasen og -kriterier

Rammeaftalen blev tildelt under udbudsproceduren for sociale tjenesteydelser (som omhandlet i bilag 2 til den lettiske lov om offentlige udbud), som er en form for offentligt udbud. Udbydere af sociale tjenester forventes at levere 250 000 timers tjenester og levere en beredskabstjeneste 130 gange i kontraktens løbetid. Der indgås individuelle kontrakter med tjenestemodtagerne, og der aftales plejeplaner i overensstemmelse med de generelle betingelser.

Tilbudsgiverne skulle opfylde følgende kriterier vedrørende deres tekniske og faglige kapacitet:

- ansættelse af sociale omsorgspersoner med mindst første niveau af en videregående uddannelse inden for social omsorg eller mindst en erhvervsuddannelse på sekundærtrinnet inden for social omsorg (efter at have forladt en erhvervsfaglig sekundærskole eller en anden uddannelsesinstitution, der gennemfører erhvervsuddannelser på sekundærtrinnet) og omsorgspersoner (som opfylder begrænsede uddannelsesmæssige krav)
- sikring af regelmæssig videreuddannelse i overensstemmelse med kabinetsforordning nr. 338 af 13. juni 2017 om krav til sociale tjenesteydere, artikel 9.

I det tekniske tilbud skulle tilbudsgiverne angive følgende oplysninger:

- distriktsenheder, antal plejere og antal hjemmeplejetimer
- ordningerne for levering af tjenesteydelser, herunder ordningerne for behandling af klienters klager, og de anvendte ressourcer
- tjenestens varighed, tilrettelæggelse af arbejdstiden for plejerne og overholdelse af lovgivningskrav
- indholdet af tjenesteydelserne for voksne og mindreårige, herunder oplysninger om overholdelse af lovgivningskrav, arbejdsmetoder og materialer, der anvendes til arbejdet, dokumentation for tjenesteydelser og opbevaring af dokumenter
- de tilbudsgivende virksomheder og organisationer vurderes på grundlag af deres kapacitet med hensyn til geografisk dækning, personalets kvalifikationer og erfaring og deres infrastruktur.

Der blev modtaget seks tilbud, og alle seks udbydere fik adgang til rammeaftalen.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Riga kommune besluttede at anvende en rammeaftale (i henhold til artikel 33 i direktiv 24/2014/EU) for at sikre:

- tjenesternes fysiske tilgængelighed, dvs. de leveres lokalt i nærheden af brugernes bopæl
- tjenesteydelser af høj kvalitet, dvs. at organisationerne kan levere hjemmepleje, har erfaring og opfylder faglige krav
- tilgængelighed, dvs. rammeaftalen gør det muligt at etablere et netværk af udbydere af sociale omsorgsydelser i Riga, og den øger udbuddet af hjemmeplejetjenester.

Formålet med den offentlige kontrakt er at forbedre livskvaliteten for den enkelte og/eller familien, opfylde basale personlige behov, hjælpe med husligt arbejde og yde personlig pleje til personer, der objektivt har vanskeligheder med at pleje sig selv på grund af alder eller handicap.

Verifikation

- Udbudskommissionen undersøgte, om de tekniske tilbud var i overensstemmelse med kravene i artikel 1, stk. 6, i kabinetsforordning nr. 338 af 13. juni 2017 om krav til sociale tjenesteydere.
- Ved indgivelsen af udbudsmaterialet skulle tilbudsgiverne fremlægge en attest fra en specialist, der bekræftede, at tilbudsgiveren opfylder det specifikke krav vedrørende faglig udvikling.
- Vurderingen af kvaliteten af tilbudsgiverens tjenesteydelser foretages efter behov af specialister i Rigas velfærdsafdeling.
- Tilbudsgiverne skal foretage en selvevaluering af tjenesteydelsernes kvalitet mindst én gang om året.
- Kontraktovervågningen udføres af tjenesteyderens ansatte.
- Årlige rapporter og fakturaer indgives til den ordregivende myndighed.

Kontraktens værdi

Anslået: Den samlede værdi af rammeaftalen beløber sig til højst 12 877 609 EUR, ekskl. moms. Udgifterne pr. person pr. time må højst beløbe sig til 4,44 EUR, og udgifterne til hjemmepleje i nødsituationer må ikke overstige 30 EUR pr. dag. Rammeaftalen indledende varighed er et år fra den 1. januar 2020.

Retsgrundlag

- Artikel 74-77 om den lempelige ordning for sociale og andre specifikke tjenesteydelser i direktiv 2014/24/EU
- Kabinetsforordning nr. 338 af 13. juni 2017 om krav til sociale tjenesteydere.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Velfærdsafdelingen i Riga byråd
- Organisationer, der er part i rammeaftalen:
  - "Latvijas Samariešu apvienība", sammenslutningen af lettiske samaritanere
  - "Latvijas Sarkanais Krusts", Letlands Røde Kors
  - "Biedrība SIA Mājas aprūpe", en social virksomhed, der leverer hjemmepleje i Riga
  - "Svētā Jāņa Palīdzība", et lettisk medlem af Johanniter International, en frivillig humanitær organisation
  - "SIA Pirmais Patronāžas Serviss", en organisation, der beskæftiger sig med sociale aktiviteter for ældre og handicappede
  - "AS Aprūpes birojs", en organisation, der leverer professionelle sundhedsydelser til patienter i hjemmet.

Sociale konsekvenser:

- Forbedring af de sociale tjenesteydelser og deres geografiske dækning for personer, der ikke kan klare sig selv i Riga, og følgelig forbedring af livskvaliteten for disse personer og deres familier.

- Hver bruger kan vælge de mest hensigtsmæssige tjenesteydere efter forskellige kriterier, f.eks. religiøs eller ikke-religiøs organisation.

Andre fordele

- Brugen af en rammeaftale er især fordelagtig, fordi der er mange sociale plejeorganisationer, der kan levere passende sociale omsorgsydelser i Riga, men der findes ikke en enkelt organisation, som kan levere alle de sociale tjenesteydelser, der er behov for i området. Dette redskab har gjort det muligt at etablere et netværk af udbydere af sociale omsorgsydelser i Riga gennem deres samarbejde inden for rammeaftalen, samtidig med at det har styrket den almennyttige sektor for sociale tjenesteydelser ved at give dem adgang til offentlige udbud, som de ikke tidligere har haft adgang til.
- Sociale omsorgsydelser leveres af flere organisationer. En bestemt organisation har ikke monopol på ydelserne. Sociale virksomheder har bedre adgang til offentlige kontrakter.
- Konkurrencen reguleres, og den bedste tjenesteyder udvælges ikke udelukkende på grundlag af den laveste pris, men på grundlag af det mest hensigtsmæssige tilbud for brugeren.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Rammeaftalens varighed er på et år og kan forlænges årligt op til højst fire år. Andre lokale kommuner har (i deres lokale normative retsakter) fastsat, at aftalen kan undertegnes for en periode på tre år. Hvis aftalens varighed er længere end et år, opnås der mere stabilitet for brugere og tjenesteydere. Hvis aftalens varighed er længere end et år, er det dog vanskeligere for nye tjenesteydere at komme ind på markedet.
- Hvis den leverede sociale omsorgsydelse er en bolig, bør aftalens varighed være længere end et år. Nogle kommuner gennemfører imidlertid deres udbudsprocedurer hvert år, og det betyder, at brugere risikerer at skulle skifte bopæl hvert år.

Kontakt

Agnese Fridenberga, juridisk ekspert, agnese.fridenberga@providus.lv

Andris Bērziņš, direktør for sammenslutningen af lettiske samaritanere, samariesi@samariesi.lv

37. Indkøb af sociale tjenesteydelser, der sikrer en uafhængig tilværelse, i Kaisiadorys, Litauen

Ordregivende myndighed, land: Kaisiadorys kommune, Litauen

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Indledning/indkøbsmål

Litauens fremskridtsstrategi 2030 udgør en strategisk ramme for de offentlige myndigheders indsats for at imødegå sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer i de kommende år. En af hovedsøjlerne i strategien er den direkte inddragelse af lokalsamfund, almennyttige aktører og NGO'er i indsatsen for at imødegå sådanne udfordringer på en mere effektiv måde. Dette har haft nogle vigtige konsekvenser med hensyn til tilrettelæggelsen af offentlige udbud og de offentlige myndigheders rolle som direkte leverandører af sociale tjenesteydelser. For det første hedder det i strategien, at den offentlige sektor kun bør levere tjenesteydelser, når NGO'er, civilsamfundsorganisationer og private virksomheder ikke kan levere dem. For det andet bør mindst 15 % af de offentlige sociale tjenesteydelser, der leveres på lokalt plan, som anført i det nationale fremskridtsprogram 2014-2020, indkøbes og udføres af sådanne private aktører.

Formålet med at fremme private aktørers øgede levering af sociale tjenesteydelser er at:

- sikre bedre tjenestekvalitet gennem bedre måling af de sociale virkninger
- overvinde mangel på ekspertise og erfaring i forbindelse med opskalering af tjenesteydelserne og
- fremme udviklingen af resultatbaserede tilgange til offentligt indkøb af tjenesteydelser frem for tilgange baseret på aktiviteter og input.

Enterprise Lithuania, et nonprofitagentur under ministeriet for økonomi og innovation, der har til formål at fremme iværksætteri og virksomhedsudvikling, har udarbejdet vejledningen "[Public Services Transmission Guide](#)". Vejledningen er henvendt til lokale myndigheder og har til formål at øge kendskabet til reglerne for offentlige udbud, metoder til måling af virkninger og tilgængelig finansiering samt at rådgive om vigtige juridiske spørgsmål.

Enterprise Lithuania har også hjulpet en række lokale myndigheder med at udforme deres udbud af støttetjenester, som kan øge den sociale og økonomiske integration af personer med mentale sundhedsproblemer. I dag lever personer med mentale sundhedsproblemer uafhængigt inden for fællesskabsbaserede rammer. Ud over at tage vare på deres trivsel søger de offentlige myndigheder at fremme integrationen af personer med mentale sundhedsproblemer i samfundet og forbedre deres livskvalitet. Personer med mentale sundhedsproblemer har ofte ikke mulighed for at deltage i samfundet, have fritidsinteresser og blive anerkendt som værdifulde medlemmer af deres lokalsamfund ud over negative stereotyper. En betydelig hindring for økonomisk integration er manglen på jobmuligheder i lokalsamfundene (eller inden for en rimelig afstand), som matcher hver persons evner.

I december 2019 iværksatte Kaisiadorys kommune det første udbud om indkøb af støttetjenester til en uafhængig tilværelse med henblik på at øge selvstændighed og integrationen af personer med mentale handicap. Virkningen af tjenesten måles efter seks måneder. Betalingen af tjenesten er baseret på et tostrengt system, hvor tjenesteyderen modtager en bonus, hvis det forventede resultat nås, eller pålægges en bod i modsat fald.

Genstand

Indkøb af tjenesteydelser til fremme af en uafhængig tilværelse i hjemmet for personer med mentale handicap, som kan føre til beskæftigelse og sociale integration af disse personer.

Udbudsfasen og -kriterier

For at gennemføre ovennævnte resultatbaserede tilgang og sikre tilgængeligheden af egnede tilbudsgivere anvendte den ordregivende myndighed de muligheder, der findes i den litauiske lov om offentlige udbud, som gennemfører direktiv 2014/24/EU. Den gennemførte navnlig en markedsundersøgelse forud for udbud og udbud med forhandling. Andre centrale elementer var fastlæggelsen af de forventede mål for proceduren, på både på kort og lang sigt, og fastlæggelse af det tostrengede betalingssystem.

Undersøgelserne forud for udbud omfattede potentielle leverandører af sociale tjenesteydelser og lokalsamfund. Under undersøgelserne, som havde til formål at finde ud af, om der fandtes tjenesteydere, der kunne opnå de resultater, som kommunen forventede, blev de mulige kontraktbetingelser drøftet, ligesom man udpegede de betingelser, der kunne være vanskelige for leverandørerne. Disse dialoger blev også tilrettelagt for at finde potentielle samarbejdsmuligheder mellem leverandører, hvis en enkelt leverandør ikke selv var i stand til at opfylde alle de mål, som kommunen havde opstillet. Undersøgelserne vedrørte kvalitetskriterier for tjenesteydelser, som blev defineret af kommunen og valideret af potentielle leverandører og interessenter, der var involveret i denne fase.

Tilbuddene blev vurderet på grundlag af det bedste forhold mellem pris og kvalitet. Prisen (omkostning pr. person pr. måned) blev tildelt en vægt på 60 %, og kvalitet blev tildelt de resterende 40 %.

Kvaliteten blev vurderet ud fra tre kriterier, og tilbudsgiverne blev opfordret til at foreslå et sæt parametre for hvert kriterium:

- Tjenestemodtagerne kan forsørge sig selv gennem beskæftigelse og opnå indkomst, målt som antal måneder om året, hvor personerne er i beskæftigelse — efter indgåelsen af kontrakten med tjenesteyderen — og deres indtægtsniveau (højst 15 point).
- Tjenestemodtagerne kan tage sig af deres egen hygiejne og omsorg (højst 15 point).
- Beskrivelse af de foreslåede tjenesteydelser, herunder hvordan leveringen af tjenesteydelsen påvirker målgruppen og opfylder den ordregivende myndigheds mål (bl.a. inddragelse af frivillige i foranstaltningen og partnerskab med lokale NGO'er og private virksomheder) (højst 10 point).

Den praktiske anvendelse af sådanne kriterier, som foreslået af den vindende tilbudsgiver, definerer måling og betaling af virkningen.

Tilbudsgiverne blev opfordret til at foreslå en pris for tjenesteydelsen pr. person pr. måned. Kontraktens maksimale værdi er lig med:
fast pris pr. person pr. måned * 10 (antal brugere) * 12 (antal måneder)

Proceduren var åben for alle typer aktører, og kontrakten blev tildelt en almennyttig tjenesteyder i overensstemmelse med det strategiske mål fastsat i Transmission Guide om at udvide de socialøkonomiske aktørers rolle som leverandører af tjenesteydelser, navnlig dem, der er omfattet af den lempelige ordning.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Udvikling af sociale færdigheder: De indkøbte tjenesteydelser har til formål at øge ansvarsfølelsen og ejerskabet over livet for personer med mentale sundhedsproblemer. Dette omfatter hjælp til en uafhængig tilværelse, til at lære, hvordan man involverer sig i lokalsamfundet, og til at øge deres sociale deltagelse. Den støtte, der ydes, bør føre til øget evne for brugerne til at kommunikere og give udtryk for deres behov samt til at have ejerskab over deres beslutninger og handlinger.
- Matche beskæftigelsesmuligheder med hver persons evner og kompetencer: Når personer har adgang til lønnet beskæftigelse og ret til at forvalte deres egen indkomst, får de reelt mulighed for at træffe beslutninger om deres liv og autonomi.
- Levering af et samlet sæt støttetjenester, der gør det muligt at inddrage personer med mentale sundhedsproblemer på arbejdsmarkedet og i samfundet: Det er en afgørende forudsætning for at sikre bæredygtigheden af deres integration, at der findes et komplet sæt sociale tjenester, der opfylder hver enkelt persons behov ud over sundhedspleje.

Verifikation

For at lette vurderingen af forslagene fastlagde den ordregivende myndighed en strategi med angivelse af forventede resultater på mellemlang sigt og lang sigt samt en metodisk tilgang til måling heraf efter verifikation.

Kontraktens værdi

Kontrakten blev lanceret i december 2019 og udløber i november 2020 (12 måneder) med mulighed for forlængelse med yderligere 12 måneder. Den samlede værdi af den tildelte kontrakt beløb sig til 55 000 EUR for et år med mulighed for forlængelse med yderligere et år med samme beløb.

Retsgrundlag

- Artikel 40 om indledende markedsundersøgelser og artikel 74-77 om den lempelige ordning for sociale og andre specifikke tjenesteydelser i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Kaisiadorys kommune
- Udvalgte tjenesteydere: udbydere af sundheds- og socialydelser, både private og almennyttige.
- Støtte: Enterprise Lithuania (og deres konsulenter) har bistået kommunen gennem hele udbudsforløbet fra fastlæggelsen af behovet for tjenesteydelser til indledningen af proceduren og tildelingen af kontrakten. De støtter også den ordregivende myndighed i gennemførelsen af kontrakten. Den næste milepæl er den første måling af virkningen efter seks måneder.
- Modtagere: Personer med mentale handicap som modtagere af den aftalte tjenesteydelse.

Sociale indvirkninger

- Hovedformålet med de leverede tjenesteydelser er at øge den sociale og økonomiske integration af personer med mentale sundhedsproblemer, som bor inden for fællesskabsbaserede rammer.
- Kommunen kunne udnytte ikke-offentlige aktørers erfaringer og ekspertise, især almennyttige udbydere af sociale tjenesteydelser, til at finde innovative måder at levere tjenester til personer med mentale sundhedsproblemer på.
- Dette udbud havde til formål at integrere resultatbaserede offentlige udbud som en måde til at gøre de sociale tjenesteydelser mere effektive og give mest valuta for pengene.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Gennemførelsen af denne nye tilgang var ikke let på grund af det begrænsede antal tjenesteydere, der var i stand til at gennemføre kontrakten som krævet af den ordregivende myndighed. Kommunen ydede alligevel en indsats for at invitere både private og almennyttige udbydere, der allerede leverede lignende tjenester, og for at sikre, at lokalsamfund (brugergrupper, handicaporganisationer osv.) kunne komme til orde. Fokus på markedsundersøgelser og forhandling er et centralt element i kommunens Transmission Guide.
- Kommunerne skal bistås i gennemførelsen af konsekvensanalyser og deres kommunikation til markedet, da denne tilgang til udbudsprocedurer er mere kompleks end de traditionelle tilgange. De offentlige myndigheder — især på lokalt plan — mangler på den anden side ofte fagfolk, der har kendskab til arbejdet med socialt orienterede udbydere og håndteringen af udfordringerne før udbudsfasen.
- Kommunerne bør planlægge deres udbudsaktiviteter på lang sigt, da de virkningsbaserede procedurer er mere komplekse og kræver en dybere analyse i alle udbudsfasen.
- Det er afgørende at samarbejde med potentielle leverandører for at øge bevidstheden om de fordele, der kan opnås, i forbindelse med markedsundersøgelser, og oplyse, hvorfor de bør deltage i disse.

Kontakt

Aušra Pulauskaitė, projektleder i Enterprise Lithuania, a.pulauskaite@enterpriselitauen.com

38. Resultatorienterede ungdomsbistandstjenester med krav om socialt udbytte

Ordregivende myndighed, land: Byen Rotterdam, Nederlandene

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Indledning/indkøbsmål

I 2014 blev der indført en ny ungdomslov i Nederlandene, som omstrukturerede og decentraliserede ungdomstilbud for at give mulighed for flere lokale tilgange. Følgelig gik 15 kommuner i Rijnmond-regionen (en provins i den vestlige del af Nederlandene) sammen og etablerede den fælles ordning for ungdomsbistand (GR-JR) under ledelse af Rotterdam kommune. Da GR-JR i 2018 igen sendte tjenesteydelserne for unge i udbud, besluttede den at anvende en resultatorienteret finansieringsmodel, som ville flytte fokus fra output til resultater for at tilskynde til større kontrahentansvar for resultater og tilskynde til innovation.

For at sikre kontinuerlige og hensigtsmæssige ydelser har GR-JR opdelt ungdomstilbuddene i forskellige delkontrakter og anvender en rammeaftale, så der kan indgås kontrakt med flere udbydere for hver delkontrakt. Rammeaftalens indledende løbetid er på tre år (fra 1. januar 2018), og den kan forlænges to gange, hver gang med et år. De tjenesteydelser, der leveres i henhold til rammeaftalen, er omfattet af den lempelige ordning (artikel 74-77 i direktiv 2014/24/EU).

Genstand

Bistand til unge — delkontrakt A: familiepleje (midlertidigt eller længerevarende anbringelse af unge i stabil familiepleje)

Udbudsfasen og -kriterier

GR-JR anvendte et offentligt udbud, og tilbudsgiverne fik tildelt point i forhold til følgende tildelingskriterier:

- Personalets viden, ekspertise og erfaring (30 point)
- Gennemførelse af resultatorienteret bistand til unge (40 point)
- Samarbejde — hvordan tilbudsgiveren vil samarbejde med andre aktører for at sikre helhedsorienteret bistand til unge (30 point).

Da betaling kun sker på grundlag af resultater, blev tilbudsgiverne anmodet om at beskrive, hvordan de vil gennemføre den resultatorienterede bistand til unge, herunder:

- hvordan organisationen er udstyret til at sikre en virkningsfuld og effektiv udnyttelse af de nye muligheder, som resultatorienteret finansiering giver, herunder til at fastlægge mål, prioriteter og tiltag, og hvordan den vil sikre, at der er tid og ressourcer til at nå de nødvendige resultater.
- det omfang, hvori organisationen anerkender, styrer og håndterer risici i forbindelse med indførelsen af en resultatorienteret finansieringsmetode
- det omfang, hvori organisationen yder integreret pleje, der dækker hele bredden af ungdomstjenester, og samarbejder med andre sundhedstjenesteydere, hvor det er relevant.

Tilbuddene blev vurderet på en skala fra 0 til 5 (fra "Dårlig" til "Fremragende"). Vurderingsholdet bestod af mindst fem medlemmer, herunder politiske medarbejdere og kontraktansvarlige i GR-JR.

Endelig medtog GR-JR bestemmelser om socialt udbytte i kontrakterne med de endelige vindere. Tjenesteyderne skal opfylde en bredere forpligtelse til socialt udbytte, hvor der er lagt vægt på at tilvejebringe arbejdsrelaterede muligheder for de mennesker, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet (dvs. personer, der modtager arbejdsløshedsydelse, eller unge under uddannelse). Dette er baseret på Rotterdams protokol for socialt udbytte, som angiver alle aktiviteter, der anses for relevante, og en metode til værdiansættelse af disse aktiviteter. Manglende opfyldelse fører til en bod på 125 % af det beløb, der ikke er opfyldt.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Dette udbud er et resultat af den nationale ungdomslov (1. marts 2014), som har til formål at sætte unge i stand til at vokse op på en sund og sikker måde, så de bliver selvstændige og tilstrækkeligt selvhjulpne til at deltage i samfundet. Rotterdam anvender

desuden bestemmelser om socialt udbytte i alle kontrakter, hvis værdi overstiger 50 000 EUR, for at skabe beskæftigelsesmuligheder for personer, som ellers ville have svært ved at arbejde.

Verifikation

For at dokumentere deres kernekompetencer med hensyn til arbejdet med målgruppen skal tilbudsgiverne fremlægge referencer fra tilsvarende kontrakter, som blev afsluttet senest tre år før fristen for afgivelse af tilbud.

GR-JR vil overvåge resultaterne af tjenesteydelsen ved brug af fire indikatorer, der er fastlagt på nationalt plan: brugertilfredshed, opnåelse af mål, fejl og ventetider. Tjenesteyderen kan også anmode om yderligere indikatorer, hvis disse giver et godt overblik over de opnåede resultater. Tjenesteyderens resultater vil desuden blive overvåget kvartalsvis ud fra fire perspektiver:

- feedback fra det lokale team (team af kommunalt ansatte, som arbejder med ungdomsbistand) om metoden til samarbejde, tilgængelighed, gennemsigtighed, behandling af brugere af tjenesteydelser, samarbejde med andre organisationer og hurtighed i indsatsen
- kontrol af klager fra brugere af tjenesteydelserne gennem årlige interview med unge
- gennemførelse af output
- antal behandlede unge og gennemsnitlig pris pr. bruger.

GR-JR og tjenesteyderen drøfter resultaterne og de nødvendige tiltag fire gange om året. Der indsendes et årligt regnskab for at beregne betalingen baseret på de samlede tildelte budgetter til ordningen for de unge, der har modtaget bistand/støtte. Dette regnskab skal ledsages af en revisionsrapport (medmindre den årlige omsætning er på under 125 000 EUR, hvor en egenklæring er tilstrækkelig).

Tjenesteyderen skal desuden aflægge rapport om opfyldelsen af bestemmelsen om socialt udbytte. GR-JR udarbejder en protokol for socialt udbytte, som indeholder en liste over de aktuelle aktiviteter vedrørende socialt udbytte og den finansielle værdi af disse aktiviteter. Ansættelse af en person, der modtager arbejdsløshedsunderstøttelse, modregnes f.eks. med 30 000 EUR om året i tjenesteyderens socialbidrag eller 20,51 EUR pr. time. Dette stiger til 35 000 EUR om året eller 29,92 EUR pr. time, hvis personen har været arbejdsløs i mere end et år. For at spore bidragene skal tjenesteyderne registrere deres aktiviteter i forbindelse med socialt udbytte i GR-JR's system til registrering af socialt udbytte. Tjenesteyderen skal dokumentere, at den ansatte tilhører en af målgrupperne, og skal desuden fremlægge en lønseddel eller ansættelseskontrakt.

Socialt udbytte kan integreres i offentlige udbud på forskellige måder i Nederlandene. Der kan f.eks. fastlægges særlige vilkår og betingelser for udførelse, medtages tildelingskriterier eller reservere en kontrakt til virksomheder, der tilbyder beskyttet beskæftigelse. Se eksemplerne i dette dokument fra Wageningen (s. X) eller Haarlem (s. X).

Kontraktens værdi

Kontrakten om bistand til unge over tre år beløb sig til i alt 50 mio. EUR (18 mio. EUR for delkontrakt A)

Retsgrundlag

- Artikel 46 (opdeling af kontrakter i delkontrakter) og artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2015/24/EU. Desuden fastsætter artikel 74-77 den lempelige ordning for sociale og andre specifikke tjenesteydelser, der giver større fleksibilitet med hensyn til procedurer og tilskynder til anvendelse af kvalitative kriterier.
- Direktivet fra 2014 blev gennemført i Nederlandene ved lov om offentlige udbud fra 2020 (ændret pr. 1. juli 2016).

Aktører

- Ordregivende myndighed: Byen Rotterdam og GR-JR
- Udvalgt tjenesteyder: Enver
- Modtagere: Unge, der modtager bistand under GR-JR, plus medarbejdere, der er ansat til at opfylde forpligtelser vedrørende socialt udbytte.

Sociale indvirkninger

- Ved hjælp af en resultatorienteret finansieringsmekanisme kan GR-JR sikre, at de udbudte ungdomstjenester leverer reelle resultater og ikke kun output. Dette tilskynder til innovation og samarbejde, fordi man ikke er alt for præskriptiv med hensyn til, hvad tjenesteydelsen er, men i stedet fokuserer på, hvad den skal opnå.

Andre fordele

- Arbejdsmarkedet i Rotterdam er under forandring. Rotterdams havn havde tidligere lavtuddannede ansatte, men som følge af automatisering og andre ændringer på arbejdsmarkedet er der ikke længere beskæftigelse til disse arbejdstagere. Havnen er desuden blevet flyttet længere væk fra byen, og transporten dertil er blevet for vanskelig for mange jobsøgende med lav indkomst.
- Gennem Rotterdams politik for socialt udbytte gennemgås alle offentlige kontrakter til en værdi af over 50 000 EUR af en ekspert i socialt udbytte for muligheder for socialt udbytte. En kontrakt skal tildele 0-50 % af kontraktens værdi til skabelse af beskæftigelsesmuligheder med et gennemsnit på 5 % pr. kontrakt.
- En af vindere af dette udbud var f.eks. Enver, en organisation, der støtter unge og deres familier i regionen "Zuid-Holland" gennem lokalsamfundsbaseede tilbud til de unge med en forpligtelse til socialt udbytte svarende til 2 % af alle dens kontrakter med GR-JR. Ud over lokalsamfundsbaseede tilbud af høj kvalitet tilbyder Enver endvidere job og praktikpladser til personer, der er uden for arbejdsmarkedet, herunder personer, der modtager sociale ydelser, unge, der er sårbare og har behov for ekstra støtte, og personer med fysiske eller mentale handicap.
- Samlet set betød Rotterdams initiativ vedrørende socialt udbytte i 2018, at 2 519 personer, der befandt sig uden for arbejdsmarkedet, blev ansat af virksomheder.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Aktiviteter vedrørende socialt udbytte skal modsvares af virkeligheden i sektoren. Selv om der f.eks. i sundhedssektoren er mange ledige stillinger, kræver disse stillinger personer med relevante kvalifikationer og kan ikke besættes af personer, der er uden for arbejdsmarkedet.
- Rotterdam ajourførte derfor sine politikker for socialt udbytte i 2019 for at give arbejdsgiverne større fleksibilitet og muligheder for tilpasning. Dette har givet mulighed for nye tilgange, der er mere relevante for målgruppen, såsom håndtering af gældsproblemer (som berører 50 % af alle, der modtager sociale ydelser) og indsatsen for at bringe folk tættere på arbejdsmarkedet ved at give mulighed for uddannelse og jobtræning samt sprogkurser som en officiel aktivitet i forbindelse med socialt udbytte.
- Overvågning af gennemførelsen af tiltag vedrørende socialt udbytte kræver, at tjenesteyderne rapporterer og dokumenterer deres aktiviteter. Tilbagemeldingerne fra tjenesteyderne viser, at den administrative byrde i øjeblikket er stor. Rotterdam samarbejder derfor med flere organisationer om at finde løsninger, der fungerer for begge parter.

Kontakt

Sophie Harbers, rådgiver i socialt udbytte, byen Rotterdam, s.harbers@rotterdam.nl

39. Fælles udformning og forvaltning af mentale sundhedstjenester på tværs af grænserne

Ordregivende myndighed, land: GECT GO/EZTS GO, europæisk gruppe for territorielt samarbejde mellem kommunerne Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (Slo) og Občina Šempeter-Vrtojba (Slo)", Gorizia, Italien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Introduktion/udbudsmål

Denne gode praksis er udviklet inden for rammerne af [Health-Zdravstvo-projektet](#), et medfinansieret Interreg-projekt mellem Slovenien og Italien, som blev gennemført i perioden 2014-2020 af GECT GO/EZTS GO som eneste støttemodtager. Projektet har til formål at styrke og forbedre leveringen og kvaliteten af sundhedsydelser og sociale tjenesteydelser til befolkningen i grænseområdet mellem Italien og Slovenien gennem et pilotprojekt med integration af sundhedstjenester og -faciliteter.

Formålet med udbuddet var at skabe innovative grænseoverskridende projekter, der kunne opfylde behovene hos unge med mentale sundhedsproblemer med hensyn til både pleje, social integration og integration på arbejdsmarkedet.

Der er oprettet europæiske grupper for territorielt samarbejde (EGTC'er) for at fremme grænseoverskridende, tværnationalt og interregionalt samarbejde mellem medlemsstaterne og deres regionale og lokale myndigheder. EGTC'er sætter disse partnere i stand til at gennemføre fælles projekter, udveksle erfaringer, forbedre koordineringen af fysisk planlægning og danne enkelte juridiske enheder for at overvinde de vanskeligheder, som forskellige love og procedurer i forskellige områder giver anledning til.

Genstand

Fælles udformning og forvaltning af innovative og eksperimenterende tilgange, tiltag, tjenester og individualiserede projekter, der tager sigte på social inklusion af unge med mentale sundhedsproblemer.

Udbudsfasen og -kriterier

Ifølge indkaldelsen af tilbud, som blev udarbejdet af en fælles arbejdsgruppe⁶, skulle tilbudsgiverne indgive et foreløbigt projektforslag med angivelse af kriterierne, de konkrete gennemførelsesmetoder og operationelle forslag til fælles forvaltning af individuelle og kollektive tiltag understøttet af et sundhedsbudget⁷. Projektforslagene skulle indeholde elementer af innovation, forsøg, kvalitet og en stærk og klar grænseoverskridende virkning. Forslagene blev evalueret med henblik på udvikling af følgende programmer:

- *Program for fælles forvaltning og territorial støtte:* Projektforslag, der har til formål at sikre koordinering og overvågning af alle grænseoverskridende aktiviteter, der udformes og forvaltes i fællesskab, og som bl.a. har til formål at tilskynde til udveksling og konsolidering af de involverede aktørers arbejdsrelationer.
- *Uddannelsesprogram:* Projektforslag, der har til formål at skabe muligheder for jobtræning med vigtig kapacitet til at rumme personer med forskellige mentale sundhedsproblemer. Forslagene vil stille forskellige uddannelsesmuligheder til rådighed for brugerne inden for mindst tre former for iværksætteraktiviteter (f.eks. miljø, socialt landbrug, administrative områder, catering, peer support, kulturelle aktiviteter og kommunikationsaktiviteter osv.), hvor der også tages hensyn til et grænseoverskridende perspektiv.

---

⁶ *Sammensat af: psykologer, undervisere, socialarbejdere, sygeplejersker osv. fra følgende slovenske og italienske enheder: sundhedscentret Nova Gorica (ZD Nova Gorica), det psykiatriske hospital i Idrija (PB Idrija), center for mental sundhed CSM — AAS2 samt koordinatore.*

⁷ *Sundhedsbudgettet udgør en innovativ ledelsesmulighed for at fremme hjemmepleje, fokusere på modtagernes selvbestemmelsesfærdigheder og muligheden for at tilpasse plejen til deres behov (f.eks. sundhed, pleje, rehabilitering, bolig, beskæftigelse og sociale behov).*

- *Socialt program*: Projektforslag på området for aktiviteter til socialisering af brugerne. Aktiviteter af rehabiliterende karakter, som har til formål at opbygge sociale relationer gennem kulturelle og uddannelsesmæssige aktiviteter med muligheder for socialisering, er meget velkomne.
- *Program for boligstøtte*: Projektforslag, der har til formål at yde individualiseret boligstøtte enten ved at levere private boliger eller fælles boliger. Partneren forpligter sig til at stille lejligheder til rådighed, helst i området Mestna občina Nova Gorica (Slovenien), for højst fire personer med fleksible private områder.

Det maksimale samlede antal point, der kan tildeles forslagene, er fastsat til 100 point fordelt som følger:

- Projektforslag (herunder punkterne ovenfor): højst 85 point
- Finansiell forretningsplan: højst 15 point

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det sociale mål med dette udbud er social og arbejdsmarkedsfølsom inklusion af unge med mentale sundhedsproblemer i forbindelse med oprettelsen af et netværk af grænseoverskridende sundhedsydelse, som også omfatter andre sundhedsydelser.

Verifikation

Arbejdsgruppen mødes mindst hver sjette måned for at overvåge projektets mål. Følgende punkter er på dagsordenen for det halvårslige statusmøde:

- kontrol af de opnåede rehabiliteringsmål
- kontrol af oplysningsniveauerne for interessenter
- gennemgang af arbejdsdelingsordninger inden for det fælles team
- deling af god praksis og drøftelse af vanskelige situationer.

Resultaterne af dette møde føres til protokollen og opbevares af arbejdsgruppens koordinatører.

Kontraktens værdi

Den samlede kontraktværdi var på 367 213,11 EUR over en periode på 18 måneder.

Retsgrundlag

Artikel 74-77 om den lempelige ordning for sociale og andre specifikke tjenesteydelser i direktiv 2014/24/EU

Aktører

- Ordregivende myndighed: GECT GO/EZTS GO
- Tilbudsgivere: Italienske og slovenske enheder i den tredje sektor/almennyttige aktører
- Udvalgt tjenesteyder: "La Collina Società Cooperativa Sociale Onlus Impresa Sociale", et italiensk socialt kooperativ
- Teknisk bistand: Insiel, intern IKT-leverandør i regionen Friuli Venezia Giulia
- Medlemmer af arbejdsgruppen og institutioner involveret i projektet:
  - Det slovenske sundhedsministerium
  - Det centrale direktorat for sundhed, socialpolitik og handicap i regionen Friuli-Venezia Giulia i Italien
  - Sloveniens nationale institut for folkesundhed, NIJZ (Nacionalni inštitut za javno zdravje Republike Slovenije)

- Sloveniens institut for sygeforsikring, ZZZS (Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije)

Sociale indvirkninger

- Takket være projektet er der blevet udvekslet god praksis mellem social- og sundhedspersonale gennem den særlige italiensk-slovenske arbejdsgruppe, som deltog i den fælles udformning af udbudsbetingelserne.
- En god praksis, der er i fokus, er 'sundhedsbudgettet', som normalt anvendes i Italien, men ikke i Slovenien. Udbuddet sigter mod at anvende sundhedsbudgettet som god praksis i forbindelse med personligt tilpasset ad hoc-pleje af brugere på det slovenske område Nova Gorizia.

Andre fordele

- Dette eksempel er en nyskabelse i området og en særlig mulighed for at udveksle god praksis, tilbyde bedre tjenester til borgerne og overføre færdigheder og viden på tværs af grænsen.
- Projektet styrkede også samarbejdet mellem den italienske og slovenske tredje sektor/almennyttige aktører.
- Det er en god praksis, der kan overføres til andre steder. Det kan anvendes af europæiske regioner gennem interregionalt samarbejde og i lande uden for EU.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Enheder i den tredje sektor i Italien viste sig at være meget bedre rustet til at besvare indkaldelsen af tilbud. Med henblik på et mere meningsfuldt samarbejde kunne slovenske almennyttige tjenesteydere drage fordel af uddannelse og kapacitetsopbygning for at kunne byde på offentlige udbudskontrakter.
- Siden oktober 2019 har alle udbud i Italien været offentliggjort på elektroniske platforme. Slovenske tilbudsgivere stødte på visse problemer, da de ansøgte via den italienske elektroniske platform i regionen Friuli Venezia Giulia⁸, fordi der blev krævet oplysninger, som kun italienske enheder var i besiddelse af, f.eks. en skattekode. De ordregivende myndigheder konstaterede endvidere, at tilbudsgivere kun reagerede på de udbud, der blev offentliggjort i deres respektive lande. For at sikre et meningsfuldt grænseoverskridende samarbejde, hvor slovenske aktører byder på udbud fra det italienske område og omvendt, traf GECT GO/EZTS GO forskellige foranstaltninger for at kortlægge alle tilgængelige elektroniske platforme og udpege den platform, der bedst kunne opfylde projektets behov. For at gøre dette deltog de i pilotprojektet "B-Solutions", som gennemføres af Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Regionalpolitik og Bypolitik (GD REGIO) og forvaltes af Association of European Border Regions (AEBR) som en af de foranstaltninger, der foreslås i meddelelsen "Fremme af vækst og samhørighed i EU's grænseregioner".⁹ Dette hjalp den ordregivende myndighed med at finde frem til den bedst egnede eksisterende platform, som de nu anvender¹⁰.
- De to landes retlige ramme for enheder i den tredje sektor/almennyttige aktører er forskellig. Dette har medført problemer: f.eks. har slovenske almennyttige enheder ikke et momsnummer og kan derfor ikke danne et konsortium eller en europæisk økonomisk firmagrube (EØFG) sammen med italienske erhvervsdrivende med det formål at afgive tilbud. Fremskridt hen imod en europæisk retlig ramme for alle socialøkonomiske virksomheder og organisationer vil være en holdbar løsning.

Kontakt

Fabiana Pieri, ledende teknisk medarbejder ved GECT GO/EZTS GO, europæisk gruppe for territorielt samarbejde, fabiana.pieri@euro-go.eu

---

⁸ <http://appalti.regione.fvg.it/>.

⁹ <https://ec.europa.eu/futurium/en/border-regions/pilot-projects>.

¹⁰ Net4Market.com

SEKTOR 8 – Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

40. Anvendelse af offentlige udbud i Catalonien til at styrke arbejdstageres rettigheder i elektronikforsyningskæder

Ordregivende myndighed, land: Den catalanske sammenslutning af lokale myndigheder (L'Associació Catalana de Municipis – ACM), Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

Indledning/indkøbsmål

Den catalanske sammenslutning af lokale myndigheder (L'Associació Catalana de Municipis – ACM) består af mere end 1 000 lokale myndighedsorganer, som repræsenterer 95 % af kommunerne i regionen. Den fungerer bl.a. som en indkøbscentral, der kombinerer behov og giver medlemmerne administrative besparelser. I 2018 blev ACM en del af [Electronics Watch](#), en international organisation, som overvåger menneskerettighederne i IKT-forsyningskæderne. ACM's sociale klausuler, som er udledt af referencekontrakter fra Electronics Watch, føjes nu til medlemmernes udbud, herunder en nylig printerramme, som 156 kommuner deltager i.

Genstand

Rammeaftaler med deltagelse af flere aktører om printere, multifunktionelle anordninger og bredformatprintere.

Udbudsfasen og -kriterier

Betingelser vedrørende kontraktens udførelse:

De tilbudsgivere, der udvælges til rammeaftalen, skal sikre, at alle arbejdstagerrettigheder og sikkerhedsbestemmelser overholdes i produktionskæderne på de fabrikker, hvor de varer, der er omfattet af kontrakten, produceres. Med henblik herpå skal den udvalgte tilbudsgiver:

- udføre en due diligence-undersøgelse, således at de fabrikker, der producerer elektroniske produkter, overholder bestemmelserne i den kodeks for arbejdsstandarder, der er defineret i kontraktbetingelserne fra Electronics Watch¹¹
- fremlægge følgende for den ordregivende myndighed (senest 30 dage efter formaliseringen):
  - en oplysningsformular, hvor den ordregivende myndighed oplyses om adresserne på de fabrikker, hvor de produkter, der er omfattet af kontrakten, produceres
  - hvis det er relevant, oplysninger om årlig kontrol af de fabrikker, hvor de produkter, der er omfattet af kontrakten, produceres.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Ifølge Electronics Watch's klausuler skal entreprenører gennemføre due diligence-undersøgelser for at sikre gennemsigtighed i forsyningskæden, samarbejde med uafhængige observatører og afhjælpe overtrædelser af arbejdstagerrettigheder og sikkerhedsstandarder.

Electronics Watch's klausuler er i overensstemmelse med direktiv 2014/24/EU om offentlige udbud og afspejler FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Klausulerne indeholder en kodeks for arbejdsstandarder, der henviser til national lovgivning i produktionslandene og grundlæggende ILO-konventioner.

---

¹¹ http://electronicswatch.org/electronics-watch-contract-conditions-for-supply-contracts-v-2-0_2556796.pdf

Verifikation

Kontrollen er baseret på oplysninger fra fabrikker, der er direkte forbundet med kontraktens genstand. Entreprenørerne skal oplyse de juridiske navne og fuldstændige fysiske adresser på de fabrikker, der fremstiller specifikke produktmodeller, til enheder, der er tilknyttet Electronics Watch. Electronics Watch udfører overvågningen for ACM for at undersøge, om de arbejdstagerrettigheder, der er anført i udbudsdokumenterne, overholdes.

Kontraktens værdi

1 127 385,51 EUR om året

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2 (overholdelse af de gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbejdsmarkedslovgivning) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: ACM og Electronics Watch som tilknyttet enhed.
- Udvalgte tjenesteydere:
  - Basso SA
  - Gircopi SI-Sistemes D'organització SA
  - Konica Minolta Business Solutions Spain
  - Ricoh Sistemas
- Uafhængig overvågende organisation: Electronics Watch
- Brugere af rammeaftalen: Kommuner, der er medlem af ACM

Sociale indvirkninger

- Den oprindelige anmodning om fremlæggelse blev positivt modtaget af entreprenørerne. Entreprenørerne gav detaljerede oplysninger om de specifikke produktmodeller og produktionssteder, der blev anvendt i forbindelse med kontrakten. På grundlag af de eksisterende overvågningsresultater for disse modeller og steder kunne Electronics Watch udarbejde en risikovurdering for ACM. ACM planlægger allerede at medtage Electronics Watchs kontraktbetingelser i to yderligere to rammeaftaler om ICT og videooptagelse af plenarmøder.
- Oplysningerne fra en leverandør styrkede en igangværende dialog med en printerfabrik i Sydøstasien. På grundlag af oplysninger om produktionsstedet er der allerede blevet gennemført en overvågningsplan. Overvågningen foretages af Electronics Watchs lokale partnere, dvs. lokale civilsamfundsorganisationer med ekspertise i overvågning af arbejdstagerrettigheder.

Andre fordele

- Den standardiserede Electronics Watch-proces gør det nemt at overføre overvågning og en opfølgingsmodel efter tilslutning.
- Gennemsigtigheden i forsyningskæden er også øget for andre enheder tilknyttet Electronics Watch i Europa, som indkøber de samme produktmodeller.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Det er vigtigt at informere tilbudsgivere/potentielle kontrahenter om de tilknyttede forpligtelser i kontraktforvaltningsfasen for at lette overholdelsen.
- Der er behov for, at IT-industrien — både forhandlere, produktmærker og deres leverandører — videreudvikler gennemsigtigheden i forsyningskæden. Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt for industrien at fremlægge oplysninger på komponentniveau, men det er afgørende for at sikre gennemsigtighed i forsyningskæden.

- Hvis flere offentlige myndigheder kræver, at der fremlægges oplysninger om produktionssteder og -processer, vil det bidrage til at indføre dette som almindelig praksis i industrien.

Kontakt

Víctor Torrents, den catalanske sammenslutning af kommuner (ACM), victor.torrents@acm.cat

41. Socialt ansvar i rammeaftaler om stationære og bærbare computere, Finland

Ordregivende myndighed, land: Hansel Ltd, Finland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

Indledning/indkøbsmål

Hansel er den nationale indkøbscentral i Finland. Hansel har sammen med sine kunder (finske offentlige myndigheder) forpligtet sig til at fremme socialt ansvarlige og bæredygtige offentlige udbud. For at nå dette mål skal det som en prioritet sikres, at de indkøbte varer og tjenesteydelser fremstilles på en retfærdig og socialt ansvarlig måde.

Hansel har derfor udarbejdet en adfærdskodeks for indkøb af elektroniske produkter med fokus på socialt ansvar. Man valgte at fokusere på denne type indkøb, fordi disse produkter ofte fremstilles i lande, hvor menneske- og arbejdstagerrettigheder ikke altid håndhæves tilstrækkeligt. Kodeksen har til formål at fremme og sikre anstændige arbejdsvilkår for arbejdstagere i hele forsyningskæden for computere og andre IKT-relaterede produkter. Kodeksen skal anvendes i alle fremtidige procedurer (rammeaftaler og kontrakter), som Hansel iværksætter på dette område. Denne tilgang er blevet integreret i andre produkter og tjenesteydelser gennem en generel udgave af kodeksen, som skal anvendes i forbindelse med andre typer indkøb.

Ifølge kodeksen skal leverandørerne forpligte sig til at overholde kodeksen og sikre, at alle dens minimumskrav opfyldes inden for deres egne aktiviteter som entreprenører og i hele forsyningskæden.

Som et pilotprojekt i forbindelse med implementeringen af kodeksen iværksatte Hansel en procedure vedrørende IKT-produkter. Parallelt hermed blev der iværksat andre sektorspecifikke pilotprojekter i samme retning, herunder et udbud af en rammeaftale om kontormøbler. Kodeksen er blevet oversat til engelsk og kan anvendes af andre ordregivende myndigheder i Finland og andre steder.

Indkaldelsen blev offentliggjort i 2017, og kontrakten blev tildelt i 2018¹².

Genstand

Rammeaftale om kontorudstyr og mobilt databehandlingsudstyr, herunder tablets, hybride computere, bærbare computere, all-in-one-computere, stationære computere osv., andet IKT-relateret udstyr og tilbehør samt IKT-tjenester.

Udbudsfase og -kriterier

Der blev anvendt et offentligt udbud, og kriterier vedrørende socialt og miljømæssigt ansvar blev taget i betragtning som tildelingskriterier med en vægt på 20 %:

- Tildelingskriterierne vedrørende miljøansvar (10 %) omfattede ikke-anvendelse af skadelige stoffer (dvs. kviksølv, tetrabrombisphenol A, phthalater og PVC) samt anvendelse af genanvendt eller bionedbrydelig plast i plastdele og -emballage.
- Med hensyn til sociale kriterier (10 %) vurderede Hansel leverandørens gennemsigthed med hensyn til placeringen af slutmonteringssteder og komponentleverandører samt arbejdsvilkårene på de endelige monteringssteder. Ved hjælp af en uafhængig tredjepartsrevisionsrapport skulle det bekræftes, at der betales en "løn, der muliggør et eksistensminimum", og antallet af arbejdstimer (højst 48 timer om ugen).

Disse kriterier viste sig at være udfordrende (se afsnittet Erfaringer). Tilbudsgiverne skulle også forpligte sig til at overholde referencevilkårene (herunder adfærdskodeksen) ved indgivelsen af tilbuddet.

Man forventede, at højst fire tilbudsgivere ville deltage i rammeaftalen.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Hovedformålet med kodeksen (og proceduren) er at sikre overholdelse af anstændige arbejdsstandarder og arbejdsvilkår i hele forsyningskæden, der er involveret i produktionen af IKT-produkter indkøbt af finske myndigheder.

---

¹² <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:461029-2017:TEXT:EN:HTML&src=0&tabId=0>.

For at nå dette mål henviser adfærdskodeksen til følgende standarder og konventioner:

- FN's verdenserklæring om menneskerettighederne (1948)
- Den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder (FN 1966)
- Den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder (ICESCR, FN 1966)
- FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder
- OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder
- ILO's otte grundlæggende konventioner: nr. 29 om tvangsarbejde (1930), nr. 87 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig (1948), nr. 98 om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger (1949), nr. 100 om lige løn (1951), nr. 105 om afskaffelse af tvangsarbejde (1957), nr. 111 om forskelsbehandling (beskæftigelse og erhverv) (1958), nr. 138 om mindstealder (1973) og nr. 182 om værste former for børnearbejde (1999)
- FN's børnekonvention, artikel 32 (1989)
- FN's konvention mod korruption (2003)
- Lovgivning om arbejdstagerbeskyttelse, arbejdsvilkår og ansættelsesvilkår i det land, hvor varer og tjenesteydelser produceres, herunder lovgivning om mindsteløn, og forordningerne om social beskyttelse.

Samt:

- Wienerkonventionen om beskyttelse af ozonlaget og dens Montrealprotokol om stoffer, der nedbryder ozonlaget
- Baselkonventionen om kontrol med grænseoverskridende overførsel af farligt affald og bortskaffelsen heraf
- Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte (POP-konventionen)
- Rotterdamkonventionen om proceduren for forudgående informeret samtykke ("PIC-proceduren") for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel (UNEP/FAO) (PIC-konventionen), Rotterdam, den 10. september 1998, og de tre regionale protokoller hertil
- Enhver gældende miljølovgivning i det land, hvor varer og tjenesteydelser produceres.

Verifikation

Formålet med dette projekt er at opstille konkrete kriterier og pålidelige kontrolmekanismer til vurdering af det sociale ansvar i forbindelse med de produkter, der skal anskaffes. I denne forbindelse udgør kodeksen referencestandard for kontraktvilkår og anvendes ved verifikationen under kontraktens gennemførelse. Ud over gældende standarder fastsætter kodeksen også andre sociale krav og mekanismer til håndtering af manglende overholdelse og overtrædelser. Leverandøren og/eller dennes moderselskab skal offentliggøre en årlig bæredygtighedsrapport. Leverandørerne skal træffe relevante kontraktlige foranstaltninger for at implementere adfærdskodeksen i deres egne aktiviteter og i forsyningskæden.

Et af kodeksens centrale aspekter er at dele resultaterne af revisionen af det sociale ansvar og de korrigerende foranstaltninger, der er truffet, herunder gennem formidling af resuméer af revisionsrapporter. Formålet med at formidle sådanne oplysninger er på den ene side at øge kendskabet til kravene til socialt ansvar i (globale) forsyningskæder og på den anden side at undgå overlapninger og flere revisioner for aktører, der overholder reglerne, fra forskellige ordregivende myndigheders side.

Kontraktens værdi

Rammeaftalens anslåede værdi er 180 mio. EUR. Kontraktperioden er på to år og kan forlænges til højst fire år.

Retsgrundlag

Artikel 18, stk. 2 (obligatoriske sociale klausuler), artikel 71 (underentreprisen) og artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Indkøbscentral: Hansel Ltd
- Hovedpartner: Finnwatch
- Leverandører
- Verifikatorer/revisorer
- Arbejdstagere og deres repræsentanter (fagforeninger)
- Civilsamfundsorganisationer, der arbejder med udvikling.

Partnerskab var kernen i kodeksen og udformningen af IKT-kontrakten. Hansel indledte projektet i partnerskab med Finnwatch, en NGO, der arbejder på at fremme virksomhedernes globale ansvar for at sikre anstændige arbejdsstandarder i forbindelse med offentlige udbud.

Finnwatch ydede ekspertbistand til Hansel i forbindelse med udarbejdelsen og overvågningen af sociale ansvarsrelaterede kriterier for de forskellige faser af en udbudsprocedure. Udbredelsen af dette initiativ blandt ordregivende myndigheder på alle forvaltningsniveauer som god praksis er blevet støttet af Finlands solidaritetscenter for fagforeninger (SASK) og KEPA (paraplyorganisationen for finske civilsamfundsorganisationer, der arbejder med udviklingssamarbejde).

Sociale indvirkninger

- Leverandørerne og de ordregivende myndigheder er blevet mere bevidste om spørgsmål vedrørende socialt ansvar takket være denne indsats. En rapport om pilotprojektet, der havde til formål at dele viden om socialt ansvar på tværs af forsyningskæder, blev også offentliggjort online af [Finnwatch](#) (på finsk). De vigtigste elementer i rapporten var, at dialog og kommunikation med potentielle leverandører var afgørende for at fremme en gensidig forståelse af konsekvenserne af kontraktkrav med hensyn til gennemførelse, revision osv. For at hæve kravene ud over minimumstandarder bør kontrolindsatsen øges i gennemførelsesfasen. De fleste finske leverandører har ikke tilstrækkelig kapacitet til at overvåge standarderne i de globale forsyningskæder direkte og er afhængige af moderselskabernes enheder for socialt ansvar. De ordregivende myndigheder skal derfor oversætte nøgledokumenter til engelsk for at sikre, at kravene kan forstås i de globale enheder.
- Sådanne krav vil have en positiv indvirkning på produktionsniveauet — på samlefabrikker og længere op i forsyningskæden, hvis flere ordregivende myndigheder indfører sådanne standarder i deres procedurer.

Andre fordele

- Deling af revisionsrapporter med andre ordregivende myndigheder kan spare ressourcer og mindske den administrative byrde for både tilbudsgivere og myndigheder.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Et centralt element for adfærdskodeksens succes var gennemførelsen af en grundig indledende markedsundersøgelse med de potentielle leverandører. Markedsundersøgelsen blev indledt flere måneder før den planlagte offentliggørelsesdato for udbudsbekendtgørelsen og gav vigtige oplysninger om relevante standarder og realistiske krav.
- Det viste sig at være vanskeligt at kontrollere kriterierne for socialt ansvar under udbudsproceduren. Når revisionsrapporter var vedlagt tilbuddet, omfattede de ikke altid dokumentation for det faktiske kriterium (dvs. arbejdstid). På den anden side udføres der normalt ikke revision på f.eks. produktionsanlæg beliggende i EU. Da disse allerede er underlagt strengere EU-regler, koncentrerer revisionsindsatsen om mere problematiske områder, hvor de bliver mere relevante.
- De samme produkter fremstilles på flere samlefabrikker. I det vanskeligt at gennemføre revision i praksis. (Hvilke produktionssteder skal f.eks. udvælges? Hvordan garanteres den generelle overholdelse?)
- Lokale leverandører eller forhandlere får ikke altid tilfredsstillende svar fra deres globale leverandører på spørgsmål fra den ordregivende myndighed.
- Det kan være en udfordring for de ordregivende myndigheder at sikre overholdelse af arbejdsstandarder og sociale standarder, navnlig i globale forsyningskæder. Initiativer som f.eks. adfærdskodeksen er afgørende for at fremme andre tilgange hertil. En åben og gennemsigtig formidling af sådanne ressourcer er afgørende for at få andre ordregivende myndigheder til også at indføre sådanne tilgange.

- Det ville være meget nyttigt, hvis andre indkøbsmyndigheder i EU anvendte kontraktvilkår svarende til adfærdskodeksen i deres indkøbskontrakter. Dette vil afskrække aktører, der ikke overholder reglerne, fra at få adgang til markederne for offentlige udbud og fremme opadgående konvergens om menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder på tværs af globale forsyningskæder.
- Det ville være effektivt og nyttigt at udveksle oplysninger om leverandørers revisionsrapporter med andre indkøbsmyndigheder i hele EU, navnlig på markeder, hvor leverandørerne opererer på forskellige markeder for offentlige udbud, f.eks. IKT.

Kontakt

Kalle Hietaranta, kontorchef, kategoriledelse, Hansel Ltd, kalle.hietaranta@hansel.fi

42. Totrinstilgang til socialt ansvarlige offentlige udbud af IKT-hardware

Ordregivende myndighed, land: BMZ — forbundsministeriet for økonomisk samarbejde og udvikling, Tyskland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

Introduktion/udbudsmål

Forbundsministeriet for økonomisk samarbejde og udvikling besluttede at følge en totrinstilgang for dette pilotudbud vedrørende hovedgenstanden (computere og skærme) og perifert udstyr (tastaturer og computermus), som omfattede en kombination af bindende minimumskriterier (tekniske specifikationer) og avancerede kriterier (et socialt tilbudsgiverkoncept, som belønnes i tildelingskriterierne). Dette var baseret på forudgående markedsundersøgelser af menneskerettigheds- og arbejdsretlige spørgsmål i IKT-forsyningskæden og på, hvad markedet tilbyder (og er i stand til at dokumentere) i denne henseende.

Forbundsministeriet for økonomisk samarbejde og udvikling krævede derfor i sit udbud sociale kriterier som bindende tekniske specifikationer for det første led i forsyningskæden (endelig samling) for computere og skærme. Dette blev kombineret med høje krav til kvaliteten af verifikationen (mærkningsordninger eller en tilsvarende prøvningsrapport fra en uafhængig tredjepart eller dokumentation for ekstern revision). De sociale kriterier omfattede både ILO's grundlæggende konventioner og yderligere sociale kriterier (sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, mindsteløn, social sikring og arbejdstid). Tildelingskriterierne tildelte desuden point for et "tilbudsgiverkoncept" om socialt ansvarlige foranstaltninger i produkternes forsyningskædetrin fra det andet led i forsyningskæden til udvinding af råvarer (og desuden for det første led for det perifere udstyr). Kravet om dette tilbudsgiverkoncept blev fremsat af den offentlige myndighed gennem ledende spørgsmål om forsyningskædens kendskab til genstanden, en tilsvarende risikoanalyse, forebyggende foranstaltninger og verifikation.

Udbuddet viser, at det for produkter med en kompleks forsyningskæde er muligt at anmode om sociale kriterier og effektiv verifikation, selv når disse kriterier går ud over, hvad der kræves af mærkningsordninger.

Genstand

Levering af bæredygtige computere og skærme samt perifert udstyr (tastaturer og computermus), under hensyntagen til menneskerettigheder og arbejdsstandarder i forsyningskæden (fremstilling og udvinding af mineraler) for de produkter, der skal leveres

Udbudsfasen og -kriterier

Tekniske specifikationer:

For udbuddets hovedgenstand (computere og skærme) anmodes tilbudsgiverne om at opfylde obligatoriske kriterier for det første led i forsyningskæden:

1. Overholdelse af ILO's grundlæggende konventioner:

- forbud mod tvangsarbejde og gældsslaveri (ILO-konvention nr. 29 og nr. 105)
- ikkeforskelsbehandling (ILO-konvention nr. 100 og nr. 111)
- forbud mod de værste former for børnearbejde og mindstealder for adgang til beskæftigelse (ILO-konvention nr. 138 og nr. 182)
- Freedom of association og retten til at føre kollektive forhandlinger (ILO-konvention nr. 87 og nr. 98)

2. Overholdelse af andre arbejdsstandarder og sociale standarder:

- sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen (ILO-konvention nr. 155 og nr. 170)
- mindsteløn og sociale ydelser (ILO-konvention nr. 131 og nr. 102)
- forbud mod lange arbejdstider (ILO-konvention nr. 1).

Tildelingskriterier:

Tilbudsgiverne anmodes desuden om at indgive et dokument med titlen "**tilbudsgiverkoncept**" for at dokumentere yderligere produktrelateret overholdelse af følgende:

- for det første led for perifert udstyr (tastaturer og computermus) de samme kriterier som nævnt ovenfor i afsnit 1, dvs. ILO-konventionerne
- for det andet led og yderligere led i forsyningskæden for både hovedgenstanden for udbuddet (computere og skærme) og for det perifere udstyr skal tilbudsgiveren sammen med tilbuddet give en beskrivelse af alle de foranstaltninger, der er truffet for at påvise overensstemmelse med ILO's grundlæggende konventioner (som anført ovenfor i afsnit 1) og overholdelse af andre arbejdsstandarder og sociale standarder (som anført ovenfor i afsnit 2), og
- undgåelse af anvendelsen af konfliktminerale i de produkter, der skal leveres, i overensstemmelse med OECD's due diligence-retningslinjer for ansvarlige mineralforsyningskæder fra konfliktramte områder og højrisikoområder.

For tilbudsgiverkonceptet kan der højst opnås 25 000 point. For perifert udstyr (dvs. tastaturer og computermus for første led skal tilbudsgiveren dokumentere overensstemmelse med ovennævnte ILO-konventioner og andre standarder (2 000 point).

For kontraktens hovedgenstand (computere og skærme) og perifert udstyr (tastaturer og computermus) gives der yderligere point for tilbudsgiverkonceptet med hensyn til overholdelse i forsyningskædens øvrige led (23 000 point – fra andet led):

- kendskab til forsyningskæden – højst 4 000 point
- risikoanalyse af arbejdsvilkår – højst 4 000 point
- korrigerende og forebyggende foranstaltninger – højst 5 000 point
- kontrolforanstaltninger, f.eks. sociale revisioner – højst 5 000 point
- klagemekanisme – højst 5 000 point.

De foranstaltninger, der præsenteres i tilbudsgiverkonceptet, vil blive en del af kontrakten. Jo mere effektive og vidtrækkende indsatsen for social bæredygtighed er, jo højere vurderes kvaliteten.

Se tabellen nedenfor.

KG	K	Type	Designation	Reference to the specifications	Length of the answer	Weighting score	Minimum score	maximum attainable score	Points awarded	Points x weight	Met / Not Met	0-10 points
KG 1			Workstation PC			0	0	15000	0	0	fulfilled	
KG 2			Monitors			1000	0	10000	0	0	fulfilled	
KG 3			Sustainability and social justice			1000	0	25000	0	0	fulfilled	
	3.1	B	Standards in the first stage of the supply chain for peripheral devices (key question 1)		M	100	0	2000	0	0		s. Explanation Annex 8b
	3.2	B	Knowledge of the supply chain (key questions 2.1 and 2.2)		M	100	0	4000	0	0		s. Explanation Annex 8b
	3.3	B	Risk analysis on working conditions (key questions 3.1 and 3.2)		M	100	0	4000	0	0		s. Explanation Annex 8b
	3.4	B	Corrective and preventive measures (key question 4.1)		M	100	0	5000	0	0		s. Explanation Annex 8b
	3.5	B	Control measures (key question 4.2)		M	100	0	5000	0	0		s. Explanation Annex 8b
	3.6	B	Complaints office and complaint management (leading question 4.3)		M	100	0	5000	0	0		s. Explanation Annex 8b
						1000	0	27500	0	0	fulfilled	

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Den ordregivende myndighed bidrager til respekten for arbejdsstandarder og sociale standarder og er motiverende for "frontløbere".

- Den ordregivende myndighed fremmer bevidstgørelse om kendskab til forsyningskæden og tilskynder til gennemførelse af ambitiøse foranstaltninger vedrørende bekæmpelsen af udnyttelse af arbejdskraft og børn, konfliktråvarer samt sundhed og sikkerhed.
- For produkter med en kompleks forsyningskæde har kombinationen af minimumskriterier som bindende kriterier (i denne forbindelse for de forsyningskæder, hvor en stor del af markedet allerede overholder visse sociale standarder) og avancerede kriterier som tildelingskriterier (i denne forbindelse for frontløbere blandt tilbudsgiverne) til formål at tilskynde virksomhederne til at overholde internationale standarder for virksomhedernes ansvar.

Verifikation

Tilbudsgiveren skal påvise overensstemmelse med ovennævnte ILO-konventioner og andre grundlæggende arbejdsstandarder ved hjælp af følgende:

- et mærke, f.eks. et TCO-certificeret mærke eller tilsvarende
- en tilsvarende inspektionsrapport udstedt af en uafhængig tredjepart (produktspecifik undersøgelse af fremstillingsbetingelserne på grundlag af de krævede arbejdsstandarder og sociale standarder)
- fabrikantens medlemskab af Electronic Industry Citizenship Coalition (EICC), herunder indsendelse af alle aktuelle revisionsrapporter (vedrørende de varer, der skal leveres) fra en uafhængig tredjepart i overensstemmelse "EICC Validated Audit Programme Quality Requirements".

Kontraktens værdi

1,8 mio. EUR

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2, samt artikel 43 og 67 i direktiv 2014/24/EU
- Gennemført ved tysk lov om offentlige udbud (navnlig VgV og GWB)

Aktører

- Ordregivende myndighed: BMZ — forbundsministeriet for økonomisk samarbejde og udvikling, Tyskland
- Tilbudsgivere:
- Ekstern konsulent for sociale kriterier

Sociale indvirkninger

- Den ordregivende myndighed var klar over, at en bred vifte af tilbudsgivere i 2016 endnu ikke kunne foretage en effektiv kontrol af overholdelsen af arbejdsstandarder og sociale standarder og andre problemer i hele forsyningskæden, men dog i det første led i forsyningskæden. Nogle IKT-virksomheder går desuden videre end dette og overholder sociale standarder ud over det første led og også for mineralerne i deres produkt. Ved at anvende en kombination af obligatoriske minimumsstandarder (tekniske specifikationer), men også yderligere standarder som tildelingskriterier, kræver de en minimumsstandard for social overholdelse, også for at tilvejebringe incitamenter og støtte til virksomheder, der går videre end dette.

Andre fordele

- Potentialet for overførsel til alle offentlige myndigheder: De bindende tekniske specifikationer (kombineret med de høje krav til kvaliteten af verifikationen) kan og bør anvendes af alle offentlige myndigheder som et grundlæggende krav, uanset

kontraktens omfang og den offentlige myndigheds ressourcer. For de yderligere tildelingskriterier kræves der et minimum af menneskelige ressourcer hos den offentlige myndighed på grund af behovet for at evaluere tilbudsgiverkoncepterne.

- Potentialet for overførsel til alle IKT-produktgrupper (også produktgrupper, for hvilke der ikke findes mærker med sociale kriterier): Udbuddet åbner op for forskellige former for effektiv verifikation, der kan anvendes på en bredere vifte af IKT-produkter.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Tilbudsgivernes positive reaktion: Næsten alle tilbudsgivere overholdt minimumsstandarderne.
- Kombinationen af forskellige kontrolmetoder er positiv (mærkningsordninger og andre effektive verifikationsmetoder, forenkede tilbudsgivererklæringer blev ikke accepteret i dette tilfælde).
- Positivt incitament for virksomhederne til at forbedre deres tilgang til menneskerettigheder ud over ud over det første led i forsyningskæden.
- Forslag til yderligere forbedringer med henblik på at forbedre tilbudsgivernes forståelse af kravene: anvendelse af et overskueligt layout (underrubrikker, rubrikker, fodnoter og skrifttype), forudgående markedsundersøgelser for at forklare og sikre en bedre forståelse af kravene til virksomhederne, klar adskillelse mellem første led i forsyningskæden (obligatoriske kriterier) og de øvrige led i forsyningskæden (tildelingskriterier).
- Hvor det er relevant, vedlægges en tjekliste eller en formular, som tilbudsgiverne kan bruge til at angive, hvilke dokumenter og beviser der er vedlagt.
- Forslag til yderligere forbedringer med henblik på at forbedre kvaliteten af tilbudsgiverkoncepter: strengere krav, f.eks. en udtrykkelig angivelse af, at der kun gives point for konkrete svar på de vejledende spørgsmål. Markedsdialog og ajourført markedsanalyse er altid nyttige elementer i forbindelse med udarbejdelsen af et udbud.

Kontakt

Annelie Evermann, ekstern konsulent for sociale kriterier, BMZ (forbundsministeriet for økonomisk samarbejde og udvikling),
annelie.evermann@weed-online.org

43. Digital inklusion — Implementering af tilgængelighedskriterier i webdesign

Ordregivende myndighed, land: Undervisningsstyrelsen, Finland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Webdesign

Indledning/indkøbsmål

Den finske undervisningsstyrelse er ansvarlig for førskoleundervisning og børnepasning, grunduddannelse, almen uddannelse og erhvervsuddannelse på sekundærtrinnet samt voksenuddannelse. Den forvalter også en stor del af internationaliseringen af studier i Finland, f.eks. udvekslingsprogrammer for studerende og undervisere.

Undervisningsstyrelsen skulle forny tre websteder og ønskede at gøre dette på en måde, der støtter en moderne undervisningsstyrelses mål og opgaver, og som giver en god brugeroplevelse.

I 2018 blev der tildelt en kontrakt om webdesign og udvikling af onlinetjenester. For at sikre, at disse tjenester er tilgængelige for alle brugere, præciserede styrelsen, at de skal opfylde tilgængelighedskravene i EN 301 549 eller tilsvarende.

Genstand

Implementering af et system til forvaltning og offentliggørelse af websteder, brugergrænsefladedesign, webdesign, implementering og videreudvikling af onlinetjenester samt vedligeholdelse.

Udbudsphase og -kriterier

Udbuddet havde ikke til formål at tilvejebringe et nøglefærdigt system. Det fokuserede i stedet på at indkøbe ressourcer til en smidig udvikling. Alle medarbejdere (en brugergrænsefladedesigner, to udviklere og en tjenestedesigner) skulle have mindst et års erfaring med anvendelsen af Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.0). Det forventedes også, at brugergrænsefladedesigneren og tjenestedesignereren havde erfaringer med Lean UX Design og andre former for brugercentreret design. I gennemførelsesplanen skulle leverandøren beskrive, hvordan vedkommende ville garantere en brugercentreret tilgang, og hvilke teknologier vedkommende ville anvende for at sikre tilgængelighed.

Der blev anvendt et offentligt udbud, og 60 % af de tilgængelige point blev tildelt kvalitetskriterier, herunder tilgængelighed, mens 40 % blev tildelt omkostninger. I [udbudsbekendtgørelsen i EUT](#) blev der henvist direkte til EN 301 549. Der blev modtaget i alt fem bud, som alle var i stand til at tilbyde eksperter med tilstrækkelig erfaring i anvendelsen af WCAG 2.0. Kontrakten blev tildelt [Wunder Finland Oy](#), som havde tidligere erfaringer med at anvende tilgængelighedskriterier i udformningen af uddannelseswebsteder for universitetet i Turku.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Webtilgængelighed er en inklusiv praksis, der gør det muligt for alle, navnlig personer med handicap eller en form for synshandicap, at opfatte, forstå, navigere i og interagere med onlinemiljøet. I henhold til [direktivet om webtilgængelighed](#)¹³ skal offentlige organer træffe de nødvendige foranstaltninger til at gøre deres websteder og mobilapplikationer mere tilgængelige ved at gøre dem opfattede, anvendelige, forståelige og robuste. [EN 301 549](#) er den europæiske standard for teknologitilgængelighed i den offentlige sektor. Standarden, der blev offentliggjort i 2014, omhandler en bred vifte af handicap og specificerer de funktionelle tilgængelighedskrav, der gælder for IKT-produkter og -tjenester, sammen med en beskrivelse af testprocedurerne og evalueringsmetodologien for hvert tilgængelighedskrav i en form, der er egnet til brug i offentlige udbud i Europa. I henhold til direktivet gælder følgende tidsplan for overholdelse af EN 301 549:

---

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2102 af 26. oktober 2016 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer.

- alle nye offentlige websteder oprettet den 23. september 2019 eller senere skal være i overensstemmelse
- alle offentlige websteder (herunder eksisterende websteder) skal være i overensstemmelse senest den 23. september 2020
- alle mobilapplikationer i den offentlige sektor skal være i overensstemmelse senest den 23. juni 2021.

Standarden er specifik for den offentlige sektor, men den henviser til Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) og omfatter således bredere industristandarder. European Standard on Design for All ([EN 17161](#)) supplerer EN 301 549 ved at beskrive de processer, der kræves for at opfylde tilgængelighedsstandarderne. På internationalt plan har [Global Initiative for Inclusive ICT](#) udviklet værktøjer og retningslinjer for indkøb af tilgængelig IKT.

Kontraktens værdi

Kontrakten om fornyelse af tre websteder havde en samlet værdi af 372 800 EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 42 (tekniske specifikationer) og artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- I henhold til direktivet om webtilgængelighed skal alle offentlige websteder være i overensstemmelse med EN 301 549 eller tilsvarende senest den 23. september 2020. I henhold til direktivet skal offentlige organer også offentliggøre en tilgængelighedserklæring på deres websteder med et link til en feedbackmekanisme, der giver brugerne mulighed for at indberette manglende opfyldelse af minimumskravene til tilgængelighed. Overvågning og rapportering foretages på nationalt plan fra december 2021.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Den finske undervisningsstyrelse
- Udvalgt tjenesteyder: Wunder Finland Oy
- Brugere blev taget i betragtning gennem et samarbejde med det finske finansministeriums supportteam om en kundeinformationsfase. Tre kundeworkshopper efterfulgt af interviews udgjorde grundlaget for det første [designforslag](#). De berørte brugere af de nye websteder forventes at få bedre tilgængelighed som følge heraf.

Sociale indvirkninger

- For at kunne levere offentlige tjenester og oplysninger til alle borgere er det nødvendigt, at brugere med handicap kan få adgang til den offentlige sektors websteder. I 2020 forventes en femtedel af EU's befolkning at have en form for handicap¹⁴, og sikring af universel adgang er derfor vigtigere end nogensinde før. Integrationen af tilgængelighedskrav i projektet fra begyndelsen betød, at der ikke var behov for drastiske ændringer i designet, og eventuelle fremtidige beslutninger om webstedetsdesignet og mulige nye funktioner vil også blive baseret på tilgængelighedshensyn.

Andre fordele

- EN 301 549 omhandler specifikt tilgængelighed for brugere med handicap, men standarden omhandler også generel forbedring af brugervenligheden og overskueligheden for andre brugere, herunder ældre og personer, der bruger mindre tid online.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Styrelsen havde oprindeligt til hensigt at indkøbe webdesigntjenesten via Hansel (Finlands centrale indkøbsorgan for den offentlige forvaltning). Dette førte imidlertid ikke til tilbud, der kunne opfylde styrelsens specifikke kompetencekrav. Styrelsen besluttede derfor at tilrettelægge sin egen udbudsprocedure, som gav et positivt resultat (fem tilbud, der alle opfyldte kompetencekravene).

---

¹⁴ Kilde: Europa-Kommissionen, [GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion](#).

- Den vigtigste erfaring med henblik på fremtidige udbud var, at kvalitetskravene i høj grad hang sammen med virksomhedens kompetenceudviklingspolitikker som beskrevet i deres gennemførelsesplan. Styrelsen vil med stor sandsynlighed anvende lignende kriterier ved fremtidige indkøb af tjenesteydelser af høj kvalitet.

Kontakt

Satu Meriluoto, den finske undervisningsstyrelse, satu.meriluoto@oph.fi

SEKTOR 9 – Tekstiler

44. Anvendelse af ILO's konventioner i tjekkisk tekstiludbud

Ordregivende myndighed, land: Arbejds- og socialministeriet, Tjekkiet

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Tekstiler

Indledning/indkøbsmål

Det tjekkiske arbejds- og socialministerium (MoLSA) ønsker at støtte og være frontløber for socialt ansvarlige offentlige udbud i Tjekkiet ved at fungere som en "game changer", der tilrettelægger arrangementer, udvikler metoder og etablerer en støttestruktur for alle, der ønsker at gøre deres organisationer mere bæredygtige. MoLSA forsøger også at få de centrale interessenter til at deltage med henblik på at støtte videreudviklingen af socialt ansvarlige offentlige udbud.

Genstand

Tekstiler (især undertøj) med henblik på velgørenhedsorganisationers videre distribution til mennesker i nød. Dette indkøb støttes finansielt af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD).

Udbudsfasen og -kriterier

For at forhindre krænkelse af arbejdstagerrettigheder og sociale rettigheder i forbindelse med fremstillingen af tekstiler krævede MoLSA, at tilbudsgiverne skulle have et system, der garanterer, at arbejdstagerrettigheder, der er beskyttet efter ILO-konventionerne (børnearbejde, tvangsarbejde osv.), ikke er blevet krænket under fremstillingen af de købte varer. I denne fase fokuserede MoLSA alene på forholdene i de faktiske tekstilfremstillingsprocesser og ikke på produktionen af råmaterialer.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

I 2015 udviklede MoLSA sin egen strategi for socialt ansvarlige offentlige udbud, som det anvender som rettesnor for udviklingen af udbud. I strategien fastsættes de grundlæggende principper for ministeriet med fokus på de miljømæssige og sociale virkninger af offentlige udbud. Den ordregivende myndighed anerkender sit potentiale til at påvirke markedet og ønsker at forbedre bæredygtigheden af sine indkøb.

Den første strategi (vedtaget i 2015) førte til intern udvikling af nye procedurer, som har sat MoLSA i stand til at bruge over 20 mio. EUR på en mere bæredygtig måde. Med sine indkøb ønsker MoLSA at minimere sine negative miljøvirkninger (fokus på affaldsreduktion, etisk indkøb af træ osv.), at udrydde menneskerettighedskrænkelser i sine forsyningskæder, at støtte SMV'ers og sociale virksomheders evne til at opfylde offentlige institutioners behov og at støtte reintegrationen af dårligt stillede personer i samfundet.

Med tiden har tilgangen udviklet sig til mere strategiske overvejelser om købekraft. Strategien er for nylig blevet ajourført og fokuserer mere på udviklingen af socialt ansvarlige offentlige udbud inden for tilknyttede organisationer (jobcentre og socialsikring). Overvågning og vurdering af virkningerne af hele organisationens socialt ansvarlige offentlige udbud er et af målene for fremtiden.

Verifikation

Tilbudsgiverne kan dokumentere, at de overholder dette krav, ved at være medlem af Fair Wear Foundation (FWF) eller en anden ordning for kontrol med arbejdsvilkårene i deres forsyningskæde. Når en organisation tilslutter sig FWF, forpligter den sig til at gennemføre de otte arbejdsstandarder for FWF i deres forsyningskæde:

- ansættelsen er frivillig
- der er ingen forskelsbehandling i forbindelse med ansættelsen
- der er ikke tale om udnyttelse af børnearbejde
- der er foreningsfrihed og ret til kollektive forhandlinger

- der betales en "løn, der muliggør et eksistensminimum"
- der kræves ikke lange arbejdstider
- der er sikre og sunde arbejdsforhold
- der er tale om retligt bindende ansættelsesforhold.

Tilbudsgiverne skulle også identificere fabrikanten, mærket og produktionsstedet for hver produkttype. Det giver indkøberen mulighed for at se og kontrollere arbejdsvilkårene i forsyningskæden.

Kontraktens værdi

Kontraktværdien beløb sig til i alt 550 000 EUR

Retsgrundlag

Artikel 58 og artikel 18, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU samt bilag XII til samme direktiv

Aktører

- Ordregivende myndighed: Det tjekkiske arbejds- og socialministerium (MoLSA)
- Ansatte, der arbejder for MoLSA's leverandører

Sociale indvirkninger

- Risikoen for en overtrædelse af arbejdsstandarder og sociale standarder under produktionen af tekstilerne blev mindsket gennem brugen af sociale krav som særlige betingelser for deltagelse.
- Forsyningskæden blev mere gennemsigtig.

Andre fordele

- Den vindende tilbudsgiver beskæftiger tidligere straffede personer, som får mulighed for at udvikle arbejdskvalifikationer og referencer, der kan støtte deres reintegration i samfundet.
- Ifølge oplysninger fra de vindende tilbudsgivere er det ikke nødvendigt at udlicitere produktionen til lande, hvis arbejdssystemer købereren ikke kan verificere.
- Ved at fokusere på socialt ansvarlige produktionsvilkår for de varer, der indkøbes, kan man hjælpe med at skabe lige konkurrencevilkår for økonomiske aktører. Den ordregivende myndighed behøver ikke købe billigt på andres bekostning.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Hvis den ordregivende myndighed kræver det, kan tekstilindustrien i et vist omfang garantere, at arbejdstagerrettighederne overholdes under produktionen.
- Enkle krav om gennemsigtighed i forsyningskæden kan føre til uventede fordele, f.eks. reintegration af tidligere straffede i samfundet, hvilket går videre end kontraktkravene.
- Det er fortsat en udfordring at overvåge af betingelserne i forbindelse med kontraktens gennemførelse.
- Der mangler stadig at blive udviklet overvågning af forholdene i produktionen af råvarer (f.eks. bomuld).
- I overensstemmelse med sin egen strategi fortsætter MoLSA med at finde egnede tilbud for at afprøve mulighederne. MoLSA præsenterer desuden de foreliggende tilfælde for andre indkøbere for at hjælpe og motivere dem til også at blive bæredygtige indkøbere. MoLSA arbejder også på at udvikle interne procedurer til forvaltning af kontrakterne, at overvåge og evaluere resultaterne af kontrakterne og at vurdere kontraktens værdi.
- Gennemsigtigheden i de globale forsyningskæder kræver samarbejde. De ekstraomkostninger og den ekstra indsats, der er forbundet med dette samarbejde, er berettigede, hvis det giver købereren tillid til kvaliteten af betingelserne for hele forsyningskæden for de indkøbte varer.

- Der er ofte ingen simple løsninger i forbindelse med socialt ansvarlige offentlige udbud. Det kræver tid, arbejde og kritisk tænkning. Det medfører imidlertid mange fordele, såsom bedre tilrettelæggelse af indkøbsprocessen, bedre forståelse af køberens behov og kvalitet, god bevidsthed om indkøb, rimelige arbejdsvilkår og pris, fokus på feedback og en kreativ tilgang til en ellers bureaukratisk procedure. Det handler om at tage det første skridt og lære undervejs.

Kontakt

Adam Gromnica, adam.gromnica@mpsv.cz og Eva Chvalková, eva.chvalkowska@mpsv.cz, MoLSA

45. Gents tilgang til indkøb af socialt ansvarligt arbejdstøj

Ordregivende myndighed, land: Byen Gent, Belgien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Tekstiler

Indledning/indkøbsmål

I 2014 opdaterede byen Gent sin indkøbspolitik med henblik på fuldt ud at integrere bæredygtighed i sine indkøb. Som led i denne indsats omfatter de sociale mål tilskyndelse til ansættelse af dårligt stillede grupper, fremme af lokal økonomisk vækst og integration af internationale standarder og fair trade-principper. Senere indledte byen i 2016 et samarbejde med sammenslutningen af flamske byer og kommuner (VVSG) om at anvende disse mål i forbindelse med indkøb af arbejdstøj.

Gent var den første Fair Trade City i Belgien og den første Fair Trade Capital i Europa og fremmer aktivt køberes og leverandørers bevidsthed om spørgsmålet om fair mode.

Genstand

Indkøb af socialt ansvarligt arbejdstøj.

Udbudsfasen og -kriterier

Kontrakten blev indledt i første halvår 2018. Gent gennemførte udbuddet i tre faser:

- Først blev der udført en analyse af tidligere offentlige udbud, hvor man søgte efter bedste praksis for at integrere bæredygtighed i specifikationerne for arbejdstøj i og uden for regionen Flandern.
- Dernæst gennemførte Gent og VVSG en omfattende markedsundersøgelse, hvor man vurderede markedets parathed, forsyningskædernes gennemsigtighed og potentialet for mærker i sektoren, og indsamlede leverandørernes synspunkter om bæredygtig efterspørgsel og brugen af sociale klausuler i forbindelse med offentlige udbud. Efter denne undersøgelse konstaterede Gent, at markedet ikke var parat til at levere miljømæssige og sociale resultater på det krævede niveau.
- Der blev oprettet en værktøjskasse for socialt bæredygtigt arbejdstøj¹⁵ til leverandørerne og indkøberne, som indeholder retningslinjer for, hvad de skal forbedre under udførelsen af kontrakterne. Gent opdelte rammekontrakten i fem delkontrakter, der krævede forskellige niveauer af sociale og miljømæssige resultater, hvor hvert niveau var defineret i værktøjskassen. Værktøjskassen beskriver også den dokumentation, som tilbudsgiverne skulle indgive, og vejen hen imod mere ansvarligt arbejdstøj, som leverandørerne forpligter sig til gennem kontraktbestemmelserne.

I procedurens første fase skulle tilbudsgiverne:

1. Undertegne adfærdskodeksen om socialt ansvarlig forvaltning af forsyningskæden".
2. Udfylde spørgeskemaet om socialt ansvarlig forvaltning af forsyningskæden. Spørgeskemaet vedrørte generelle oplysninger om virksomheden, gennemsigtighed i forsyningskæden og sociale risici i forsyningskæden. Svarene fra dette spørgeskema blev ikke vurderet, men blev anvendt som basismåling eller selvevaluering som grundlag for dialog mellem leverandøren og byen Gent.
3. Opstille en liste over de køretøjer, der skulle anvendes til leveringerne (Euro V-emissionsstandard eller bedre).

Ni leverandører indgav tilbud. Fem af dem opfyldte ovennævnte krav og blev derfor godkendt til anden fase.

De tekniske specifikationer blev derefter sendt til disse fem udvalgte kandidater. Dette var anden fase i proceduren.

---

¹⁵ <http://platforma-dev.eu/wp-content/uploads/2018/06/Toolbox-VVSG-EN.pdf>.

Tildelingskriterierne varierede afhængigt af delkontrakten, men omhandlede generelt pris, kvalitet (testresultater fra et laboratorium og prøver) og holdbarheden af udtjent tøj. Den krævede minimumskvalitet var beskrevet i de tekniske kriterier. Kvalitetstildelingskriterierne belønnede leverandører, der tilbød en højere kvalitet end den, der blev krævet efter de tekniske kriterier. Byen Gent modtog fem tilbud, og hver delkontrakt blev i sidste ende tildelt en særskilt leverandør.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det vigtigste mål var at integrere garantier vedrørende internationale arbejdskonventioner og øge gennemsigtigheden i hele tekstilforsyningskæden.

Gent stiller både krav om overholdelse af internationale minimumsstandarder for arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder og betaling af en løn, der muliggør et eksistensminimum, og om løbende forbedring af de sociale vilkår i kæderne for de indkøbte produkter.

Entreprenøren (og de underleverandører, der er involveret i fremstillingen af de produkter, som byen Gent har indkøbt) skulle i udvælgelsesfasen forpligte sig til gennemsigtighed og løbende forbedring af arbejdsvilkårene i forsyningskæden i hele kontraktens løbetid for alle produkterne. Som led i denne forbedringsproces skal de:

- Overholde og aktivt anvende de generelle principper for "virksomhedernes sociale ansvar" og "socialt ansvarlig forvaltning af forsyningskæden", der er opstillet i adfærdskodeksen. Principperne i adfærdskodeksen er baseret på Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) internationale standarder og er i overensstemmelse med de vigtigste internationale standarder såsom ISO 26000, GRI, ETI, FLA, Fair Wear Foundation, BSCI, SA 8000 og lignende.
- Årligt rapportere om de sociale risici i kæden. Dette skal ske på grundlag af en eksternt verificeret risikoreport. Risikoreporter, der er udarbejdet af bæredygtighedsrevisorer (Ecovadis eller tilsvarende) giver virksomhederne mulighed for at vurdere deres globale leverandørers miljømæssige og sociale resultater.
- Træffe korrigerende foranstaltninger for at respektere principperne om "virksomhedernes sociale ansvar" (VSA) og "socialt ansvarlig forvaltning af forsyningskæden".

Verifikation

- Leverandørens resultater verificeres af tredjeparter som f.eks. Ecovadis eller tilsvarende.
- Der afholdes regelmæssigt opfølgende møder med leverandørerne.
- En række rapporter om de fem leverandørers resultater er allerede blevet udarbejdet af specialiserede revisorer.
- Gent samarbejder med sine leverandører om at gennemføre forbedringerne.

Kontraktens værdi

Kontrakten har en anslået værdi af 1,2 mio. EUR over en periode på fire år.

Retsgrundlag

- Artikel 46 (opdeling af kontrakter i delkontrakter) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Gent by
- Udvalgte tjenesteydere:
  - Alsico (bæredygtigt arbejdstøj)
  - Bel-Confect (standardarbejdstøj)
  - Stemico (linned og hagesmækker)
  - Tric (arbejdssko)
  - Fabory (handsker og andre personlige væremidler)
- VVSG (sammenslutningen af flamske byer og kommuner)

- Bæredygtighedsrevisorer

Sociale indvirkninger

- Siden begyndelsen af kontraktens forberedelsesfase er leverandørerne blevet mere bevidste om deres ansvar for at nå dette mål.
- En af leverandøren tilsluttede sig Fair Wear Foundation, andre indsamler oplysninger for at gøre deres kæder mere gennemsigtige, og endnu andre er allerede fuldt ud gennemsigtige og socialt ansvarlige og arbejder nu med verifikationsystemer fra tredjeparter.

Andre fordele

- Arbejdstøjet (jakker, bukser og T-shirts) er så vidt muligt fremstillet af økologisk fairtrade-bomuld og/eller genanvendt polyester.
- Arbejdstøjet skal leveres på en CO₂-effektiv måde.
- Når tøjet er udtjent, vil det blive genanvendt i isoleringsmateriale og havebænke.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Leverandører af arbejdstøj var villige til at samarbejde om løbende at forbedre arbejdsvilkårene i forsyningskæden. Leverandører skal inddrages, motiveres og støttes i dette arbejde.
- Kontraktbestemmelser er kun en del af løsningen. Indsatsen kan kun lykkes i dialog og partnerskab med leverandørerne, som bør indledes, inden udbuddet iværksættes, og fortsættes under hele gennemførelsen af kontrakten.
- Tidligere blev denne type udbud normalt gennemført som én kontrakt. Ved at opdele udbuddet i delkontrakter har man kunnet støtte en sund konkurrence og finde frem til den bedst egnede kandidat til hver delkontrakt.
- Gent samarbejder med leverandørerne om at nå målene inden for rammebestemmelserne. Det er en læringsproces, hvor byen og dens leverandører forsøger at hjælpe hinanden.
- Tilstrækkelig tid og tilstrækkelige ressourcer og politisk vilje er afgørende succesfaktorer for et samarbejde mellem køber og leverandør med henblik på at opnå reelle virkninger.
- Som offentlig indkøber har byen Gent behov for en vis teknisk viden om tekstiler. I Gent har den ansvarlige embedsmand f.eks. gennemført et kursus om, hvordan man analyserer tekstiler (trækstyrke, pilling og krympning).
- Den offentlige indkøber bør så vidt muligt vælge en procedure, hvor man kan føre forhandlinger. En åben udbudsprocedure er meget streng, og der er risiko for, at proceduren skal standses og startes forfra, hvis der f.eks. mangler en prøve.
- Da de nye kontrakter var blevet tildelt, ønskede man først og fremmest at sikre, at alt blev organiseret på en praktisk måde: tilpasning af bestillingssystemerne, tilrettelæggelse af opstartsmøder med og information til slutbrugerne, sikring af, at tøjet står til rådighed, før det bestilles, og indgåelse af leveringsaftaler med leverandører og vaskerier.
- Fremtidige udfordringer omfatter det at afsætte tid til opfølgingsmøder og tredjepartsrapporter, overvågning af forsyningskæder, som endnu ikke er helt gennemsigtige, og anvendelse af korrigerende foranstaltninger, hvor det er nødvendigt.

Kontakt

Aline De Cokere, indkøber, byen Gent, Aline.DeCokere@stad.gent

46. Forenkling af kontrollen med overholdelsen af ILO's grundlæggende arbejdsstandarder i tekstilsektoren

Ordregivende myndighed, land: Byen Bonn, Tyskland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Tekstiler

Indledning/indkøbsmål

Byen Bonn ønsker at sikre, at offentlige kontrakter kun tildeles virksomheder, der garanterer, at de indkøbte varer er anskaffet eller fremstillet i overensstemmelse med de minimumsstandarder, der er fastsat i ILO's grundlæggende arbejdsstandarder.

I tekstilsektoren findes der en række etiske mærker eller initiativer med flere interessenter (såsom Fair Wear Foundation eller Ethical Trading Initiative), som kan bidrage til at kontrollere enten hel eller delvis overholdelse af de grundlæggende arbejdsstandarder. Det er imidlertid ikke altid nemt at vide, hvilke mærker eller hvilken tilsvarende dokumentation der er nødvendig for at verificere hver specifik standard.

For at løse dette problem har Bonn i samarbejde med NGO'en FEMNET udviklet et overskueligt spørgeskema om sociale kriterier, som gør det let for tilbudsgiverne at kontrollere hvert kriterium ved hjælp af mærker, medlemskab af et initiativ eller alternativ dokumentation såsom sociale revisioner eller forvaltningsrevisioner foretaget af uafhængige tredjeparter.

Spørgeskemaet om sociale kriterier blev første gang afprøvet i 2016 i et udbud om uniformer til ansatte med ansvar for vedligeholdelse af grønne områder, der blev fremstillet under socialt ansvarlige arbejdsforhold. Udviklingen af spørgeskemaet blev baseret på markedsanalyser, som hjalp Bonn med at definere passende dokumentation for hver krævet social standard og tildele delkontrakter i overensstemmelse med den dokumenterede tilgængelighed af etisk fremstillet tøj på markedet.

I 2018 blev der offentliggjort endnu et udbud, som denne gang også omfattede delkontrakter om lædervarer. Målet var at skaffe robust arbejdstøj og samtidig styrke de leverandører, som allerede har forpligtet sig til at producere produkter på en socialt acceptabel måde.

Genstand

Arbejds- og beskyttelsesbeklædning, herunder lædervarer

Udbudsphase og -kriterier

I udbuddet af arbejdstøj i 2018 blev tildelingskriterierne vægtet som følger:

- Pris (40 %)
- Anvendelsesværdi (30 %) — pointene blev fordelt ligeligt mellem kvalitet, håndværksmæssig udførelse og udstyr. Pointene blev tildelt af et bedømmelsesudvalg bestående af brugere, sundheds- og sikkerhedsmedarbejdere og personalerådet (et valgt organ, der repræsenterer personaleinteresser, som almindeligvis er til stede i tyske organisationer).
- Sociale kriterier (30 %) — bedømt efter spørgeskemaet om sociale kriterier (se afsnittet "Verifikation").

Tilbuddene skulle ledsages af spørgeskemaet om sociale kriterier, som omfattede ni spørgsmål vedrørende hvert produkt, der skulle indkøbes. Spørgsmålene vedrører fremstillingsbetingelserne i den endelige produktionsfase (dvs. det produktionssted, hvor det indkøbte produkt blev færdiggjort).

I spørgeskemaet om sociale kriterier angives klart de acceptable former for verifikation (dvs. relevante tekstilmærker eller certifikater fra tredjeparter eller medlemskaber). Nogle former for verifikation kan bruges til at give et positivt svar på alle nedenstående spørgsmål (og dermed opnå op til 29 point). Andre former for verifikation besvarer kun nogle af nedenstående spørgsmål positivt og tildeles tilsvarende point. Det antal point, der kan tildeles ved hvert spørgsmål, blev vægtet efter deres respektive sociale indvirkning (tilgængelige point for hvert spørgsmål nedenfor vises i parentes):

1. Identificerer du som forhandler eller varemærke risici og deres indvirkning på overholdelsen af ILO-standarderne i den endelige produktionsfase for det specifikke produkt, der indkøbes? (2 point)

2. Har du som forhandler eller varemærke givet skriftligt tilsagn om at overholde ovennævnte sociale standarder i den endelige produktionsfase for det specifikke produkt, der indkøbes, som også omfatter eventuelle underleverandører? (1 point)
3. Støtter du som forhandler eller varemærke bekendtgørelsen på det lokale sprog af en adfærdskodeks (dvs. en samling regler og forskrifter, som virksomheden pålægger sig selv) i den endelige produktionsfase for det specifikke produkt, der indkøbes, som også omfatter eventuelle underleverandører? (3 point)
4. Har du som forhandler eller varemærke kendskab til det produktionssted, hvor det produkt, der indkøbes i den specifikke ordre, blev fremstillet som et slutprodukt? (3 point)
5. Kontrollerer du som forhandler eller varemærke overholdelsen af ovennævnte sociale standarder gennem uafhængig sociale revisioner i den endelige produktionsfase for det specifikke produkt, der indkøbes? (3 point)
6. Støtter du som forhandler eller varemærke ovennævnte sociale standarder i den endelige produktionsfase under kontrakten ved at foretage regelmæssige og uafhængige kontrol af virksomhedens ledelsessystem eller mærkevarevirksomhed (med hensyn til deres indvirkning på overholdelsen af de sociale standarder)? (5 point)
7. Støttes din eller dit varemærkes identifikation af mulige risici med hensyn til overholdelse af ovennævnte sociale standarder i den endelige produktionsfase for den specifikke ordre af oprettelsen af en anonym hotline for klager? (3 point)
8. Hvis du eller varemærket fastlægger eventuelle risici, vurderes ovennævnte sociale standarder i den endelige produktionsfase af en uafhængig kontaktperson, som ikke er tilknyttet fabrikken, på stedet? (5 point)
9. Støtter du som forhandler eller varemærke producenterne ved at tilbyde uddannelse i socialt ansvarlige produktionsvilkår for produktionsanlæggets ledelse og ansatte i den endelige produktionsfase? (4 point)

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Gennem dette udbud ønsker Bonn at forholdene i tekstilforsyningskæden ved at sikre, at tekstiler, der fremstilles med henblik på denne kontrakt, fremstilles under forhold, der opfylder ILO's grundlæggende konventioner:

- konventionen om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, 1948 (nr. 87)
- konventionen om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, 1949 (nr. 98).
- konventionen om tvangsarbejde, 1930 (nr. 29) (og den tilhørende protokol fra 2014)
- konventionen om afskaffelse af tvangsarbejde, 1957 (nr. 105)
- konventionen om mindstealderen for adgang til beskæftigelse, 1973 (nr. 138)
- konventionen om de værste former for børnearbejde, 1999 (nr. 182)
- konventionen om lige løn, 1951 (nr. 100)
- konventionen om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, 1958 (nr. 111)

Verifikation

Spørgeskemaet om sociale kriterier angiver, hvilken dokumentation der kræves for hvert spørgsmål. For at spare tid og ressourcer gjorde Bonn det imidlertid også muligt at besvare flere spørgsmål på én gang ved at angive, hvilke mærker eller initiativer der besvarer hvilke spørgsmål (og dermed verificerer overholdelsen af ILO's grundlæggende standarder). Dette sker i fire trin eller afsnit:

- Afsnit 1: Produktionsland. Hvis varen ikke er fremstillet i lande opført på "DAC List of Developing Countries and Territories" – vedhæftet som bilag (som fastslået ud fra produktbetegnelsen "Made in"), anses alle spørgsmål for at være besvaret positivt, og der tildeles 29 point.
- Afsnit 2: Hvis afsnit 1 ikke finder anvendelse, kan der sikres tilstrækkelig verifikation af alle ILO-standarder gennem:
  - Dokumentation for medlemskab af Fair Wear Foundation (FWF)
  - Dokumentation for medlemskab af Fair Labour Association (FLA)

- Dokumentation for mærke, certifikat eller medlemskab, der svarer til FWF eller FLA.

Hvis et af ovenstående er tilfældet, anses alle spørgsmål for at opfylde kriterierne, og der tildeles 29 point.

- Afsnit 3: Hvis afsnit 2 ikke finder anvendelse, kan grupper af spørgsmål opfylde kriterierne som følger:
  - Dokumentation for International Association of Natural Textiles IVN-certificering > Spørgsmål 2, 3 og 7 anses for at opfylde kriterierne i standarden. Der tildeles 7 point.
  - Dokumentation for Social Accountability International Standard 8000 (SA 8000) > Spørgsmål 2, 3, 4, 5 og 7 anses for at opfylde kriterierne i standarden. Der tildeles 13 point.
  - Dokumentation for Fairtrade Textile Standard-mærket (FTT) > Spørgsmål 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 og 9 anses for at opfylde kriterierne i standarden. Der tildeles 24 point.
  - Dokumentation for medlemskab af Business Social Compliance Initiative (BSCI) > Spørgsmål 2, 3, 5, 7 og 9 anses for at opfylde kriterierne i standarden. Der tildeles 14 point.
  - Dokumentation for Sustainable Textile Production Certificate (STeP) > Spørgsmål 1, 2, 4, 5, 6 og 7 anses for at opfylde kriterierne i standarden. Der tildeles 14 point.
  - Dokumentation for medlemskab af Ethical Trading Initiative (ETI) > Spørgsmål 1, 2, 3, 6, 7, 8 og 9 anses for at opfylde kriterierne i standarden. Der tildeles 23 point.
  - Dokumentation for et tilsvarende mærke, certifikat eller medlemskab, der opfylder de enkelte spørgsmål i spørgeskemaet. Point tildeles afhængigt af antallet af spørgsmål, der kan verificeres.
- Afsnit 4: Hvis afsnit 3 ikke finder anvendelse, kan hvert spørgsmål i spørgeskemaet besvares, såfremt de kan verificeres i overensstemmelse med de respektive "alternative referencer", der er anført i spørgeskemaet.

Hvis der ikke foreligger dokumentation i form af mærker, certifikater eller medlemskaber (eller tilsvarende), eller hvis spørgeskemaet udfyldes uden relevant verifikation (som anført i spørgeskemaet), tildeles der nul point.

Kontraktens værdi

121 116,03 (toårig kontrakt)

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2 (overholdelse af de gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbejdsmarkedslovgivning) og artikel 67 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU
- Kollektive overenskomster og tysk lov om offentlige udbud

Aktører

- Ordregivende myndighed: Byen Bonn
- Leverandør, der er indgået kontrakt med:
- Støtte ved verifikation: FEMNET

Sociale indvirkninger

Ved at kontrollere overholdelsen af ILO's grundlæggende standarder kan det sikres, at varer, der indkøbes, fremstilles under forhold, hvor følgende grundlæggende arbejdstagerrettigheder respekteres¹⁶.

---

¹⁶ Denne tilgang kan begrundes i princippet om ligebehandling, som kræver, at sammenlignelige situationer ikke behandles forskelligt, og at forskellige situationer ikke behandles ens, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet. I dette tilfælde anses de forskellige risikoprofiler vedrørende krænkelse af grundlæggende arbejdstagerrettigheder, som gør sig gældende for udviklede lande og udviklingslande, at begrunde deres forskellige behandling i spørgeskemaet.

- foreningsfrihed og faktisk anerkendelse af retten til kollektive forhandlinger
- afskaffelse af alle former for tvangsarbejde
- reel afskaffelse af børnearbejde
- afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

Andre fordele

- Bonn modtog 11 tilbud, hvilket er en forbedring i forhold til det tidligere udbud og et godt resultat for et specialiseret marked.
- Bonn har forenklet proceduren for verifikation af overholdelsen af ILO-standarder ved at gøre kravene til mærker og initiativer mere gennemsigtige tilbudsgivere og indkøbere.
- Denne kan nemt kopieres af andre tekstilindkøbere. Der kan også udvikles en lignende tilgang for andre sektorer.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Vægten af de sociale kriterier blev øget mellem det første og det efterfølgende udbud af kontrakten fra 15 % til 30 % af de samlede vurderingskriterier. Dette betyder, at tilbudsgivere stadig kan vinde kontrakten, selv om de ikke afgiver det billigste tilbud.
- Dialogen med tilbudsgiverne var vigtig for at sikre, at spørgeskemaet var forståeligt, og den gav også tilbudsgiverne mulighed for at stille spørgsmål om den generelle udbudsprocedure.

Kontakt

Sabrina Ahrend, udbudsafdelingen, Bonn, referatvergabedienste@bonn.de, og Rosa Grabe, projektleder for Fair Public Procurement, FEMNET, beschaffung@femnet-ev.de

47. Koncession på indsamling af brugt tøj og håndtering af tekstilaffald i Madrid: delkontrakt reserveret til integrationsvirksomheder

Ordregivende myndighed, land: Madrid kommune, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Indsamling af brugt tøj og håndtering af tekstilaffald

Indledning/indkøbsmål

Madrid kommune ønsker at fremme en bæredygtig og integreret tilgang til affaldsindsamling og -håndtering. Dette omfatter fremme af øgede beskæftigelsesmuligheder for mennesker, der er uden for arbejdsmarkedet og risikerer social udstødelse. På baggrund af integrationsvirksomheders velkendte rolle som løftestænger for beskæftigelsen blandt sådanne befolkningsgrupper iværksatte kommunen en procedure vedrørende tildeling af en koncessionskontrakt opdelt i delkontrakter om indsamling af brugt tøj og håndtering af tekstilaffald. Ifølge kontrakten skal der placeres 1 150 containere rundt om i Madrid by. En af delkontrakter var reserveret til integrationsvirksomheder.

Genstand

Indsamling og håndtering af brugt tøj og håndtering af tekstilaffald.

Udbudsphase og -kriterier

Udbudsproceduren understøttes af bestemmelserne i spansk lov om reservede kontrakter (lov 9/2017, disposición adicional 4a) om gennemførelse af artikel 24 i direktiv 2014/23/EU og artikel 20 i direktiv 2014/24/EU. En reservation blev indført for en af kontraktens tre delkontrakter, hvor udbuddet blev begrænset til integrationsvirksomheder, som skulle dokumentere og erklære, at de var registreret som sådan.

Fasen forud for indkøb Inden offentliggørelsen af udbuddet havde integrationsvirksomhederne mulighed for at samarbejde med den ordregivende myndighed om at fastlægge kapaciteten, drøfte muligheden for at opdele kontrakten i delkontrakter, de afgifter, der skulle opkræves for placering af containere i det offentlige rum osv. Disse konsultationer var åbne for alle integrationsvirksomheder, der var interesserede i kontrakten. I denne forbindelse henvendte kommunen sig til lokale paraplyorganisationer, der formidlede oplysningerne blandt deres medlemmer. Dette grundige arbejde forud for udbuddet resulterede i en stigning i markedsoplysninger om den tredje sektor i Madrid by og sikrede en bedre forståelse af deres situation blandt de ordregivende myndigheder.

Koncessionen er opdelt i tre delkontrakter, som hver dækker forskellige distrikter i byen (delkontrakt 1: 366 containere, delkontrakt 2: 419 containere, delkontrakt 3: 365 containere). Delkontrakt 3, som omfatter de sydlige distrikter, er reserveret til integrationsvirksomheder som følge af områdets socioøkonomiske karakteristika med et lavere indkomstniveau end gennemsnittet. Det var også lettere for leverandøren at få adgang til den nødvendige infrastruktur til indsamling og forvaltning af brugt materiale på grund af tilgængeligheden af industrigrunde til priser, der er lavere end byens gennemsnit.

Proceduren omfattede sociale hensyn som betingelser for kontraktens gennemførelse:

- forpligtelsen til at overholde gældende arbejdsretlige og sociale bestemmelser, herunder kriterier vedrørende tilgængelighed og ensartet design, og overholdelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap
- en garanti for, at den størst mulige andel af tekstiler og stof kan genbruges
- et krav om fremlæggelse af alle relevante dokumenter om de ansatte arbejdstagere for den ordregivende myndighed
- et krav om, at alle oplysningsmaterialer i formidlingsmateriale i forbindelse med udførelsen af tjenesteydelsen er kønsneutrale.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Skabe muligheder for beskæftigelse for personer, der er uden for arbejdsmarkedet og risikerer social udstødelse

- Fremme sociale aktørers adgang til markederne for offentlige udbud
- Sikre anstændige arbejdsvilkår for personer, der er ansat i beskyttede værksteder, skånejob og sociale integrationsvirksomheder.

Verifikation

De personer, der er ansat til at udføre den reserverede delkontrakt, henvises af Madrids offentlige sociale tjenester. For at være berettiget skal vedkommende have en attest fra en offentlig social tjeneste, der bekræfter vedkommendes status som socialt udstødt. De berettigede målgrupper er forskelligartede og omfatter langtidsløse, migranter, etniske minoriteter, fattigdomstruede enlige mødre eller ofre for vold mod kvinder.

For at fremme målene om social inklusion og bæredygtighed følger deltagerne i programmet for inklusion på arbejdsmarkedet et individuelt integrationsforløb. Ud over en ansættelseskontrakt undertegner de ansatte en individuel integrationsaftale med en jobrådgiver, som fastlægger de specifikke foranstaltninger, som de forpligter sig til at gennemføre for at forbedre deres beskæftigelsesegnethed. Der lægges vægt på arbejdsrelaterede foranstaltninger, herunder grundlæggende kvalifikationer, f.eks. kørekort eller truckcertifikat, og bløde færdigheder og også på aspekter vedrørende social inklusion, f.eks. boliger, fritidsaktiviteter, sundhed og andre former for støtte til den enkelte og dennes husstand.

Coaching på arbejdspladsen hjælper arbejdstagerne med at udvikle jobspecifikke færdigheder som f.eks. punktlighed, hygiejne, kommunikation og interaktion med andre medarbejdere.

Kontraktens værdi

Den samlede kontraktværdi var på 5 472 852,50 EUR. Værdien af delkontrakt 3 var på 232 687,50 EUR. Da dette er en koncession, udtrykkes kontraktens værdi som det beløb, tilbudsgiverne har betalt til den ordregivende myndighed. Ved at fastsætte en lavere pris for delkontrakt 3 (75 EUR pr. container) ønskede den ordregivende myndighed at kompensere for integrationsvirksomhedens højere omkostninger på grund af dens særlige karakter.

Retsgrundlag

- Artikel 24 i direktiv 2014/23/EU (der giver mulighed for at anvende forbehold i forbindelse med koncessioner)
- Proceduren indgår i den strategi for affaldsforebyggelse og -håndtering, som Madrid har indført for perioden 2018-2022. Et af målene med strategien er at fungere som en løftestang for beskæftigelsen, herunder blandt personer, der risikerer social udstødelse.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Madrid kommune
- Leverandører, der er indgået kontrakt med: Recumadrid og Solidanza
- Modtagere: Beskæftigede personer

Sociale indvirkninger

- Som følge af denne kontrakt er der skabt seks nye fuldtidsjob for personer med lav beskæftigelsesegnethed. Arbejdstagere er i nogle tilfælde beboere i bydistrikter, hvor afhentningen af tøj foregår, hvilket fremmer den sociale samhørighed i området. Fordi de nu er ansat, er modtagere af støtte fra inklusionsprogrammet ikke modtagere af arbejdsløshedsydelse eller sociale velfærdsfonde og bidrager som skatteydere til samfundet.
- Deltagerne i programmet for inddragelse i arbejdet nyder også godt af de ledsagende tjenester, der har til formål at sikre deres arbejde og sociale inklusion, såsom uddannelse, sundhedspleje og boligstøtte.
- Mulighedene for integration på arbejdsmarkedet vil blive udvidet i begyndelsen af 2020, hvor der vil blive skabt yderligere fire fuldtidsjob.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Markedsundersøgelser blev anvendt til at give den ordregivende myndighed oplysninger om integrationsvirksomhedernes kapacitet til at tilpasse procedurens karakteristika, så de kan få adgang til markederne for offentlige udbud.

- Partnerskaber som løftestang for øget deltagelse af mindre aktører: Den vindende tilbudsgiver var et konsortium bestående af to integrationsvirksomheder, Recumadrid og Solidanza, med interesse i genstanden og en fælles baggrund for den faglige integration af dårligt stillede personer. De to organisationer gik sammen for at opfylde de nødvendige tekniske og økonomiske krav i kontrakten.
- Bevidstgørelse: Fordelene ved denne kontrakt er både sociale og miljømæssige, da entreprenørerne arbejder for at fremme genbrug af husholdningsartikler og tekstiler. Entreprenøren blev anvendt til at øge bevidstheden om alternative forbrugsmuligheder som f.eks. genbrugstøjsbutikker, miljøtiltag eller affaldshåndteringskæder.
- Den største udfordring består i fuldt ud at anerkende det professionelle arbejde, der udføres af integrationsvirksomheder. De offentlige myndigheder bør yderligere støtte socialøkonomiske virksomheder og den cirkulære økonomi med nye udbud om indsamling af brugt tøj og håndtering af tekstilaffald i form af fulde reserverede kontrakter (ikke kun delkontrakter).

Kontakt

Cristina Salvador, direktør for [RECUMADRID](https://www.recumadrid.com), recumadrid@gmail.com, +34 91 425 23 84

48. Indkøb af arbejdstøj med henblik på at øge beskæftigelsen i Sverige

Ordregivende myndighed, land

Indkøbscentralen, regionen Falun-Borlänge, Sverige (Upphandlingscenter regionen Falun Borlänge, UHC)

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Tekstiler

Indledning/indkøbsmål

UHC er en regional indkøbscentral, der indkøber for syv forskellige kommuner i Dalarna. UHC har arbejdet med socialt ansvarlige offentlige udbud siden 2016. UHC har flere mål vedrørende social bæredygtighed, hvoraf det ene er, at mindst 30 % af alle indkøb om året skal øge mulighederne for beskæftigelse og/eller praktikophold for personer, der er uden for arbejdsmarkedet.

I de offentlige udbud fokuserer UHC også på betaling af en løn, der muliggør et eksistensminimum, som defineres som den minimumsindkomst, der er nødvendig for, at en arbejdstager kan opfylde sine grundlæggende behov, i forbindelse med opfyldelsen af kontrakten. Formålet hermed er at gøre industrien opmærksom på, at offentlige udbud bør anvendes til at fremme fair handel og rimelige arbejdsvilkår.

Genstand

Indkøb af arbejdstøj til personale i hjemmepleje, sociale boligtilbud og børnehaver i seks kommuner i Dalarna: Borlänge, Falun, Säter, Gagnef, Hedemora og Ludvika.

Udbudsfasen og -kriterier

UHC anvender tre betingelser for opfyldelse af kontrakter vedrørende øget beskæftigelse:

- Leverandøren skal deltage i en dialog med UHC om, hvordan de kan arbejde bedre med sociale hensyn. Formålet er at øge leverandørernes bevidsthed om sociale hensyn.
- Leverandøren skal undersøge mulighederne for at tilbyde beskæftigelse eller praktik til personer, der er uden for arbejdsmarkedet (f.eks. langtidsledige eller handicappede).
- Leverandøren skal tilbyde mindst én person, der i øjeblikket er arbejdsløs, beskæftigelse eller praktik i 3-6 måneder.

I forbindelse med indkøb af arbejdstøj skal leverandøren tilbyde praktikplads til mindst én person, der er uden for arbejdsmarkedet, i 3-6 måneder, som er relevant for kontraktens genstand. Støtteberettigede personer er personer, som har særlige vanskeligheder ved at komme ind på eller etablere sig på arbejdsmarkedet, f.eks. langtidsledige eller personer med handicap. Alternativt kan leverandøren tilbyde en person (som defineret ovenfor) ret til praktik i 3-6 måneder ifølge retningslinjerne fra den svenske offentlige arbejdsformidling eller kommunen.

Målet er, at praktikanterne bevæger sig i retning af beskæftigelse, men det er ikke et krav. Beskæftigelse af personer på dette grundlag må ikke bevirke, at en anden person, der allerede er ansat hos leverandøren, vil blive erstattet. Følgende kontraktbetingelse vedrørende fairtrade/betaling af en løn, der muliggør et eksistensminimum, finder anvendelse:

UHC bestræber sig på at øge andelen af produkter, der produceres under forhold, hvor de ansatte, som arbejder med at fremstille varerne, betales en løn, der muliggør et eksistensminimum. En løn, der muliggør et eksistensminimum, er betaling, der dækker en persons grundlæggende behov. Leverandøren forventes at have en positiv holdning til udvikling af produkter og procedurer, der opfylder dette krav. Målet er, at 1-5 produkter (mindst ét) inden for rammeaftalen produceres af en leverandør eller en underleverandør, der betaler de ansatte en løn, der muliggør et eksistensminimum i det pågældende land. Den omstændighed, at produktet er fremstillet på rimelige vilkår, kan f.eks. dokumenteres ved hjælp af fairtrade-mærkning.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

UHC har en fælles indkøbspolitik for de kommuner, der er involveret i udbudscetret, med stærkt fokus på sociale indkøb. I forbindelse med dette udbud af arbejdstøj ønskede UHC at sikre betaling af en løn, der muliggør et eksistensminimum, og

beskæftigelsesmuligheder. UHC tager specifikke krav vedrørende socialt ansvar fra seks kommuner i betragtning. Der fokuseres på krav, der vedrører kontraktens gennemførelse.

Verifikation

UHC følger løbende leverandørernes arbejde med sociale hensyn. Når aftalerne er indgået, gennemgår UHC dem sammen med kommunernes indkøbere, den ansvarlige køber hos UHC og leverandøren. I forbindelse med udbuddet af arbejdstøj deltog personale fra de seks kommuners offentlige arbejdsformidling også som eksperter i matchning af medarbejdere med leverandøren. Kommunerne skal sørge for, at praktikanterne har en forsikring, og derfor indgår leverandøren og kommunerne en praktikaftale. Kommunerne følger regelmæssigt op med leverandøren om praktik og beskæftigelse.

Kontraktens værdi

Fireårig rammeaftale med en anslået samlet værdi af 795 000 EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Kapitel 17, § 1, i den svenske lov om offentlige udbud (2016: 1145), den såkaldte LOU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Upphandlingscenter, regionen Falun-Borlänge (UHC)
- Kommuner, der er involveret i denne rammeaftale: Borlänge, Falun, Säter, Gagnef, Hedemora og Ludvika.
- Leverandører, der er indgået kontrakt med: Fristads og Procurator
- Støtte til integration af social klausul: Offentlige jobcentre

Sociale indvirkninger

UHC's hensigt med at anvende sociale klausuler er primært at få arbejdsløse ind på arbejdsmarkedet, at fremme rimelige arbejdsvilkår og at udvikle langsigtede løsninger for social bæredygtighed. UHC har konstateret en række virkninger i forbindelse med øget beskæftigelse:

- mindre udelukkelse
- mental sundhed og tryghed
- øgede kompetencer
- omkostningseffektivitet.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- De ordregivende myndigheder bør være opmærksomme på, at kravene om socialt ansvar bør være til gavn for alle involverede parter.
- Der er behov for en tidlig dialog med alle relevante aktører, inden der indføres nye sociale krav i offentlige kontrakter.
- En vigtig fremtidig udfordring vil være at samarbejde med organisationer, der kan matche personer med specifikke kontrakter. I begyndelsen samarbejdede UHC ikke med de lokale jobcentre. Som indkøbere har de ikke de færdigheder og den adgang, der er nødvendig for at kunne matche en person med det rette job, men det har de lokale jobcentre.

Kontakt

Maria Fridholm, offentlig indkøber, Upphandlingscenter, Maria.fridholm@ludvika.se

49. Beskæftigelsesklausuler i forbindelse med transporttjenester i Warszawa

Ordregivende myndighed, land: Transportmyndigheden i Warszawa, Polen

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Transport

Indledning/indkøbsmål

Byen Warszawa har arbejdet med både reserverede kontrakter (reserveret til organisationer, hvor mindst 30 % af de ansatte tilhører grupper, der er truet af social marginalisering) og beskæftigelsesklausuler (ansættelse under en kontrakt for arbejdsløse, personer med handicappede og unge) i forbindelse med gennemførelsen af kontrakten. Den mest almindelige sociale klausul er at kræve ansættelse i henhold til en ansættelseskontrakt.

I dette udbud ønskede byen at øge beskæftigelsen i Warszawa af de ovennævnte dårligt stillede grupper og at øget bevidstheden om mulighederne for at øge beskæftigelsen med offentlige kontrakter.

Genstand

Rutekørsel som led i lokal offentlig transport på buslinjer under tilsyn af ZTM (den offentlige transportmyndighed i Warszawa).

Udbudsphase og -kriterier

Udbuddet var et offentligt udbud. Byen Warszawa medtog et krav vedrørende kontraktens gennemførelse. Den vindende entreprenør skulle tilbyde beskæftigelse til 120 personer, som aktuelt var arbejdsløse og befandt sig langt fra arbejdsmarkedet. De blev tilbudt job som chauffører og kørselsledere på fuldtidskontrakter. Entreprenøren skulle også fremlægge ansættelseskontrakter for myndigheden for at verificere beskæftigelsen.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Byen Warszawa fokuserede på to mål:

- øge beskæftigelsen for arbejdsløse, personer med handicap og unge
- øge bevidstheden om mulighederne for at øge beskæftigelsen ved hjælp af offentlige kontrakter.

Verifikation

Efter at entreprenøren var begyndt at levere tjenesten, havde transportmyndigheden kontakt med denne for at verificere beskæftigelsen af chauffører og kørselsledere og få udleveret en fortegnelse over de ansatte med oplysninger om antallet af ansættelseskontrakter. Aktøren fremsendte en scannet kopi af ansættelseskontrakten (med anonymiserede data som følge af kravene i den generelle forordning om databeskyttelse). Transportmyndigheden verificerer desuden antallet af ansættelseskontrakter under besøg på aktørens busdepoter.

Kontraktens værdi

Kontrakten blev underskrevet i februar 2016, og kontraktens samlede værdi beløber sig til 130 mio. EUR for en periode på syv år fra 2016 til 2023.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Bekendtgørelse 1243/2015 udstedt af borgmesteren i Warszawa, som indfører obligatorisk anvendelse af sociale klausuler i kontrakter, der overstiger 30 000 EUR i følgende kategorier:
  - catering og cateringtjenester

- plejeydelser
- rengøring og hjemmepleje
- vinter- og sommerrengøring af gader og fortove
- vedligeholdelse af grønne områder
- bygge- og anlægsarbejder.

I henhold til bekendtgørelsen bør der også anvendes sociale klausuler i offentlige udbudsprocedurer vedrørende kontrakter med en værdi på over 30 000 EUR og vedrørende kontrakter med en værdi på over 30 000 EUR i andre kategorier end de obligatoriske. Anvendelsen af sociale klausuler i forskellige offentlige udbud fra den 1. oktober 2015 til den 31. marts 2019 har ført til, at de er blevet anvendt i 444 kontrakter til en samlet værdi af næsten 1 mia. EUR.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Transportmyndigheden i Warszawa
- Leverandør: Mobilis SP

Sociale indvirkninger

- I perioden 2016-2023 er den generelle bevidsthed om mulighederne for beskæftigelse i forbindelse med offentlige kontrakter steget. Vigtigst af alt er den samlede beskæftigelse steget og vil fortsat stige. Under denne kontrakt vil der blive tilbudt fuldtidsbeskæftigelse til 120, der er uden for arbejdsmarkedet.
- Da det er obligatorisk at anvende beskæftigelsesklausuler, har byen Warszawa opnået mange fordele i forbindelse med stigningen i beskæftigelsen af personer, der er uden for arbejdsmarkedet. Mere end 16 500 personer har været involveret i gennemførelsen af kontrakter omfattet af sociale klausuler på grundlag af ansættelseskontrakter.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Tidligere entreprenører ansatte chauffører og kørselsledere under ansættelseskontrakter, men ikke i samme omfang som, når der anvendes specifikke krav i kontrakterne. Eftersom beskæftigelsesklausulen er obligatorisk og har positive sociale virkninger, vil transportmyndighedens næste udbud sandsynligvis i høj grad ligne dette. Den nuværende kontrakt løber imidlertid indtil 2023, og det er vanskeligt at forudsige de fremtidige omstændigheder.

Kontakt

Radoslaw Maciak, teknisk afdeling for forvaltning af den offentlige transportflåde, Warszawas offentlige transportmyndighed, r.maciak@ztm.waw.pl

50. Reserveret kontrakt vedrørende affaldshåndtering i Rzgów, Polen

Ordregivende myndighed, land: Rzgów kommune, Polen

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Affaldshåndtering

Indledning/indkøbsmål

Den 23. november 2017 offentliggjorde Rzgów kommune et udbud om indsamling og håndtering (nyttiggørelse eller bortskaffelse) af kommunalt affald fra grundejere i Rzgów og udlevering af affaldsposer til husstande. Der blev anvendt et reserveret udbud ved tildelingen af kontrakten, hvis værdi lå under EU-tærsklen, med henblik på at skabe beskæftigelsesmuligheder for personer, der er uden for arbejdsmarkedet. Udbuddet omfattede miljøkrav til håndtering af kommunalt affald — f.eks. mindsteniveauer for genanvendelse, klargøring med henblik på genbrug og nyttiggørelse ved hjælp af andre metoder og reduktion af vægten af bionedbrydeligt kommunalt affald, der deponeres — i overensstemmelse med regionens affaldshåndteringsplan. Udbuddet omhandlede desuden sociale aspekter, f.eks. et krav om, at entreprenøren skulle ansætte personer fra marginaliserede grupper.

Komunalka Rzgów, et lokalt socialt kooperativ, var den vindende tilbudsgiver. Kooperativet beskæftiger i øjeblikket 11 personer, herunder langtidsløse og personer med handicap. Kooperativets hovedaktivitet er indsamling af blandet og sorteret affald fra beboerne i Rzgów.

Genstand

Indsamling og håndtering af kommunalt affald og udlevering af affaldsposer under en kontrakt reserveret til sociale virksomheder.

Udbudsfasen og -kriterier

Udbuddet om indsamling og håndtering af kommunalt affald var forbeholdt entreprenører, der opfyldte følgende betingelser:

- de har status som beskyttet arbejdsplads, eller deres aktiviteter omfatter social og erhvervsmæssig integration af personer, der tilhører socialt marginaliserede grupper, og
- mindst 50 % af de ansatte tilhører socialt marginaliserede grupper som omhandlet i artikel 22, stk. 2, i den polske lov om offentlige udbud.

Socialt marginaliserede grupper forstås som:

- personer med handicap, jf. lov af 27. august 1997
- arbejdsløse, jf. lov af 20. april 2004
- personer, der er frihedsberøvet eller løsladt fra fængsler, som har vanskeligt ved at blive integreret i samfundet, jf. lov af 6. juni 1997
- personer med psykiske lidelser, jf. lov af 19. august 1994
- hjemløse, jf. lov af 12. marts 2004
- personer, som Polen har tildelt flygtningestatus eller subsidær beskyttelse, jf. lov af 13. juni 2003
- personer på op til 30 år og personer over 50 år, som har status som jobsøgende, og som er arbejdsløse
- personer, der tilhører dårligt stillede minoritetsgrupper, jf. lov af 6. januar 2005.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Integration af personer fra marginaliserede grupper på arbejdsmarkedet samt forbedring af genanvendelse, genbrug og nyttiggørelse af kommunalt affald som fastsat i den regionale affaldshåndteringsplan 2022.

Verifikation

Entreprenøren skulle forelægge kommunen et dokument, der bekræfter virksomhedens status som beskyttet arbejdsplads, eller en erklæring om, at entreprenørens aktiviteter omfatter social og faglig integration af personer, der tilhører socialt marginaliserede grupper, og at mindst 50 % af de ansatte, der udfører det arbejde, der er genstand for kontrakten, tilhører socialt marginaliserede grupper. Entreprenøren fremlagde en liste over personer (uden fornavn og efternavn), der opfylder ovennævnte kriterier.

Kontraktens værdi

Kontraktens samlede værdi beløb sig til 378 000 złoty PLN (89 559,45 EUR) for en periode på seks måneder.

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reservede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- Økonomisk plan for affaldshåndtering for regionen Wielkopolska 2016-2022.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Kommunen Rzgów Konińska, Wielkopolska, Polen
- Udvalgt tjenesteyder: Komunalka Rzgów Cooperative
- Modtagere: Ansatte i det udvalgte kooperativ fra socialt marginaliserede grupper

Sociale indvirkninger

- Ved deltagelsen i offentlige udbud styrkes det sociale kooperativ Komunalka Rzgów, hvilket bidrager til at sikre bæredygtigheden af deres programmer og projekter.
- Med henblik på gennemførelsen af denne kontrakt ansatte kooperativet tre personer, som tilhørte en socialt marginaliseret gruppe.

Andre fordele

- Denne gode praksis kan gentages i eller overføres til andre organisationer og sektorer.
- Kommunen anbefaler andre, der ønsker at kopiere denne praksis, at anvende reservede kontrakter, da dette hjælper med at nå socialpolitiske mål gennem indkøb af bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser.
- Udbuddets miljømæssige aspekter, f.eks. forbedret genanvendelse, genbrug og nyttiggørelse af kommunalt affald, er også i overensstemmelse med byens affaldshåndteringsplan.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Anvendelsen af et udbud forbeholdt sociale virksomheder, der beskæftiger marginaliserede grupper til håndtering af kommunalt affald, blev af den ordregivende myndighed anset for at være en succes, fordi det sociale kooperativ gnidningsløst udførte de arbejder, der var fastsat i kontrakten, og tilbød beskæftigelse til de grupper, kommunen havde udpeget, hvorved det offentlige udbuds dobbelte formål blev opfyldt. Kommunen har siden gentaget denne praksis i andre udbud vedrørende affaldshåndtering.
- I fremtiden vil kommunen anvende disse kontrakttyper oftere og i andre sektorer.
- Et muligt næste skridt kan kommunens strategi for social inklusion udvides til at omfatte anvendelsen af sociale ansvarlige offentlige udbud som et middel til at nå de sociale mål, der er fastsat deri.

Kontakt

Iwona Maciejewska, formand for det sociale kooperativ Komunalka Rzgów, iwona.maciejewska@komunalkarzgow.pl

51. Partnerskab mellem byen Lille og GECCO, en social virksomhed, om produktion af biodiesel fra brugte fødevarerolier

Ordregivende myndighed, land

Lille kommune, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor

Lokal transport

Introduktion/udbudsmål

I januar 2017 indgik Lille kommune en kontrakt med GECCO, en social virksomhed med aktiviteter i Lille og regionen Hauts-de-France. Kontrakten vedrørte forsknings- og udviklingstjenester med en værdi under EU-tærsklen. Den fokuserer på udvikling af biodiesel til offentlige køretøjer fra affaldsolie og test af muligheden for at udvikle et rentabelt alternativ til forbruget af standardbrændstof.

GECCO er en social virksomhed med speciale i indsamling og nyttiggørelse af køkken- og madaffald. Virksomheden har ti ansatte med et bredt kompetencespektrum, herunder anlægsarbejdere, chauffører, ingeniører, PR-medarbejdere, personer med ph.d.-grader, projektledere og ledere. Som led i dette partnerskab samarbejder GECCO og byen Lille om at optimere brændstoffdistribution og vedligeholdelse af køretøjer i samarbejde med bilfabrikanterne. Dette partnerskab har til formål at udvikle en cirkulær økonomi i området ved at omdanne brugt stegeolie til brændstof til anvendelse i offentlige køretøjer. Byen Lille har modtaget det biobrændstof, som GECCO, og anvendt det i flere prøve køretøjer.

Genstand

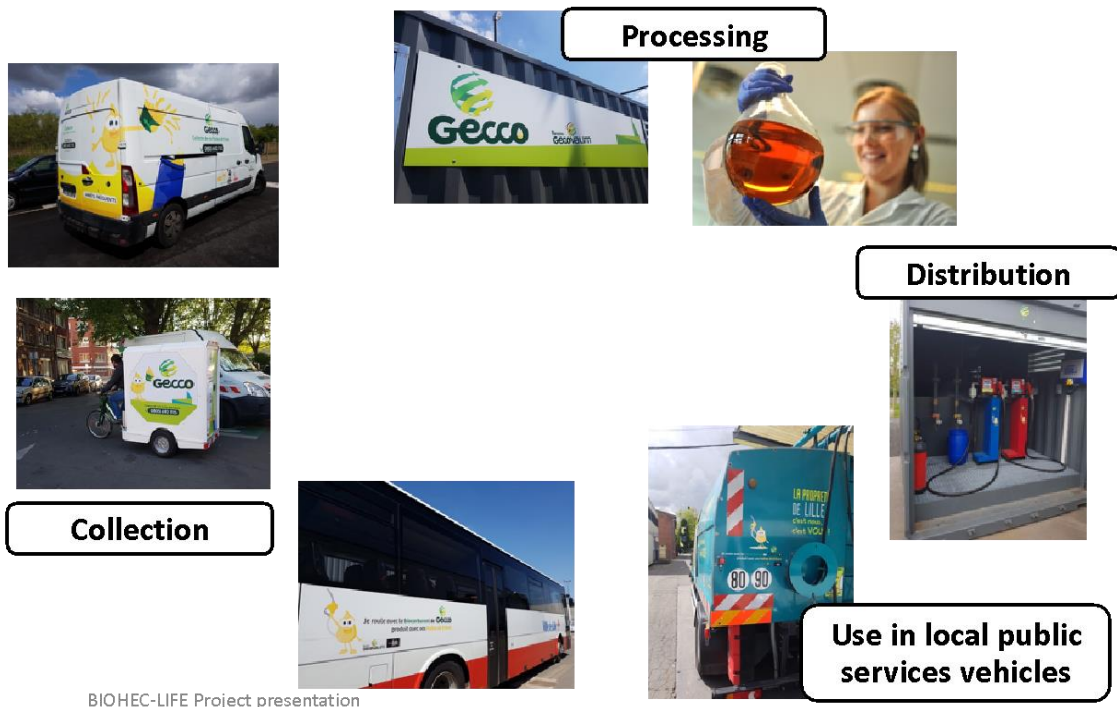
Forsknings- og udviklingspartnerskab mellem en kommune og en social virksomhed for at fremme udviklingen af et innovativt produkt inden for biobrændstoffer til brug i offentlige køretøjer.

Udbudsfasen og -kriterier samt retsgrundlag

Partnerskabet mellem kommunen og GECCO blev etableret ved et udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og er opdelt i to faser:

- Fase 1: I denne fase drev byen Lille tre køretøjer — en bus, en fejmaskine og en gadevasker — på biobrændstof fremstillet af brugt stegeolie. Der blev foretaget teknisk overvågning af køretøjer, motorer og emissioner til atmosfæren. For hver type køretøj blev der anvendt standarddiesel- og GNR-testkøretøjer for at teste deres tilpasning til biobrændstof. Denne fase varede i 18 måneder. Alle tre køretøjer kører i øjeblikket på den nye brændstofvariant produceret af GECCO (B30).
- Fase 2: I 2020 vil den eksperimentelle anvendelse af biobrændstoffer blive udvidet til ca. 20 køretøjer (det endelige antal er endnu ikke fastsat). Denne fase vil blive kombineret med en teknisk, økonomisk, social og miljømæssig undersøgelse for at validere anvendelsen af konceptet.

Ved afslutningen af den afprøvning, der er udviklet inden for rammerne af dette partnerskab, vil den ordregivende myndighed vurdere mulighederne for at anvende affaldsolie i større målestok og vil gennemføre udbudsprocedurer i overensstemmelse hermed.

BIOHEC-LIFE Project presentation

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

For byen Lille er denne tilgang en del af byens politik om:

- udvikling af alternative og vedvarende energikilder
- fremme af innovation og et videnskabeligt forskningslaboratorium
- udvikling af en sektor for cirkulær økonomi, hvor affald udnyttes i en kort kæde, og som har indvirkning på lokalsamfundet i form af lokale arbejdspladser, grønne job i tilknytning til social inklusion og integration er personer, der er uden for arbejdsmarkedet, og
- bevidstgørelse blandt fødevareproducenter offentligheden om alternativ og vedvarende energi. I denne henseende har GECCO også indført flere indsamlingssteder for stegeolie i området, som derefter anvendes som brændstof i kommunens køretøjsflåde. (Gennem GECCO's sideløbende udvikling af steder til frivillig aflevering af stegeolie i området, som genanvendes efter omdannelse i det igangværende forsøg med en flåde af arbejdskøretøjer).

Kontraktens værdi

Den samlede kontraktværdi er på 5 600 EUR på nuværende tidspunkt (fase 1 afsluttet).

Retsgrundlag

- Artikel 14 i direktiv 2014/24/EU om tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling og fastsættelse af kriterier for undtagelse af disse fra offentlige udbud.
- I fransk lovgivning understøtter artikel 30-II i dekret 2016-360 af 26. marts om offentlige udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse vedrørende "produkter, der alene fremstilles med henblik på forskning, forsøg, undersøgelse eller udvikling, uden rentabilitetsmål eller afskrivning af forsknings- og udviklingsomkostninger".

Aktører

- Ordregivende myndighed: Lille kommune
- Leverandør, der er indgået kontrakt med: GECCO, en social virksomhed
- Partnere: Projektet støttes af det europæiske LIFE-program, regionen Hauts-de-France, den europæiske metropol Lille, Communauté de Communes Pévèle Carembault og McCain Food Europe. GECCO har også modtaget støtte til økoinnovation gennem BIOHEC-LIFE-projektet og dets partnere (universitetet i Lille, NEOECO, Pour la Solidarité-PLS og RREUSE).

Sociale indvirkninger

- Jobskabelse og integration på arbejdsmarkedet:
  - Der er skabt tre faste job siden projektets start, og seks andre job forventes ved udgangen af fase 2. To af de nye medarbejdere var tidligere ansat i integrationsvirksomheder.
  - Siden GECCO blev oprettet i 2007, har virksomheden beskæftiget 23 personer. Inden disse personer blev ansat, var 43 % af dem arbejdsløse, 13 % var ansat i integrationsvirksomheder, og 17 % var praktikanter.
  - GECCO har uddelegeret en del af sin indsamling af brugt madolie til to sociale virksomheder og integrationsvirksomheder. 12 personer arbejdede med denne aktivitet i 2019, og 50 % af dem fandt et job.
- Der er foretaget en SROI-evaluering af projektet: Resultaterne viser, at der for hver euro, der investeres i projektet, opnås en social gevinst svarende til 1,40 EUR i området.
- Offentligheden (voksne, teenagere og børn) bevidstgøres om værdien af affald, nulaffaldstilgange og modvirkning af klimaændringer. Dette støttes gennem kommunikationstiltag og workshops.

Andre fordele

De øvrige positive virkninger af dette forsøg fra byens synspunkt er:

- Miljømæssige: Det nye biobrændstof mindsker indvirkningen på miljøet (drivhusgasemissioner, forbrug af ikkevedvarende energi og emission af fine partikler) sammenlignet med fossile dieselbrændstoffer: -95 % CO₂, -65 % partikelemmissioner og 100 % vedvarende energi.
- Innovationsmæssige: Ved at bruge denne innovative og miljøvenlige proces fungerer de lokale myndigheder som løftestænger for innovative økosystemer, som giver aktørerne mulighed for at teste og validere deres initiativer.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Udfordringen for GECCO er at videreudvikle denne innovation som kilde til grønne job. Dette vil ske ved at øge indsamlingen af stegeolie, fremme denne nye model for omdannelse og distribution af biodiesel til andre erhvervsflåder og øge dens virkning gennem nye partnerskaber.
- Muligheden for overførsel på europæisk plan er også blevet undersøgt, og der er etableret indledende kontakter i nogle EU-lande.

Kontakt

Kontaktpersoner ved Lille kommune:

- vedligeholdelsesstyring med henblik på den tekniske vurdering af forsøget med erhvervsflåden: Pascal RAEPSAET, direktør for vedligeholdelse og bygninger, praepsaet@mairie-lille.fr
- Afdelingen for offentlige udbud vedrørende den indledende udbudsprocedure: Gaëtan KERKENS, direktør for offentlige udbud, gkerskens@mairie-lille.fr
- Afdelingen for bæredygtig udvikling: Véronique FALISE, direktør for bæredygtig udvikling, vfalise@mairie-lille.fr

Kontaktpersoner i GECCO:

- Kontraktforvaltning og projektstyring: Michel MILLARES, CEO, michel.millares@gecco.fr
- Teknisk projektstyring: Cédric HIS, forsknings- og udviklingschef, cedric.his@gecco.fr
- Kommunikation: Alicia BACHELET, projektleder, alicia.bachelet@gecco.fr

52. Pilotprojekter vedrørende social beskæftigelse i Finland

Ordregivende myndighed, land: Byen Vantaa og byen Helsinki, Finland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Inden for rammerne af Den Europæiske Socialfond (ESF) indledte Finland og Sverige et tværnationalt projekt som et fælles initiativ, der har til formål at sammenkoble offentlige udbud og beskæftigelse af dårligt stillede personer. Projektet, kaldet SIEPP (social innovation og beskæftigelse gennem offentlige udbud), blev indledt i 2017 og er stadig i gang. SIEPP har til formål at tackle de stigende arbejdsløshedstal i Sverige og Finland og er en opfølgning på et vellykket tidligere projekt, der løb fra 2014 til 2017.

Sammenkobling af offentlige udbud og beskæftigelse har afgørende betydning, fordi det kan skabe veje til det åbne arbejdsmarked for personer, der selv har svært ved at få adgang til det. Projektet giver endvidere partnere med forskellige erfaringsniveauer mulighed for at udveksle ekspertise og lære af hinanden. Projektet fremmer desuden international udveksling af god praksis mellem EU-landene for at sikre en fælles tilgang.

Projektet har til formål at skabe følgende:

- muligheder for praktik, lærepladser og lign. for personer, der normalt er uden for det åbne arbejdsmarked
- indhentning af erfaringer og oplysninger vedrørende innovative processer for adgang til arbejdsmarkedet og anvendelse af beskæftigelseskriterier, herunder nye partnerskaber med private virksomheder og aktører specialiseret i håndtering af rekrutteringsudfordringer, f.eks. det finske institut for sundhed og velfærd
- statistiske data, der er sammenlignelige og genanvendelige, så der kan opnås solid viden om emnet
- udvikling af et certifikat for socialt ansvarlige leverandører
- strategisk analyse af arbejdsmarkedet og den lokale beskæftigelsessituation.

Der er iværksat pilotudbud med henblik på beskæftigelse af dårligt stillede personer i de finske byer Vantaa og Helsinki. De finske og svenske partnere har desuden aflagt studiebesøg i Warszawa, Paris, Glasgow, Rotterdam og Barcelona for at opleve førstehåndserfaringer med social integration i offentlige udbud. Besøgene har bidraget til de lokale myndigheders indsamling af bedste praksis. De finske partnere har navnlig fokuseret på gennemførelsen af bæredygtige offentlige udbud og en robust verifikationsmekanisme.

Genstand

Pilotudbud omfatter plejehjemspladser til ældre

Udbudsfase og -kriterier

Innovative pilotudbud blev gennemført i byerne Helsinki (ti pilotprojekter) og Vantaa (seks pilotprojekter). I pilotprojekterne blev der fastsat særlige beskæftigelseskriterier, som blev anvendt i små udbud med en kontraktværdi på ca. 10 000 EUR hver. Udbuddene dækker forskellige udbudsprocedurer og kontrakter i Helsinki og Vantaa. Det primære formål med denne proces er at afprøve mindre udbud som pilotprojekter med henblik på senere opskalering til større kontrakter.

Samlet set forventes disse udbud at føre til mindst 100 beskæftigelsesmuligheder i Helsinki og 30 i Vantaa via direkte foranstaltninger og indirekte fordele. Et af pilotprojekterne vedrører f.eks. plejehjemspladser til ældre. Tjenesteyderen skal beskæftige mindst én arbejdsløs person i ni måneder for hver 20 indkøbte plejehjemspladser (20 indkøbte pladser = 1 person, 40 pladser = 2 personer osv.). Der fokuseres på beskæftigelse af unge arbejdsløse (under 25 år, som har været ledige i mere end seks måneder) og langtidsledige (som har modtaget arbejdsløshedsydelse i over 300 dage). Målet er fuldtidsbeskæftigelse for disse personer.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Hovedformålet med projektet er at øge beskæftigelsesmulighederne for personer, der er uden for arbejdsmarkedet, f.eks. migranter, langtidsledige, NEET'er, personer over 50 år og personer med handicap. Især NEET-kategorien vokser kraftigt i Finland og tegner sig i dag for 20 % af den samlede unge befolkning. Langtidsledigheden vokser især hurtigt i store byer som Helsinki og Vantaa og i aldersgrupperne under 40 år. Desuden har asylansøgere og indvandrere problemer med at få adgang til arbejdsmarkedet.

Verifikation

Beskæftigelsesbetingelsen er et absolut krav i henhold til kontrakten. Hvis dette ikke opnås, skal tjenesteyderen betale en bod på 9 000 EUR.

Kontraktens værdi

160 000 EUR

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndigheder: Helsinki og Vantaa kommune
- Tværnational læringspartner: Den nationale styrelse for offentlige udbud, Sverige
- Modtagere: Personer uden for arbejdsmarkedet, som kom i beskæftigelse eller fik en læreplads gennem pilotuddene

Sociale indvirkninger

- Som et direkte resultat af projektet har personer uden for arbejdsmarkedet fået tilbudt praktikpladser og lærepladser. Erfaringerne viser indtil videre, at offentlige udbud kan være en effektiv og enkel foranstaltning til fremme af beskæftigelsen. Hvis foranstaltningen anvendes korrekt og planlægges godt, har den et betydeligt potentiale for at skabe jobmuligheder.
- I nogle tilfælde blev langtidsledige ansat på prøve som led i projektet og siden ansat som fuldtidsansatte.
- Ifølge interview med og undersøgelser af 20 virksomheder, der deltog i projektet, var der en positiv eller neutral holdning til metoden. Der blev ikke registreret nogen negativ holdning.
- I Helsinki mener fire ud af fem borgere, at beskæftigelsesklausuler i offentlige udbud er en god ting, og de insisterer på, at byen og de virksomheder, som indgår kontrakt med, bør påtage sig deres ansvar ved at benytte sådanne klausuler.

Andre fordele

Ud over pilotuddene har projektet til formål at udbrede viden, tværnational læring (med Sverige) og udveksling af praksis.

Vigtige elementer i SIEPP har omfattet tværnationale workshopper, studiebesøg og muligheder for gensidig læring undervejs. Der blev gennemført studierejser om offentlige udbud og beskæftigelse til Polen, Nederlandene, Frankrig, Det Forenede Kongerige og Spanien samt til Finland og Sverige. Der blev afholdt workshopper i partnerskabslande, og samarbejdet om tiltagene var konstant i hele projektets løbetid. SIEPP forventes afsluttet i marts 2020. Samarbejdet mellem finske og svenske parter har været solidt, og der er indsamlet mange tværnationale erfaringer fra andre europæiske lande. Som følge heraf:

- er samarbejdet i pilotbyerne Helsinki og Vantaa mellem deres respektive udbudsafdelinger, kommunale jobcentre og statslige arbejdsformidlinger blevet styrket
- har virksomhederne fået mulighed for at udvise socialt ansvar.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Der er sket forbedringer af de sociale klausuler i løbet af projektet, f.eks. en forlængelse af ansættelseskontraktperioden fra mindst seks måneder til ni måneder. Kontrakterne er skræddersyet til både arbejdsgiver og arbejdstager (f.eks. fuldtids- eller deltidsarbejde, hvilken type ansættelse og detaljeret beskrivelse af opgaverne). Projektets resultater skyldes til dels løbende evaluering og forbedring baseret på erfaringerne fra projekterne: erfaringsbaseret læring "learning by doing" og tilpasning hertil.

- Som det næste udvides anvendelsen af beskæftigelsesklausuler eller sociale klausuler i offentlige udbud i Finland ved yderligere implementering i Helsinki, Vantaa og netværket af interessenter. I retningslinjerne for udbudsbudgettet 2020 for hele byen Helsinki anføres det nu, at beskæftigelsesklausulen skal tages i betragtning i forbindelse med alle offentlige udbud med en værdi på mere end 200 000 EUR.
- Projektet har imidlertid vist, at hvert land og hver kommune har forskellige procedurer for indkøb og indførelse af sociale klausuler. Der findes ikke nogen universalløsning. Det har desuden understreget behovet for at forbedre verifikationsfasen, både kvantitativt og kvalitativt.
- Der kan på den anden side være de samme problemer og flaskehalse i forbindelse med anvendelsen af sociale klausuler i offentlige kontrakter overalt. Der blev allerede i forbindelse med et tidligere ESF-projekt udviklet en operationel model for beskæftigelse gennem offentlige udbud. Denne ramme anvendes også i SIEPP's pilotbyer.
- Økonomi- og beskæftigelsesministeriet i Finland vil iværksætte et acceleratorprogram om beskæftigelse gennem offentlige udbud i spring 2020. Programmet er delvist baseret på SIEPP's piloterfaringer og anbefalinger. Brugen af sociale klausuler i offentlige udbud er også blevet godkendt i den finske premierministers regeringsprogram.

Kontakter

Veera Laurila, projektleder, Finlands institut for sundhed og velfærd: veera.laurila@thl.fi
Ville Grönberg, kontorchef, Finlands institut for sundhed og velfærd: ville.gronberg@thl.fi
Mika Villa, nationalt ESF-kontaktpunkt i Finland: mika.villa@ely-keskus.fi

53. Social innovation og beskæftigelse gennem offentlige udbud – tværnationalt ESF-projekt

Ordregivende myndighed, land: Den nationale styrelse for offentlige udbud, Sverige

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Projektet havde til formål at øge anvendelsen af beskæftigelsesklausuler i offentlige udbud som et redskab til jobskabelse.

Den svenske regering vedtog i juni 2016 en national strategi for offentlige udbud. Denne strategi fremmer den strategiske anvendelse af offentlige udbud som et instrument til håndtering af samfundsmæssige udfordringer, herunder skabelse af beskæftigelsesmuligheder for alle. Den svenske nationale styrelse for offentlige udbud har spillet en fremtrædende rolle i implementeringen heraf.

Den udpegede tværnationalt samarbejde under Den Europæiske Socialfond (ESF) som en mulighed for at udvikle en national model for anvendelsen af beskæftigelsesklausuler i udbudsprocedurer. "Social innovation og beskæftigelse gennem offentlige udbud" var et tværnationalt ESF-projekt mellem svenske og finske organisationer. Yderligere oplysninger om Finlands erfaringer med ESF-projektet findes i sag X (s. x).

Formålet med dette ESF-projekt, som blev indledt i januar 2017 og varede i 34 måneder, var at styrke de deltagende organisationers viden og erfaringer, så de bedre kan inddrage sociale beskæftigelseskriterier i deres offentlige udbudsprocedurer, gennem syv tematiske tværnationale workshops, hvor man søgte at udvikle gensidig læring om spørgsmål, der hænger tæt sammen med den vellykkede implementering af sociale beskæftigelseskriterier:

- den aktuelle situation og udveksling af bedste praksis og udfordringer
- innovative metoder til at anvende beskæftigelseskriterier, modellen med sociale obligationer og anvendelse af bonusser
- rekrutteringsproces og arbejdsmarkedsanalyse
- støtteforanstaltninger for specifikke målgrupper (f.eks. migranter)
- statistikker og evaluering af økonomiske virkninger
- kommunikation og formidling af virkninger samt
- sociale virksomheders rolle og anerkendelse af ansvarlige leverandører.

De tværnationale partnere har desuden foretaget studiebesøg til andre byer, som har mere erfaring på dette område: Warszawa, Paris, Glasgow, Rotterdam og Barcelona.

På grundlag af dette projekt har Sverige udviklet en [national model](#) og metode til at anvende beskæftigelsesklausulerne som kriterier i forbindelse med offentlige udbud. Denne model beskriver, hvordan udbud anvendes som et strategisk instrument til at skabe beskæftigelse for personer, der er uden for arbejdsmarkedet. Den dækker alle faser af udbudsproceduren: forberedelsesfasen, udbudsfasen og fasen efter udbud.

Den omfatter mange interessante aspekter, f.eks. fremme ligestilling mellem kønnene og tilskyndelse til sociale virksomheders deltagelse i indkøb gennem reserverede kontrakter. Som en del af modellen har den svenske nationale styrelse for offentlige udbud også udviklet et [værktøj, der hjælper med at beregne de socioøkonomiske fordele](#) for de involverede aktører: den ansatte, den offentlige sektor, den private sektor/virksomheden og de samlede socioøkonomiske fordele for landet.

Udbudsfasen og -kriterier

Projektet har til formål at forbedre de ordregivende myndigheders kapacitet til at anvende sociale beskæftigelseskriterier som tildelingskriterier eller i kontraktgennemførelsesklausuler samt at overvåge resultaterne og i sidste ende indsamle statistikker til evaluering af indkøbsprocedurerne i fasen efter udbud.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Øge beskæftigelsesmulighederne for personer, der er uden for arbejdsmarkedet (i Sverige, navnlig for migranter, der er ankommet for mindre end tre år siden).
- Forbedre statslige myndigheders og kommuners kendskab til beskæftigelsesklausuler.
- Øge de ordregivende myndigheders anvendelse af beskæftigelsesklausuler og -kriterier i udbudsprocedurer.

Verifikation

Det er op til den ordregivende myndighed at indføre en verifikationsmekanisme.

Projektværdi

ESF-projektets beløb: ca. 1 mio. EUR (for 34 måneder). Den nationale strategi, der er udviklet i denne forbindelse, gælder for alle offentlige myndigheders indkøb, som årligt beløber sig til ca. 706 mia. SEK (ca. 67 mia. EUR).

Retsgrundlag

- Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU
- Den svenske nationale strategi for offentlige udbud (2016).

Aktører

Partnere i Sverige:

- Den svenske offentlige arbejdsformidling
- Byen Göteborg
- Byen Stockholm
- Byen Botkyrka
- Byen Helsingborg
- Trafikverket

Partnere i Finland:

- Den nationale sundheds- og velfærdsstyrelse
- Byen Helsinki
- Byen Vantaa

Sociale indvirkninger

Gennem projektet er der blevet udviklet et værktøj, som kan anvendes til at beregne de socioøkonomiske fordele for de involverede aktører: den ansatte, den offentlige sektor, den private sektor/virksomheden, staten og de samlede socioøkonomiske fordele for landet.

Dette værktøj kan anvendes på to måder:

- til at beregne de anslåede virkninger af at fastsætte beskæftigelseskrav i offentlige udbud, allerede inden udbuddet finder sted, og
- at følge op på virkningerne af et udbud med beskæftigelsesklausuler, når det er gennemført.

I et eksempel, hvor en nyankommet migrant får et job med beskæftigelsesstøtte i 12 måneder, beløber den beregnede fordel for samfundet sig til over 200 000 SEK. Hvis 100 nye migranter under omtrent de samme betingelser kommer i beskæftigelse gennem offentlige udbud, vil den årlige økonomiske fordel for samfundet beløbe sig til mere end 20 mio. SEK.

Projektet støtter desuden betydelige kvalitative sociale virkninger:

- Det forhold, at en person går fra arbejdsløs til beskæftigelse, resulterer ofte i betydelige personlige fordele såsom bedre helbred eller øget følelse af at høre til.
- Det har også en positiv indvirkning på den enkeltes chancer for at få et job i fremtiden, fordi vedkommende har opnået mere erhvervs erfaring.
- Denne type virkninger bør, selv om de ikke måles af værktøjet, tages i betragtning, når der træffes afgørelse om beskæftigelseskrav, fordi der er positive virkninger ud over blot de økonomiske fordele.

Partnerne har, når byen Stockholm ikke medregnes, sørget for fast beskæftigelse til mere end 1 260 personer (ifølge de indberettede tal, som i nogle tilfælde ikke omfatter statistikkerne for 2019). Byen Stockholm har anslået, at de flere hundrede udbud har skabt tusindvis af arbejdspladser. Det er ikke muligt at give mere præcise tal på grund, fordi der ikke findes et fælles system til indsamling og aggregering af statistikker over sociale krav og beskæftigelseskrav i forbindelse med offentlige udbud i Sverige.

Andre fordele

De vigtigste resultater frem til december 2019:

- Udvikling af en national model for strategiske udbud i Sverige: Den består af retningslinjer, som beskriver de trin, der skal udføres for at udvikle strategiske udbud, udpeger de interessenter, der skal inddrages, og indeholder skabeloner og tjeklister til offentlige myndigheder samt juridisk rådgivning til ordregivende myndigheder.
- Etablering af et netværk til udveksling og formidling af oplysninger om socialt ansvarlige offentlige udbud, både på nationalt og internationalt plan, i EU og med FN gennem de uformelle kontakter, der blev etableret under projektet.
- Brede markedsundersøgelser på nationalt plan og i forskellige sektorer i Sverige: arbejdsformidlingskontorer og -tjenester, fagforeninger og den private sektor.
- Udvikling af et webbaseret værktøj til beregning af de socioøkonomiske fordele ved beskæftigelseskláusuler.
- Udvikling af støttemateriale om, hvordan de sociale virksomheders deltagelse i offentlige udbud kan fremmes gennem reserverede kontrakter til fordel for personer uden for arbejdsmarkedet.
- Gennem projektet blev der oprettet en onlineplatform, en såkaldt "videnbank", hvor man kan finde den delte viden om f.eks. beskæftigelseskláusuler, gode eksempler, erfaringer fra andre EU-lande fra studiebesøg, succesfaktorer, spørgsmål og svar samt undervisningsmateriale.
- Der blev også udarbejdet undervisningsmateriale, som kan anvendes i individuelle organisationer eller sammen med andre organisationer.
- Den tilgang, der er udviklet gennem projektet, skal efter planen implementeres yderligere på nationalt plan og i forskellige regioner.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor er afgørende for at løse sociale og samfundsmæssige problemer.
- Den offentlige sektor bør anerkende, at de sociale virksomheders og civilsamfundsorganisationernes ekspertise også er af afgørende betydning.
- En vigtig forudsætning for succes er, at der er politisk vilje til at fremme beskæftigelseskláusuler i forbindelse med offentlige udbud. Det svenske projekt blev støttet af regeringen og den øverste ledelse i den nationale styrelse for offentlige udbud.
- Der er behov for yderligere formidling og kommunikation i hele landet til relevante målgrupper selv efter projektet.
- Der er behov for et centralt IT-system til overvågning, opfølgning og indsamling af data om virkningerne på nationalt plan.

- Der er behov for flere ressourcer til de ordregivende myndigheder, så dette arbejde kan støttes af formidlere og koordinatore i hele landet.
- Den tværnationale tilgang, studiebesøg i EU og samarbejdet med Finland gjorde det muligt for de svenske nationale myndigheder og interessenter at tilegne sig den viden, der bidrog til at skabe den nationale model og videnbank.
- Det er også vigtigt at have en ansvarlig organisation, som kan lette matchningen mellem den private sektor og de jobsøgende.
- Idéen om at skabe en national model sammen med forskellige aktører fra forskellige områder i landet er en vellykket metode, hvor støttematerialerne udvikles sammen med de faktiske brugere, hvilket viser, hvad der virker, og hvad der ikke virker på stedet.
- Dette projekt kan kopieres i andre medlemsstater under hensyntagen til forskelle i de lovgivningsmæssige rammer og forvaltningsstrukturene. I modsætning til Frankrig, hvor lovgivningen i mange tilfælde regulerer arbejdsvilkårene og kan medtages som krav i udbud, skal man ved udarbejdelsen af udbudsprocedurer i Sverige sikre, at kollektive overenskomster overholdes. Høringer af arbejdsmarkedets parter, navnlig fagforeningerne, er derfor en vigtig del af udbudsprocedurene.

EKSEMPEL FRA HELSINGBORG KOMMUNE (en af projektpartnerne)

Byen Helsingborg består af forskellige udbudsenheder, som holder styr på byens indkøbsbehov. I forberedelsen af et nyt udbud henvender udbudsafdelingen sig til **arbejdsmarkedsafdelingen** (den koordinerende enhed) for en udtalelse om, hvorvidt beskæftigelsesklausulerne er hensigtsmæssige. Arbejdsmarkedsafdelingen har sit kontor i udbudsenheden. Den giver en udtalelse baseret på de vurderede behov på arbejdsmarkedet. Den endelige beslutning træffes af udbudsenheden.

Helsingborg arbejder næsten udelukkende med en **dialogklausul**. Dette betyder, at leverandøren har pligt til at tale med arbejdsmarkedsafdelingen om deres muligheder for at støtte personer uden for arbejdsmarkedet i deres indsats for at komme i beskæftigelse.

Dialogklausulen er kort og ukompliceret: "Leverandøren skal samarbejde med arbejdsmarkedsafdelingen med henblik på at integrere mennesker på arbejdsmarkedet. f.eks. ved at tilbyde praktikpladser, rekruttere fra arbejdsmarkedsafdelingens målgrupper eller på andre måder tage socialt ansvar. Leverandøren skal deltage i de møder, kommunen foreslår. Sammen med parterne indgås der en aftale om, hvordan resultatet af samarbejdet skal rapporteres, og hvordan der løbende skal udvises socialt ansvar i aftaleperioden."

Det, som dialogklausulen fremmer, er en "blød" dialog mellem den ordregivende myndighed og entreprenøren. Den foreskriver ikke, at et bestemt antal dårligt stillede personer skal i beskæftigelse. Gennem denne dialog kan leverandøren bedre forstå, hvad den ordregivende myndighed ønsker at opnå, og den ordregivende myndighed får bedre kendskab til, hvad leverandøren kan tilbyde. Endelig underskriver de en aftale om, hvor mange dårligt stillede personer der vil blive ansat, og fra hvilken målgruppe.

Flere oplysninger kan findes i tillægget "[Du er en samfundsudvikler](#)", som indeholder korte og konkrete oplysninger om forskellige samarbejds muligheder. I løbet af udbudsperioden kan leverandørerne stille spørgsmål om dette gennem IT-systemet for offentlige udbud.

Helsingborg kommune har arbejdet med beskæftigelsesklausuler siden 2015 sammen med en lang række forskellige leverandører fra forskellige brancher: bygge- og anlægse entreprenører, rengøringstjenester, anlægsgartnere, restauranter og caféer, arkitektkonsulenter, gulvleverandører, plejehjem osv. Status pr. november 2019 er, at der er indsat beskæftigelsesklausuler i 105 individuelle aftaler med Helsingborg kommune som resultat af 33 udbudsprocedurer. Siden starten i 2015 er ca. 320 personer kommet i beskæftigelse eller været i praktik hos leverandører, som kommunen havde indgået aftaler med beskæftigelsesklausuler med. Kommunen anslår, at omkring en tredjedel af disse er en direkte følge af beskæftigelsesklausulen. Beskæftigelsesklausulen giver ifølge kommunen også mulighed for at etablere stærkere forbindelser med leverandøren.

Kontakt

Patrick Amofah, projektleder, den svenske nationale styrelse for offentlige udbud, patrick.amofah@uhmynd.se

54. Greater London Authoritys ansvarlige udbudsstrategi

Ordregivende myndighed, land: Greater London Authority Group, Det Forenede Kongerige

Produkt- eller tjenesteydelsektor: Offentlig transport, politiarbejde, brandsikkerhed, tekstiler, økonomisk udvikling og strategisk politisk lederskab for City of London.

Indledning/indkøbsmål

For Greater London Authority (GLA) er ansvarlige udbud nyskabende socialt, miljømæssigt og økonomisk bæredygtige udbud, der kan sikre bedre livskvalitet og mere valuta for pengene. Det indebærer udvikling af partnerskaber for at hjælpe flere mennesker med at komme i arbejde og forbedre ansættelsesvilkårene. Det betyder også, at der åbnes for adgang til kontraktmuligheder for forskellige virksomheder og frivillige organisationer og organisationer i lokalsektoren, at der tilskyndes til bedste praksis blandt leverandører, og at der skabes større miljøbevidsthed.

På tværs af GLA beløber de samlede årlige udgifter til indkøb sig til mere end 11 mia. GBP. I betragtning af aktiviteterens omfang har GLA potentiale til at fremme forbedringer og innovation og til at skabe social og økonomisk værdi.

GLA's politik for ansvarlige udbud bidrager til at sikre, at beslutninger, der træffes af medlemmerne af GLA om køb af varer, bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, er i overensstemmelse med deres forpligtelser og prioriteter, såsom styrkelse af den sociale værdi, lighed og mangfoldighed og integrering af fair beskæftigelsespraksis.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Strategien blev revideret i juli 2017 for at sikre, at GLA's udbudsaktiviteter opfylder alle relevante nationale legislative lovkrav, herunder Modern Slavery Act 2015, Social Value Act 2012 og Equality Act 2010.

Den er også i overensstemmelse med strategien for kvalifikationer i transportinfrastrukturen, som er fastlagt af Department for Transport (DfT). Ud over Det Forenede Kongeriges lovgivning henvises der nedenfor til udbudsprocedurer vedrørende indkøbskontrakter med krav om anvendelse af lærlinge, jf. artikel 67 og 70 i direktiv 2014/24/EU.

De sociale temaer, der indgår i strategien for ansvarlige udbud 2018/19, omfatter fremme af færdigheder, uddannelse og beskæftigelsesmuligheder for tjenesteydere i London samt foranstaltninger til forbedring af arbejdsvilkårene i forsyningskæden for de ansattes uniformer.

Fremme af færdigheder, uddannelse og beskæftigelsesmuligheder

I 2018-2019 påbegyndte 548 lærlinge deres uddannelse i forsyningskæden, hvor mere end 50 % var BAME-personer (sorte, asiater eller med etnisk minoritetsbaggrund).

Når leverandørerne opfordres til at afgive tilbud, skal de redegøre for, hvordan de planlægger at indarbejde mindst ét SLNT-output (Strategic Labour Needs and Training) for hver 1 mio. GBP, 2 mio. GBP eller 3 mio. GBP, der bruges, afhængigt af kontrakttypen. Ved at indarbejde dette krav i relevante leverandørkontrakter skaber GLA flere færdigheder og beskæftigelsesmuligheder.

SLNT-output er:

- en læreplads
- en stilling til en arbejdsløs
- 20 dages jobtræning
- 20 dages skoleaktiviteter
- 10 dages ophold i forbindelse med social mobilitet.

I hver kontrakt skal lærlinguddannelser udgøre mindst halvdelen af SLNT-outputtene, så nye arbejdstagere får adgang til industrien under hvert projekt.

Etisk indkøb af tekstiler

TfL er et organ under GLA. TfL arbejder for at sikre, at de personer, der fremstiller de ansattes uniformer, behandles retfærdigt. Dette omfatter klare krav om beskyttelse af menneskerettigheder og arbejdsvilkår, og der er fastsat nye kvalitetsniveauer for due diligence i forsyningskæden i forbindelse med offentlige udbud.

Uniformerne fremstilles i Bangladesh og Kina. Hvert år skal fabrikkerne i henhold til kontrakt gennemgå en uafhængig ekstern social revision i forhold til de ni principper i ETI-basiskoden (Ethical Trading Initiative) (<https://www.ethicaltrade.org/eti-base-code>). Derefter aftales der handlingsplaner for at afhjælpe eventuelle tilfælde af manglende overholdelse. Resultaterne af denne kontrol kan ses på onlineplatformen Sedex, hvor planerne kan spores.

Verifikation

TfL anerkender de begrænsninger, der er forbundet med sociale revisioner, med hensyn til at tackle de grundlæggende årsager til manglende overholdelse. Det kræves derfor også i uniformkontrakten, at leverandøren udfører yderligere aktiviteter på produktionsstederne. Personalet skal f.eks. have uddannelse i arbejdstagerrettigheder, sundhed og sikkerhed og arbejdsret i Bangladesh, herunder hvordan og hvornår man skal bruge klageskrivelser til at rejse klager. En fabrik samarbejder med et lokalt universitet om praktikpladser for at hjælpe de studerende med at blive kvalificeret som teknikere og designere. Dette styrker udsatte arbejdstageres kapacitet og hjælper dem til at få en bedre forståelse af deres rettigheder på arbejdspladsen.

TfL har indgået samarbejdet med Fairtrade Foundation for at sikre, at den bomuld, der anvendes i uniformerne, stammer fra certificerede producenter, dvs. at både landbrugere og arbejdstagere behandles på en fair måde. TfL har overført denne tilgang til etisk indkøb af uniformer til sin seneste kontrakt om arbejdstøj.

I en rapport fra 2018 fra International Corporate Accountability Roundtable og Corporate Responsibility Coalition konstateres det, at "TfL's indkøb — sammenlignet med indkøb foretaget af centralregeringens afdelinger — er langt mere socialt ansvarlig og avanceret".

Aktører

- Ordregivende myndighed: Greater London Authority (GLA), som er medlem af GLA Group. Følgende organisationer er medlem af GLA Group:
  - Transport for London (TfL)
  - London Fire Commissioner (LFC)
  - Mayor's Office for Policing and Crime (MOPAC)
  - London Legacy Development Corporation (LLDC)
  - Old Oak and Park Royal Development Corporation (OPDC)
- Modtagere:
  - Arbejdsløse/jobsøgende og BAME-personer
  - Arbejdstagere i tekstilforsyningskæden

Sociale indvirkninger

- TfL's brancheførende Supplier Skills Team (SST) har hjulpet med at skabe mere end 5 500 lærepladser og 5 300 job til ledige i London, herunder mere end 100 tidligere straffede.
- SST blev oprettet for at afhjælpe manglen på kvalifikationer i industrien i samarbejde med virksomheder. SST hjælper virksomhederne med at ansætte de rette personer med henblik på at gennemføre TfL's projekter og tjenester, skabe muligheder, der imødegår underrepræsentation, og i sidste ende bidrage til økonomisk genopretning. SST er involveret i alle faser af udbudsproceduren. SST gennemfører og evaluerer kontraktkravene, støtter leverandører fra begyndelsen til udløbet af deres kontrakt og arbejder sammen med leverandører på frivillig basis for at maksimere de færdigheder og beskæftigelsesmuligheder, der opstår, når de arbejder på kontrakter.
- SST kan skabe kontakt mellem leverandørerne og velgørende organisationer og beskæftigelsespartnere, der hjælper med at etablere arbejdsinitiativer. Hvert SST-program er eksternt finansieret, og deltagerne modtager støtte før, under og efter gennemførelsen af programmet. Dette mindsker risikoen for, at deltagerne falder fra.
- SST's indsats bygger bro mellem puljen af potentielle ansøgere til tekniske lærlinguddannelser og de kvalifikationer, erfaringer og adfærdsmønstre, der kræves.

Andre fordele

- Takket være gentagelsen af denne tilgang vil flere jobsøgende blive uddannet og støttet.
- Over 200 ansatte har modtaget uddannelse i ansvarlige udbud.
- TfL's tilgang med at indarbejde SLNT-krav i relevante leverandørkontrakter er blevet udbredt til de øvrige funktionelle afdelinger i GLA.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Flere faktorer har bidraget til SST's resultater: støtte på højt plan, et klart mandat gennem politikken for ansvarlige udbud og et netværk af partnere, der deler den samme tankegang.
- Den næste udfordring for TfL er at sikre, at summen af nye lærepladser i forsyningskæden afspejler Londons mangfoldighed. TfL arbejder for at udvikle et kvalitetssikringssystem for socialt ansvarlig udbudspraksis i forsyningskæden med henblik på at kontrollere og belønne leverandører, der overholder reglerne. TfL vil fortsat tilskynde til overførsel og udbredelse af dens bedste praksis til andre offentlige myndigheder.

Kontakt

Matt Galvin, ansvarlig udbudsleder, Greater London Authority Group, matthewgalvin@tfl.gov.uk

55. Indarbejdelse af social inklusion og beskæftigelse i bygge- og anlægskontrakter

Ordregivende myndighed, land: Dublin City Council, Irland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægsvirksomhed (udviklingsaftaler) og sikkerhedstjenester

Indledning/indkøbsmål

Dublin City Council (DCC) har en langsigtet strategi om fuld integration af sociale og beskæftigelsesmæssige hensyn i dets udbudsprocedurer. DCC ønsker at skabe beskæftigelsesmuligheder, der kan sikre social integration af dårligt stillede personer og medlemmer af udsatte grupper. DCC har en vis erfaring med at anvende beskæftigelsesklausuler fra tidligere kontrakter. Med henblik på at øge de sociale virkninger af sine indkøb gennemførte DCC en ny tilgang i forbindelse med to kontrakter, der nåede fasen, hvor der er udvalgt en foretrukken tilbudsgiver, i 2019.

Genstand

Kontrakt 1 — Opførelse af blandet boligbyggeri

Kontrakt 1 vedrører udvikling af et område i den nordlige del af Dublins centrum til et boligområde med blandede ejerforhold, som skal omfatte socialt boligbyggeri, økonomisk overkommelige ejerboliger og boliger på det åbne marked. Proceduren med konkurrencepræget dialog blev anvendt med en række dialogmøder, hvor man tilpassede de juridiske, tekniske og finansielle aspekter af projektet.

Kontrakt 2 — Fælles ramme for levering af sikkerhedstjenester

Kontrakt 2 vedrører levering af sikkerhedstjenester, herunder videoovervågningstjenester (CCTV) og alarmovervågning, bemandet sikkerhed, tilkaldevagter, nøgleopbevaring og sikkerhedstjenester i forbindelse med arrangementer. Den begrænsede udbudsprocedure blev anvendt til at indgå en rammeaftale med én aktør for en periode på op til fire år.

Udbudsfase og -kriterier

Kontrakt 1 indeholdt en ny bestemmelse om social beskæftigelse, som forpligter den valgte tilbudsgiver til at sikre, at:

- 10 % af personarbejdsugerne under kontrakten udføres af personer, som har været tilmeldt det offentlige arbejdsløshedsregister i en sammenhængende periode på mindst 12 måneder umiddelbart forud for deres ansættelse
- 5 % af personarbejdsugerne under kontrakten udføres af personer, som er ansat under en offentlig lærlingeordning eller en tilsvarende national praktikordning
- personer, der er ansat i henhold til ovennævnte bestemmelser, tilbuds fuldtidsjob og lærlingeplads, hvis de har de fornødne færdigheder
- tilbudsgiveren samarbejder med uddannelsesudbydere om at finde uddannelsesmuligheder/opkvalificeringsprogrammer, der er relevante for beskæftigelsesmulighederne i forbindelse med projektet, og koordinerer uddannelsespartnernes levering heraf til lokalsamfundet.

For kontrakt 2 blev følgende tildelingskriterium vedrørende social inklusion ("Forslag om social inklusion i forbindelse med kontrakten") anvendt:

- "For at støtte Dublin City Councils politik om proaktivt at fremme social inklusion og beskæftigelse skal tilbudsgiverne udarbejde et program for bæredygtig beskæftigelse (med alle relevante mentorordninger og kurser) og oplyse, hvordan det vil blive gennemført, og hvilke ressourcer der vil blive tildelt i kontraktens løbetid."
- Kriteriet blev vægtet med 20 %. Det højeste antal point var 2 000, og der blev krævet mindst 1 200 point.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Irland har ikke en national politik for inddragelse af sociale aspekter i udbud, og det er derfor op til de enkelte ordregivende myndigheder at udvikle og gennemføre de nødvendige tilgange. I 2019 vedtog Irland en ny national politik om sociale virksomheder, som omfatter en række foranstaltninger for at øge sociale virksomheders deltagelse i offentlige udbud. Der er også nedsat en rådgivende gruppe for sociale hensyn under det centrale kontor for offentlige udbud (OGP).

Verifikation

For kontrakt 1 indføres følgende kontrolsystem:

- Entreprenøren skal udpege en beskæftigelseskoordinator, som skal føre tilsyn med udviklings- og byggeentreprenørens gennemførelse af de sociale beskæftigelseskrav.
- Byggeentreprenøren skal udpege en kontaktperson, som skal samarbejde med beskæftigelseskoordinatoren om at fremme og nå de sociale beskæftigelsesmål.
- Kontaktpersonen skal udarbejde kvartalsvise prognoser og rapporter om social beskæftigelse og informere beskæftigelseskoordinatoren og DCC om muligheder for lærlingeuddannelse.
- Der vil blive afholdt regelmæssige møder mellem beskæftigelseskoordinatoren og kontaktpersonen og med DCC. Social beskæftigelse vil være et fast punkt på dagsordenen.
- Byggeentreprenøren skal fremlægge månedlige rapporter, herunder timesedler, som dokumentation for overholdelsen af de sociale beskæftigelsesklausuler.

For kontrakt 2 kunne tilbudsgiverne indgive forskellige forslag og relevant dokumentation for deres kapacitet til at gennemføre dem. Der blev f.eks. fremlagt dokumentation for kapaciteten til at udføre sikkerhedsarbejde, og hvordan virksomheden planlagde at øge sådan beskæftigelse, når personale går på pension eller skifter job.

Kontraktens værdi

Den anslåede værdi af kontrakt 1 er på 125,5 mio. EUR. Den anslåede værdi af kontrakt 2 er på 11 mio. EUR.

Retsgrundlag

Artikel 67 (kriterier for tildeling af kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

Ordregivende myndighed for kontrakt 1: Projektteamet "Housing Land Initiative" (HLI) under DCC.

Ordregivende myndighed for kontrakt 2: Samarbejde mellem DCC og Greenville Procurement Partners Limited (partner)

Sociale indvirkninger

Tildelingen af de to kontrakter blev forsinket af årsager, som ikke havde forbindelse med de sociale kriterier, der er beskrevet ovenfor. DCC håber snart at kunne tildele disse kontrakter og begynde at se virkningerne af disse nye tilgange.

Alan Nangle, DCC's Senior Executive Officer for udbud, udtaler "Vi tager vores rolle i forbindelse med sociale udbud meget alvorligt og erkendte, at vi kunne forbedre vores tilgang. Med hensyn til beskæftigelse var vi nødt til at sikre, at alle i det mindste har et sæt færdigheder, der giver dem mulighed for at bevare deres job i virksomheden, eller som kan hjælpe dem med at søge job i andre virksomheder."

Andre fordele

- Kontrakt 1: Der er nu også indsat en social beskæftigelsesklausul i udviklingsaftalen vedrørende en anden større kontrakt om opførelse af blandet boligbyggeri. Denne udviklingsaftale deles med andre lokale myndigheder, der udfører lignende projekter.

- Kontrakt 2: Efter at have fået dispensation fra at anvende OGP's nationale ramme for sikkerhedstjenester på grundlag af indføjeisen af en social beskæftigelsesklausul har Dublin City Council udvekslet sine resultater og erfaringer med OGP og andre lokale myndigheder.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Dublin City Council har konstateret, at ikke alle kontrakter er egnede til at omfatte sociale klausuler, da disse ikke altid kan opfyldes af markedet. DCC anbefaler, at ordregivende myndigheder hører markedet gennem anmodning om oplysninger og overvejer, hvordan gennemførelsen af sociale klausuler skal kontrolleres.

I fremtiden vil Dublin City Council arbejde for at udvikle praksis for sociale udbud for vareindkøbskontrakter samt bygge- og anlægsarbejder.

Kontakt

Alan Nangle, Senior Executive Officer, Dublin City Council, alan.nangle@dublinCity.ie

56. Skabelse af jobmuligheder for at forebygge langtidsledighed på lokale markeder gennem offentlige udbud

Ordregivende myndighed: Byen Dortmund, Tyskland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Bygge- og anlægssektoren, sektoren for offentlig service, f.eks. forvaltning af faciliteter, sikkerhed, transport osv.

Introduktion/udbudsmål

Byen Dortmund iværksatte et projekt (2017–2019) for at løse problemet med langtidsledighed og skabe beskæftigelsesmuligheder for langtidsledige gennem:

- et offentligt støttet arbejdsmarked (skabelse af lette job/job med lavt kvalifikationsniveau på områder, der er relevante i den bymæssige og sociale kontekst) og
- offentlige udbud og skabelse af nye job med lavt kvalifikationsniveau på det almindelige arbejdsmarked i virksomheder i byen Dortmund.

Projektet omfattede indkredsning af nye servicesektorer, hvor der kunne iværksættes udbudsprocedurer, der kunne omfatte beskæftigelsesklausuler for langtidsledige. Byen Dortmund oprettede et "servicecenter for lokal beskæftigelse", som skulle yde specifik rådgivning til potentielle tilbudsgivere om mulighederne for at integrere langtidsledige i offentlige kontrakter.

Der er i alt 31 250 arbejdsløse i Dortmund, herunder 24 326 langtidsledige (pr. december 2019).

Udbudsfasen og -kriterier

Fasen forud for indkøb

Gennemførelsen begynder normalt i fasen forud for indgåelsen af en kontrakt ved hjælp af kontraktforberedende arbejde. Ud over at udarbejde gennemsigtige udbudsdokumenter er det også nødvendigt specifikt at informere lokale og regionale håndværks-, industri- og brancheorganisationer om udbudsprocedurerne. Det overordnede mål er at øge potentielle tilbudsgiveres bevidsthed om sociale aspekter.

Kommunikationsprocessen for at nå ud til potentielle tilbudsgivere starter med fasen forud for udbuddet og fortsætter i udbudsfasen og derefter.

Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse

Udbudsfasen omfatter kontraktgennemførelsesklausuler vedrørende beskæftigelse, hvilket er et nyt tiltag i Tyskland. Entreprenøren får specifikke instrukser om, hvordan målgruppen af langtidsledige rent praktisk skal integreres. Kontraktværdien er fastsat i udbudsdokumenterne, så det er ikke nødvendigt at vurdere tilbuddene på grundlag af forskellige priser. Den omstændighed, at beskæftigelsesklausulerne er en del af kontraktvilkårene, stiller alle virksomheder på lige fod og sikrer, at princippet om ligebehandling overholdes. Det er ikke nødvendigt at evaluere tilbudsgiverne med hensyn til deres forpligtelse til at integrere langtidsledige, da alle virksomheder skal fremme integrationen af langtidsledige på arbejdsmarkedet.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det sociale mål er tredobbelt:

- Levere effektive og inklusive sociale tjenester, hvor der tages hensyn til brugernes særlige behov.
- Øge tilbudsgivernes sociale bevidsthed og engagement.
- Forbedre den sociale inklusion og levestandarden for målgruppen.

Verifikation

Under gennemførelsen af kontrakten er der flere trin i verifikationen, f.eks.:

- Månedlig kontrol baseret på princippet om fire øjne, dvs. at to personer uafhængigt kontrollerer, om entreprenøren opfylder kontraktbestemmelserne. Formålet er at forebygge misbrug og korrupsion.

- Permanent støtte til målgruppen og entreprenørerne fra eksterne team, som er specialiseret i socialektoren (en socialarbejder yder bistand til 30 langtidsledige).
- Regelmæssig kontrol af og støtte til entreprenørerne gennem det lokale jobcenter.

Projektværdi

Projektet (2017-2019) blev finansieret af Nordrhein-Westfalen, byen Dortmund og det lokale jobcenter. Det samlede budget var på 5,8 mio. EUR. I forbindelse med projektet indgik byen Dortmund kontrakter med leverandører af tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, hvori Dortmund garanterede et løntilskud på 100 % (ca. 24 000 EUR) til ansættelse af langtidsledige i et år, hvilket var en integreret del af kontraktvilkårene, og som indgik i kontraktens faste pris.

De langtidslediges løn dækkes nu oftest af et tilskud fra jobcentret på grundlag af en ny lov ("Teilhabechancengesetz"), som trådte i kraft den 1. januar 2019. Formålet med loven er at yde omfattende støtte til ydelsesberettigede beskæftigelsesegnede personer, så de kan reintegreres på arbejdsmarkedet. Som følge heraf garanterer byen Dortmund nu sine kontraktpartnere mindst 70 % af lønnen for langtidsledige i et år. Entreprenøren skal højt betale 30 % af den langtidslediges løn.

I 2020 beløber byens budget til dækning af løntilskud i forbindelse med udbudsprocedurer sig til 114 500 EUR. For perioden 2021-2029 vil det årlige budget til dette beløbe sig til 208 500 EUR. Det forventes, at der hvert år vil blive ansat mellem 55 og 60 langtidsledige under denne ordning.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- Beslutning fra byrådet i Dortmund af 6. april 2017 (nr. 07209-17).

Aktører

- Ordregivende myndighed: Byen Dortmund
- Støtte til integration af social klausul: Socialkontoret ("Sozialamt"), arbejdsformidlingen ("Jobcenter") og erhvervs sammenslutningen Dortmund ("Wirtschaftsförderung Dortmund")
- Udvalgte tjenesteudbydere

Sociale indvirkninger

- Forebyggelse af langtidsledighed: I de sidste to år er 160 langtidsledige kommet i beskæftigelse gennem udbudsprocedurer.
- Skabelse af muligheder for, at målgruppen kan deltage i samfundslivet.
- Øget bevidsthed blandt de involverede aktører om hindringerne og de sociale problemer i forbindelse med langtidsledighed.
- Brud på den onde cirkel af langtidsledighed fra generation til generation i de berørte familier.
- Styrkelse af de langtidslediges selvtillid, fordi de går fra overførselsindkomster til mulighed for at tjene deres egen løn.
- Lavere udgifter til social støtte på lang sigt.

Andre fordele

- Kommunen oprettede en særlig tjeneste for at rådgive potentielle tilbudsgivere om, hvordan langtidsledige kan integreres gennem udbudsprocedurer ("servicecenter for lokal beskæftigelse").

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- De praktiske erfaringer viser, at denne tilgang giver mange muligheder. I fremtiden vil byen Dortmund øge støtten til tilbudsgivere og potentielle entreprenører, der tilbyder job til langtidsledige i virksomheder. Der vil desuden blive indført yderligere sociale finansieringsmetoder for at øge antallet af potentielle deltagere.

Kontakt

Aiko Wichmann, udbudscentret, byen Dortmund, awichmann@stadtdo.de

57. Kvikskranke for integration af sociale klausuler i La Rochelle

Ordregivende myndighed, land: La Rochelle, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Arbejde, rengøring, tekstiler og — på forsøgsbasis — fødevarer

Indledning/indkøbsmål

I flere år har afdelingen for beskæftigelse og videregående uddannelse i området La Rochelle (Communauté d'Agglomération de La Rochelle — CDA) sammen med La Rochelle kommune, den sociale boligudbyder Atlantic Aménagement og det offentlige boligkontor i La Rochelle arbejdet for at forbedre anvendelsen af sociale klausuler i lokale offentlige udbudsprocedurer.

I 2016 oprettede disse fire offentlige enheder en kvikskranke ("guichet unique") med henblik på systematisk at indføre sociale klausuler i alle deres relevante kontrakter (bygge- og anlægsarbejder, rengøring, tekstiler og — på forsøgsbasis — fødevarer)

CDA fungerer som hovedpartner og koordinator, der hjælper konsortiets indkøbere med at integrere sociale kriterier og klausuler i deres udbud, hjælper leverandørerne med at opfylde dem korrekt og overvåger gennemførelsen. Hver partner har ydet økonomisk støtte til kvikskranken siden 2017, da dets aktiviteter formelt blev indledt. Partnerskabsaftalen omfatter, operationelle procedurer samt styrings- og overvågningsorganer.

Genstand

De relevante udbud vedrører hovedsagelig vedligeholdelse af grønne områder, rengøring og arbejdstøj. Der gennemføres desuden i øjeblikket et pilotprojekt vedrørende indkøb af fødevarer.

Udbudsfase og -kriterier

Kvikskrankens mission er systematisk at gennemgå de tilknyttede enheders udbudsdokumenter med det formål at indføre og forbedre sociale klausuler. Klausulerne vedrører hovedsagelig beskæftigelse af socialt dårligt stillede personer gennem medtagelse af et specifikt antal "timer til social integration" (på fransk "Heures d'insertion", eller arbejdstid, der udføres af personer med behov for social bistand) som sociale klausuler i offentlige kontrakter.

Koordinatorens rolle i udbudsprocessen kan opdeles i otte faser:

1. Godkende sociale klausuler i programmet for fremtidige offentlige udbud.
2. Udpege relevante delkontrakter til de sociale klausuler og beregne den "sociale integrationstid", der skal kræves i en kontrakt.
3. Bistå med udarbejdelsen af relevante udbudsbestemmelser. Kvikskranken støtter de ordregivende myndigheder og tilbudsgiverne, hvilket sikrer en åben, neutral og gennemsigtig procedure.
4. Informere relevante virksomheder og opfordre dem til at afgive tilbud. Støtten til tilbudsgiverne er begrænset til administrativ og forvaltningsmæssig bistand og information og er tilgængelig for alle interesserede tilbudsgivere.
5. Deltage i det indledende møde for det relevante udbud og give relevante oplysninger om sociale klausuler.
6. Bistå virksomhederne i deres ansøgningsprocedure vedrørende de sociale klausuler og medtagelse af integrationstid i kontrakten.
7. Følge og overvåge anvendelsen af de krævede "timer til social integration".
8. Foretage en kvantitativ og kvalitativ vurdering af de foranstaltninger, der er truffet.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandarder

Gennem sit arbejde sigter CDA mod at formål at forbinde og lette de offentlige myndigheders arbejde og tilbudsgivernes arbejde med at anvende og gennemføre de sociale klausuler i deres kontrakter. De sociale klausuler, der er gennemført, fremmer lavere

arbejdsløshed, især for dårligt stillede grupper. Klausuler indgår i udbud vedrørende tjenesteydelses- og vareindkøbskontrakter, intellektuelle tjenesteydelser og strukturer til integration af mennesker gennem økonomiske aktiviteter. Målgruppen af støtteberettigede personer er defineret i den franske arbejdslov, jf. økonomiministeriets retningslinjer for indsættelse af sociale klausuler i offentlige udbudsprocedurer. Hovedformålet er at fremme sociale klausuler, inddrage flere aktører og sikre en afbalanceret og fair konkurrence.

Ansættelse sker direkte eller overdrages til de nationale arbejdsformidlinger ved hjælp af underentreprise eller udlicitering.

Verifikation

Kviksrankens personale overvåger regelmæssigt udførelsen af arbejdet og anvendelsen af de såkaldte "timer til social integration" ved at aflægge besøg på stedet og regelmæssigt kontrollere det administrative personale. CDA's personale aflægger regelmæssigt besøg hos den vindende virksomhed for at kontrollere, om de foranstaltninger, der er aftalt i kontrakten, gennemføres effektivt. CDA foretager også regelmæssig kontrol af det administrative materiale.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 24/14/EU.
- Artikel 5213-13 om beskyttede værksteder og artikel 5132-4 om virksomheder for personer med handicap og dårligt stillede personer i den franske arbejdslov.

Aktører

- Ordregivende myndighed: CDA-konsortiet, som omfatter:
  - La Rochelle kommune
  - området La Rochelle — administrative enhed, hvortil 28 lokale kommuner i regionen Nouvelle-Aquitaine har uddelegeret udvalgte politiske kompetencer
  - den sociale boligudbyder Atlantic Aménagement
  - det offentlige boligkontor i La Rochelle
  - Port Atlantique La Rochelle, som tiltrådte som den femte partner i 2018.
- Andre enheder, der er berørt af CDA's arbejde, omfatter:
  - lokale jobcentre
  - sociale virksomheder, der modtager støtte til at byde på offentlige kontrakter, og deres ansatte.

Sociale indvirkninger

I 2018 leverede kviksranken 64 326 "timer til social integration", hvilket svarer til 40 fuldtidskontrakter, i forbindelse med gennemførelsen af forskellige offentlige kontrakter hos de deltagende ordregivende myndigheder. Initiativets succes bekræftes af den omstændighed, at antallet af timer i 2018 er steget med 70 % i forhold til 2017.

I 2018 arbejdede der f.eks. 205 personer (langtidsarbejdssøgende, RSA-modtagere osv.) under tjenesteydelseskontrakter om rengøring. Af disse var 25 % af deltagerne under 26 år gamle. 34 bygge- og anlægskontrakter, renoveringskontrakter og kontrakter om sociale tjenesteydelser har indeholdt sociale klausuler med 228 delkontrakter og 104 virksomheder, der anvender "timer til social integration". De fleste af de ansættelseskontrakter (90 %), der blev indgået som følge af disse udbud, omfattede "timer til social integration".

Andre fordele

For at øge offentlighedens bevidsthed om sociale aspekter og virksomhedernes og arbejdstagernes engagement har udviklet fem priser:

- pris for bedste karriereudvikling (til ansatte)
- pris for arbejds- og studieresultater (på fransk "Prix de l'Alternance") (til ansatte)
- pris for socialt engagement (til virksomheder)
- pris for det mest bæredygtige job (til virksomheder)
- en særlig pris for de sociale aktiviteter, der gennemføres (til virksomheder).

Den anden prisoverrækkelse fandt sted i 2018 i forbindelse med det andet interessentmøde i det franske kammer for social og solidarisk økonomi, der handlede om sociale klausuler i forbindelse med offentlige udbud.

Initiativet har også tiltrukket sig international opmærksomhed: På Global Social Economy Forum i Bilbao i 2018 blev kvikskranken præsenteret for 1 700 deltagere.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- I 2018 tilsluttede Port Atlantique La Rochelle sig i partnerskabet. Som følge heraf skal dens udbud også indeholde sociale klausuler, der overvåges af kvikskranken.
- For at øge engagementet på lokalt plan vil kvikskranken som det næste oprette en årlig fortegnelse over de lokale interessenter ("Annuaire des acteurs locaux"). Det første udkast blev offentliggjort i 2018. I fremtiden vil kvikskranken arbejde for at gennemføre sociale klausuler i flere udbudssektorer.

Kontakter

Laurence Cesbron, vicedirektør, RESECO,
laurence.cesbron@resco.fr, 0241724080, (primær kontakt)

Axelle Chapuis, ansvarlig for socialøkonomisk udvikling, beskæftigelsestjenesten, Agglo La Rochelle, axelle.chapuis@agglo-larochelle.fr (sekundær kontakt)

Mireille Jassine Le Guen, direktør, beskæftigelsestjenesten, Agglo La Rochelle, mireille.jassin-le-guen@agglo-larochelle.fr (sekundær kontakt)

58. Netværk af koordinatore, der støtter beskæftigelse af dårligt stillede personer gennem offentlige udbud i regionen Grand-Est (Frankrig)

Ordregivende myndighed, land: Conseil Régional Grand-Est, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Koordinatorer er nøgleaktører i gennemførelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud i den franske region Grand-Est. Koordinatorer optræder som mellemmand, der matcher de ordregivende myndigheders sociale ambitioner med de muligheder, som tilbydes af aktører, der deltager på markederne for offentlige udbud.

De ordregivende myndigheders gennemførelse af socialt ansvarlige offentlige udbud i regionen antager forskellige former. Sammen med fremme af reserverede kontrakter og opdeling i delkontrakter udgør anvendelsen af beskæftigelsesklausuler som betingelser for gennemførelsen af kontrakter et centralt instrument til at fremme integrationen af personer, der befinder sig uden for arbejdsmarkedet. For at støtte dette mål spiller koordinatore en afgørende rolle med hensyn til at mobilisere og ledsage de forskellige aktører, der kan bidrage til en vellykket gennemførelse af sådanne beskæftigelsesklausuler, takket være deres forbindelser med dårligt stillede grupper. Disse aktører omfatter bl.a. socialøkonomiske virksomheder, jobcentre (maisons d'emploi), sociale tjenester (Plans Locaux pour l'Insertion et l'Emploi) og NGO'er.

På nuværende tidspunkt består netværket af koordinatore i Grand-Est af over 30 medarbejdere, der arbejder i hele regionen i tæt samarbejde og dialog med ordregivende myndigheder (regionalråd, kommuner osv.) og ovennævnte organisationer. Netværket af koordinatore finansieres af den regionale myndighed, kommunerne og andre offentlige myndigheder og tjenester i regionen.

Udbudsfasen og -kriterier

Koordinatorerne har forskellige funktioner, der spænder over hele udbudszyklussen. Koordinatorerne bidrager især til at udforme offentlige udbud på en mere social måde.

Langsigtet planlægning og udformning af procedurer

- Samarbejdet mellem ordregivende myndigheder og koordinatore understøttes af langsigtet planlægning af beskæftigelsesmulighederne for dårligt stillede personer gennem offentlige udbud og de ordregivende myndigheders behov. Koordinatorerne besøger regelmæssigt ordregivende myndigheder i regionen og drøfter fremtidige planer for offentlige udbud (sædvanligvis for de næste 1-2 år). Med dette langsigtede perspektiv kan koordinatore kortlægge kommende muligheder, identificere specifikke behov (dvs. sektorer, jobtyper, opgaver, uddannelsesbehov og antal timer) og henvende sig til markedet i overensstemmelse hermed.
- Takket være deres viden og tætte forbindelse til virkeligheden på stedet kan koordinatore også bidrage til at udforme udbudsprocedurer, mens de stadig er ved at blive forberedt. Koordinatorerne kan f.eks. give centrale oplysninger om støtteberettigede grupper, tjenester, der kan være omfattet af beskæftigelsesklausuler, og rimelige arbejdsbyrder (beregning af antal timer).

Forventninger

- Der benyttes også et langsigtet perspektiv i forbindelserne mellem koordinatore, socialøkonomiske virksomheder og andre aktører, der er involveret i inklusiv beskæftigelse. Dette bidrager til at foregribe efterspørgslen efter færdigheder og uddannelsesbehov, der vil sikre en vellykket overholdelse af beskæftigelsesklausulerne og fremme synergier mellem aktørerne i overensstemmelse hermed (dvs. beskæftigelsestjenester og uddannelsesudbydere).
- Koordinatorerne identificerer også kapacitetsbehov. Koordinatorerne har de bedste muligheder for at identificere de aktører, der har potentiale til at få adgang til markederne for offentlige udbud, enten som tilbudsgivere eller som organisationer/tjenester, der henviser til ansatte, men som ikke har tilstrækkelig viden eller kapacitet til at gøre det. For at afhjælpe disse mangler tilbyder de ordregivende myndigheder uddannelse, der er skræddersyet til de behov og aktører, som koordinatorene har udpeget. Uddannelsen har en meget praktisk tilgang og har til formål at hjælpe potentielle tilbudsgivere med at "læse" indkaldelser korrekt og opfylde kravene effektivt. En sådan uddannelse kan også omfatte fasen efter udbud, så fravalgte tilbudsgivere kan lære, hvordan de kan undgå at gentage deres tidligere fejl.

Ledsagelse

- Koordinatorerne ledsager de økonomiske aktører og ordregivende myndigheder gennem hele udbudscyklussen. Forbindelsen og dialogen mellem ordregivende myndigheder, koordinatore og aktører er kontinuerlig. Den dækker udpegning af potentielle tilbudsgivere og støtte til udarbejdelse af forslag og kan strække sig frem til kontraktovervågningsfasen, hvor der mægles mellem de to parter, og aktørens gennemførelse af kontrakten støttes, hvis der opstår problemer under kontraktens gennemførelse.

Mens koordinatorenes rolle er af central betydning for mobiliseringen af socialt bevidste aktører, har de ordregivende myndigheder truffet supplerende foranstaltninger med et lignende formål. De ordregivende myndigheder tilrettelægger i denne forbindelse netværksarrangementer af "speed dating"-typen på tværs af regionen med henblik på at udveksle viden mellem dem og de socialøkonomiske virksomheder. Disse arrangementer, der kaldes "ESSpresso", har til formål at fremme de socialøkonomiske aktørers adgang til markederne for offentlige udbud. Takket være den viden, der er opnået, er der en tendens til, at sessionerne udløser udbudsvirksomhed hos de ordregivende myndigheder. Oplysningerne tilflyder også koordinatorene, som indarbejder dem i deres pulje af viden.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Skabe muligheder for bæredygtig beskæftigelse for personer, der er uden for arbejdsmarkedet og risikerer social udstødelse.
- Fremme sociale aktørers adgang til markederne for offentlige udbud.
- Udvide mulighederne for socialt ansvarlige offentlige udbud ved at sikre et bredere samspil og en bredere forståelse mellem ordregivende myndigheder, potentielle tilbudsgivere og andre relevante interessenter, f.eks. offentlige tjenester og civilsamfundsorganisationer.
- Øge viften af tjenester, opgaver og medarbejderprofiler, der kan drage fordel af beskæftigelsesklusuler

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) og artikel 40 (indledende markedsundersøgelser).
- Offentlige ordregivende myndigheder i Frankrig, der indkøber for over 100 mio. EUR om året, som f.eks. regionen Grand-Est, har pligt til at vedtage og offentliggøre en strategi om fremme af socialt ansvarlige og grønne offentlige udbud, den såkaldte SPASER (Schéma de promotion des achats publics socialement et écologiquement responsables). Denne forpligtelse følger af fransk lov 2014-856 om den sociale og solidariske økonomi (artikel 13) og 2015-992 om energiomstilling til grøn vækst (artikel 76). SPASER i Grand-Est har prioriteret fremme af socialt ansvarlige offentlige udbud og betragter netværket af koordinatore som et centralt element i bestræbelserne på at nå dette mål.

Aktører

- Generel reference for socialt ansvarlige offentlige udbud blandt ordregivende myndigheder i regionen: regionsrådet i Grand-Est.
- Ordregivende myndigheder i regionen (regionsrådet selv, kommuner, offentlige tjenester osv.).
- Koordinatorer, der fungerer som mellemmand mellem ordregivende myndigheder, økonomiske aktører og interessenter med henblik på at muliggøre gennemførelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud.
- Socialøkonomiske virksomheder.
- Alle andre aktører, der arbejder med fremme af integration på arbejdsmarkedet af personer, der er uden for arbejdsmarkedet.
- Personer, der er uden for arbejdsmarkedet.

Sociale indvirkninger

- Netværket af koordinatore og den overordnede strategi til fremme af socialt ansvarlige offentlige udbud i regionen har sikret øget beskæftigelse af personer, der er uden for arbejdsmarkedet. Som følge af disse foranstaltninger er rækken af opgaver og tjenester, der udføres i henhold til sådanne bestemmelser, vokset betydeligt fra de typiske tjenester, såsom havearbejde, bygge- og anlægsarbejde og andre former for manuelt arbejde, til intellektuelle tjenester, til dels som følge af den store gruppe af kvalificerede unge, der risikerer udstødelse. De øgede muligheder har ændret de ordregivende myndigheders tankegang og deres idéer til, hvad der er muligt med socialt ansvarlige offentlige udbud.

- Denne mainstreaming af beskæftigelsesklausuler har fået arbejdsgiverne til at søge efter forskellige arbejdstagerprofiler i forbindelse med gennemførelsen af offentlige kontrakter. Koordinatorerne har været afgørende for at matche denne stigende efterspørgsel efter inklusiv beskæftigelse med udbuddet i integrationsvirksomheder, jobcentre, sociale tjenesteydelser eller NGO'er, der opererer i regionen.
- Den langsigtede planlægning af offentlige udbud er afgørende for at tilpasse sådanne behov til uddannelses- og opkvalificeringsforanstaltninger i regionen. Hvis der er en klar idé om, at der er behov for langsigtede færdigheder til at udføre kontrakter, kan der etableres opkvalificeringsforanstaltninger og -mål i overensstemmelse hermed. Dette skaber derfor synergier mellem forskellige aktører og interessenter og gør det muligt at investere i uddannelsestiltag med et langsigtet perspektiv.
- Den overordnede planlægning af offentlige udbud fremmer også den gensidige udnyttelse af mulighederne for integration på arbejdspladsen, når de ansatte kan arbejde under forskellige kontrakter og som følge heraf har stabile muligheder for integration på arbejdspladsen.
- Koordinatorerne har været afgørende for udviklingen af partnerskaber mellem socialøkonomiske virksomheder og almindelige virksomheder. Sådanne partnerskaber hjælper på den ene side socialøkonomiske virksomheder med at få adgang til markederne for offentlige udbud. På den anden side kan de også hjælpe almindelige virksomheder med at overholde de sociale hensyn, der er indeholdt i procedurene.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Den regionale myndighed og koordinatorerne skal regelmæssigt ajourføre deres forbindelser med de socialøkonomiske virksomheder og deres paraplyorganisationer. Dette er afgørende for at være opmærksom på og forstå fremkomsten af nye aktører, forretningsmodeller og muligheder for markederne for offentlige udbud. Til gengæld er det også vigtigt at forstå, hvordan leverandører oplever sociale hensyn, og om der er behov for justeringer. Dette er en del af koordinatorernes daglige arbejde, men der er behov for en mere systematisk tilgang.
- Et afgørende element i koordinatorernes regelmæssige samspil med alle relevante parter er at udforske nye aktiviteter, tjenester og opgaver, hvor beskæftigelsesklausuler finder anvendelse. Det er i denne forbindelse vigtigt, at de ordregivende myndigheder kan fungere som en løftestang for udviklingen af socialøkonomiske aktiviteter ud over den mere traditionelle sektor.

Kontakt

Hervé Formell, RTES/Conseil Régional Grand-Est, direktør for afdelingen for socialt ansvarlige offentlige udbud, Herve.Formell@grandest.fr

59. Udvikling af klausuler om social inklusion på markederne for offentlige udbud i Grand Paris Sud Est Avenir (Frankrig)

Ordregivende myndighed, land: Grand Paris Sud Est Avenir (GPSEA) — Établissement Public Territorial de la Métropole du Grand Paris, Frankrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Grand Paris Sud Est Avenir har siden slutningen af 2017 haft en strategi for offentlige udbud, der omhandler planlægningen af alle faser af udbudsprocedurer for at identificere, overvåge og måle konkrete muligheder for at skabe sociale, miljømæssige og finansielle virkninger af offentlige udbud. Strategien er baseret på fem hovedmål:

- effektivitet i de offentlige udgifter ved hjælp af udbudsprocedurer, der ikke kun er baseret på overholdelse af lovgivningen, men også på en økonomisk tilgang baseret på livscyklusomkostninger
- social inklusion gennem inddragelse af sociale hensyn, sociale kriterier eller reserverede kontrakter
- mindsket miljøpåvirkning understøttet af øget fokus på produkters og materials kvalitet og større opmærksomhed på produktionsprocesser, der integrerer miljøkriterier på offentlige markeder
- fremme af øget adgang til markederne for offentlige udbud for mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder gennem forenklede procedurer i udbudsfasen
- øget støtte til innovation understøttet af de offentlige myndigheders lederskab inden for fremme og udvikling af innovation, der imødekommer samfundsmæssige og territoriale behov.

Offentlige udbud er en løftestang for gennemførelsen af offentlige politikker, navnlig med hensyn til social inklusion. I erkendelse heraf besluttede GPSEA at mobilisere de forskellige muligheder, som den nye lovgivning om offentlige udbud giver, for at fremme adgangen til beskæftigelse for alle mennesker i storbyområdet, navnlig for dem, der er uden for arbejdsmarkedet.

Med henblik herpå arbejder GPSEA tæt sammen med sin koordinator af sociale klausuler, Association Pôle Compétence Initiative (P.C.I. 94), for at integrere sociale bestemmelser med fokus på beskæftigelse på tværs af kontraktindgåelsesprocedurer.

GPSEA indledte den strategiske tilgang til socialt ansvarlige offentlige udbud med udarbejdelsen af en handlingsplan for offentlige udbud, der indeholder en liste over alle de procedurer, der skal iværksættes i løbet af et givet år. Denne liste deles med koordinatoren, som søger at matche indkøbsbehovene med de sociale og arbejdsmæssige inklusionsbehov, som koordinatoren har identificeret i området.

Koordinatoren spiller en central rolle med hensyn til at identificere målgrupper for inklusion, færdigheder og kompetencer, der er til rådighed, og vurdere de offentlige udbuds potentiale til at reagere på disse takket være deres bedre forståelse af sociale behov i praksis. Som følge heraf er der mere plads til socialt ansvarlige offentlige udbud sammenlignet med en situation, hvor den ordregivende myndighed selv forsøger at gennemføre sociale hensyn.

Genstand

GPSEA har f.eks. anvendt denne tilgang til indkøb af spil og legetøj i hele netværket af medie- og legetøjsbiblioteker i regionen.

Udbudsfasen og -kriterier

Denne procedure blev indledt i juni 2018 og offentliggjort online på [AchatPublic.com](https://achatpublic.com). Kontrakten var opdelt i fire delkontrakter, hvoraf den ene var forbeholdt erhvervsdrivende, der beskæftiger personer med handicap (Établissement et service d'aide par le travail, ESAT) eller personer i dårligt stillede situationer (structures d'insertion par l'activité économique, SIAE). Inden da havde koordinatoren udført et vist forberedende arbejde med henblik på at undersøge potentielle kandidater blandt socialøkonomiske aktører.

Kontrakten blev tildelt Rejoué, en nonprofitorganisation, der driver en integrationsvirksomhed. Rejoué har med godt resultat gennemført en unik tilgang til arbejdsintegration af personer uden for arbejdsmarkedet i Ile-de-France, som er baseret på individuelt

tilpassede forløb til bæredygtig beskæftigelse for forskellige grupper, der er truet af social udstødelse. Rejoué har fået 212 personer i beskæftigelse siden 2012. Dets aktiviteter er baseret på indsamling, rengøring, reparation og salg af brugt legetøj. Ud over de sociale mål bidrager Rejoué også til miljømæssig bæredygtighed ved at reducere mængden af affald og fremme genbrug.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Tilskynde til integration af personer, der er uden for arbejdsmarkedet, gennem en kontrakt, der er reserveret til integrationsvirksomheder, med henblik på at afhjælpe beskæftigelsesforskellene i området.
- Fremme øget adgang til offentlige udbud for aktører, der beskæftiger sig med specifikke dårligt stillede grupper.

Kontraktens værdi

Den maksimale værdi af legetøjskontrakten (fire delkontrakter) er 164 000 EUR over fire år. Den reserverede delkontrakt har en værdi på 12 000 EUR over fire år.

Den omtrentlige værdi af alle kontrakter, som GPSEA har iværksat, og som indeholder sociale klausuler, er på 2 mio. EUR om året.

Retsgrundlag

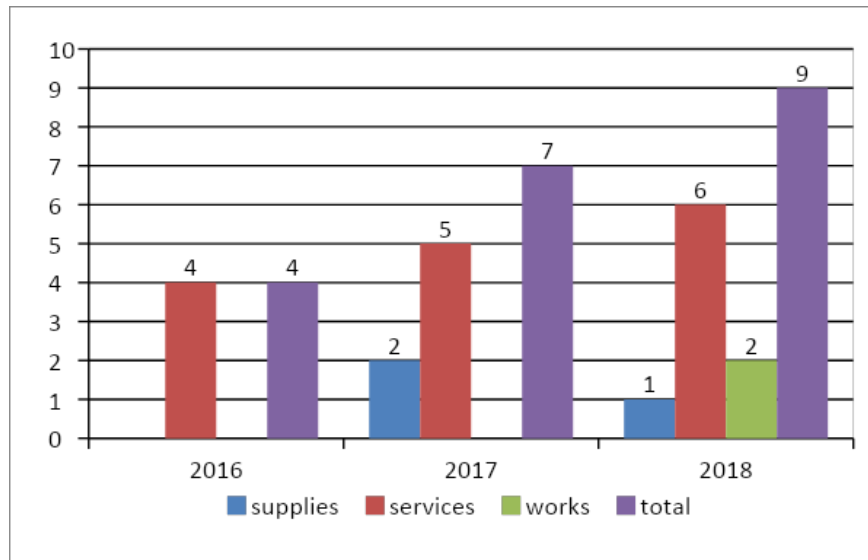
- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- Denne bestemmelse er vedtaget i fransk lovgivning som artikel L2113 i lov om offentlige udbud, som fastsætter en minimumsandel af handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere 50 %.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Grand Paris Sud Est Avenir.
- Sammenslutningen Pôle Compétence Initiative 94 som koordinerer, der fungerer som mellemmænd mellem ordregivende myndigheder, økonomiske aktører og interessenter med henblik på at muliggøre gennemførelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud og navnlig integrationen af dårligt stillede personer i udførelsen af kontrakter.
- Integrationsvirksomheder, der beskæftiger forskellige målgrupper, f.eks. personer med handicap (ESAT) eller andre dårligt stillede grupper (SIAE).
- Andre virksomheder, som er i tæt kontakt med koordinerer, for at sikre gennemførelsen af beskæftigelsesklausuler, når de indgår i procedurene, henvisninger af medarbejdere og overvågning af en passende gennemførelse af kontrakter.

Sociale indvirkninger

- Mellem 2016 og 2018 fordobledes antallet af offentlige udbudsprocedurer med sociale klausuler, der havde til formål at fremme beskæftigelsesmulighederne for alle mennesker, under GPSEA. Denne stigning viser de ordregivende myndigheders stigende succes med at anvende offentlige udbud som et redskab til at imødekomme sociale og arbejdsmæssige inklusionsbehov i Grand Paris.
- I grafen nedenfor vises antallet af indgående kontrakter med sociale klausuler (dvs. betingelser for udførelse, udvælgelseskriterier, reserverede kontrakter eller andre).

Kilde: GPSEA

- GPSEA arbejder for at udvikle sit fulde potentiale gennem ambitiøse projekter vedrørende transport- og mobilitetsinfrastrukturer (f.eks. Téléal, Tégéal og Altival), erhvervsinfrastrukturer (f.eks. Ballastière Nord og Duvauchelle Est i Créteil – opførelse af Maison du Handball) eller offentlige arbejder i Grand Paris Express (f.eks. ligne sud 15).
- Sådanne projekter repræsenterer en bred vifte af muligheder for offentlige udbud for at udnytte nye eller uudnyttede færdigheder og profiler i beskæftigelsesklausuler og socialt ansvarlige offentlige udbud generelt (f.eks. højt kvalificerede/intellektuelle aktiviteter, administrative tjenester, vedligeholdelsestjenester, opførelse og renovering eller vedligeholdelse af offentlige bygninger og monumenter).

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Den tilgang, som GPSEA har udviklet, gælder for alle regionale og territoriale offentlige myndigheder. Ordregivende myndigheder bør understøtte deres ambition om at gennemføre socialt ansvarlige offentlige udbud i den langsigtede planlægning af procedurer. Foregribelse vil sætte de ordregivende myndigheder i stand til at vurdere bedre muligheder og gennemførlighed af sociale hensyn i hver procedure. Foregribelse er afgørende for tilrettelæggelsen af tilvejebringelsesaktiviteter, som er afgørende for at forstå potentialet i specifikke sektorer (socialøkonomiske aktører og integrationsvirksomheder) og integrere sociale hensyn i overensstemmelse hermed.
- I denne forbindelse yder koordinatorene en vigtig indsats for at støtte matchningen af kontraktindgåelse med behov for social inklusion, herunder gennem bistand til udformning af krav til procedurer.
- På lang sigt vil det være afgørende at udvide kredsen af målgrupper, der nyder godt af sociale hensyn (og navnlig beskæftigelsesklausuler), f.eks. til servicesektoren.

Kontakt

Aurore CARO, direktør for projektudbud, Grand Paris Sud Est Avenir
acar@gpsea.fr, +33 141943197

60. En protokol for socialt ansvarlige offentlige udbud i Girona med støttet af politisk opbakning og partnerskab mellem interessenter

Ordregivende myndighed, land

Girona kommune, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Havearbejde, rengøring, affaldsindsamling mv. afhængigt af hver enkelt kontrakt.

Indledning/indkøbsmål

Protokollen om socialt ansvarlige offentlige udbud i Girona kommune blev vedtaget den 13. oktober 2014 med det formål at fremme reserverede kontrakter og sociale hensyn, navnlig beskæftigelsesklausuler, i kontraktindgåelsesprocedurer iværksat af den lokale myndighed. Protokollens bestemmelser er blevet tilpasset over fem år og integrerer formelt de nye sociale bestemmelser i den spanske lov til gennemførelse af direktiv 2014/24/EU om offentlige udbud. Protokollen findes [her](#) (på catalansk).

Målet er under alle omstændigheder at øge adgangen til beskæftigelse for langtidsledige og personer, der tilhører andre dårligt stillede grupper, såsom kvinder, der har været ofre for seksuel vold eller vold i hjemmet, unge, der kommer fra beskyttede boligmiljøer, personer, der oplever fattigdom, og personer, der risikerer social udstødelse på grund af fattigdom blandt personer i arbejde og andre former for usikkerhed.

I protokollen fastsættes den type kontrakter, der vil blive forbeholdt beskyttede værksteder, integrationsvirksomheder og andre typer socialøkonomiske aktører, der sigter mod faglig og social inklusion af personer, der er dårligt stillede på forskellige måder. Ifølge protokollen skal også mindst 4 % af de samlede lokale udgifter til varer og tjenesteydelser øremærkes til reserverede kontrakter. Dette beløb skal under alle omstændigheder mindst udgøre 1 740 000 EUR om året.

Ifølge protokollen skal den valgte tilbudsgiver i tjenesteydelseskontrakter til en værdi af over 65 000 EUR pr. år tildele mindst 5 % af ansættelsesbehovet i forbindelse med gennemførelsen af kontrakten til personer, der er uden for arbejdsmarkedet, eller som på anden måde er dårligt stillet¹⁷. Lokale jobcentre og sociale tjenesteydelser samarbejder med leverandørerne om at henvise arbejdstagere og vurdere deres egnethed til hver af de pågældende kontrakter i fællesskab. Samme fremgangsmåde benyttes i forbindelse med alle former for offentlige udbud. Protokollen finder derfor også anvendelse på bygge- og anlægskontrakter og koncessioner til en værdi af 250 000 EUR eller derover.

For at overvåge gennemførelsen af protokollen og dens fremskridt har kommunen nedsat et udvalg for socialt ansvarlige offentlige udbud med repræsentanter for lokale myndigheder (på tværs af partierne), den sociale økonomi, erhvervsorganisationer, fagforeninger og udbudspraktikere.

Udbudsfase og -kriterier

Protokollen gennemfører socialt ansvarlige offentlige udbud ved hjælp af følgende søjler:

- Reserverede kontrakter: kontrakter, der er omfattet af forbehold, vedrører en bred vifte af aktiviteter og omfatter bl.a. vedligeholdelse, posttjenester, rengøring og vaskerivirksomhed, catering, affaldsindsamling og -transport, grafisk kunst og andre former for støttetjenester for lokalforvaltningen.
- Betingelser vedrørende gennemførelse: normalt i form af beskæftigelsesklausuler (som finder anvendelse på ovennævnte målgrupper).

---

¹⁷ Støtteberettigede grupper er opført i protokollen (artikel 6) og omfatter: a) modtagere af minimumsindkomst, b) personer med handicap, c) kvinder, der har været ofre for seksuel vold eller vold i hjemmet, d) unge mellem 18 og 30 år, som har været under børneforsorg, e) kriminelle og tidligere kriminelle med juridisk ret til at arbejde i de første 12 efter løsladelsen, f) personer med stofmisbrug eller andre former for afhængighed, som er under behandling, g) personer, der ikke er berettigede til en minimumsindkomst, og som risikerer social udstødelse, h) personer over 45 år, som har været arbejdsløse i mindst to år.

- Tildelingskriterier: større andele (dvs. ud over de krævede 5 %) af ansatte, der er uden for arbejdsmarkedet, vægtes mellem 5 % og 10 % i tildelingskriterierne.
- Anstændige arbejdsvilkår: ud over de obligatoriske sociale klausuler, der er knyttet til overholdelsen af gældende arbejdsstandarder og arbejdsvilkår, understreges overholdelsen af standarder for anstændigt arbejde og kollektive overenskomster i specifikke sektorer, hvor risikoen for manglende overholdelse er højere, i protokollen. I den forbindelse spillede protokollen en central rolle med hensyn til at løse problemer i forbindelse med levering af tjenesteydelser i hjemmet og øget kontrol med "social solvens" for kontrahenter i denne sektor gennem øget overvågning og inspektion af resultater.

Alle kontraktindgåelsesprocedurer skal omfatte en form for sociale klausuler. De ordregivende myndigheder kan dog vælge ikke at gøre dette, hvis kontraktens karakter ikke gør det muligt. I sådanne tilfælde skal udbudsdokumenterne indeholde en begrundelse herfor.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Med ovennævnte krav sigter kommunen Girona mod at:

- øge adgangen til beskæftigelse for personer, der er uden for arbejdsmarkedet og risikerer social udstødelse
- skabe et gunstigt miljø for beskæftigelse og arbejdsvilkår, der sætter enhver person i stand til at udnytte sine sociale og arbejdsmæssige rettigheder
- fremme sociale virksomheders adgang til offentlige udbud.

Kontraktens værdi

Gennem reservede kontrakter blev der tildelt 10 700 707 EUR til seks beskyttede værksteder og to integrationsvirksomheder over fem år.

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2 (obligatoriske sociale klausuler), artikel 20 (reservede kontrakter) og artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) eller andre sociale klausuler i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Girona kommune i en koordineret tilgang blandt dens forskellige afdelinger og tjenester, f.eks. offentlige udbud, lokale jobcentre og sociale tjenesteydelser.
- Arbejdsmarkedets parter, socialøkonomiske aktører og civilsamfundsorganisationer som tilbudsgivere.
- Ansatte, herunder personer, der er uden for arbejdsmarkedet og tilhører forskellige dårligt stillede grupper.
- Udvalget for socialt ansvarlige offentlige udbud, som afholder regelmæssige møder og overvåger, evaluerer og foreslår nye tiltag på området.

Sociale indvirkninger

- I perioden 2014–2019 har 75 personer, der er i risiko for social udstødelse og/eller er uden for arbejdsmarkedet, været beskæftiget i forbindelse med gennemførelsen af reservede kontrakter, der er iværksat i henhold til protokollens krav.

Andre fordele

- Med udgangspunkt i kommunens positive erfaringer arbejdes der i øjeblikket på at oprette en protokol og et udvalg for socialt ansvarlige offentlige udbud i provinsen Girona.
- Det kommunale udvalg er i øjeblikket ved at undersøge muligheden for at øge andelen af øremærkede fra 4 % til 7 %.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Udvalget har været afgørende for at fremme en gensidig forståelse af udfordringerne i forbindelse med offentlige udbud for de forskellige typer aktører. Det har udbredt kendskabet til nye muligheder for gennemførelse af socialt ansvarlige

offentlige udbud (tjenesteydelser og målgrupper), skabt løsninger på tilbagevendende problemer (f.eks. inddragelse af erhvervsorganisationer i håndteringen af manglende overholdelse af beskæftigelsesklausuler) osv.

- Bevidstgørelse og kapacitetsopbygning blandt fagfolk er afgørende for fuldt ud at forstå de socialøkonomiske aktørers potentiale til at deltage i offentlige udbud og opfylde de sociale mål. Et afgørende element i en sådan kommunikation er præsentationen af de sociale virkninger af reservede kontrakter og andre former for socialt ansvarlige offentlige udbud.
- Partnerskab mellem socialøkonomiske aktører: Siden 2008 har Caritas Girona arbejdet sammen med andre organisationer og har sammen etableret Grupo Èxit, en alliance af socialøkonomiske virksomheder, der har til formål at skabe synergier med henblik på at skabe bedre muligheder for integration på arbejdsmarkedet blandt personer med alvorlige handicap og personer, der risikerer social udstødelse i byen Girona og dens omkringliggende område.
- I 2012 blev seks nye organisationer medlem af gruppen, som for øjeblikket opererer i fællesskab på det åbne marked. Gruppen arbejder sammen med offentlige myndigheder og tjenester (f.eks. det regionale jobcenter, fængselsvæsenet og sociale tjenester), arbejdsgivere (herunder handelskammeret) samt skoler. Den er desuden repræsenteret på institutionelt plan som en del af det lokale udvalg for socialt ansvarlige offentlige udbud, lokale organer for økonomisk udvikling, uddannelse osv.
- En stor fordel ved dette partnerskab er, at der oprettes konsortier mellem integrationsvirksomheder, navnlig med henblik på gennemførelsen af reservede kontrakter. Dette er afgørende for at overvinde atomiseringen af socialøkonomiske virksomheder og gør det muligt for dem at deltage i fuldgældige kontrakter snarere end blot delkontrakter.

Kontakt

Anna Güell Juanola, generalsekretær, Associació Clúster Èxit Girona, aguell@caritasgirona.cat, tlf. +34 608 90 61 31

61. Aftalememorandum om social og erhvervsmæssig integration af handicappede eller dårligt stillede personer gennem reserverede kontrakter

Ordregivende myndighed: Brescia, Italien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Sociale tjenesteydelser

Indledning/indkøbsmål

Aftalememorandummet blev undertegnet den 11. marts 2019 af provinsen og kommunen Brescia, kommunalforbundet i Brescia, den nationale erhvervssammenslutning "GB Vinghenzi", provinssekretariatene og Confcooperative Brescia. Det er et redskab til offentligt-privat samarbejde og til tildeling af reserverede kontrakter i henhold til artikel 20 i direktiv 2014/24/EU og artikel 112 i det italienske lovdekret nr. 50/2016.

Målet er at skabe flere jobmuligheder for handicappede eller dårligt stillede personer og svagere dele af arbejdsmarkedet gennem inddragelse af sociale kooperativer af type B i offentlige udbud. Den fælles arbejdsgruppe, der består af underskriverne af aftalememorandummet, som omfatter provinsen og kommunen Brescia, kommunalforbundet i Brescia, den nationale erhvervssammenslutning "GB Vinghenzi", provinssekretariatene og Confcooperative Brescia, har udviklet en række værktøjer til forvaltning af reserverede kontrakter til sociale kooperativer af type B.

Aftalememorandummet anses for vigtigt på grund af dets samarbejdsbaserede tilgang. Brescia har en tradition for samarbejde. Det første solidaritetskooperativ og det første italienske konsortium af sociale kooperativer blev begge etableret i Brescia i henholdsvis 1963 og 1983. Denne tradition har i årenes løb bidraget til et lokalt system af aktive arbejdsmarkedspolitikker, der tager sigte på at integrere dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet.

Det har også ført til en vækst i iværksætterdimensionen af sociale kooperativer af type B. Data fra 2017 viser, at der er omkring 110 kooperativer omkring Brescia, som beskæftiger ca. 1 365 personer.

Udbudsfasen og -kriterier

Dette aftalememorandum påvirker udbudsfasen. Offentlige udbudskontrakter tildeles sociale kooperativer (og deres konsortier) med følgende karakteristika: Erfaring med at arbejde med personer med handicap eller dårligt stillede personer hos mindst 30 % af medarbejderne i deres organisationsstruktur, holistisk tilgang til integration (dvs. støtte på arbejdspladsen, uddannelse, adgang til relevante tjenester, overvågning af virkningen osv.). Aftalememorandummet indeholder også instrumenter, der tilskynder til inddragelse af den private sektor ved at udnytte ikke blot de løsninger, der er fastsat i lovgivningen, men også effektive offentlig-private partnerskaber.

Aftalememorandummets bestemmelser og værktøjer finder anvendelse på både kontrakter og koncessioner, der ligger over og under EU's tærskelværdier. I denne henseende henviser aftalememorandummet ikke til specifikke typer kontrakter og aktiviteter, men overlader det fuldt ud til myndighederne at fastlægge, i hvilke sektorer og for hvilke tærskler det skal anvendes.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Aftalememorandummet fremmer anvendelsen af reserverede kontrakter for aktører som f.eks. sociale kooperativer af type B. Reserverede kontrakter er rettet mod sociale kooperativer, som omfatter dårligt stillede personer (mindst 30 % af de ansatte). Aftalememorandummet fremmer også medtagelsen af sociale tildelingskriterier, f.eks. beskæftigelsesklausuler, og anvendelsen af sociale klausuler i betingelserne for gennemførelse af kontrakter.

Verifikation

Arbejdsgruppen, der består af underskrivere af aftalememorandummet, har til opgave at fremme og overvåge aktiviteterne samt at udarbejde forslag og specifikke procedurer.

Kontraktens værdi

Varierer afhængigt af kontrakten.

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/24/EU.
- Artikel 112 i det italienske lovdekret nr. 50/2016.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Provinsen Brescia, Brescia kommune
- Andre medlemmer af arbejdsgruppen:
  - Kommunalforbundet i Brescia
  - Den nationale erhvervs sammenslutning "GB Vinghenzi" og provinssekretariaterne
  - Confcooperative Brescia

Sociale indvirkninger

- Siden aftalememorandummet blev undertegnet i 2019, har de ordregivende myndigheder tildelt ca. 30 reserverede kontrakter til en samlet værdi af 15 mio. EUR. Dette omfatter offentlige kontrakter om pasning og vedligeholdelse af offentlige kirkegårde og offentlige grønne områder.
- Personer med handicap eller dårligt stillede personer integreres på arbejdsmarkedet gennem reserverede kontrakter. Disse personer støttes også på andre områder af deres liv — herunder med faglig vejledning, kompetenceudvikling og støtte fra sociale tjenester og i nødsituationer.
- Ved deltagelsen i offentlige udbud styrkes de sociale kooperativers forretningsmodeller, hvilket bidrager til at sikre bæredygtigheden af deres programmer og projekter.
- Fremme af udviklingen i det lokale område styrkes gennem samarbejde, mobilisering af ressourcer og ekspertise fra forskellige enheder, herunder offentlige institutioner og civilsamfundet (navnlig sociale kooperativer).

Andre fordele

- Den samarbejdsbaserede tilgang, der blev vedtaget i forbindelse med udarbejdelsen af aftalememorandummet, styrker samarbejdet og partnerskabet mellem den offentlige sektor og den sociale økonomi.
- Aftalememorandummets omfattende karakter er en del af en strategi, hvor integrationen af dårligt stillede personer er systematisk og har en langsigtet vision.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Aftalememorandummet har eksisteret i mindre end et år, men der ses allerede resultater. Modellen er blevet foreslået som retningslinje for andre provinser. De offentlige myndigheder i Brescia-regionen har desuden anvendt en række værktøjer i aftalememorandummet i overensstemmelse med deres behov.

Kontakt

Emilio Emmolo, ConfCooperative — Federsolidarietà federsolidarieta@confcooperative.it

62. Fælles strategi for ansvarlige offentlige udbud mellem kommunerne Sodankylä og Kittilä

Ordregivende myndighed, land: Kommunene Sodankylä og Kittilä, Finland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Introduktion/udbudsmål

Kommunene Sodankylä og Kittilä ligger i regionen Lapland, som er den største region i Finland og dækker 30 % af landets areal, men kun 3 % af befolkningen bor i regionen. Lapland er anerkendt som en tyndt befolket region med en befolkningstæthed på 1,5 personer pr. km². Regionen står over for demografiske udfordringer i form af udvandring og en aldrende befolkning, og regionens særlige geografiske forhold giver sig desuden udslag i afstanden til de europæiske og nationale markeder. For at imødegå disse udfordringer udnyttes social innovation til at skabe innovative tilgange til at løse samfundsmæssige udfordringer, navnlig ved at mobilisere offentlige udbud for at fremme inklusiv socioøkonomisk udvikling og stimulere konkurrenceevnen samt beskæftigelsen med henblik på regionens udvikling og vækst.

Lapland er også en af de regioner, der er en del af [platformen for intelligent specialisering om den sociale økonomi](#). Formålet med partnerskabet er at stimulere grænseoverskridende aktiviteter for gensidige selskaber og kooperativer for at sætte dem i stand til at udnytte det indre markeds fulde potentiale, herunder offentlige udbud, med henblik på at udvide de socialøkonomiske aktiviteter gennem tværregionale samarbejdsaktiviteter. Partnerskabet har til formål at håndtere en række udfordringer i forbindelse med S3 (intelligent specialisering) og den sociale økonomi, f.eks.:

- udvikling af socialøkonomiske klynger
- etablering af europæiske værdikæder for socialøkonomiske virksomheder, der tilhører forskellige regioner i Europa
- forbedring af samarbejdet mellem virksomheder og andre aktører i området, navnlig aktører med teknologiske og innovative kompetencer.

Da lovgivningen om offentlige udbud blev ændret i Finland som følge af direktiv 2014/24/EU, blev muligheden for at tilpasse offentlige udbud til bæredygtig udvikling udnyttet af kommunerne Kittilä og Sodankylä. Der blev udviklet en ny tilgang til offentlige udbud for kommunerne inden for rammerne af det EFRU-finansierede projekt "Bæredygtige udbud som drivkraft for vitalitet", som blev gennemført fra 2016 til 2018 af Kideve Kittilä Development sammen med kommunen Sodankylä. Dette projekt blev brugt til at udvikle en ny strategi for offentlige udbud (findes [her](#) på finsk) og to vejledninger om offentlige udbud for hver kommune, en om kontrakter over tærskelværdien (findes [her](#) for Kittilä og [her](#) for Sodankylä) og den anden om kontrakter over tærskelværdien¹⁸ (findes [her](#) for Kittilä og [her](#) for Sodankylä). Kommunernes politikker og praksis har til formål at bidrage til udviklingen af en lavemissionsøkonomi, regional udvikling og bedre muligheder for SMV'er for at deltage i offentlige udbud. Det er interessant at bemærke, at der kun er to organisationer i Lapland, der har det finske mærke for socialt iværksætter¹⁹.

De to nabokommuner gik sammen om dette initiativ, både på grund af ligheder mellem de to og for at overveje løsninger sammen.

Vejledningen om kontrakter under tærskelværdien indeholder oplysninger ud over, hvad der er nævnt i finsk national lovgivning om offentlige udbud, baseret på direktiv 2014/24/EU. Den tilskynder kommunerne til at anvende elektroniske udbudsplatforme (f.eks.

---

¹⁸ Den nationale tærskel i Finland er på 60 000 EUR.

¹⁹ Der findes flere oplysninger her: <https://www.oecd.org/cfe/leed/The-Finnish-Social-Enterprise-Finland.pdf>.

[Cloudia](#) eller en anden lignende tjeneste) til udbud, der overstiger 10 000/20 000 EUR (afhængigt af udbuddets art) for at sikre en åben og gennemsigtig udbudsprocedure, som er behørigt annonceret og tilgængelig online, herunder for SMV'er. Denne foranstaltning kan også bidrage til at fremme adgangen til offentlige udbud for sociale virksomheder, som normalt er SMV'er, herunder fra andre regioner.

I vejledningerne opfordres de ordregivende myndigheder til at gennemføre den offentlige udbudsprocedure på en åben og deltagelsesbaseret måde, hvor alle aktører er omfattet. Kommunerne har også fremmet uddannelse både for de ordregivende myndigheder og for økonomiske aktører, så de kan få en forståelse af det nye system for offentlige udbud samt tilbudsgivning på elektroniske platforme.

Verifikation

Der finder en årlig åben udveksling sted, men der er ingen direkte opfølgning på kontrakter på grund af mangel på både tekniske og menneskelige ressourcer i disse små kommuner. Kommunen Kittilä overvejer at anvende et system til at overvåge alle kontrakter (ud over det elektroniske udbudssystem). Ideelt set ville der være en person i kommunen med ansvar for at mødes med tilbudsgiverne for at overvåge og rapportere om overholdelsen af de indgåede kontrakter.

Udbuddets omfang

Ifølge data fra 2016 beløb udbuddene for Kittilä sig til 23,08 mio. EUR og for Sodankylä til 34,04 mio. EUR. Dette svarer til ca. 40 % af det årlige budget.

Retsgrundlag

De to vejledninger fokuserer på følgende instrumenter som et middel til at fremme ansvarlige offentlige udbud:

- *Forudgående markedsundersøgelser (direktivets artikel 40):*

I vejledningerne forklares det, hvordan man gennemfører en forudgående markedsundersøgelse, og hvordan ordregivende myndigheder kan udføre sådanne undersøgelser, også ved at deltage i arrangementer. I vejledningerne forklares det, at formålet med anmodningen om oplysninger er at identificere virksomheder, produkter og/eller tjenesteydelser, prisniveauer og potentiel vilje til at konkurrere på markedet. De oplysninger, der fremkommer ved anmodningen om oplysninger, har til formål at sikre, at selve udbuddet frembringer så klare og sammenlignelige tilbud som muligt. Der bør sendes en anmodning om oplysninger til så mange potentielle udbydere som muligt for at sikre ligebehandling af potentielle udbydere. Anmodningen om oplysninger kan derfor offentliggøres på webstedet www.hankintailmoitukset.fi, på kommunens websted eller i avisannoncer. Det skal klart fremgå af anmodningen om oplysninger, at der er tale om en indledende undersøgelse, men endnu ikke et udbud.

- *Tilskyndelse til at fokusere på kvalitetsmæssige, sociale og miljømæssige kriterier i tildelingskriterierne (direktivets artikel 67):*

Der tilskyndes til anvendelse af kvalitetskriterier og sociale og miljømæssige hensyn i tildelingskriterierne. Deres anvendelse blev også drøftet i en af de workshopper, som kommunerne afholdt for at illustrere strategien.

- Årlig planlægning og bekendtgørelse:

Udbud bør på forhånd meddeles udbydere og potentielle tilbudsgivere. Ifølge vejledningen kan der f.eks. benyttes begivenheder såsom informationsarrangementer, der er udformet som "udbudsaftener" uden for udbudsperioden. Det understreges, at særligt store kontrakter bør bekendtgøres i så god tid, at aktørerne kan forberede sig på at afgive tilbud eller eventuelt afgive tilbud som en gruppe. For lokale virksomheder er selv udbud under tærsklen ofte af betydelig størrelse, så det anbefales at kommunikere om dem i rette tid. I 2018 blev der endvidere afprøvet en model, hvor hver enheds udbud blev forelagt bestyrelsen i den årlige plan.

Den årlige plan giver mulighed for en korrekt planlægning af og ressourcer til konkurrencebaserede udbud. Planen for gennemførelse af budgettet indeholder også bestemmelser om et års udbudsprocedurer.

- *Opdeling i delkontrakter (direktivets artikel 46):*

For at øge SMV'ernes deltagelse i offentlige udbudsprocedurer identificerede kommunerne anvendelsen af opdeling i delkontrakter som et nyttigt redskab til at sikre adgang til store kontrakter.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Kommunerne Sodankylä og Kittilä
- Tilbudsgivere:
- den offentlige indkøber (dækker alle kommuner og er også tilgængelig for økonomiske aktører i Lapland)

Sociale indvirkninger

- Hvad angår offentlige udbud i forbindelse med levering af sociale tjenesteydelser og sundhedspleje, kan der observeres et positivt paradigmeskift takket være vejledningen, hvor de ordregivende myndigheder fokuserer på brugernes behov, også gennem høringer af brugerne.
- Selv om der mangler officielle data, er der en opfattelse af, at SMV'er i højere grad deltager i offentlige udbud i regionen.

Andre fordele

- Den gode praksis kan overføres (på trods af de forskellige landeforhold), og retningslinjerne er allerede blevet gentaget i andre kommuner i Lapland.
- Takket være Kittiläs websted (findes [her](#) på finsk) med praktiske retningslinjer for beslutningstagere, ordregivende myndigheder og iværksættere anvendes disse vejledninger også i det sydøstlige Finland og kan anvendes i hele Finland.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- For at sikre effektiviteten af de foranstaltninger, som de ordregivende myndigheder træffer i forbindelse med bæredygtige offentlige udbud, tilrådes det at inddrage alle interessenter i dette arbejde.
- Det er vigtigt at investere tid på at ændre mentaliteten og arbejdsmåden, da det tager tid at opbygge tillid. SMV'er kan f.eks. være skeptiske, fordi udbudsprocessen ikke altid var åben tidligere. Tilrettelæggelse af mange arrangementer for at tale om dette og en detaljeret redegørelse for nye procedurer bidrager til at overbevise både økonomiske aktører og ordregivende myndigheder om merværdien.
- Organisationer eller personer som f.eks. offentlige udbudsagenter (finansieret af EFRU som regional konsulent) hjælper reelt kommuner uden mange ressourcer med at få støtte til socialt ansvarlige offentlige udbudsprocedurer. I dette tilfælde er gratis rådgivning tilgængelig, hvilket gør det lettere at eksperimentere med de forskellige værktøjer, som direktivet tilbyder.
- Bevidstheden skal altid være høj. Kommunerne kan have personaleudskiftning, så praksis skal konstant styrkes og stå øverst på dagsordenen.
- Elektroniske udbudssystemer er meget nyttige, men ikke alle kommuner har ajourført deres retningslinjer. Nogle gør det, andre gør ikke, og nogle kommuner bruger dem kun til EU-procedurer og ikke lokale procedurer, hvilket kan være en udfordring.

- Arrangementer med deltagelse af lokale iværksættere, beslutningstagere og ordregivende myndigheder er nyttige for at udstyre interessenterne med værktøjer og oplysninger om den nye strategi for offentlige udbud, så de kan forstå, hvordan de skal anvende den.

Kontakt

Katja Kaunismaa, projektleder, Kittilä kommune, Katja.Kaunismaa@kittila.fi

Susanna-Sofia Keskinarkaus, offentlig indkøber, den regionale virksomhedsorganisation i Lapland, susanna-sofia.keskinarkaus@yrittajat.fi

63. National lov om offentlige udbud med henblik på integration af handicappede på arbejdsmarkedet i Bulgarien

Ordregivende myndighed, land: Bulgariens nationale regering, Bulgarien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Bulgarien har vedtaget en national politik, der fremmer og støtter socialøkonomiske virksomheder for personer med handicap. Som led i denne politik vedtog den nationale regering i 2016 lovgivning til støtte for virksomheder, der arbejder med handicappede i forbindelse med offentlige udbud.

Bestemmelsen, der er fastsat i artikel 12 i den bulgarske lov om offentlige udbud, blev udviklet i overensstemmelse med direktiv 2014/24/EU, navnlig artikel 20 om reserverede kontrakter. Udbudslovgivningen indeholder en liste over mere end 100 varer og tjenesteydelser, der skal tildeles specialiserede virksomheder, kooperativer eller økonomiske enheder, hvis hovedformål er social og faglig integration af personer med handicap eller dårligt stillede personer.

Listen kan ajourføres, hvis det er nødvendigt, og der er oprettet et nationalt register over specialiserede virksomheder og kooperativer. Bestemmelsen gælder også for virksomheder, der opfylder tilsvarende betingelser efter en anden EU-medlemsstats lovgivning.

Udbudsfase og -kriterier

Listen over varer og tjenesteydelser er blevet opstillet ved hjælp af en deltagelsesorienteret tilgang af en tværfaglig arbejdsgruppe bestående af eksperter fra den bulgarske regering og nationale repræsentative organisationer for handicappede. Den endelige liste omfatter 103 produkter og 14 tjenesteydelsessektorer i følgende kategorier:

- Produktkategorier: beklædning og arbejdstøj, polyethylenprodukter, affaldsposer, skodder, brochurer og papirprodukter, reflekterende veste, køkkenredskaber, rengøringsmidler, luft- og gasfiltre, beholdere.
- Tjenesteydelseskategorier: trykning og digitale tjenester, vaskeservice.

Siden loven trådte i kraft, er den nye bestemmelse blevet anvendt i flere offentlige udbud i Bulgarien. Byen Gabrovo offentliggjorde f.eks. et udbud den 13. august 2019 vedrørende køb af brochurer og papirprodukter til en samlet kontraktværdi af 20 250 EUR. Af de fire virksomheder, der afgav tilbud, var de tre opført i det nationale register over specialiserede virksomheder og kooperativer af og for personer med handicap og havde derfor prioritet i forbindelse med tildelingen af kontrakten.

Et andet eksempel er udbuddet om fremstilling og levering af arbejdstøj og specialbeklædning udsendt af STOLICHEN AVTOTRANSPORT LTD, den offentlige transportvirksomhed i Sofia, i 2018. Kontraktens samlede værdi var på 205 128 EUR. I dette tilfælde var alle tilbudsgivere registrerede specialiserede virksomheder i overensstemmelse med den nationale bestemmelse.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Formålet med listen over produkter og tjenesteydelser er at skabe et gunstigt og inklusivt miljø for specialiserede virksomheder på nationalt plan. Dette initiativ udspringer af idéen om, at den offentlige sektor gennem offentlige udbud kan fungere som løftestang for øgede forretningsmuligheder for socialøkonomiske virksomheder i hele landet og dermed fremme flere beskæftigelsesmuligheder for personer med handicap.

Listen blev udarbejdet i henhold til den nationale lovgivning om personer med handicap, som kræver, at staten og de lokale myndigheder støtter beskæftigelsen af personer med handicap ved at skabe passende økonomiske incitamenter og finansiel støtte, herunder muligheder for gennemførelse af sociale initiativer. Disse foranstaltninger bør fremme produktivitet og konkurrenceevne, øge handicappedes beskæftigelsesegnethed i specialiserede arbejdsmiljøer og forbedre deres erhvervsuddannelse og beskæftigelse og overvinde finansielle og økonomiske begrænsninger.

I henhold til den nye bulgarske lovgivning om offentlige udbud kan økonomiske aktører have fortrinsret ved tildeling af reserverede offentlige kontrakter, forudsat at mindst 30 % af deres personale er handicappede. De kompetente myndigheder skal kontrollere overholdelsen af artikel 20 i direktiv 2014/14/EU for udbud over tærskelværdien.

Verifikation

Overholdelsen kontrolleres gennem regelmæssig kontrol i det offentlige register over specialiserede virksomheder og kooperativer af og for personer med handicap. I hvert enkelt udbud kontrollerer en ansvarlig medarbejder fra den nationale regering, at det leverede produkt opfylder betingelserne, og at kontrakten gennemføres i overensstemmelse med de sociale og tekniske bestemmelser, der er fastsat i udbudsdokumenterne.

Retsgrundlag

- Artikel 20 (reserverede kontrakter) i direktiv 2014/14/EU.
- Artikel 12 i den bulgarske lov om offentlige udbud.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Bulgariens nationale regering
- Politisk beslutningstager: Bulgariens agentur for handicappede
- Indkøbscentraler og relaterede regionale organer
- Det bulgarske arbejds- og socialministerium, der er involveret i udarbejdelsen af listen over produkter og tjenesteydelsessektorer, der er berettiget til reserverede kontrakter for socialøkonomiske virksomheder
- Bulgarske kommuner, der har forpligtet sig til at frigøre de beskæftigelsesmuligheder for personer med handicap, som den nationale politik giver. Med henblik herpå sikrer de, at produkter og tjenesteydelser, der er opført på listen, indkøbes gennem reserverede kontrakter.

Sociale indvirkninger

- Politikken for social inklusion af handicappede har givet konsekvente resultater i Bulgarien. Pr. februar 2020 er der gennem relaterede udbud indgået kontrakter med 233 virksomheder eller kooperativer, der har ansat personer med handicap, svarende til mere end 2 500 ansatte, hvoraf mindst 30 % er handicappede (i henhold til det lovbestemte krav for at være opført i det nationale register).
- Som resultat af den nationale politik er antallet af virksomheder og kooperativer med handicappede ansatte steget, og kvaliteten af de produkter og tjenesteydelser, de leverer, er blevet forbedret. Gennem forbedringen af vilkårene for sociale virksomheder kan flere handicappede også finde beskæftigelse.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Bulgariens socialpolitik er i høj grad baseret på offentlig kontrol af gyldigheden af virksomheder, der er opført i det specialiserede register. Regelmæssige opdateringer af listen over varer og tjenesteydelser er af afgørende betydning.
- Hvad angår det første punkt, var det en stor udfordring at udvikle en solid kontrolmekanisme for virksomhederne, inden de blev registreret, samt deres løbende overvågning. Denne kontrol vil fortsætte i fremtiden, og kontrollens styrke og kontrolmetoderne vil blive styrket.
- På grund af processens nyhedsværdi befinder specialiserede virksomheder sig desuden stadig i en læringsfase. Som følge heraf er kvaliteten af det endelige produkt undertiden ikke den forventede. Dette kan også skyldes, at de specifikke produkter eller tjenesteydelser, der er opført på listen, skal afspejle de tilsvarende registrerede specialiserede virksomheders kapacitet og evner.

Kontakt

Todor Popov, juridisk rådgiver i Gabrovo kommune, t.popov@gabrovo.bg, 00359 066 818 30

64. Valladolids strategi til fremme af socialt effektive offentlige udbud: strategisk, ærlig og bæredygtig

Ordregivende myndighed, land: Valladolid kommune, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Alle (politik)

Introduktion/udbudsmål

Hovedformålet med strategien "Instruks 1/2018 om fremme af socialt ansvarlige offentlige udbud — strategiske, ærlige og bæredygtige — i Valladolid kommune og lokale offentlige enheder²⁰ er at udforme et nyt system for offentlige udbud, der er "mere effektivt, gennemsigtigt og ærligt". Strategien har til formål at forebygge korruption, styrke gennemsigtigheden gennem mere offentlig omtale af udbud, hurtige beslutninger og garantier for ligebehandling af alle tilbudsgivere. Strategien sigter også mod at anvende de eksisterende ressourcer til offentlige udbud til at gennemføre EU's og medlemsstaternes offentlige politikker om sociale og miljømæssige anliggender, økonomisk udvikling og fremme af innovation og små og mellemstore virksomheder (SMV'er).

SMV'er tegner sig for 61,3 % af værditilvæksten og næsten 72 % af den samlede beskæftigelse i Spanien²¹, og en betydelig del af SMV'erne er socialøkonomiske virksomheder og organisationer. I erkendelse af dette økonomiske landskab og merværdien af socialøkonomiske enheder — med hensyn til både social innovation og inklusion af marginaliserede grupper — søgte Valladolid kommune at styrke SMV'ers adgang til markederne for offentlige udbud og styrke arbejdsbeskyttelsen og den sociale beskyttelse.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Det overordnede formål med Valladolids strategi er at forenkle procedurene og udnytte reglerne for offentlige udbud mere strategisk med henblik på at fremme SMV'ers og socialøkonomiske virksomheders adgang til markederne for offentlige udbud og sikre socialt og miljømæssigt bæredygtige offentlige udbud.

Alle offentlige udbudskontrakter har til formål at nå følgende mål, og indkaldelser af tilbud skal omfatte mindst to sociale målsætninger, der skal gennemføres ved hjælp af ovennævnte sociale klausuler:

- at fremme integrationen på arbejdsmarkedet af personer, der er udstødt socialt eller er i fare for social udstødelse, og personer med særlige vanskeligheder med at få adgang til beskæftigelse, navnlig personer med handicap
- at fjerne uligheder mellem kønnene, idet der lægges særlig vægt på lige løn, balance mellem arbejdsliv og privatliv og LGBTI-personer og afskaffelse af sexistiske foranstaltninger i æstetiske kodekser for påklædning
- at bekæmpe arbejdsløshed blandt grupper med større vanskeligheder med at få adgang til arbejdsmarkedet, navnlig kvinder, unge, personer over 45 år og langtidsledige
- at sikre, at grundlæggende arbejdstagerrettigheder overholdes i hele produktionskæden, fair handel og større gennemsigtighed og sporbarhed i hele forsyningskæden.

1. Foranstaltninger, der tager sigte på social inklusion og opretholdelse af sociale standarder:

- For alle indkøbte tjenesteydelser og leverancer skal det sikres, at producenter og/eller leverandører overholder ILO's grundlæggende arbejdsstandarder og sociale standarder. Der tages hensyn til konkrete foranstaltninger til opnåelse af disse standarder samt universel adgang i forbindelse med udformningen af hver kontrakt. For at støtte integrationen af personer fra dårligt stillede eller diskriminerede grupper på arbejdsmarkedet vil der blive medtaget tildelingskriterier og resultatbetingelser i kontrakterne. Alle tilbudsgivere, der afgiver et tilbud, skal indsende en "ansvarserklæring" (et dokument, hvor de beskriver, hvordan de overholder ILO's grundlæggende konventioner) og dokumentation for relevante sociale mærker (jf. strategiens artikel 47).
- Strategien omfatter sociale målsætninger, der skal indgå i kontraktens genstand, hvis disse mål kan nås sideløbende med gennemførelsen af kontrakten og er forenelige med kontraktens genstand. De kommunale myndigheder skal forud for

²⁰ <https://www.valladolid.es/es/ayuntamiento/normativa/instruccion-1-2018-impulsar-contratacion-socialmente-eficie.ficheros/475710-INSTRUCCIONContrataci%C3%B3n%20eficiente%20y%20estrat%C3%A9gica.docx.pdf>

²¹ Europa-Kommissionen, *Single Business Act factsheet. Spain 2019*.

offentliggørelsen af udbuddet gennemføre en undersøgelse med henblik på at analysere, hvilke sociale aspekter der skal tages i betragtning.

- Evalueringen af sociale hensyn vil fortrinsvis ske ved hjælp af et matematisk system. I tilfælde, hvor dette ikke er muligt, skal tilbudsgiveren forelægge en socialplan for gennemførelsen af kontrakten. Denne plan bør indeholde konkrete forslag om:
  - Nyansættelser af enkeltpersoner fra grupper med problemer med at få adgang til arbejdsmarkedet. Dette bør ikke indebære afskedigelse eller nedsættelse af arbejdstiden for andre ansatte i virksomheden. Der vil blive taget særligt hensyn til kvinder, der er ofre for kønsbaseret vold, og LGTBI-samfundet under kategorien "grupper med vanskeligheder med at få adgang til arbejdsmarkedet".
  - Et program for jobstabilitet for de ansatte, der i væsentlig grad udfører kontrakten.
  - Konkrete foranstaltninger til sikring af arbejdsmiljøstandarder under kontraktens udførelse. Konkrete foranstaltninger til uddannelse af de ansatte, der er involveret i gennemførelsen af kontrakten (færdigheder), en plan for ligestilling på arbejdspladsen, der sikrer de samme arbejdsvilkår for mænd, kvinder og personer med forskellige seksuelle identiteter, samt en plan for balance mellem arbejdsliv og privatliv.
  - I tilfælde af underentreprise bør beskyttede værksteder, sociale virksomheder eller andre socialøkonomiske virksomheder såsom kooperativer, men også selvstændige og SMV'er generelt prioriteres.

Disse konkrete forslag i socialplanen vil blive betragtet som væsentlige kontraktlige forpligtelser. Manglende overholdelse af disse forslag medfører sanktioner eller opsigelse af kontrakten.

2. Foranstaltninger, der har til formål at tilskynde SMV'er, herunder den sociale økonomi, til at deltage:

- For at forberede SMV'er på at afgive tilbud offentliggør kommunen en årlig plan for sine behov for offentlige udbud. Den deles derefter med interessenter fra erhvervslivet. Med henblik herpå tilbyder kommunen også målrettet uddannelse og kapacitetsopbygning for lokale SMV'er i, hvordan man afgiver elektronisk tilbud, og hvordan man forbereder sig på et udbud, navnlig afgivelse af onlinetilbud.
- Fristen for tilbudsgiveres indgivelse af tilbud forlænges til fem dage mere end fastsat i den spanske lov om offentlige udbud (9/2017). Antallet af ansøgningsdokumenter og deres længde reduceres i forbindelse med udbud, så det bliver lettere for SMV'er at deltage, navnlig under hensyntagen til SMV'er med ringe kapacitet til at byde på kontrakter.
- Strategien indeholder bestemmelser om indledende markedsundersøgelser med eksperter og økonomiske aktører med henblik på at opfylde de behov og mål, som kommunen har til hensigt at opfylde gennem sine offentlige udbud, og vurdere, om markedet er parat (især for SMV'er til at deltage i udbudsprocessen).
- For at lette SMV'ers adgang til kontrakter indeholder strategien bestemmelser om opdeling i delkontrakter på grundlag af funktionelle, geografiske og/eller økonomiske kriterier (artikel 33 i strategien). Kommunen indfører opdeling i delkontrakter som en generel regel i sine offentlige udbudsprocedurer, og undtagelser vil være begrænset til et minimum. Kommunen vil desuden fortrinsvis opfordre SMV'er til at deltage i udbud, der ligger under tærsklen, og som ikke offentliggøres.
- I sin årlige plan reserverer kommunen 8-10 % af de offentlige udbudskontrakter til integrationsvirksomheder og beskyttede værksteder (artikel 46 i strategien). Denne procentdel omfatter ikke kontrakter, der er reserveret til sociale, kulturelle og sundhedsmæssige tjenesteydelser, der leveres af socialøkonomiske virksomheder og organisationer. Kontrakter under EU-tærsklen, der tildeles ved udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse, skal også være forbeholdt SMV'er, navnlig socialøkonomiske virksomheder og virksomheder, der er oprettet gennem kommunens programmer (artikel 39 i strategien).
- Kommunen garanterer, at entreprenørerne modtager betaling 30 dage efter udstedelsen af fakturaen. Den offentlige myndighed vil desuden træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at underentreprenørerne betales rettidigt af entreprenøren. Med denne foranstaltning tages der hensyn til den omstændighed, at mange SMV'er, især i den sociale økonomi, normalt ikke har betydelig likvid kapital, og at det derfor er vigtigt for deres overlevelse, at de modtager betaling til tiden og hurtigt.

Verifikation:

- Der udpeges en kontraktansvarlig til at føre tilsyn med udførelsen af de funktionelle krav, kvaliteten, prisen og varigheden af de bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, der er fastsat i hver kontrakt. Den kontraktansvarlige kan udstede præcise instrukser og foretage inspektioner af de operationelle aktiviteter, som skal dokumenteres og rapporteres til den ordregivende myndighed og tilsynsorganet.
- De sociale aspekter, der indgår i udbudsdokumenterne eller foreslås af tilbudsgiveren, vil blive kontrolleret af den kommunale embedsmand, der er ansvarlig for kontrakten. Enhver kan indgive en klage, hvis en entreprenør ikke opfylder sine sociale forpligtelser (artikel 60 i strategien).

Retsgrundlag

- Artikel 18, stk. 2, samt artikel 20, 40, 43, 46, 67, 70 og 77 i direktiv 2014/24/EU

Kontraktens værdi

Værdien af kontrakter under strategien afhænger af de specifikke varer og tjenesteydelser, der er omfattet af udbuddet. Generelt beløb kommunens samlede udgifter i 2019 sig til 74 383 477,69 EUR.

Aktører

- Ordregivende myndighed og ansvarlig for strategien: Valladolid kommune.

Følgende aktører støttede udviklingen af strategien:

- forskellige relevante forvaltningsniveauer i Spanien
- CEPES (den spanske sammenslutning af socialøkonomiske virksomheder), som rådgav om foranstaltninger til fremme af SMV'ers deltagelse
- internationale og nationale NGO'er
- observatorier om offentlige udbud
- fonde
- offentlige virksomheder
- sammenslutninger af lokale myndigheder.

Sociale indvirkninger

- Mellem 8 og 10 % af alle kontrakter er forbeholdt beskyttede værksteder, hvor mindst 70 % af de ansatte i Spanien skal være personer med handicap, og integrationsvirksomheder, hvor mindst 30 % af de ansatte i regionen Castilla y León skal være udstødt socialt eller være i fare for social udstødelse.

Andre fordele

- Denne strategi har gjort det muligt for Valladolid at fordoble det nationale gennemsnit for det samlede antal kontrakter, der tildeles SMV'er. Faktisk vandt SMV'er 75 % af alle tildelte kontrakter i 2016 og 79 % i 2017. I 2019 steg antallet af SMV'er, der fik tildelt kontrakter, til 81 % af alle tilbudsgivere, der fik tildelt kontrakter, hvilket udgjorde 51 % af kommunens indkøbsbudget.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Følgende punkter var afgørende for at sikre, at Valladolids strategi for offentlige udbud blev vellykket:

- Planlægning, forberedelse af udbuddet og efterfølgende kontrol af gennemførelsen har vist sig at være de vigtigste aspekter i forbindelse med vellykkede socialt ansvarlige og bæredygtige offentlige udbud. Dette kræver imidlertid tilstrækkelige investeringer i tid og menneskelige ressourcer.
- For at sikre, at leverandøren opfylder kriterierne og forpligtelserne, følges hver kontrakt op af en stærk kontrolordning. Sanktionerne for manglende færdiggørelse af arbejder/tjenesteydelser (herunder manglende overholdelse af sociale og miljømæssige kriterier) skal desuden være omfattende og håndhæves effektivt.

- Professionalisering af både de ordregivende myndigheder og aktørene er af afgørende betydning, navnlig for at sikre SMV'ers deltagelse i offentlige udbudsprocedurer.
- Anvendelse af en model for udbudsdokumenter, som er frit tilgængelig og genanvendelig, kan spare tid og gøre kommunens offentlige udbudsprocedurer (herunder de anvendte sociale og miljømæssige kriterier) mere sammenhængende. Sådanne modeller kan også bedre forberede SMV-tilbudsgivere på, hvad der forventes af dem, når de besvarer et udbud.
- Blandt alle foranstaltningerne i strategien har den mest effektive inddragelse af SMV'er i offentlige kontrakter været opdelingen af offentlige udbud i delkontrakter, hvor højst en tredjedel af delkontrakterne kan tildeles den samme virksomhed. Denne foranstaltning er imidlertid også vanskelig at gennemføre, fordi der er modstand fra ordregivende myndigheder og tekniske team, når det drejer sig om at ændre arbejdsmetoden, da dette generelt kræver en afbrydelse af rutinen, mere arbejde, mere overvågning og langt mere koordinering (ved opdeling af kontrakter i delkontrakter).

Kontakt

José Manuel Martínez Fernández, vicegeneralsekretær for Valladolid byråd, jmmfernandez@ava.es

65. En ramme for offentlige udbud af social værdi i Vancouver

Ordregivende myndighed, land: Byen Vancouver, Canada

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Byen Vancouver blev en af de første byer i Canada, der gav tilsagn om sociale offentlige udbud i 2015 med vedtagelsen af strategien og handlingsplanen for sunde byer (2015–2018). Handlingsplanen indeholdt en forpligtelse til:

- "at tilskynde til udvikling og/eller forbedring af rammerne for sociale offentlige udbud blandt medlemmerne af Leadership Table" og
- "at skabe en formel ramme for offentlige udbud som grundlag for byen Vancouver's udbudspraksis".

I april 2019 godkendte byrådet sammen med byens ledelse rammen for sociale offentlige udbud. Formålet med rammen var at udstikke retningslinjer for sociale udbud og aftaler om sociale ydelser, herunder principper, parametre for initiativernes omfang og størrelse, målinger og mål. Rammen integrerer social værdi i byens indkøb, samtidig med at den bidrager til bredere resultater i forbindelse med byens strategier, mål og prioriteter. Dette opnås ved hjælp af retningslinjer for offentlige udbud, der har til formål at øge diversiteten i forsyningskæden og samtidig forbedre den økonomiske uafhængighed og kapaciteten med adgang til beskæftigelse og rettigheder.

Udbudsfasen og -kriterier

I rammen beskrives flere forskellige tilgange til at integrere social værdi i offentlige udbud:

- opbygning af kapacitet og tilskyndelse af sociale/forskelligartede virksomheder til at byde på kontrakter
- anvendelse af evalueringskriterier (tildelingskriterier), som er rettet mod social værdi
- anvendelse af kontraktbestemmelser baseret på markedsundersøgelser, som sikrer bedre og fair beskæftigelse.

For at øge diversiteten i forsyningskæden anvender byen tilgange, f.eks. grundige vurderinger af sælgernes tilgængelighed og kapacitet til at fastlægge mulighederne for sociale/forskelligartede virksomheder og til at lære om dens sociale/forskelligartede leverandørgrundlag. En virksomhed anses for at være social/forskelligartet, hvis den har en anerkendt certificering og/eller ejes eller drives af traditionelt marginaliserede grupper såsom kvinder, oprindelige folk, personer med handicap eller LGBTQ+. Når der er fundet en mulighed, vil byen forsøge at sikre, at disse virksomheder er opmærksomme på den og kan deltage i udbud.

Målet er senest i 2023 at tildele 50 % af antallet af kontrakter samt 50 % af kontrakternes værdi til sociale/forskelligartede virksomheder inden for tjenesteydelseskategorier såsom liberale tjenesteydelser, konsulenter, HR, vedligeholdelse af faciliteter, handel, reparationer og tekniske eksperter/rådgivere.

Et andet vigtigt aspekt af den politiske ramme for social værdi er de foranstaltninger, der er truffet for at forbedre den lokale økonomiske uafhængighed og borgernes kapacitet ved hjælp af adgang til beskæftigelse og arbejdstagerrettigheder. Dette omfatter retningslinjer for fremme af indkøb af tjenesteydelser, der:

- er etiske — f.eks. med hensyn til arbejdsstandarder, fairtrade, medarbejdernes sundhed og sikkerhed
- fremmer arbejdsstyrkens diversitet gennem deltagelse af underbeskæftigede, arbejdsløse og underrepræsenterede befolkningsgrupper
- fremmer økonomisk velfærd gennem anstændige arbejdsvilkår, medarbejderudvikling og fordele.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Målene for sociale offentlige udbud i Vancouver er at:

- fremme sundhed og trivsel i samfundet

- øge og forbedre de økonomiske muligheder for sociale og forskelligartede virksomheder
- forbedre den økonomiske uafhængighed og kapaciteten for underbeskæftigede, arbejdsløse og underrepræsenterede befolkningsgrupper.

Retsgrundlag

Rammen for sociale offentlige udbud blev godkendt af byrådet og byens ledelse i april 2019, og det havde følgende konsekvenser:

- organisationsdækkende forvaltning i overensstemmelse med og engagement i målene om social værdi med indbygget ejerskab og integration i den offentlige udbudsprocedure
- forståelse af byens betydning og tilpasning som et redskab til at støtte byens langsigtede sociale prioriteter og opnåelsen af den samlede værdi, herunder resultater med hensyn til bæredygtighed, modstandsdygtighed, lighed og forsoning
- realisering af forskellige niveauer af samfundsmæssig værdi kan opnås på forskellige måder og efter forskellige tidsfrister afhængigt af udbuddet.

Sociale indvirkninger

Sociale offentlige udbud betragtes som en langsigtet investering for fremtiden, hvor der tilstræbes et mere retfærdigt og inklusivt samfund og en mere inklusiv økonomi gennem socialt ansvarlige offentlige udbud. Resultatet vil blive sporet af afdelinger, der overvåger lighed, fattigdomsbekæmpelse, hjemløshed osv. Disse virkninger forventes dog ikke at være umiddelbart synlige.

Rammen blev godkendt i april 2019, og i december 2019 var den blevet anvendt på over en tredjedel af de offentlige udbud med en værdi på mere end 75 000 CAD (51 600 EUR), og der er konstateret følgende sociale virkninger:

- Et eksempel vedrører udbud af landskabstjenester, hvor fem sociale/forskelligartede virksomheder blev opfordret til at afgive tilbud. Af dem, der blev opfordret til at afgive tilbud, svarede tre sociale/forskelligartede virksomheder, og en social virksomhed vandt kontrakten med et tilbud under budgettet.
- Et andet eksempel stammer fra et udbud af vikarbureau-tjenester. Da vikarbureauer kun har få interne medarbejdere, kan andelen af underrepræsenterede grupper i arbejdsstyrken kun øges ved at sikre, at de søger efter dem og indplacerer dem. Under markedsundersøgelsen oplyste byen leverandørerne om, at de burde gøre en større indsats for at tiltrække og benytte kandidater fra underrepræsenterede grupper. Udbudsdokumenterne indeholdt et standardiseret spørgsmål om, hvor og hvordan tilbudsgiveren tilvejebragte deres arbejdsstyrke, med henblik på at indsamle oplysninger og skabe opmærksomhed. Udbuddet havde også et tildelingskriterium vedrørende sociale værdier. Leverandørerne fik tildelt point for deres tilgang til social værdi (forretning, indkøb og egenkapital), som kunne udgøre op til 15 % af den samlede score. Der blev udpeget flere leverandører, og tre ud af fire blev anset for at være sociale/forskelligartede på grundlag af ejerskab/kontrol/certificering af deres forretnings- og/eller personalepraksis. Under kontraktens gennemførelse forventes de alle at rapportere om denne praksis.

Andre fordele

- Rammen for sociale offentlige udbud er bred og giver mulighed for at finde den løsning, der passer til et specifikt udbud. Der stilles altid spørgsmål om sociale forhold og diversitet, og byen kan beslutte at lægge større vægt på sociale kriterier, når det giver mening. Denne fleksible tilgang gør det muligt at finde social værdi i forskellige udbudskategorier eller sætte ekstra ind på de sociale aspekter af et udbud, når der er mulighed for betydelige virkninger.
- Med tilpasning kan rammen overføres til andre indkøbsorganisationer. Denne ramme er også blevet overvejet i andre organisationer i Canada, f.eks. i lokale kommuner og universiteter, offentlige organisationer i Greater Toronto og canadiske provins- og forbundsregeringer.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Erfaringer

- Byen Vancouver investerede i at finde ud af, hvad der allerede var gjort, inden det blev besluttet, hvad der skulle gøres med hensyn til socialt ansvarlige udbud. Derved fandt byen ud af, at mange af dens leverandører allerede var sociale/forskelligartede, og at de kunne vinde og udføre kontrakter uden at være dyrere.

- Et godt udgangspunkt for denne type ramme er at engagere sig i "matchmaking". Begynd med nogle tjenesteydelsesområder, og målret derefter indsatsen mod et specifikt marked. Pedel- og landskabspleje kan f.eks. være et godt match for sociale virksomheder.

Fremtidige udfordringer:

- En forøgelse af vægtningen/pointene for social værdi i forbindelse med udbud kan føre til mere konkrete virkninger i forbindelse med medtagelsen af sådanne kriterier.
- Der kan høstes lavthængende frugter ved små indkøb og kontrakter, som typisk repræsenterer gode muligheder for sociale/forskelligartede virksomheder. Afdelingerne kender imidlertid deres nuværende virksomheder/leverandører og har tendens til at vælge dem igen, hvilket kan begrænse mulighederne for at indgå kontrakter med nye sociale/forskelligartede virksomheder, som arbejder med underrepræsenterede, underbeskæftigede eller arbejdsløse grupper.

Kontakt

Kim Buksa, ansvarlig for bæredygtige og etiske udbud (City of Vancouver, BC Canada), kim.buksa@vancouver.ca

66. Wageningens politik for socialt udbytte af investeringer

Ordregivende myndighed, land: Byen Wageningen, Nederlandene

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Byen Wageningen indførte en indkøbspolitik, hvorunder forvaltningen er forpligtet til at tage hensyn til SROI (socialt udbytte af investeringer) ved alle udbud med en forventet værdi på over 50 000 EUR. En fast procentdel (5 %) af den aftalte kontraktpris for hvert udbud over 50 000 EUR anvendes til at ansætte registrerede arbejdsløse eller personer, der er uden for arbejdsmarkedet.

Socialt udbytte kan integreres i offentlige udbud på forskellige måder i Nederlandene. Der kan f.eks. fastlægges særlige vilkår og betingelser for udførelse, medtages tildelingskriterier eller reservere en kontrakt til virksomheder, der tilbyder beskyttet beskæftigelse. Se eksemplerne i dette dokument fra Haarlem (s. 229) og Rotterdam (s.134).

Genstand

Socialt udbytte er et vigtigt aspekt af Wageningen kommunes udbudspolitik. Kommunen bestræber sig på at opnå konkrete sociale resultater gennem tildeling af kontrakter til markedsdeltagere. I denne forbindelse betyder socialt udbytte, at kommunen fastsætter kontraktlige sociale betingelser for tilbudsgiverne. Disse betingelser vedrører jobmuligheder for jobsøgende.

Udbudsfasen og -kriterier

Udbyderne anmodes om at beskrive de muligheder, som de tilbyder med hensyn til socialt udbytte af investeringer. Vurderingen af tildelingskriterierne foretages af den kontraktansvarlige i kommunens forvaltning. Efter kontraktindgåelse er den kontraktansvarlige kontaktpunkt for spørgsmål vedrørende socialt udbytte af investeringer.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Der findes tre forskellige muligheder for at medtage socialt udbytte i et tilbud, som tilbudsgiveren skal vælge én af:

- *Kontraktkrav:* En fast procentdel (5 %) af den aftalte kontraktsum for en opgave anvendes til at ansætte arbejdsløse eller personer, der er uden for arbejdsmarkedet. Entreprenøren og kommunen kan indgå nærmere aftale om opfyldelsen af dette krav i en plan efter tildelingen.
- *Kontraktkrav kombineret med tildelingskriterium:* En fast procentdel (5 %) af den aftalte kontraktsum anvendes til at ansætte arbejdsløse eller personer, der er uden for arbejdsmarkedet, og medtages som et tildelingskriterium.
- *Anmodning om idéer:* Tilbudsgiverne anmodes om at fremsætte forslag til den måde, hvorpå kravet om socialt udbytte opfyldes. Dette forslag skal ikke medtages som tildelingskriterium, men udarbejdes efter tildelingen nærmere i samarbejde med kommunen.

Verifikation

Byen medtager mulighed for at pålægge en bøde i kontrakten. Fremskridtene med gennemførelsen af SROI kontrolleres hvert år. Hvis tilbudsgiverens forpligtelse ikke opfyldes, kan byen opkræve tilbudsgiveren 5 % af kontraktværdien for de leverede tjenesteydelser (i 2019 blev denne ordning anvendt én gang). Byen vil bruge dette beløb til at udforme initiativer, der direkte bidrager til udvikling eller anvendelse af instrumenter til støtte for jobsøgende eller personer, der er uden for arbejdsmarkedet, i deres jobsøgning.

Den kontraktansvarlige sørger for verifikationen af SROI-forpligtelse.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Wageningen kommune
- Modtagere: Jobsøgende (især personer, der er uden for arbejdsmarkedet).

Sociale indvirkninger

- Wageningen kommune har fastsat et mål om at hjælpe flest mulige personer med at deltage på arbejdsmarkedet.
- Indkøbs- og udbudspolitikken har til formål at bidrage til dette mål gennem politikken for socialt udbytte af investeringer og dermed skabe muligheder for personer, der er dårligt stillet på arbejdsmarkedet.
- Kommunen har forpligtet sig til at indsætte krav om socialt udbytte i alle udbud, uanset om tildelingen vedrører tjenesteydelser, varer eller bygge- og anlægsarbejder.

Andre fordele

- Nedsættelse af sociale ydelser: SROI øger langtidslediges chancer for at få et lønnet job. De vil så ikke have behov for sociale ydelser.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Socialt udbytte af investeringer bør sættes på dagsordenen, når en markedsundersøgelse tilrettelægges.
- Den ordregivende myndighed bør anmode om en handlingsplan for socialt udbytte og samarbejde med entreprenøren om planen, hvis det er muligt.
- Medarbejdere med ansvar for gennemførelsen og kontrollen af politikken for udbud med socialt udbytte inddrages på et tidligt trin.
- Medtagelse af socialt udbytte af investeringer i alle udbud med en forventet kontraktværdi på over 50 000 EUR vil være en forholdsvis lille hindring (5 % af 50 000 EUR er kun 2 500 EUR). Det kan være bedre at bevare udbudsgrænsen på 221 000 EUR (det beløb, der skal sendes i udbud i EU indtil 2020), så ansættelsen af jobsøgende som følge af SROI er mere stabil. Ansættelsesvarigheden afhænger bl.a. af kontraktværdien.

Kontakt

Cynthia A. van der Roest, seniorrådgiver for offentlige udbud, cynthia.van.der.roest@wageningen.nl

67. Haarlems tilgang til socialt udbytte af investeringer

Ordregivende myndighed, land: Byen Haarlem, Nederlandene

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Alle sektorer, der involverer brug af arbejdskraft (udbud vedrørende tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder)

Indledning/indkøbsmål

Haarlem er foregangskommune med hensyn til anvendelsen af begrebet "socialt udbytte af investeringer" i udbud, som tilskynder leverandører til at skabe social værdi. Siden 1995 har byen Haarlem anvendt virksomhedernes sociale ansvar/socialt udbytte af investeringer i deres udbud som en særlig betingelse for gennemførelsen af en kontrakt. Dette er en gennemprøvet metode til at skabe jobmuligheder for personer med dårlige jobudsigter.

Socialt udbytte kan integreres i offentlige udbud på forskellige måder i Nederlandene. Der kan f.eks. fastlægges særlige vilkår og betingelser for udførelse, medtages tildelingskriterier eller reservere en kontrakt til virksomheder, der tilbyder beskyttet beskæftigelse. Se eksemplerne i dette dokument fra Wageningen (s. 227) og Rotterdam (s.134).

Genstand

Styrkelse af arbejdsmarkedsdeltagelsen og beskæftigelsen blandt jobsøgende og personer med handicap.

Udbudsfase og -kriterier

I løbet af udbudsproceduren skal tilbudsgiverne acceptere en særlig kontraktbetingelse om et bidrag på et beløb svarende 5 % af kontraktværdien til forøgelse af arbejdsmarkedsdeltagelsen ved at støtte personer, der er uden for arbejdsmarkedet. Værdien kan tilvejebringes gennem beskæftigelse, praktikophold eller andre aktiviteter, der udføres på den specifikke kontrakt. Værdien af det krævede sociale udbytte af investeringer (SROI) står i et rimeligt forhold til kontraktens genstand og omfang: En SROI på 5 % anvendes i udbud vedrørende tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder. For vareindkøbskontrakter med en lav arbejdskraftværdi anvendes en lavere SROI-procentdel.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Initiativet er i overensstemmelse med følgende politiske mål:

- bidrage til at skabe et mere rummeligt arbejdsmarked
  - flere borger arbejder og klarer sig i overensstemmelse med deres evner
  - øge arbejdsmarkedsdeltagelse for arbejdsløse
  - mindske antallet af unge, der forlader skolen tidligt
  - forbindelse mellem uddannelse og arbejdsmarkedet
- opfyldelse af yderligere sociale mål ved at bringe folk tilbage på arbejdsmarkedet
  - bedre lokalt miljø og social samhørighed
  - styrkelse af de jobsøgendes selvstændighed
  - forebygge og kontrollere gældsproblemer og ensomhed
  - støtte til sociale virksomheder og (lokal) iværksætterkultur.

Verifikation

- Beregn SROI-værdien = kontraktværdi * SROI % (i dette tilfælde 5 %)
- Beregn den opnåede SROI-værdi ved hjælp af standardkategoriværdier. Standardkategoriværdierne henviser til de aktiviteter, som en kontrahent kan udføre for at opfylde SROI-betingelsen. Der er tre primære aktivitetstyper: a) job eller praktikpladser til personer, som ikke har været i stabil beskæftigelse, b) inddragelse af sociale virksomheder i leveringen af kontrakten og c) andre aktiviteter vedrørende virksomheders sociale ansvar i forbindelse med den specifikke kontrakt.

Kontraktens værdi

SROI anvendes i alle kontrakter til en værdi af 200 000 EUR eller derover. Den tilsvarende procentdel af kontraktværdien, der er afsat til SROI, på 5 %, repræsenterer en værdi, der er større end eller lig med 10 000 EUR.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) i direktiv 2014/24/EU.
- I henhold til byens bestemmelser²² anvender Haarlem en SROI på alle udbud af tjenesteydelser eller arbejder med en forventet værdi på 200 000 EUR eller derover.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Byen Haarlem
- Modtagere: Arbejdsløse/jobsøgende og personer med handicap

Sociale indvirkninger

- Forøgelse af erhvervsfrekvensen: SROI øger jobmulighederne for målgrupperne. Hvert år deltager hundredvis af langtidsledige og personer med handicap i arbejdsprocessen ved at starte et job eller et praktikforløb.
- Virksomhedernes sociale ansvar: SROI til at engagere sig og deltage i opfyldelsen af sociale mål.

Andre fordele

- Nedsættelse af sociale ydelser: SROI øger langtidslediges chancer for at få et lønnet job. De vil så ikke have behov for arbejdsløshedsydelse.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

Følgende parametre har været afgørende for initiativets succes:

- For at sikre en vellykket gennemførelse af SROI-politikken er det meget vigtigt at inddrage alle interessenter. Først sikres deres støtte, navnlig fra beslutningstagerne og markedet. Politisk opbakning sikrer, at SROI altid indgår i byens udbud.
- Markedsdialog og gensidige interesser: Opgaven vil blive varetaget af det marked, der er involveret i at tilbyde jobmuligheder til målgruppen. Det er vigtigt at holde sig ajour og drøfte muligheder, vanskeligheder og behov.
- Praktiske, fleksible, enkle og klare regler og bestemmelser gør det lettere for entreprenørerne at overholde og letter håndhævelsen.

Den fremtidige udfordring består i at samarbejde med (semi-)offentlige ordregivende myndigheder i regionen, f.eks. andre kommuner og andre offentlige serviceorganisationer.

Kontakt

Khalil Khuwam, kontraktansvarlig, Haarlem, kkhuwam@haarlem.nl

---

²² <https://haarlem.pleio.nl/file/download/48093642>.

68. Fremme af lige muligheder og balance mellem arbejdsliv gennem offentlige udbud

Ordregivende myndighed: Byen Wien, Østrig

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Diverse

Indledning/indkøbsmål

Byen Wien har over 25 års erfaring med at støtte og fremme kvinder og piger med henblik på at bekæmpe de eksisterende uligheder. Den kommunale afdeling for kvindeanliggender blev åbnet i 1992, og der er siden udviklet et netværk af ligestillingsekspertes og -projekter på tværs af forskellige afdelinger. I 2020 er der dog stadig ikke opnået ligestilling mellem kønnene på alle samfundsniveauer. Der er fortsat indkomstforskelle mellem kvinder og mænd og en forsat urimelig fordeling af ulønnet og lønnet arbejde. Lønforskellen mellem mænd og kvinder i fuldtidsbeskæftigelse i Wien var på 14,5 % i 2019.

Byen Wien tildeler mange kontrakter vedrørende alt lige fra indkøb af kontormaterialer til forskningskontrakter. På grund af den kommunale forvaltnings størrelse er det finansielle omfang af disse kontrakter betragteligt. Ved at integrere kønsaspektet og fremme kvinders deltagelse i offentlige udbud sikres det, at udgifterne også bidrager til ligestilling mellem kvinder og mænd i private virksomheder.

Byen Wien nedsatte derfor en arbejdsgruppe i 2010 for at undersøge, hvordan fremme af ligestilling mellem kønnene kan knyttes til offentlige udbud. Der blev derefter gennemført flere pilotprojekter på et stigende antal områder. I begyndelsen bestod de involverede kommunale afdelinger af afdelingen for EU-strategi og økonomisk udvikling og udbudsafdelingen.

Genstand

Byen Wien by har udarbejdet retningslinjer for virksomheder og instrumenter, der hjælper dem med at vurdere den nyeste udvikling inden for lige muligheder i virksomheden og gennemføre foranstaltninger. Desuden modtager tjenestemænd (alle interesserede personer, navnlig indkøbere) en særlig uddannelse, tjeklister osv.

Udbudsfasen og -kriterier

De deltagende kommunale afdelinger skal overholde følgende principper:

- I forbindelse med tjenesteydelseskontrakter skal tilbudsgiverne i deres tilbud forpligte sig til at gennemføre foranstaltninger til fremme af kvinder og fremlægge dokumentation herfor inden for en given frist. Disse betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse gælder i øjeblikket for alle tjenesteydelseskontrakter med en varighed på mindst seks måneder og en anslået værdi på mindst 50 000 EUR, som tildeles virksomheder med mere end 20 ansatte. Med denne foranstaltning målretter Wien bevidst indsatsen mod større og længere tjenesteydelseskontrakter. På dette niveau kan organisatoriske ændringer rent faktisk gennemføres af private virksomheder. Dette krav har ingen betydning for vurderingen og rangordningen af tilbuddene, men det er en betingelse for en kontrakt med byen. Gennemførelsen af foranstaltninger til fremme af kvinder kontrolleres først under udførelsen af kontrakten.
- Fremme af kvinder og kønsaspekter skal overvejes i forbindelse med behovsvurdering, udbudsplanlægning og specificering af tjenesteydelser. Ansatte, der arbejder med offentlige udbud, skal tage hensyn til disse aspekter på forhånd. Hvis der f.eks. skal bestilles en undersøgelse, kan tjenesteydelsesbeskrivelsen i udbuddet formuleres på en sådan måde, at der tages hensyn til kvinders og mænds forskellige behov og perspektiver.
- Fremme af kvinder og kønsaspekter kan tages i betragtning ved udarbejdelsen af tildelingskriterier med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige. Der kan f.eks. kræves dokumentation for, at de ansvarlige for gennemførelsen af kontrakten har en særlig uddannelse inden for integration af kønsaspektet og fremme af kvinder.

Hvis en tjenestemand har behov for yderligere, kan vedkommende deltage i uddannelse, der tilrettelægges af personaleafdelingen.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

- Integrering af kønsaspektet og fremme af kvinder gennem offentlige udbud.

- Ligestilling mellem kvinder og mænd i private virksomheder.

Verifikation

I udbudsfasen skal tilbudsgivere afgive en tilsagnserklæring, hvori de forpligter sig til at gennemføre foranstaltninger udvalgt fra følgende liste over foranstaltninger:

- Gruppe A: fremme af kvinder i forbindelse med ansættelse
- Gruppe B: fremme af kvinders kvalifikationer
- Gruppe C: forening af arbejdsliv og privatliv
- Gruppe D: strukturelle foranstaltninger (f.eks. gennemførelse af en plan for fremme af kvalificerede kvinder, foranstaltninger til bekæmpelse af seksuel chikane, udnævnelse af repræsentanter for kvinder og videreuddannelse i ligestilling).

Tilbudsgiverne forpligter sig til at gennemføre de valgte foranstaltninger, når halvdelen af kontraktperioden er gået, og fremlægger skriftlig dokumentation for deres gennemførelse. Hvis de udvalgte foranstaltninger ikke kan gennemføres fuldt ud inden for de fastsatte frister, skal tilbudsgiverne begrunde dette. En tilsidesættelse af forpligtelsen til at gennemføre de udvalgte foranstaltninger kan føre til en anmærkning om en "alvorlig mangel" i det østrigske register over entreprenører.

Hvis der ikke fremlægges dokumentation for fuld gennemførelse af de udvalgte foranstaltninger inden fristen for gennemførelse, pålægges en bod på op til 1 % af kontraktbeløbet med et loft på 10 000 EUR.

Byen Wiens interne revisionsgruppe foretager også stikprøvekontrol.

Retsgrundlag

Anvendelsen af sociale tildelingskriterier og kontraktgennemførelsesklausuler, som kan omfatte kønsaspekter, er tilladt i henhold til artikel 67 og artikel 70 i direktiv 2014/24/EU.

Retningslinjer udarbejdet af byen Wien: de formelle forpligtelser, som virksomhederne skal acceptere, og listen over foranstaltninger til integrering af kønsaspektet, som de kan vælge, findes på: <https://www.wien.gv.at/wirtschaft/gewerbe/pdf/verpflichtungserklaerung-vergabe-frauenfoerderung.pdf>.

Aktører

Projektet blev udvidet i 2012 og 2015. Pr. december 2019 deltager følgende kommunale afdelinger i projektet ved at overholde ovennævnte principper:

- afdelingen for europæiske anliggender
- afdelingen for offentlige udbud
- afdelingen for informationsteknologi
- afdelingen for offentlig belysning
- afdelingen for kvindeanliggender
- afdelingen for byudvikling og -planlægning
- afdelingen for arkitektur og bydesign
- afdelingen for miljøbeskyttelse
- afdelingen for økonomiske anliggender, beskæftigelse og statistik.

Følgende afdelinger deltager i gennemførelsen af projektet i partnerafdelingerne:

- ledelsesgruppen for organisation og sikkerhed (MD-OS), sektionen for integration af kønsaspektet
  - afdelingen for kvindeanliggender
  - afdelingen for handelsret, beskyttelse af privatlivets fred og civilstand
- Sociale indvirkninger**

Projektet har en vigtig indvirkning på ligestillingen mellem kønnene i samfundet, da det sikrer foranstaltninger til fremme af kvinder og ligestilling mellem kønnene på arbejdspladsen og på arbejdsmarkedet. De virksomheder, der er indgået kontrakt med, er en vigtig partner, når det gælder ligestilling mellem kønnene i Wien.

Projektet har indvirkning på:

- ligestilling på arbejdsmarkedet
- fremme af kvinder i ledende stillinger
- udligning af kønsbestemte lønforskelle
- sikring af, at kvinder og mænd har lige adgang til kommunale tjenester.

Projektet har været en model for andre byer i Østrig og på internationalt plan (f.eks. Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa — OSCE).

Andre fordele

Fakta og tal:

- De mest almindelige foranstaltninger er at muliggøre fleksible arbejdstider og forøgelse af antallet af kvinder i ledende stillinger.
- Der er indtil videre kun indgivet en klage, som ikke fik medhold.
- Alle virksomheder har overholdt aftalen, og der er derfor ikke blevet pålagt sanktioner i de otte år, som programmet har kørt, selv om kontrakten giver mulighed for sanktioner.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Projektet har været en stor succes. Dette skyldes hovedsagelig, at der blev ydet tilstrækkelig støtte til virksomhederne lige fra begyndelsen. Der blev f.eks. afholdt workshops og udarbejdet en manual for ligestillingsanalyser og idéer til at træffe foranstaltninger, og der er også mulighed for individuel telefonisk rådgivning. Det samme gælder støtte til de offentligt ansatte, der er ansvarlige for at indgå kontrakter: Der tilbydes regelmæssig uddannelse, og en kønstjekliste blev udviklet i en deltagelsesorienteret proces af ligestillingsekspertter sammen med repræsentanter for de berørte kommunale afdelinger.
- En afgørende faktor var også inddragelsen af et anerkendt juridisk fakultet i kontrollen af reglerne. Dette var en værdifuld støtte, når der fandt drøftelser sted.
- Det viste sig at være meget nyttigt at nedsætte en samarbejdsbaseret arbejdsgruppe til at forestå etableringen af projektet. Ligestillingsekspertter, juridiske afdelinger og repræsentanter for forskellige kommunale tjenester har arbejdet sammen lige fra starten.
- Et projekt som dette kunne ikke være blevet iværksat og forvaltet uden fuld politisk opbakning.

Kontakt

Laura Wimmer, byen Wien, laura.wimmer@wien.gv.at

69. Dialog om bæredygtighed i Bremens udbudsprocedurer

Ordregivende myndighed, land: Den frie hansestad Bremen, Tyskland

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Denne metode er blevet anvendt i forbindelse med flere forskellige produkter/tjenesteydelser, herunder tekstiler, beskyttelsesbeklædning, legetøj, sportsudstyr, sikkerhedssko og -handsker og rengøringstjenester (politik).

Introduktion/udbudsmål

Byen Bremen har omkring 570 000 indbyggere. Byen har som hansestad nydt godt af national og international handel siden 1260. Denne identitet er i dag motivationen for Bremen til at forme handelen på en retfærdig og bæredygtig måde, så alle involverede parter kan drage fordel af den. Siden 2009 har hansestaden Bremen bestræbt sig på at gøre offentlige udbud miljømæssigt og socialt ansvarlige. En første milepæl i denne proces var det vellykkede tilbud om at blive Tysklands fairtrade-hovedstad i 2011 med deltagelse af en lang række aktører fra civilsamfundet, politik, videnskab, erhvervsliv og forvaltning. De har siden fortsat med at bidrage til at fremme og konsolidere fairtrade i samfundet. Etableringen af et kompetencecenter for socialt ansvarlige offentlige udbud i 2016 bidrog også til at fremme en konsekvent gennemførelse af bæredygtighedsaspekter i byens udbudsprocedurer. I de senere år har der især været fokus på produktgrupperne beskyttelsestøj, legetøj, sportsudstyr, reklameartikler og cateringudstyr (kaffe, te, kakao og rørsukker).

Både før og under udbudsprocedurerne for disse produkter afholdes der dialoger med tilbudsgivere, brugerworkshopper og workshopper for tilbudsgivere i afdelingen for strategiske indkøb i Bremens udbudscenter, som er ansvarligt for udbudsprocedurer i forbindelse med Bremens centrale offentlige udbud.

Udbudsfase og -kriterier

- *Dialoger med tilbudsgivere* har til formål at informere og bevidstgøre potentielle tilbudsgivere og efterspørgselssiden (indkøbere) om integrationen af sociale og økologiske kriterier i et kommende udbud. Når der planlægges et udbud vedrørende en ny produktgruppe, gennemføres der intensive undersøgelser (f.eks. en undersøgelse af lokale leverandører) for at finde mulige producenter. Bremen har ingen automatisk procedure for offentliggørelsen af dialogarrangementer online, selv om arrangementer i nogle tilfælde offentliggøres på NGO'ers websteder, f.eks. Engagement Global og Südwind. I forbindelse med EU-dækkende udbud er der klare regler, der skal følges, så der gives tilstrækkelig tid til at afgive tilbud, og så tilbudsgiverne kan stille spørgsmål.
- Producenter og, hvis det er relevant, leverandører indbydes til arrangementerne og modtager efterfølgende en rapport. Resultaterne af workshopper for tilbudsgivere indarbejdes i udbudsmaterialet.
- I disse dialoger inddrages NGO'er, som yder vigtige bidrag. Arrangementets forløb vil typisk omfatte præsentationer efterfulgt af spørgsmål og drøftelser af emnene. Arten og omfanget af udbudskravene beskrives sammen med de kvalitative og socioøkologiske krav. NGO'er fremlægger de problemer, der skal forbedres i produktionen og forsyningskæden for det pågældende produkt eller den pågældende tjenesteydelse set ud fra deres synspunkt. Som følge heraf bør virksomhederne være i stand til at få et første indtryk af efterspørgslen, dens krav og tilgangen til forbedring af de sociale og økologiske krav i produktions- og forsyningskæden. Dialogen omhandler også spørgsmålet om virksomhedernes evne eller vilje til at opfylde sociale og økologiske krav og til at deltage i de tilsvarende tildelingsprocedurer. Det er vigtigt at øge bevidstheden hos efterspørgselsaktørerne i kommunen om anvendelsen af sociale og økologiske kriterier.
- *Brugerworkshopper* informerer de vigtigste indkøbere og EVZ om potentielle tilbudsgiveres eksisterende produkter og øger slutbrugernes/brugerorganisationernes og virksomhedernes bevidsthed om menneskerettigheder og økologiske aspekter af udbud. Under arrangementet præsenterer flere virksomheder deres produkter og deres karakteristika (kvalitative, men også sociale og økologiske) for en lille gruppe af købere og leverandører, som roterer, så alle deltagere kan få kendskab til alle produkter.

- Under en *workshop for tilbudsgivere* arbejder den ordregivende myndighed, potentielle tilbudsgivere og individuelle nøgleforbrugere sammen med NGO'er om at forbedre beskrivelsen af tjenesteydelsen og kontraktbetingelserne, som den ordregivende myndighed på dette tidspunkt allerede har udarbejdet. Workshoppen har til formål at skabe gennemsigtighed i udbudsproceduren og tage hensyn til alle interessenters behov og spørgsmål. I løbet af proceduren forklares og drøftes de udarbejdede tekster under juridisk opsyn.

Kompetencecentret for socialt ansvarlige offentlige udbud indførte brugen af dialogformater i fasen forud for udbud i Bremen i 2016. Der er siden blevet gennemført en række dialoger, herunder bl.a.:

- *Produktgruppe: tekstiler/arbejdsbeklædning*
  - Producentdialog om uniformer
  - Brugerworkshopper om arbejdsbeklædning (*workshopper for brugere, der undersøgte det udstillede arbejdstøj fra seks bæredygtige producenter og indsatte deres krav og kommentarer i et spørgeskema. Den strategiske indkøber anvendte derfor dette spørgeskema til at færdiggøre udbudsdokumenterne.*)
  - Workshop om arbejdsbeklædning for tilbudsgivere
- *Produktgruppe: legetøj*
  - Dialog for tilbudsgivere om legetøj (*dialog med henblik på at øge forbrugernes bevidsthed, især børnehavepædagogers, om arbejdsvilkårene i legetøjsindustrien og Bremens udbudspraksis og at etablere indledende kontakt med potentielle tilbudsgivere.*)

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Formålet med dialogarrangementerne og workshopperne er at skabe grundlag for systematisk at udvide rækken af produktgrupper inden for centrale rammeaftaler, der opfylder de høje krav til socialt og miljømæssigt bæredygtige udbud.

I Bremens centrale forskrift om arbejdsstandarder ("Kernearbejtsnormenverordning") definerer disse krav, som blev ajourført i maj 2019. Forskriften indeholder en liste over produkter, som kan indkøbes under overholdelse af ILO's grundlæggende arbejdsstandarder. Dette er særlig vigtigt for "følsomme produkter", som ofte produceres under dårlige arbejdsforhold.

Listen over følsomme produkter omfatter følgende grupper:

- Tekstilprodukter
- Landbrugsprodukter fra det globale syd (f.eks. te, kaffe, kakao og andre)
- Afskårne blomster fra det globale syd
- Legetøj og sportsbolde
- Trævarer
- Varer i forbindelse med informations- og kommunikationsteknologi
- Lædervarer og garvningsprodukter

Verifikation

Dialogformerne er arrangementer, hvor potentielle tilbudsgivere eller forbrugere/efterspørgselsaktører i kommunen ikke behøver nogen verifikation. Dette bruges som en lavtærskelmulighed for at inddrage interessenter, som ellers ikke ville deltage i socialt eller miljømæssigt ansvarlige udbudsprocedurer. De specifikke krav, der anvendes i udbuddene, skal kontrolleres.

Kontraktens værdi

Da flere forskellige udbud er blevet gennemført med disse dialogformater, kan der ikke angives en specifik kontraktværdi.

Retsgrundlag

- Artikel 40 (indledende markedsundersøgelser) i direktiv 2014/24/EU
- I henhold til delstaten Bremens lovgivningen er udbud omfattet af lov om afgifter og offentlige udbud ("Tariftreue- und Vergabegesetz").
- Bremens centrale forskrift om arbejdsstandarder ("Kernarbeitsnormenverordnung") og forvaltningsforskriften om udbud ("Verwaltungsvorschrift für die Beschaffung der Freien Hansestadt Bremen").

Aktører

Senatoren for finans, delstatskontoret for finans og Immobilien Bremen udvikler og udbreder i fællesskab bæredygtige og retfærdige udbud i Bremen.

- Senatoren for finans er ansvarlig for offentlige udbud (herunder bæredygtige offentlige udbud) og har indgået aftale med den offentlige virksomhed Immobilien Bremen som tjenesteyder om centralt indkøb og gennemførelse af offentlige udbudsprocedurer. Kompetencecentret for socialt ansvarlige offentlige udbud er placeret hos Immobilien Bremen.
- Delstatskontoret for finans er ansvarligt for at fremme fairtrade i Bremen og har indgået partnerskaber med Bremens partnerbyer i det globale syd.
- Målgrupperne for de dialoger, der er beskrevet her, er Bremens kommunale afdelinger, alle andre institutioner i Bremen (land- og bykommuner) og potentielle tilbudsgivere.
- Yderligere målgrupper er partnere inden for rammerne af offentlig-private indkøbssyndikater samt tilskudsmodtagere, der har ret til at deltage i centrale Bremen indkøb.

Sociale indvirkninger

- Erfaringerne med disse dialoger har hidtil vist sig at sætte indkøbere, forbrugere og tilbudsgivere i stand til bedre at forstå socialt ansvarlige produkter og integrere sociale kriterier i udbudsprocedurerne. Det bidrager desuden til at fjerne leverandørernes modvilje mod at deltage i udbud med sociale kriterier.
- Internt har en social fordel gjort det muligt for myndigheder på efterspørgselssiden at blive bedre bekendt med fordelene ved rammeaftaler fra kommunens centrale indkøbsagentur, fordi de forenkler bestillingsprocessen og gør det muligt at træffe en købsbeslutning til fordel for socialt ansvarlige produkter.

Andre fordele

- De personer, der er involveret i udbuddet, fungerer som afgørende multiplikatorer i kommunen. Dialogformerne styrker og udvider denne multiplikatoreffekt ved at udvikle færdigheder og give oplysninger til indkøbere og kommunale medarbejdere.
- Centrale rammeaftaler for alle produktgrupper og tjenesteydelser stilles til rådighed for de decentrale brugere i kommunen med henblik på simpel kontraktdeling. På denne måde vil efterspørgselsaktørerne i kommunen på bæredygtig rette fokus mod produkter, der opfylder kriterierne for socialt ansvarlige udbud eller fairtrade.
- De tilsvarende produkter kan nemt bestilles elektronisk.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Dialogformerne viser sig at være vellykkede, når det drejer sig om at skabe større forståelse for behovet for socialt og økologisk ansvarlige indkøb hos såvel efterspørgselsaktører som potentielle tilbudsgivere.
- Modviljen mod at deltage i udbud med sociale og miljømæssige kriterier er mindsket, fordi spørgsmål og usikkerheder mellem leverandører og den ordregivende myndighed kan behandles direkte.

- Der opstår udfordringer, navnlig når en produktgruppe endnu ikke har fået megen fokus på bæredygtig produktion (f.eks. legetøj eller i endnu højere grad sportsudstyr), da forståelsen af indkøbers behov for bæredygtig produktion samt tilgængeligheden af markedsaktører, der kan levere sådanne produkter, er lav.
- Dertil kommer, at de finansielle og menneskelige ressourcer, der er nødvendige for at gennemføre dialogerne, udgør en vedvarende udfordring, da de opstår oven i standardomkostningerne for udbudsprocedurer.

Kontakt

Johanna Reimers, delstatskontoret for finans, Bremen, Johanna.reimers@ez.bremen.de, +49 421 361 2878

70. Sikring af rimelige arbejdsvilkår

Ordregivende myndighed, land: København, Danmark

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Rengøring, bygge- og anlægsarbejder, fødevarer/cateringtjenester, sundhedspleje, transport, børnepasning, veje og vedligeholdelse

Indledning/indkøbsmål

Københavns Kommunes initiativ "København mod social dumping" bekæmper social dumping ved at indføre arbejdsklausuler i kontrakter for at sikre rimelige arbejdsvilkår for alle, der arbejder for kommunens leverandører og underleverandører.

Initiativet har til formål at sikre retfærdig konkurrence og rimelige arbejdsvilkår for alle, der arbejder på kommunens kontrakter, ved at anvende betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse. Der er oprettet en intern taskforce for at sikre, at entreprenører og underleverandører overholder arbejdsklausulen og tilbyder deres ansatte rimelige lønninger og arbejdsvilkår.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Rimelige lønninger og arbejdsvilkår indgår i kontrakten med Københavns Kommune i form af en arbejdsklausul. Nogle kontrakter indeholder også uddannelses- og beskæftigelsesklausuler, som kræver, at leverandører uddanner praktikanter og lærlinge eller ansætter arbejdsløse til et job.

Københavns Kommune arbejder mod social dumping for at sikre:

- rimelige løn- og arbejdsvilkår for alle medarbejdere, der arbejder på en opgave for byen
- lige vilkår for alle virksomheder, der byder på opgaver
- flere praktik- og lærepladser til unge.

Verifikation

- Københavns Kommune har oprettet en taskforce bestående af ni personer (eksperter i virksomheders sociale ansvar hyret af Københavns Kommune), som overvåger, at alle dens leverandører underleverandører, overholder arbejdsklausulerne.
- Taskforcen prioriterer regelmæssige kontrolbesøg på stedet og har ret til at besøge alle typer arbejdssteder på ethvert tidspunkt. Løn- og arbejdsvilkår hos leverandører inden for forskellige områder, f.eks. byggeri og anlæg, rengøring og transport, overvåges nøje.
- Der foretages hvert år omkring 600 overensstemmelseskontroller. Omkring en tredjedel er kontroller på stedet, mens resten gennemføres som undersøgelser af forholdene for bestemte medarbejdere baseret på dokumentation for løn, arbejdstid, pension skat osv.
- Taskforcen benytter en risikobaseret tilgang til sine kontroller, hvor den primært fokuserer på områder og erhverv, hvor risikoen for manglende overholdelse vurderes at være størst. I tilfælde af overtrædelser indledes der en dialog med arbejdsgiveren, og Københavns Kommune har ret til at tilbageholde betaling. Hvis der ikke konstateres nogen forbedring, skal arbejdsgiveren betale en bød, og i sidste ende har kommunen ret til at opsige kontrakten.

Kontraktens værdi

Dette initiativ gælder for alle tjenesteydelseskontrakter og bygge- og anlægskontrakter og i tilfælde, hvor kommunen udbetaler tilskud eller tilskud til projekter eller institutioner.

Retsgrundlag

- Artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) og artikel 71 (underentreprise) i direktiv 2014/24/EU.
- Direktiv 91/76/EF som ændret ved direktiv (EU) 2018/957 udstationering af arbejdstagere.
- De relevante lønsatser er fastsat i bindende kollektive overenskomster mellem kommunen og de respektive fagforeninger.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Københavns Kommune
- Ansatte hos Københavns entreprenører og underleverandører
- Københavns taskforce vedrørende social dumping
- Fagforeninger, der forhandler kollektive overenskomster

Sociale indvirkninger

- *Bedre løn- og arbejdsvilkår:* Ansatte hos Københavns entreprenører og underleverandører har ret til løn- og arbejdsvilkår, der er i overensstemmelse med den relevante kollektive overenskomst og udstationeringsdirektivet, herunder løn, hviletid og overtidsbetaling. Deres ret til feriepenge og forsikring i henhold til dansk arbejdsret er også sikret.
- *Bedre overvågningsværktøjer:* Københavns Kommune har iværksat et pilotprojekt, hvor arbejdstagerne skal registrere sig selv ved hjælp af et ID-kort, når de ankommer til og forlader arbejdsstedet. Dette system gør det lettere at kontrollere kontrakter med en øget risiko for social dumping gennem oplysninger om antallet af ansatte, arbejdstype, ansættelsesform, arbejdstid osv. Formålet er at give taskeforcen et bedre overblik over, hvem der arbejder på kommunens projekter, og give kommunens vigtigste leverandører et bedre værktøj til at administrere deres underleverandører i alle dele af forsyningskæden.
- *Målrettet håndhævelse:* I løbet af 2018 har taskeforcen erfaret, at de fleste overtrædelser af arbejdsklausulen sker hos underleverandører længere nede i kæden. Hovedentreprenøren har ofte ikke et overblik over, hvilke virksomheder der er til stede på lokaliteterne, hvilket gør det vanskeligt for vedkommende at sikre overholdelse af arbejdsklausulen længere nede i forsyningskæden. Dette billede gælder også for virksomheder, der fokuserer på anstændige løn- og arbejdsvilkår og har indført forskellige former for egenkontrol.

Kontrolindsatsen er i øjeblikket baseret på en risikomodel, så taskeforcen fokuserer på kontrolarbejdet, hvor den vurderer, at der er størst risiko for overtrædelser. Dette sker for at sikre, at så mange tilfælde af social dumping som muligt opdages, og for at sikre, at det arbejde, der udføres af entreprenører, der opfylder kravene, ikke forstyrres unødigt.

Den risikobaserede model er udarbejdet af taskeforcens team og opdateres løbende. I modellen tages der højde for en række faktorer såsom virksomhedstype, ansættelsesvilkår, type udført arbejde, de berørte virksomheders tidligere overtrædelser osv. De nye, risikobaserede kontrolbestræbelser betyder, at taskeforcen i vid udstrækning besøger de arbejdssteder, hvor opgaverne udføres for kommunen — navnlig store byggepladser.

Fysisk tilstedeværelse på stedet giver indsigt i virksomhedernes bygge- og anlægsproces og viden, både hovedentreprenørens og de skiftende underleverandørers. Det betyder også, at entreprenørens ansatte kender taskeforcen og er klar over kommunens indsats mod social dumping.

- *Forebyggelse:* Ud over selve kontrolindsatsen øger taskeforcen sit fokus på forebyggende arbejde ved bl.a. at styrke dialogen med virksomhederne i kommunen. I det forløbne år har taskeforcen afholdt fire informationsmøder for virksomheder, der ønsker at høre mere om indsatsen mod social dumping og kommunens krav. Indsatsteamet har også talt med de virksomheder, der har ønsket at udstyre deres byggeledere bedre til at håndtere klausulens krav og være klar til kontrol.

Samtidig forventes det, at taskeforcens tilstedeværelse på arbejdsstederne i forbindelse med kontrol vil have en forebyggende virkning på lang sigt, da teamet er synligt på arbejdspladsen og distribuerer materiale, der er målrettet mod virksomhederne og medarbejderne, i forbindelse med deres kontrolbesøg.

Andre fordele

- Erfaringen viser, at arbejdsklausuler har to virkninger: De bidrager til at sikre rimelige løn- og arbejdsvilkår for alle ansatte, der udfører arbejde på offentlige kontrakter, og de bidrager til inden for organisationen at fremhæve betydningen af socialt ansvar i forbindelse med offentlige kontrakter. Arbejdsklausuler kan imidlertid ikke stå alene. De skal suppleres af inspektioner og overensstemmelseskontrol, helst af et internt team i organisationen. Arbejdsklausuler kombineret med regelmæssige inspektioner kan have en positiv virkning og bidrage til at skabe fair konkurrence mellem leverandørerne.
- Københavns Kommune ønsker at bidrage til, at der skabes flere praktik- og lærepladser til de unge. Kommunen kræver derfor, at dens leverandører og støttemodtagere ansætter og uddanner studerende og lærlinge, når det er muligt.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Kontrolbesøg på stedet foretaget af interne medarbejdere har vist sig at være mere effektive end outsourcing af overvågningen af arbejdsvilkårene.
- Der foretrækkes en risikobaseret tilgang, hvor dokumentkontrollen først udføres, når det vurderes, at der er risiko for manglende overholdelse af arbejdsklausulen.
- De fleste overtrædelser sker nedad i forsyningskæden hos underentreprenører og deres leverandører.
- Når der er mistanke om en overtrædelse af arbejdsklausulen, er det vigtigt, at der indsamles oplysninger om de personer, der er ansat på stedet, og deres nøjagtige arbejdstid.

Kontakt

Eva Milsted Enoksen, CSR-konsulent, jc3y@kk.dk

71. Strategi for socialt ansvarlige offentlige udbud, byrådet i Pamplona

Ordregivende myndighed, land: Pamplona kommune, Spanien

Produkt- eller tjenesteydelsessektor: Politik — alle produkter og alle tjenesteydelser.

Indledning/indkøbsmål

Den 16. april 2019 godkendte Pamplona kommune en instruks om strategiske og socialt ansvarlige offentlige udbud, som blev ledsaget af en vejledning, der satte sociale klausuler, kontrolmekanismer og værktøjer til måling af virkninger i centrum for udbudspraksis (vejledningen findes [her](#) på spansk). Denne tilgang skal følges i alle kontraktindgåelsesprocedurer, der iværksættes af kommunen, og afspejler, at den lokale myndighed er fast besluttet på at integrere sociale og miljømæssige kriterier i sine offentlige udbud.

Den nye orientering mod offentlige udbud i Pamplona har til formål at maksimere returneringen af offentlige midler til borgere og skabe klare virkninger med hensyn til social inklusion, omfordeling, lighed og bæredygtighed. Det tilstræbes desuden at kombinere effektivitet med fremme af sociale mål i forbindelse med offentlige udbudsaktiviteter. I denne forbindelse vil hver enkelt kontraktprocedure, der vedrører bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer, forfølge eller undersøge integrationen af mål såsom fremme af ligestilling mellem kønnene, anstændige job af høj kvalitet, beskæftigelsesmuligheder for personer, der er uden for arbejdsmarkedet²³, eller handicappedes deltagelse i beskæftigelse og samfundet. Gennem offentlige udbud vil man også søge at øge deltagelsen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder og aktører i den sociale økonomi samt fremme den cirkulære økonomi, virksomhedernes sociale ansvar og øget social og territorial samhørighed.

Socialpolitisk mål og/eller referencestandard

Den ordregivende myndighed spiller en central rolle med hensyn til at opfylde det retlige mandat til at fremme socialt ansvarlige offentlige udbud på tværs af alle procedurer og føre an i gennemførelsen heraf i den daglige udbudspraksis. Dette vil blive gennemført ved hjælp af en detaljeret vurdering af potentialet for sociale klausuler i hver procedure og dens specifikationer.

Denne tilgang understøttes juridisk af mulighederne i den regionale lovgivning om offentlige udbud, som er i overensstemmelse med den nationale lovgivning om gennemførelse af direktiv 2014/24/EU. Med henblik herpå har instruksen til formål at fremme følgende foranstaltninger:

Styrket indsats i fasen forud for udbud:

- Planlægning af kontraktindgåelsesprocedurer, der skal iværksættes i løbet af året, vil være obligatorisk.
- Der kan gennemføres indledende markedsundersøgelser for at øge kendskabet til potentielle leverandører og tilgængelige løsninger.
- Kontraktens genstand kan defineres ud fra sociale og miljømæssige kriterier.

Fremme af anstændig beskæftigelse:

- Beskæftigelsesbehovene i forbindelse med hver kontrakt skal vurderes og fastlægges, herunder gennem:
  - skøn over personalebehovet i forbindelse med gennemførelsen af hver kontrakt, herunder deres kvalifikationer og omkostninger i overensstemmelse med gældende kollektive overenskomster

---

²³ Støtteberettigede grupper er personer med handicap, personer, der er beskæftiget i integrationsvirksomheder, beskyttede værksteder og grupper, der er medtaget som målgrupper i national ret, såsom unge, navnlig unge med lavere kvalifikationsniveauer, kvinder, langtidsledige, personer over 45 år, migranter, personer, der risikerer social udstødelse (artikel 30 i Real Decreto Legislativo 3/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Empleo).

- klar angivelse af lønomkostninger og arbejdsvilkår for arbejdstagere fra tidligere kontrakter, som skal absorberes af den nye entreprenør (i overensstemmelse med direktiv 2001/23/EF om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter)
- sikring af direkte betaling til underleverandører og sikring af, at betalinger til entreprenører er betinget af, at der betales løn til de ansatte.

Forenkling og sikring af mindre aktørers adgang til offentlige udbud

- Den administrative byrde og hindringerne for mikrovirksomheders, små og mellemstore virksomheders og lokale virksomheders deltagelse skal minimeres. Dette vil blive gennemført ved brug af følgende:
  - I udbudsfasen kræves der en egenerklæring eller et fælles europæisk udbudsdokument (ESPD) fra hver tilbudsgiver som bevis for deres evne og solvens til at opfylde kontrakten.
  - Måltrettede udvælgelseskriterier, der forenkler tekniske, finansielle eller faglige krav.
- Procedurene vil gøre det lettere at afgive fælles tilbud. Tilbudsgiverne vil kunne bevise deres økonomiske solvens ved hjælp af ressourcer, der ejes af andre virksomheder.
- Den årlige minimumsomsætning, der kræves for at dokumentere finansiell solvens, må ikke overstige kontraktens samlede anslåede værdi, medmindre det i hvert enkelt tilfælde er behørigt begrundet i de risici, der er forbundet med bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller leverancer.
- Procedurene vil så vidt muligt reducere eller fjerne foreløbige finansielle garantier for deltagelse i udbudsfasen. Den endelige garanti fastsættes af den ordregivende myndighed i overensstemmelse med den enkelte kontrakts specificitet, men vil under alle omstændigheder være under 4 % af dens værdi. I forbindelse med reservede kontrakter vil der som hovedregel ikke blive krævet en foreløbig eller endelig garanti, medmindre det er begrundet i de risici, der er forbundet med kontraktens genstand.
- Kontrakterne som standard vil blive opdelt i delkontrakter. Deltagelse i eller tildeling af delkontrakter vil være begrænset for hver enkelt aktør. Nogle delkontrakter vil være forbeholdt socialøkonomiske virksomheder.

Verifikation

Overholdelsen af de sociale kriterier, der indgår i hver procedure, sikres gennem følgende:

- Hver social klausul i hver kontrakt ledsages af en kontrolbestemmelse. Verifikatoren afgør, hvilken type dokumentation og udbudsfasen der skal anvendes for at dokumentere, at den sociale klausul er overholdt. Kontrakterne skal i alle tilfælde præcisere tilbudsgiverens forpligtelse til at overholde de sociale krav. Sociale hensyn vil altid blive betegnet som obligatoriske kontraktbestemmelser.
- Overtrædelse af sociale klausuler vil medføre alvorlige sanktioner og kan føre til opsigelse af kontrakter eller manglende mulighed for at deltage i fremtidige procedurer. Personale, der er udpeget af den ordregivende myndighed, vil være ansvarligt for at kontrollere overholdelsen af sociale klausuler, påpege manglende overholdelse og iværksætte sanktioner, når det er nødvendigt. Kontrakterne vil ikke blive færdiggjort, før de sociale klausuler, der er nedfældet deri, er opfyldt i overensstemmelse med de aftalte vilkår og er blevet kontrolleret.

Kontraktens værdi

Pamplona kommune bruger ca. 80 mio. EUR om året på offentlige udbud.

Retsgrundlag

- Artikel 40 (indledende markedsundersøgelser), artikel 18, stk. 2 (obligatorisk social klausul), artikel 71 (underentreprise), artikel 58 (udvælgelseskriterier, herunder artikel 58, stk. 3, om omsætning), artikel 59 (fælles europæisk udbudsdokument), artikel 63 (udnyttelse af andre enheders kapacitet), artikel 46 (opdeling af kontrakter i delkontrakter), artikel 20 og 77 (reservede kontrakter), artikel 70 (betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse) og artikel 73 (opsigelse af kontrakter).
- Instruksen (lokal bekendtgørelse) udstedt af Pamplona kommune, hvis overholdelse er obligatorisk, øger og udvikler fuldt ud det sociale potentiale i den regionale og nationale lovgivning om offentlige udbud.

Aktører

- Ordregivende myndighed: Pamplona kommune
- Tilbudsgivere: Virksomheder, socialøkonomiske virksomheder og civilsamfundsorganisationer

Sociale indvirkninger

- Pamplona kommune har til hensigt at være den første offentlige forvaltning i Spanien, som kontrollerer og måler de sociale konsekvenser af sin offentlige udbudsaktivitet. Med henblik herpå vil enhver social klausul, der indgår i procedurerne, blive ledsaget af en kontrolforanstaltning, der dokumenterer overholdelse, og en indikator til måling af dens effektivitet og resultater.
- På denne måde vil kommunen være i stand til systematisk at vurdere resultaterne og fordelene ved socialt ansvarlige offentlige udbud. De målte virkninger kan f.eks. omfatte antallet af personer med handicap eller kvinder, der udsættes for kønsbaseret vold, som er ansat, overholdelse af arbejdsstandarder, stigning i tidsbegrænsede kontrakter, værdien af kontrakter eller underentrepriser, der går til socialøkonomiske aktører og integrationsvirksomheder, de anvendte ligestillingsforanstaltninger og antallet af personer, der drager fordel af dem, eller værdien af fairtrade eller lokalt producerede produkter, der købes.
- På grund af den begrænsede varighed af anvendelsen af instruksen indtil videre er rapporteringen om sociale virkninger stadig under udvikling.

Andre fordele

- Dette initiativ kan let overføres og anvendes af andre offentlige myndigheder.

Erfaringer og fremtidige udfordringer

- Politisk vilje og støtte til et sådant initiativ er afgørende. Der er imidlertid også behov for tværgående støtte over hele linjen (kommunale afdelinger og personale). Der er f.eks. blevet afholdt kurser for fagfolk om både strategien og vejledningen.
- Den største udfordring ligger i en effektiv overvågning af gennemførelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud gennem instruksen. Med henblik herpå er det afgørende at integrere socialt ansvarlige mål for offentlige udbud som en del af de strategiske retningslinjer for kommunen, f.eks. 2030-strategien for Pamplona.

Kontakt

José Costero, direktør for byrådets strategiske kontor, Pamplona, j.costero@pamplona.es +34948420527

OVERSIGT OVER RELEVANTE SOCIALE BESTEMMELSER

Direktiv 2014/24/EU	Forklaring (relevans for socialt ansvarlige offentlige udbud)	Sager, hvor der henvises til bestemmelse
Artikel 18, stk. 2 <i>Obligatorisk social klausul</i>	Der skal træffes foranstaltninger for at sikre overholdelse af gældende national, europæisk og international social- og arbejdsmarkedslovgivning og kollektive overenskomster i forbindelse med gennemførelsen af offentlige kontrakter.	5) Tjekkisk Radio, 8) Europa-Kommissionen, 20) Madrid, 25) Rumænien, 26) Toscana, 30) Tammerfors, 40) Catalonien, 41) Hansel, 42) BMZ Tyskland, 44) MoLSA, Tjekkiet, 46) Bonn, 60) Girona, 64) Valladolid og 71) Pamplona.
Artikel 20 <i>Reserverede kontrakter</i>	Kontrakter kan forbeholdes beskyttede værksteder/beskæftigelsesprogrammer med mindst 30 % handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere	1) Catalonien, 7) Wrocław, 18) Vendée, 21) Korfu, 22) Belgien, 26) Toscana, 27) Toledo, 28) Salamanca, 31) Oslo, 47) Madrid, 50) Rzgów, 58) Conseil Régional Grand-Est, 59) Grand Paris Sud Est Avenir, 60) Girona, 63) Bulgarien, 64) Valladolid og 71) Pamplona.
Artikel 40 <i>Indledende markedsundersøgelser</i>	Der kan gennemføres indledende markedsundersøgelser med deltagelse af økonomiske aktører og uafhængige eksperter.	1) Catalonien, 2) Helsingborg, 5) Tjekkisk Radio, 25) Rumænien, 31) Oslo, 32) Koto SIB, 58) Conseil Régional Grand-Est, 62) Sodankylä og Kittilä, 64) Valladolid, 69) Bremen og 71) Pamplona.
Artikel 42 <i>Tilgængelighedskrav i tekniske specifikationer</i>	I alle indkøb, der er beregnet til at blive brugt af mennesker, skal der i de tekniske specifikationer tages hensyn til tilgængelighedskriterier for personer med handicap eller design for alle brugere.	25) Rumænien, 30) Tammerfors og 43) den finske undervisningsstyrelse.
Artikel 43 <i>Mærker</i>	Der kan kræves sociale mærker i tekniske specifikationer, tildelingskriterier eller klausuler om kontraktens udførelse, forudsat at disse opfylder visse standarder for gennemsigtighed og objektivitet, og tilsvarende mærker accepteres også.	11) Berlin, 19) Oslo, 20) Madrid, 24) Emilia-Romagna, 42) BMZ, Tyskland, og 64) Valladolid.
Artikel 46 <i>Opdeling i delkontrakter</i>	Kontrakter kan opdeles i delkontrakter. Hvis det besluttes ikke at gøre det, skal der gives en forklaring i udbudsdokumenterne eller -rapporten.	1) Catalonien, 5) Tjekkisk Radio, 12) Ile et Vilaine, 15) Strasbourg, 21) Korfu, 26) Toscana, 45) Gent, 62) Sodankylä og Kittilä, 64) Valladolid og 71) Pamplona.
Artikel 56, stk. 1 <i>Principper for tildeling af kontrakter</i>	De ordregivende myndigheder kan beslutte ikke at tildele en kontrakt til det økonomisk mest fordelagtige tilbud, hvis tilbuddet ikke opfylder de gældende forpligtelser i henhold til artikel 18, stk. 2.	
Artikel 57, stk. 4 <i>Udelukkelsesgrunde</i>	Tilbudsgivere kan udelukkes, hvis den ordregivende myndighed med passende midler kan påvise en overtrædelse af gældende forpligtelser i henhold til artikel 18, stk. 2.	16) Skien, 25) Rumænien, 34) Brescia og 60) Girona. Centraliserede indkøb, 52) Girona.
Artikel 58/bilag XII <i>Forvaltning af forsyningskæden</i>	Tilbudsgiverne kan blive bedt om at angive de foranstaltninger til forvaltning af forsyningskæden, som de kan anvende i forbindelse med kontrakten.	44) MoLSA, Tjekkiet, og 71) Pamplona
Artikel 67 <i>Kriterier for tildeling af kontrakter</i>	Kriterier for tildeling af kontrakter kan vedrøre sociale karakteristika eller handelsbetingelser, forudsat at de er knyttet til kontraktens genstand, annonceret på forhånd, ikke giver den ordregivende myndighed ubegrænset valgfrihed, sikrer muligheden for effektiv konkurrence og kan kontrolleres effektivt.	1) Catalonien, 3) Budapest, 4) Aarhus, 5) Tjekkisk Radio, 6) Ballerup, 9) Malta, 10) De Olympiske Lege, 19) Oslo, 25) Rumænien, 28) Salamanca, 31) Oslo, 35) Gdynia, 38) Rotterdam, 41) Hansel, 42) BMZ Tyskland, 53) Sverige, 54) London, 55) Dublin, 60)

		Girona, 62) Sodankylä og Kittilä, 64) Valladolid og 68) Wien.
Artikel 70 <i>Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse</i>	Betingelser vedrørende kontraktens gennemførelse kan omfatte sociale eller beskæftigelsesrelaterede overvejelser, forudsat at disse er knyttet til kontraktens genstand og annonceret på forhånd.	2) Helsingborg, 4) Aarhus, 5) Tjekkisk Radio, 6) Ballerup, 8) Europa-Kommissionen, 12) Ille et Vilaine, 14) Castilla y León, 16) Skien, 17) Grangegorman, 19) Oslo, 25) Rumænien, 35) Gdynia, 48) Falun-Borlänge, 49) Warszawa, 52) Vantaa og Helsinki, 53) Sverige, 54) London, 55) Dublin, 56) Dortmund, 57) La Rochelle, 60) Girona, 64) Valladolid, 66) Wageningen, 67) Haarlem, 68) Wien, 70) København og 71) Pamplona.
Artikel 71, stk. 1 og 6 <i>Underentreprise</i>	Forpligtelser i henhold til artikel 18, stk. 2, kan gøres gældende over for underleverandører. Solidarisk hæftelse for disse forpligtelser sammen med hovedentreprenøren kan finde anvendelse. Den ordregivende myndighed kan kræve udskiftning af en underleverandør, der ikke opfylder kravene.	41) Hansel, 70) København og 71) Pamplona.
Artikel 74-77 <i>Lempelig ordning for sociale og andre specifikke tjenesteydelser</i>	Ordregivende myndigheder kan anvende mere fleksible procedurer for visse sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og andre tjenesteydelser, forudsat at principperne om ligebehandling og gennemsigtighed overholdes. Visse kontrakter kan forbeholdes sociale virksomheder/gensidige selskaber med offentlige forpligtelser.	18) Vendée, 31) Oslo, 34) Brescia, 36) Riga, 37) Litauen, 39) Italien/Slovenien og 64) Valladolid.

SÅDAN KONTAKTER DU EU

Personligt

Der findes flere hundrede Europe Direct-informationscentre i hele EU. Find dit nærmeste center på: https://europa.eu/european-union/contact_da.

Pr. telefon eller e-mail

Europe Direct er en tjeneste, der besvarer spørgsmål om EU. Kontakt Europe Direct:

- på gratisnummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (visse operatører tager betaling for disse opkald)
- på følgende almindelige telefonnummer: +32 22999696 eller
- pr. e-mail via: https://europa.eu/european-union/contact_da.

SÅDAN FINDER DU OPLYSNINGER OM EU

Online

Oplysninger om EU er tilgængelige på alle EU's officielle sprog på Europawebstedet: https://europa.eu/european-union/index_da

EU-publikationer

Du kan downloade eller bestille EU-publikationer gratis eller mod betaling på: <https://op.europa.eu/da/publications>. Du kan bestille flere eksemplarer af de gratis publikationer ved at kontakte Europe Direct eller dit lokale informationscenter (se https://europa.eu/european-union/contact_da).

EU-retten og relaterede dokumenter

Du kan nemt få adgang til EU's juridiske oplysninger (herunder al EU-ret siden 1952) på alle officielle EU-sprog på EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>.

Åbne data fra EU

På EU's portal for åbne data (<http://data.europa.eu/euodp/da>) har du adgang til datasæt fra EU. Dataene kan downloades og genanvendes gratis til både kommercielle og ikkekommercielle formål.

Publications Office

doi:[number]